

PERSFOCUS

ZESDE JAARGANG NUMMER 8 - AUGUSTUS 1990

knipselkrant van vereniging Martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

<p>Cooked to Cook's Own Recipe. Every crisp goes from potato to packet in precisely eleven minutes. Any slower and they wouldn't be fresh enough. Any quicker and they wouldn't be crisp enough. It's the time our cook takes that makes Quintin's crisps special.</p> <p>Guarantee This product should reach you in first class condition. If it does not, please send the pack back to us, stating when and where you purchased it and we will be pleased to reimburse you. Your statutory rights are not affected.</p>	<p>Ingredients Potatoes, Vegetable Oil, Salt</p> <p>Quintins Snack Foods Ltd. 15 Glebe Road, East Gillibrands Estate, Skelmersdale, Lancs Tel (0695) 50230</p>
---	--

(Engels chipszakje...)

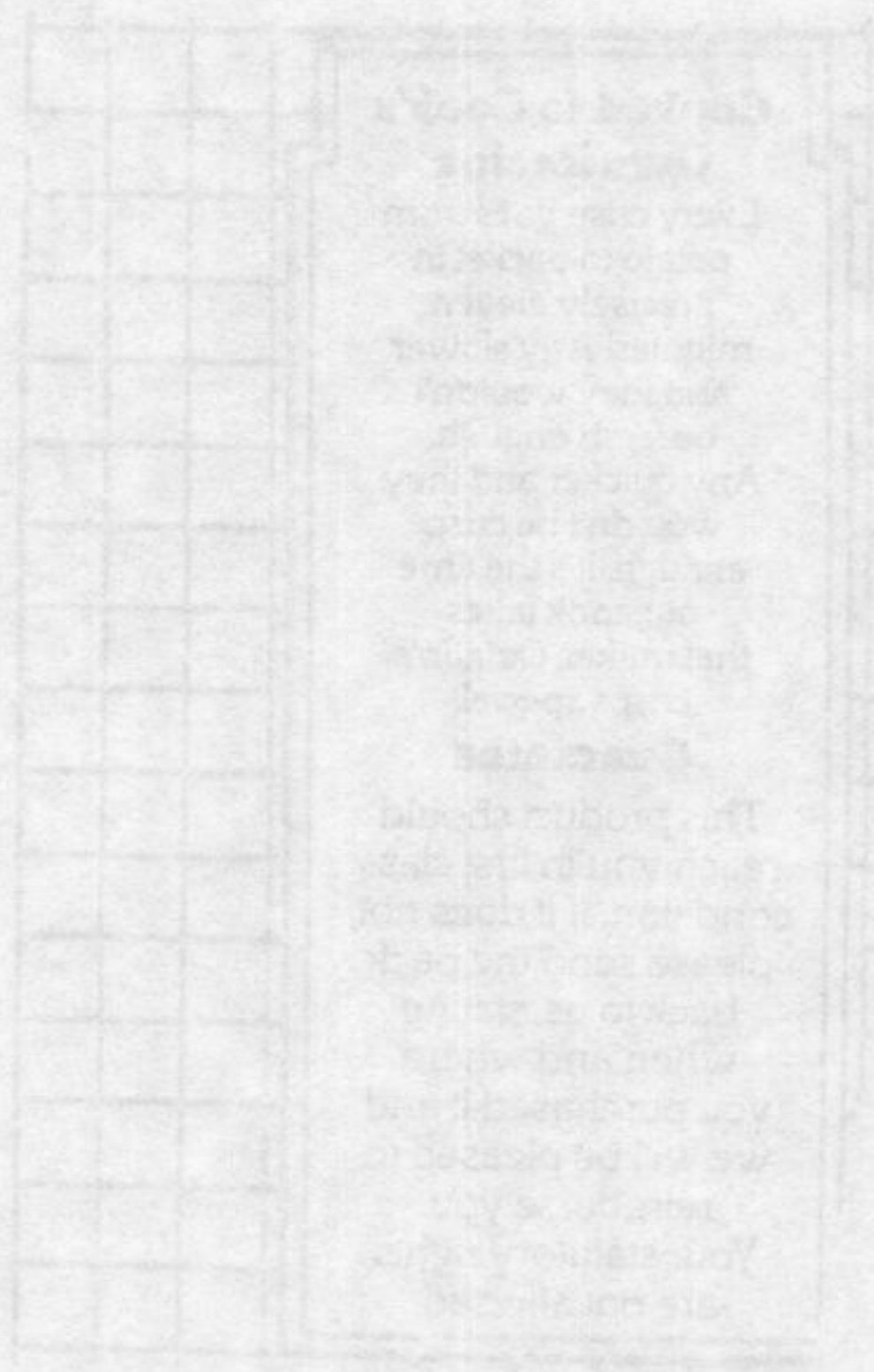
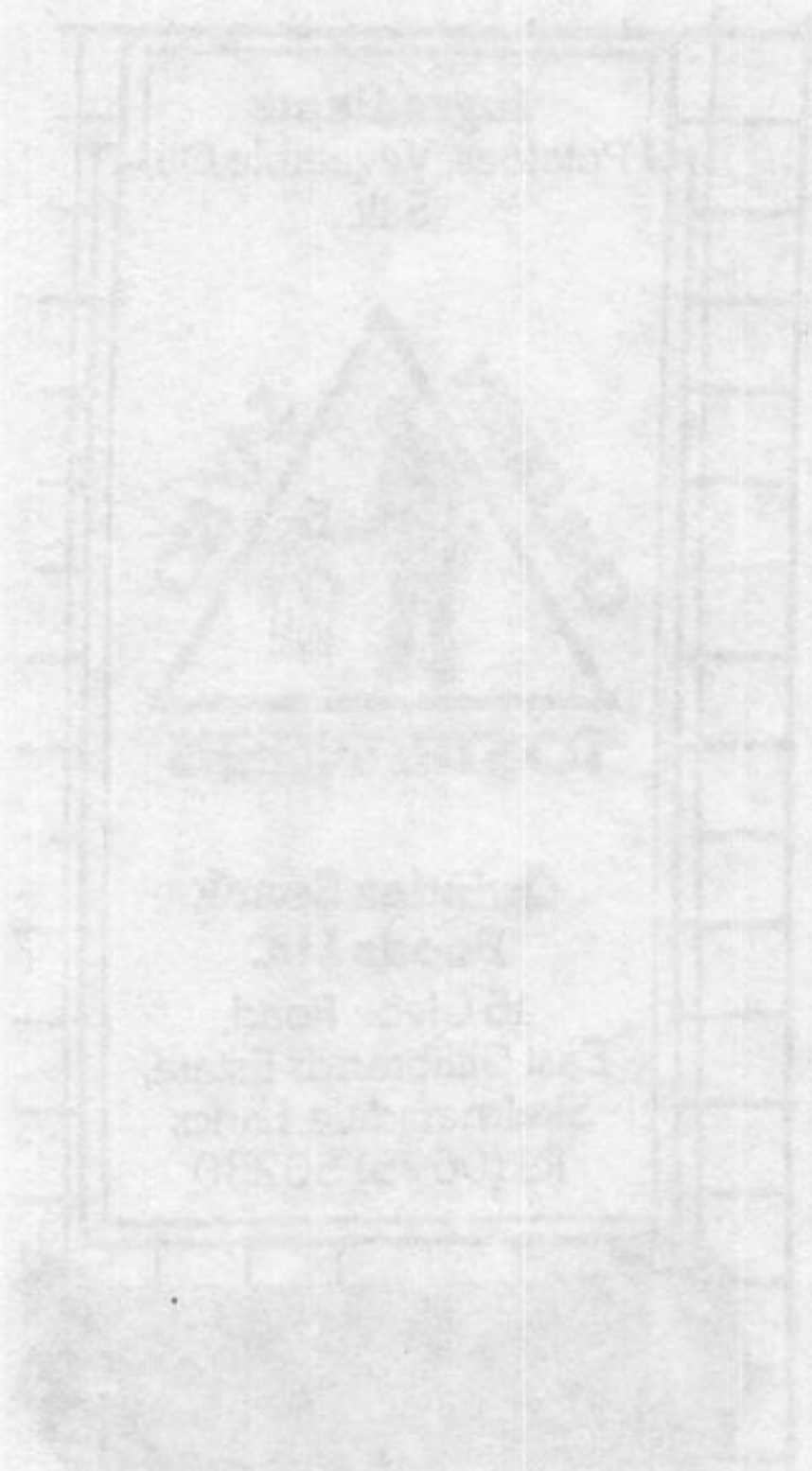
In dit nummer:

Hysterie rond 'snuff-films'	pag. 2
Dominee Doucé verdwenen	pag. 8
Ontuchtige pastores	pag. 10
Ontucht van de Maand	pag. 13
De strijd tegen het misbruik	pag. 15
Ouders van Nu onderzoekt kinderseks	pag. 18
KP in de bios?	pag. 20
Gelijk behandelde homo's	pag. 21
Homohaar	pag. 24
Balkjes plakken	pag. 25
Kinderlokker Saddam	pag. 26
Straatkinderen	pag. 27
Pers en juristen in de clinch	pag. 28
Op criminelenjacht	pag. 30
Meanwhile in the USA	pag. 32
Psychiaters	pag. 35
Achtergrond	pag. 36

PERSTFOCUS

DEEL JAARGANG NUMMER 1 AUGUSTUS 1960

over kinderen, volwassenen en zakenlieden
in bezit van een verzameling foto's

(Dit is een tekening)

De afbeelding

De afbeelding is een tekening van een huis met een schoorsteen, omringd door bomen en een hek. Het huis heeft een gabled roof en een klein raam aan de zijkant. De afbeelding is bedoeld om de aandacht te vestigen op de details van de omgeving en de architectuur.

De afbeelding is een tekening van een huis met een schoorsteen, omringd door bomen en een hek. Het huis heeft een gabled roof en een klein raam aan de zijkant. De afbeelding is bedoeld om de aandacht te vestigen op de details van de omgeving en de architectuur.

PERSFOCUS, zesde jaargang, nummer 8, augustus 1990

Met knipsels uit:

NRC Handelsblad	NRC
De Volkskrant	Vk
Het Algemeen Dagblad	AD
De Telegraaf	Tel
Trouw	Tr
Het Parool	Par
De Alkmaarsche Courant	AC
De Gelderlander	Geld
Het Utrechts Nieuwsblad	UN
De Zwolsche Courant	ZC
Het Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Het Leids Dagblad	LD
Amsterdam deze week	
Nieuwe Revu	
Panorama	Pan
Elsevier	Els
De Groene Amsterdammer	GA
Forum	
Vrij Nederland	VN
De Gay Krant	GK
Trefpunt	
Sekstant	
Ouders van Nu	
Le Figaro (F)	
Le Soir (B)	
Gazet van Antwerpen (B)	GvA
Dam (B)	
Seattle Times (USA)	ST
Seattle Post Intelligencer (USA)	SPI
International Herald Tribune (USA)	IHT
Nambla Journal (USA)	Nambla

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-. Bezorging als brief is f 15,- duurder en komt op f 80,-.
Losse nummers f 8,-.
Giro 5459646 van vereniging Martijn

NOTA BENE NIEUW ADRES:

Postbus 43. 548
1009 NA AMSTERDAM

Amerikaanse onderzoeker wijst op 'bloeiende markt': Kinderporno nog te koop in Amsterdam ondanks verbod

AC 19 (Van onze correspondent Lia van Bekhoven)

LONDEN — „Kinderpornografie, waarin wordt getoond hoe jonge kinderen worden verkracht, is ondanks een verbod nog steeds volop te koop in Amsterdam." Dat zei de Amerikaan Philip Carlo, die het verschijnsel seksueel misbruik van kinderen onderzoekt, gisteren op een internationaal congres over kinderpornografie in Londen.

Ondanks een verbod op de verkoop van kinderseksfilms is er een bloeiende markt in postorderbestellingen uit Nederland, aldus Carlo. De Amerikaan die verscheidene boeken schreef over kinderpornografie hield de congresgangers foto's voor van etalages in Amsterdam waarin voor kinderseksvideo's geadverteneerd wordt.

Sinds 1986 is de verkoop van dergelijke films in Nederland verboden. Handel in materiaal dat in Nederland 'natuurfoto's van kinderen' heet, maar in Groot-Brittannië onder de noemer 'zachte kinderporno' valt, is toegestaan. „De Nederlandse politie kijkt gewoon een andere kant op", aldus Carlo. „Het is verschrikkelijk moeilijk om dergelijke pedofiele organisaties te infiltreren."

Scotland Yard zegt aanwijzingen te hebben dat de harde kinderpornografie steeds harder wordt. De afdeling obscene publicaties van de Yard heeft een lijst samengesteld met 3000 verdachte namen op dit gebied. Kinderbeschermingsorganisaties zien het als 'niet meer dan het

topje van een weezinwekkende ijsberg'. Dat kinderseks gefilmd wordt, is al langer bekend. Vooral sinds de intrede van de videocamera is het aantal kinderseksfilms veelvoudig.

'Snuff-movies'

De Britse politie heropende vorige week een onderzoek naar de verdwijning van twintig jongens waarvan wordt vermoed dat ze bij het maken van pornografische films zijn omgebracht. Deze zogeheten 'snuff-movies', waarbij seksdodoffers opzettelijk gedood worden, circuleren sinds de jaren veertig in de Verenigde Staten. Ze zijn in Europa een relatief recent verschijnsel. Uit politieverhooren van veroordeelde kinderpornografen zou gebleken zijn dat 'snuff-films' in Nederland en Engeland verhandeld worden. Maar zover bekend, is niemand er nog in geslaagd een kopie van zo'n film te bemachtigen. De scènes van seksmoorden die tot nu toe in beslag genomen werden, bleken geënceneerd.

Britse politie op spoor seksgeweld voor films

Door onze correspondent NRC

LONDEN, 30 juli — Een Brits politieonderzoek naar een serie moorden op jonge schandknepen heeft een nieuwe dimensie gekregen door het vermoeden dat de moorden mogelijk zijn gefilmd voor zogeheten 'snuff-movies'. Dat zijn films waarin jonge kinderen door middel van seksueel geweld om het leven komen (als een kaars worden 'uitgedoofd'). Scotland Yard heeft geen harde bewijzen dat de films in Engeland bestaan, maar neemt de veronderstelling serieus.

De informatie dat 'minste één zo'n film in Groot-Brittannië is gemaakt en voor exclusief gebruik van welgestelde pedofielen circuleert, is afkomstig van een man die is veroordeeld voor de moord op Jason Swift, een vijftienjarige jongen uit de Londense wijk Hackney. Swift stierf in 1985 tijdens een seksuele orgie met vier mannen, die zijn naakte lichaam later in een bos aan de rand van Londen dumpten. De vier zijn al eerder veroordeeld, maar een van hen heeft nu tegen

de politie gezegd dat de seksuele uitpatting ook gefilmd is met een video-camera en dat de film in roulatie is gebracht.

De bekentenis van een van Swifts moordenaars heeft de politie ertoe gebracht een speciale telefoonlijn te openen en slachtoffers van pedofiele excessen op te roepen haar informatie te verschaffen. De lijn wordt nu continu bezet gehouden door jongeren die zeggen seksueel mishandeld te zijn en door ouders die hun vermiste kinderen zoeken.

De details over de moord op Swift maakten dat Scotland Yard vorig jaar een geheime operatie ('Operatie Orchidee') op touw zette en twee contactorganisaties van pedofielen in Londen en Kent in de gaten ging houden. De politie zegt dat ze ondersteunend bewijs heeft voor de stelling dat meer jongens dan alleen Jason Swift tijdens seksuele mishandeling door oudere mannen zijn overleden. De politie houdt het voorlopig op negen mogelijke slachtoffers, maar sluit niet uit dat het totale aantal tot twintig kan oplopen.

Kinderporno (1)

In de krant van 9 augustus is sprake van een bloeiende markt in kinderporno, ondanks het verbod daarop. Niet echt verbaasd reageer ik op dit artikel. Al jaren kom ik oneerlijke mensen tegen die proberen met deze ophitsende verhalen publiek te bereiken. De waarheid is namelijk geheel anders. Sinds de toevoeging van wetsartikel 240b en de razzia's in de zomer van 1984, waarbij alles in beslag werd genomen, is er nooit meer van enige noemenswaardige handel sprake geweest. Het is waar dat naturalistische foto's niet onder deze wet vallen. Dat de politie daarbij gewoon een andere kant opkijkt is dus een onjuiste weergave van de feiten. Zo'n opmerking zegt meer over de betrouwbaarheid van de berichtgever dan iets slechts over de politie. Vanzelfsprekend zullen pedofiele organisaties deze mensen die zulke verhalen verzinnen, uit hun gelederen weren. Zij zouden ook snel door de mand vallen door hun onbetrouwbaarheid.

Over de zogenaamde 'snuff-movies' wil ik nog zeggen dat mensen kennelijk er behoefte aan hebben over deze dingen te fantaseren en te griezelen. Dat zal wel de belangrijkste achtergrond zijn van deze wat dwaze veronderstellingen en verhalen. Niemand heeft ooit zo'n film gezien.

ARIE DE KLERK
Bilthoven

Kinderporno (2)

Wie is eigenlijk de vermelde Philip Carlo? Over de postorderbestellingen kan ik geen zinnig woord zeggen maar van 'etalages waarin kinderseksvideo's te koop worden aangeboden' is mij als Amsterdamse pedo niets bekend. Handel in natuurfoto's van kinderen is voorzover mij bekend in Engeland verboden en in Nederland terecht niet. Ik ben zelf lid van de vereniging Martijn (geen 'organisatie') die zich bezig houdt met bespreekbaar maken en doen accepteren van het verschijnsel pedofilie. Er is mij niets bekend van enige organisatie, die zich toelegt op kinderporno. Ik kan mij dan ook levendig voorstellen dat het verschrikkelijk moeilijk is te

Lezers schrijven

Ingezonden stukken (maximaal 250 woorden) zijn voor verantwoordelijkheid van de inzender. Ze dienen betrekking te hebben op een onderwerp, dat in de redactionele kolommen van deze krant is gepubliceerd. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten of te weigeren.

infiltreren in iets dat niet bestaat. Dat kinderseks echt bestaat kan ik u met de hand op mijn hart verzekeren. Soms worden daar films van gemaakt. Nou en? Ik ben ervan overtuigd dat mensen die kinderen nog steeds zien als seksloze wezentjes daar wijzer van (zouden kunnen) worden, bijv. Lia van Bekhoven, 'uw Engelse correspondent die dit verhaal heeft geschreven. Het stukje van haar als geheel overziend moet ik concluderen dat er op een vuile discriminerende manier over pedofilie (=houden van kinderen) geschreven is. Pornografie dus, in de ware betekenis van het woord.

TEKO VAN MEURS
Duivendrecht

Kinderporno (3)

In Amsterdam zou volgens uw berichtgeving een bloeiende markt van kinderporno bestaan. Dat het hierbij niet gaat om 'natuurfoto's van kinderen', maar over harde porno, wordt de lezer flink ingepeperd aan de hand van een verhaal over zogenaamde 'snuff-movies': pornografische films waarin kinderen om het leven worden gebracht. De suggestie is duidelijk: films, waarin 'slechts' het verkrachten van kinderen wordt getoond gaan voor pedofielen kennelijk niet ver genoeg.

De mededeling aan het eind van het artikel dat nog niemand er voor zo ver bekend in geslaagd is een kopie van zo'n snuff-film te bemachtigen, doet hier niets aan af. Heel wat lezers zullen na zo veel weezinwekkende feiten (?) dermate verontwaardigd en geëmotioneerd zijn dat de merkwaardige tegenstrijdigheid ze nauwelijks op zal vallen. Het kwalijke van dit soort sensationele artikelen over kinderporno en wat dies meer zij is dat de mythen, de vooroordelen en de misverstan-

den over pedofilie weer eens worden versterkt. Kwalijk, tenzij je natuurlijk van mening bent dat je met het kweken en in stand houden van misverstandenen kinderen tegen onheil kunt beschermen.

R. REHM
Alkmaar

Naschrift red.: Verslaggeefster Lia van Bekhoven deed verslag van een in Londen gehouden congres over kinderpornografie.

Jongens

Wat is de waarde van berichten over onbewezen sexorgiën waarin minderjarige jongens om het leven zouden zijn gebracht, een onbewezen link met Amsterdam en de onbewezen koppeling met pedofilie?

Er waren alleen mannen en jongens bij het vermoede schandaal betrokken, waarop enkele kranten de vermeende gebeurtenissen tot homoseksuele orgiën bestempelden. De jongens waren minderjarig, waarop geschimpt werd met „pedofiele misdrijven en bendes".

Noch in de homo-, noch in de pedobeweging is plaats voor praktijken als kindermoord of sadistische mishandeling van kinderen (zo deze al heeft plaatsgevonden). De voorbarige en overtrokken berichtgeving over onbewezen schandalen met kinderen schaden de beweging enorm. In de homo- en pedo-beweging bestaat een grote afkeer van kindermishandeling.

AMSTERDAM A. van den Berg
voorzitter vereniging Martijn
D. Kruijthof
lid bestuurscomm. politiek COC

CRI: Pornofilms met echte doden niet hier gemaakt

(Van onze verslaggever)

DEN HAAG — Er is geen enkele aanwijzing dat de pornofilms waarin kinderen aan seksorgiën moeten meedoen tot de dood erop volgt, in ons land worden vervaardigd. Dat zegt de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) in een reactie op de mededeling van Scotland Yard dat deze films in ons land zijn gemaakt.

Volgens een woordvoerder van de CRI is er tot nu toe geen contact geweest met Scotland Yard. „Het fenomeen is ons onbekend. We zijn ook niet benaderd door Interpol, Scotland Yard of andere Britse politiediensten. We beweren niet dat er geen kinderporno in Nederland wordt gemaakt, we hebben er alleen geen aanwijzingen voor."

De Britse bevolking werd het afgelopen weekeinde opgeschrikt door de bekendmaking van Scotland Yard dat in Engeland video-films zijn gevonden, waarop Britse jongetjes tijdens seksorgiën worden doodgemarteld. Een 19-jarige Engelsman heeft tegenover Scotland Yard verklaard, dat hij was gedwongen deze filmopnamen in Amsterdam te maken. De politie in de hoofdstad zegt van niets te weten. Ook is het Amsterdamse korps niet door Scotland Yard benaderd.

'Geen sprake van handel in kinderporno'

GELD 4
Emancipatie pedofielen door verhalen uit Engeland in het gedrang

Door onze redacteur Wilbert Friederichs

Belangengroepen en politie zijn het voor een keer eens roerend met elkaar eens: het buitenland moet ophouden met het beschuldigen van Nederland als er ergens gevallen van kinderporno worden ontdekt.

"Die beschuldigingen horen we al jaren. Amsterdam zou het Mekka zijn voor de kinderpornografie, maar dat is onzin", zegt woordvoerder Klaas Wiltink van de politie in de hoofdstad.

"We hebben enkele jaren geleden een grondig onderzoek ingesteld en er kwam wel wat materiaal boven water, maar meestal was het heel oud en dezelfde foto's kwam je overal tegen. Bovendien kwamen de foto's vaak uit het buitenland. Er wordt regelmatig gecontroleerd en ik kan zeggen dat er geen sprake is van een levendige handel in kinderporno."

Deze week vertelde de Engelse onderzoeker Tim Tate, de auteur van het boek 'Child Pornography', voor de Avro-televisie over het fenomeen 'Snuff-video': gruwelijke pornofilms waarin jonge jongens misbruikt en gedood werden. De Engelse justitie zou makers van die video's op het spoor zijn en ook waren er contacten met handelaren en pedofielen in Amsterdam.

"Wij hebben onmiddellijk contact gezocht met onze Engelse collega's", zegt politiewoordvoerder Wiltink, "maar zij hebben geen enkel bewijs dat Amsterdam hierbij betrokken is, anders hadden ze ons wel om steun gevraagd."

Distributieland

En Victor Holtus van het ministerie van Justitie:

"Van een band met Nederland is ons helemaal niets bekend. Er heeft ons ook geen enkel verzoek bereikt om medewerking. Over productie van kinderporno in Nederland weten we niets; hooguit geldt ons land als distributieland. We hebben nu eenmaal een goede naam als distributieland van legale goederen vanwege de ligging aan zee, dus is Nederland ook geschikt voor de distributie van illegale goederen."

Woordvoerders van politiebureaus in de regio en van de Centrale Recherche Inlichtingendienst (CRI) in Den Haag bevestigen het algemene beeld.

Engelse hysterie dus, waar wij onze neus voor op kunnen halen?

Ja en nee.

Willemien Ruijgrok van homoseksuelen-vereniging COC, die ook een pedofielen-werkgroep kent, betreurt de 'India-

nenverhalen' die uit Engeland komen overwaaien zeer: "Altijd als er in het buitenland wat wordt gezegd wijzen ze naar Nederland. Dat is zeer belemmerend voor de emancipatie van pedofielen."

Dat vindt ook de anonieme woordvoerder van Martijn, de vereniging die de discussie over relaties tussen volwassenen en kinderen wil stimuleren: "Het is bijzonder storend. Met veel moeite proberen wij enige openheid te bereiken ten aanzien van dit soort relaties en nou worden er gewoon weer een paar deuren dichtgeslagen."

Het verschijnsel 'Snuff-video' kent hij overigens ook alleen maar uit de pers.

Eind jaren zeventig leek het erop dat er wat meer begrip kwam voor volwassenen die zich tot jonge jongens aangetrokken voelen. De commissie-Melai, die ingesteld was om versoepeling van de zedenwetten voor te bereiden, stelde zelfs voor een groot deel van de strafbaarstelling van seksuele contacten met kinderen uit het Wetboek van Strafrecht te halen.

Maar beschuldigingen van een Amerikaans Congreslid dat Amsterdam een grote rol speelde bij de vervaardiging van kinderporno keerde het tij. Voorstellen van de toenmalige minister van Justitie Korthals Altes tot liberalisering van wetgeving rond seks met kinderen haalde het

niet. Alles bleef bij het oude; het maken van kinderpornografie werd extra strafbaar gesteld.

Opsporing

In 1986 vaardigden de Nederlandse procureurs-generaal op grond hiervan nieuwe beleidslijnen uit om de opsporing van kinderporno te vergemakkelijken. Maar hoe ijverig er overal ook werd gezocht, er werd niets noemenswaardigs gevonden.

Een recent rapport van de Wetswinkel van de Universiteit in Utrecht veegt de vloer aan met de snelle wetgeving van toen:

"Ten aanzien van kinderpornografie valt op dat dit artikel overhaast tot stand is gekomen. Vooral de Amerikaanse aantijgingen dat Nederland één van de grootste producenten van kinderporno zou zijn, is daarbij van grote invloed geweest. Empirisch onderzoek is niet aan de invoering van dit artikel vooraf gegaan", aldus de onderzoeksters Drewes en Nieuwlaet.

In dit rapport, dat in opdracht van de toech niet hyper-progressieve beweging Defense for Children is opgesteld, wordt opnieuw voorgesteld seksueel misbruik van kinderen niet meer als een zedendelict maar als mishandeling te zien, omdat anders subjectieve normen te bepalend zijn.

De schrijfsters verwijzen ook naar een auteur als dr. Theo Sandfort, die uitvoerig heeft beschreven dat seksuele contacten met jongeren lang niet altijd schadelijke gevolgen voor de betrokkenen hoeven te hebben.

Incest

Argwaan ten opzichte van pedofielen is de laatste jaren toch weer toegenomen, onder meer vanwege de aandacht voor incest. Door de affaires rond Oude Pekela en De Bolderkar worden niet alleen incestplegers maar ook pedo's meer dan voorheen met de nek aangekeken.

"Sommige media gebruiken termen als 'pedo-bendes' zoals vroeger wel van 'homo-bendes' gesproken werd, maar dat laatste woord zou men nu niet meer durven gebruiken", zegt Sandfort, die op het onderwerp promoveerde. "Door de verantwoordiging over incest is er een trend in het vervolgingsbeleid dat er zwaardere straffen aan pedofielen worden opgelegd."

Maar toch verwacht Willemien Ruijgrok van het COC dat de pedofielen niet weer geheel in het verdomhoekje terecht zullen komen. Ze verwijst daarbij naar wetenschappelijke onderzoeken van Sandfort en de Utrechtse Wetswinkel.

De woordvoerder: "Ik heb het idee dat er heel voorzichtig weer enig begrip aan het groeien is. Ik denk niet dat er snel een tweede 'Oude Pekela' of een tweede Bolderkar-affaire komt. Men heeft er toch van geleerd."

AMSTERDAM MIDDELPUNT 'KOMKOMMER PORNO'

VRIDAG 3 AUGUSTUS

Amsterdam
DEZEN
WEEK

SCOTLAND YARD
KOMT IEDER JAAR
MET ZELFDE VERHAAL

Een band waarop een 19-jarige jongen beweert in Amsterdam betrokken te zijn geweest bij het maken van een kinderpornofilm, waarbij een 12-jarige jongen werd vermoord, moet het 'bewijs' zijn dat Amsterdam betrokken is bij een internationaal web van moorddadige kinderporno-makers. Of is de Britse opsporingsinstantie Scotland Yard weer eens bezig met 'komkommer-porno'?

Vooraf in de hete zomermaanden duiken de meest bizarre verhalen op over gruwelijke moorden en kindermisbruik. Half Engeland staat momenteel op z'n kop door een onderzoek van Scotland Yard. Er

zouden twintig pornovideobanden onderzocht zijn, waarop verdwenen jongens te zien zouden zijn. Het gaat om jongens in de leeftijd rond tien jaar, die al sinds 1984 worden vermist. Hoofdinspecteur Roger

Stoodley van Scotland Yard: "We vermoeden dat de jongens op straat worden geronseld door leeftijdgenoten, die hen uitnodigen voor feestjes en dergelijke. Daar worden dan de opnames gemaakt, waarbij de jongens na verkrachting en uitvoerig seksueel misbruik worden vermoord. Ook dat moorden wordt opgenomen. Vervolgens worden de lijken begraven en de banden worden duur verkocht aan liefhebbers, vooral in Amsterdam, waar ze voor pedofielen bestemd zijn. In Amsterdam worden de banden vermoedelijk ook gekopieerd."

Oude Pekela

In de afgelopen zes jaar zijn in en rond Londen ongeveer twintig jon-

gens spoorloos verdwenen. Van tenminste één van staat vast dat hij tijdens een homoseksuele orgie is omgekomen. De stoffelijke resten van de 14-jarige Jason Swift werd circa vijf maanden na zijn dood in een zelfgedolven graf aangetroffen. Daar dichtbij werd ook het lijke gevonden van de 6-jarige Barry Lewis. Scotland Yard veronderstelt dat de laatste ogenblikken van zijn leven op video-film zijn vastgelegd.

Scotland Yard 'veronderstelt' dat Scotland Yard, dat al een jaar bezig is met het onderzoek naar een kinderpornobanden, en gemiddeld eens per jaar met op 'Oude Pekela' gelijkende spookver-

halen iedereen aan het schrikken maakt, maar op deze manier in elk geval laat horen dat men bezig is, veronderstelt nog veel meer. Bijvoorbeeld dat van een ander verdwenen jongetje, de in 1984 spoorloos verdwenen Mark Tildesley(7), ook een zogenaamde 'snuff-film' is gemaakt. Mark zou door pedofielen om het leven zijn gebracht terwijl zij een videoband maakten van zijn verkrachting. De moeder van Mark, die nog steeds hoopt dat haar zoontje leeft, was niet erg blij met het bericht. Dat overigens net als de rest van het Scotland-Yardverhaal vooral op vermoedens lijkt gebaseerd en niet op feiten. Is er een videoband gevonden met de kleine Mark? Nee.

Complotten

Amsterdam duikt in Scotland-Yardverhalen steevast op als de poel des verderfs, waar het of allemaal vandaan komt, of voor bestemd is, of waar het word gekopieerd, of waar het ge-

distribueerd wordt. Ook de Amerikanen denken dit graag, alleen is er nog nooit enig bewijs gevonden. Er is wel eens een meneer gevonden die foto's van jonge jongetjes had gemaakt, maar internationale bendes en complotten? Onzin. Ook het nieuwe spookverhaal over Amsterdamse betrokkenheid lijkt voornamelijk uit de lucht gegrepen. Het is de wereld in gekomen door een 19-jarige Engelse jongeman, Andrew. Die vertelde eerder dit jaar in een opvanghuis in zijn geboorteland tegen maatschappelijk werkster Mary Moes dat hij in 1988 door een groepje mannen in Londen was opgepakt en naar Amsterdam gebracht. Daar zou hij gedwongen zijn mee te werken aan een film die werd opgenomen in een pakhuis. Een 12-

jarige jongen zou daarbij meerdere keren door twaalf mannen zijn verkracht, met kettingen zijn geslagen en overreden door een motorfiets. Het stoffelijk overschot zou in een gracht zijn gegooid...

Als thema voor een oer-Hollandse speelfilm, bijvoorbeeld 'Amsterdamned', zou zo'n verhaal het nog wel doen, maar de maatschappelijk werkster geloofde er geen hout van. Maar toen Scotland Yard er op de een of andere manier lucht van kreeg, was het bingo. Het kwam buitengewoon goed van pas in het op geheel dood spoor zittende onderzoek.

Zelfs de maatschappelijk werkster raakte ervan overtuigd dat het toch wel waar was. Omdat hij zogenaamd 'achtervolgd' werd en uit het

VERVOLG 'ADAM DEZE WEEK'

tehuis verdween. 'Ontvoerd', denkt Scotland Yard. Men was bezig met een onderzoek naar de dood van de 14-jarige Jason Swift, van wie inderdaad vaststaat dat hij tijdens een homo-seksuele orgie met vier mannen is overleden. Bij nader doorvragen blijkt dat er geen film is gemaakt van dit drama en eveneens blijkt dan dat Scotland Yard nog nooit een film heeft gezien waarop daadwerkelijk een kind wordt vermoord. Men hoopt door onderzoek alleen het bewijs te kun-

nen leveren voor het bestaan van dergelijke films. Men baseert zich daarbij voornamelijk op de verklaring van die 19-jarige Andrew en een medewerker van het opvanghuis waar Andrew heeft gezeten. Deze medewerker, Chris Faye, vertelde Scotland Yard dat hij in Amsterdam een keer een film had gezien waarin drie mannen met leren maskers en dertienjarig meisje met een mes vermoorden. Wat overigens alleen maar aangeeft dat deze meneer Faye naar

uiterst dubieuze films kijkt.

In Amsterdam wordt niet veel geloof gehecht aan de Britse spookverhalen. Woordvoerder Klaas Wiltting: Bij ons is er niets van bekend. Scotland Yard heeft ook geen contact met ons opgenomen. Het enige tastbare 'bewijs' waarover Scotland Yard beschikt is het bandje waarop de 19-jarige Andrew zijn verhaal vertelt. Maar dat bandje is nog niet in Amsterdam gearriveerd. Overigens wordt er zelfs getwijfeld aan het bestaan van die band.

Hysterie in Engeland. De kranten melden er in vette koppen dat pedofielen kleine Engelse kinderen verkrachten en vermoorden in zogenaamde 'snuff-movies'. Deze exclusieve pornofilms zouden in het grootste geheim in Amsterdamse pakhuisen worden gemaakt en tienduizenden guldens per stuk opleveren. Wat is er aan de hand? Een onderzoek.

Door Karel Glastra van Loon en Edwin Oden

NIEUWE REVU 16-8

Is het waar of niet? En als het waar is, wie zijn dan de daders? En gebeurt het allemaal in Amsterdamse pakhuisen? Of zien ze in Engeland spoken en zal het snuff-movie-verhaal eenzelfde afloop kennen als de affaire Oude Pekela? Dat wil zeggen: veel besproken, maar nooit bewezen.

Volgens diverse Britse kranten is er het volgende aan de hand: Engelse kinderen die van huis zijn weggelopen (meestal jongens in de leeftijd van 5 tot 18 jaar) worden door Britse pedofielen naar Amsterdam gelokt om in de porno-industrie te werken. Een aantal van hen zou zijn vermoord na seksueel te zijn misbruikt. Deze moorden zouden zijn gefilmd ten behoeve van welgestelde pedofielen die tienduizenden guldens neertellen om deze zogenaamde snuff-movies te kunnen bekijken. Hoewel noch politie, noch journalisten een snuff-movie te pakken hebben kunnen krijgen, gaat vrijwel iedereen in Engeland ervan uit dat ze bestaan.

In veel Engelse kranten worden momenteel dan ook heftige betogen gehouden om elke vorm van seksuele omgang tussen kinderen en volwassenen strenger te vervolgen en zwaarder te bestraffen. Alleen op die manier zou de snuff-movie industrie effectief kunnen worden bestreden. Onder de kop 'Een misdaad die van ons verlangt het ondenkbare te denken' schreef *The Daily Telegraph* vorige week: 'Opgroeiende kinderen hebben het recht van ons te verwachten dat wij hen beschermen. Daarom is het gebruik van kinderen in pornografisch materiaal een dubbele misdaad, waarop een overeenkomstig zware straf zou moeten staan.'

De Schotse krant *Scotland on Sunday* is niet alleen overtuigd van het bestaan van de snuff-movies, maar meent ook te weten waar zij worden vertoond. De kop boven het artikel dat die krant op zondag 29 juli aan het onderwerp wijdde, was al niet mis te verstaan: 'De sadistische wereld van de snuff-movie moordenaars'. Het artikel opende als volgt: 'Het flikkerende beeld van een stervende tiener wordt in Holland vertoond voor zalen die zijn volgepakt met publiek dat bereid is 2000 gulden te betalen om in een snuff-movie een jongen zijn doodstrijd te zien leveren. Zij die zich verzamelen in de duistere Amsterdamse ste-

gen en achterkamertjes - onder hen Britse pedofielen - kijken begerig naar de verdorven handelingen, zonder zich te bekommeren om het lijden van het slachtoffer. Zij zijn slechts geïnteresseerd in hun eigen, groteske, verwrongen, seksuele bevrediging.' In het vervolg van het artikel worden overigens geen bronnen genoemd die deze beschrijvingen zouden kunnen staven.

The Times deed het wat voorzichtiger en beperkte zich voorlopig tot de snuff-movies in eigen land. Het dagblad citeerde de directeur van de eerste Britse kliniek voor veroordeelde pedofielen: 'De menselijke fantasie is grenzeloos in zijn verdorvenheid. Met de komst van de video was het onontkoombaar dat de snuff-movies ook in Engeland zouden opduiken.'

De Engelse media baseren zich in hun verhalen over de snuff-movies steeds op een aantal verklaringen. Allereerst is er de zaak Jason Swift. Deze 14-jarige Londense jongen werd in december 1985, vijf maanden nadat hij spoorloos was verdwenen, dood aangetroffen in een bosperceel in Zuid-Engeland. Hij was naakt, lag in foetus-houding en in zijn lichaam bleek een grote dosis valium te zitten. Na een langdurig onderzoek werden vier mannen opgepakt en berecht. De vier werden in mei vorig jaar veroordeeld tot gevangenisstraffen van 13 1/2 tot 19 jaar, omdat bewezen werd geacht dat zij de jongen seksueel hadden misbruikt en vervolgens gewurgd.

Een van de verdachten legde kort na zijn veroordeling een verklaring af tegenover de politie, waarin hij zei dat de moord op Jason Swift was gefilmd voor de porno-handel. Scotland Yard startte daarop een grootscheeps onderzoek, onder de code-naam *Operation Orchid*. Dat onderzoek heeft ertoe geleid dat er een lijst is samengesteld met de namen van twintig vermiste kinderen die mogelijk eenzelfde lot hebben ondergaan als Jason Swift. De pers kreeg lucht van de tot dan toe strikt geheim gehouden *Operation Orchid* toen Scotland Yard in mei van dit jaar opgravingen startte onder een parkeerterrein in Oost-Londen. De rechercheurs zouden aanwijzingen hebben gehad dat daar een kinderlijkje lag. Er werd twee weken gegraven, maar zonder succes. Het onderzoeksteam vond slechts dierenbotjes.

DE SNUFF-MOVIES waar nu naarstig naar wordt gespeurd, zijn echter geen nieuw verschijnsel. Halverwege de jaren '70 doken snuff-movies voor het eerst op in de Verenigde Staten. Dit soort films werd vernoemd naar de titel van een Argentijnse porno-film ('Snuff'), waarin een vrouw na een sex-orgie wordt vermoord omwille van een lustbevrediging van haar mannelijke tegenspeler. 'Snuff' betekent letterlijk uitdoven.

De Amerikaanse politie ontdekte in 1975 het snuff-movie circuit in de VS. Het bleek dat (volwassen) prostituees en Mexicaanse immigranten op lugubere wijze werden misbruikt en vermoord in films die werden verhandeld voor astronomische bedragen. Een FBI-agent in burger moest 10.000 dollar neertellen om een vertoning van zo'n snuff-movie te mogen bijwonen. Doordat de exclusieve snuff-movies slechts op kleine schaal werden verhandeld, lukte het de Amerikaanse politie niet de snuff-movie-industrie op te rollen.

Vijf jaar geleden ontstond er opnieuw een snuff-movie-schandaal in de Verenigde Staten. Een man uit Californië werd ervan verdacht 25 vrouwen te hebben ontvoerd en vermoord. Hun marteling en sterven zou hij hebben gefilmd. Videobanden van de moorden zouden big business zijn voor verhuurbedrijven. Deze affaire is evenwel nooit opgehelderd.

Aangenomen wordt, dat sommige Britse pedofielen het snuff-movie-idee sinds het begin van de jaren tachtig hebben overgenomen en zijn gaan toepassen op hun eigen seksuele driften. Als slachtoffers zouden zij vrijwel altijd jonge jongetjes kiezen, veelal zwerfkinderen die in de prostitutie werken om te overleven.

De Engelse politie kreeg in de afgelopen jaren een aantal films in handen die snuff-movies van Engelse pedofielen leken te zijn. Maar bij nader onderzoek kwam aan het licht dat het hier ging om gruwelijke 'nep'-scènes waarin met behulp van special effects sexmoorden werden nagebootst. De rechercheurs van Scotland Yard dachten toen dat 'echte' snuff-movies wel niet zouden bestaan, maar werden weer aan het twijfelen gebracht nadat een aantal veroordeelde pedofielen nauwkeurige beschrijvingen gaf over het vervaardigen van dit soort films.

SINDS VORIGE WEEK is er een nieuwe verdachte in de Engelse snuff-movie-zaak. Het is de 38-jarige Lesley Patrick Bailey, die al in de gevangenis zat wegens een roofoverval. Hij zou de lustmoord op één jongetje op zijn geweten hebben. Zijn slachtoffer: de 6-jarige Barry George Lewis uit Zuid-Londen. Diens lichaam werd bijna vijf jaar geleden gevonden in een ondiep graf in een weiland, niet ver van de plek waar kort daarvoor het lijk van Jason Swift was aangetroffen. Net als Jason Swift lag het lichaam van Barry Lewis in foetus-houding en had hij vlak voor zijn dood een grote dosis valium binnengekregen, zo bleek uit het sectierapport.

Hoewel deze beide moorden in Engeland plaatsvonden, wordt in Engeland toch steevast met de beschuldigende vinger richting Amsterdam gewezen zodra het woord snuff-movie valt. De Engelse media wijzen in dat verband op verklaringen van medewerkers van de NAYPIC, een Londense hulpverleningsinstelling voor weggelopen jongeren. NAYPIC-stafid Chris Fay verklaart tegenover Nieuwe Revu dat hij zelf een snuff-movie heeft gezien in Amsterdam. 'Uit diverse verhalen van jongeren die bij onze instelling terecht kwamen, bleek dat velen van hen voor korte of langere tijd in de Amsterdamse porno-business hadden gewerkt. Samen met een Nederlandse collega ben ik toen Engelse jongens in Amsterdam gaan opzoeken. Ik ontmoette er twaalf. Ze waren tussen de 13 en 18 jaar oud en werkten als prostituee in homo-clubs. Ze namen ons mee naar een

vertoning van zo'n snuff-movie. Midden in de nacht werden we naar een pand in de buurt van het Rijksmuseum gebracht, waar in een achterkamertje een aantal mannen bijeen zat. De film duurde acht minuten. Het slachtoffer in de film was een jong meisje, dat eerst door meerdere mannen werd verkracht en daarna met messen werd doodgestoken. De toeschouwers zaten zichzelf te bevredigen tijdens de vertoning. Het kostte me ongelooflijk veel moeite die acht minuten uit te zitten.'

Chris Fay weet zich niet te herinneren op welk adres de voorstelling plaatsvond. Dit maakt zijn verklaring, net als alle andere in deze affaire, van beperkte waarde.

Zo is er ook het cassettebandje met de stem van ene Andrew. Deze 19-jarige jongen, een talentvol fotograaf, zou tegenover medewerkers van NAYPIC hebben verklaard dat hij in Amsterdam gedwongen werd twee snuff-movies op te nemen. De opnames zouden zijn gemaakt in een Amsterdamse pakhuis aan de rand van de stad. De twee slachtoffers waren een 12-jarige Engelse jongen en een ongeveer 14-jarige Duitse jongen. De eerste werd volgens Andrew verkracht door meerdere mannen en daarna doodgeslagen, de tweede zou na meerdere verkrachtingen zijn doodgedood door een motorfiets terwijl hij met kettingen was vastgebonden. Na de macabere opnames zouden de porno-acteurs champagne hebben gedronken en de kinderlijkjes in Amsterdamse grachten hebben gedumpt. Chris Fay: 'We hebben de verklaring van Andrew op geluidsband gezet en aan de politie laten horen. Aanvankelijk nam die de zaak niet serieus, maar toen *Operation Orchid* werd opgestart, kwamen de rechercheurs van Scotland Yard opnieuw bij ons langs. Dit keer hebben ze alle informatie die wij konden verstrekken, meegenomen.'

CHRIS FAY IS NIET BEREID de bandopname van Andrew aan journalisten te laten horen, omdat hij naar zijn zeggen meerdere malen is bedreigd door mensen uit de porno-business.

Fay: 'Die bedreigingen begonnen direct nadat ik terugkeerde uit Amsterdam. Andrew werd door gewapende mannen ontvoerd uit het huis van een van onze medewerkers, waar hij logeerde. We konden hem alleen terugkrijgen als we het bewijsmateriaal over Andrews porno-leven dat we inmiddels hadden verzameld, onmiddellijk zouden afstaan. Dat hebben we toen maar gedaan. Andrew kwam vrij, maar hij was zo bang geworden dat hij kort daarop zelf de benen nam. We weten niet waar hij nu is.'

Na Andrews verdwijning loopt ook het tweede spoor naar de oplossing van het snuff-movie mysterie dood.

IN ENGELAND is een ware hysterie ontstaan na de schokkende geruchten over snuff-movies. Veel Engelsen zien hun ideeën over pedofielen bewaarheid. In Groot-Brittannië, waar iedere vorm van pornografie aan strenge wetgeving is onderworpen, worden pedofielen beschouwd als misdadigers. Al enkele jaren maakt de politie actief jacht op hen. Sinds een openbare pedofielenclub werd opgerold en alle leden werden veroordeeld, is pedofilie een ondergronds verschijnsel geworden in Engeland. Dat maakt het politie-onderzoek naar de snuff-movie-praktijken nog moeilijker.

Niet-begrijpend wordt in de Engelse kranten geschreven over Amsterdam, waar ondanks de scherpere wetgeving die enkele jaren geleden werd ingevoerd, nog altijd vrij gemakkelijk aan tijdschriften en videobanden met kinderporno is te komen. Als gevolg van de aandacht voor kinderporno die onder andere het gevolg was van de affaire Oude Pekela, verdween de afgelopen jaren in de meeste Nederlandse pornowin-

kels de kinderporno zo niet uit de voorraad, dan toch uit het schap en onder de toonbank. Inmiddels blijkt echter dat het omstreden materiaal met name in homopornowinkels weer gewoon wordt uitgestald en verkocht. Veelal gaat het daarbij om tamelijk onschuldig foto- en videomateriaal van nudistencampings of -stranden, maar ook harde kinderporno blijkt, vooral in Amsterdam, volop verkrijgbaar.

Al sinds de jaren zestig bestaan er goede contacten tussen Nederlandse en Engelse pornohandelaren. De Engelsen kunnen in Nederland materiaal kopen dat in hun puriteins vaderland verboden is. Bovendien komen jaarlijks vele Britten als sex-toerist naar Amsterdam.

In het verleden heeft de handel in kinderporno tussen Nederland en Engeland al enkele malen geleid tot onderzoeken van Scotland Yard en de Nederlandse politie, en uiteindelijk tot inbeslagname van pornomateriaal en arrestaties van betrokkenen. Meest recentelijk gebeurde dat in het najaar van 1988 toen een Engelse en een Nederlandse fotograaf (de Huizenaar Fred V., toen 54 jaar oud) werden aangehouden, wegens het op grote schaal vervaardigen van foto- en videomateriaal van homo-pedofiele aard. Ook toen viel er in de Britse media menig woord van afkeuring te beluisteren over de (vermeende) Nederlandse tolerantie ten aanzien van kinderporno.

In Nederland wordt nu weer, net als toen, met veel argwaan gereageerd op de verontwaardigende berichten van overzee. Klaas Wiltink, woordvoerder van de Amsterdamse politie: "Het verhaal van die Andrew, dat er lijken bij ons in de grachten zouden zijn gedumpt, gaan wij echt niet natrekken. Het is allemaal te vaag. We hebben Scotland Yard nog gevraagd of we nog een onderzoek moesten starten, maar dat hoefde niet. Het zou geen enkele zin hebben."

CHRIS FAY van de jongerenhulporganisatie NAYPIC reageert hierop verontwaardigd. "Laat me niet lachen. Het verhaal dat Andrew ons heeft verteld, is honderd procent waar. We hebben het echt uit hem moeten trekken, zo moeilijk had die jongen het ermee. Bij de NAYPIC komen we dagelijks in aanraking met weggelopen jongens en meisjes die zijn misbruikt voor de porno-filmindustrie in Amsterdam." Fay denkt ook te weten hoe de organisatie van de Nederlands-Engelse porno-industrie in elkaar steekt. "De ronselaars gebruiken een ogenschijnlijk onschuldig reisbu-

reau als dekmantel. Dit bureau organiseert vanuit Engeland trips naar de Hollandse bollenvelden. In werkelijkheid komen de kinderen nooit verder dan Amsterdam. Voor de pedofielen is het erg gemakkelijk om de kinderen over de grens te krijgen. Je hebt alleen maar een identiteitsbewijs van het kind nodig, en dat document kun je gewoon bij ieder postkantoor in Engeland krijgen. Het is niet nodig dat de vader of moeder van het kind daarvoor toestemming geeft. Iedereen kan zo'n kind dus meenemen."

EENMAAL IN AMSTERDAM worden de kinderen volgens Chris Fay onder zware bewaking gesteld. "Ze kunnen vrijwel niet ontsnappen. Dag en nacht worden ze vergezeld door een gewapende bodyguard." Echter, ook voor dit deel van het verhaal ontbreken de bewijzen. En opnieuw komt dit volgens Fay doordat zijn organisatie met geweld wordt bedreigd zodra zij probeert bewijsmateriaal te verzamelen of te publiceren.

Chris Fay denkt desondanks dat er wel mogelijkheden zijn om aan de noodzakelijke bewijzen te komen. Daartoe zouden Amerikaanse opsporingsmethodes moeten worden aangewend. "In Chicago heeft de politie veel succes gehad bij de bestrijding van kinderporno. Agenten in burger infiltreren in pedofielen-kringen. Op die manier konden heel wat gevaarlijke figuren in de kraag worden gegrepen voordat ze schade konden aanrichten bij jonge kinderen. Met *Operation Orchid* is de Londense politie al op de goede weg. Nederland zou dat voorbeeld moeten volgen."

ONDANKS DE VELE VAAGHEDEN, onzekerheden en tegenstrijdigheden gaan de meeste Britse kranten er zondermeer van uit dat de verhalen van Chris Fay en de aangehouden Engelse pedofielen kloppen. De Nederlandse correspondenten in Londen zijn daar evenwel lang niet zeker van. AD- en Journaal-correspondente Tine van Houts: "Het probleem is, dat niemand zo'n *snuff-video* kan tonen. Maar toch moet er wel wat aan de hand zijn. Want een gerenommeerde instelling als Scotland Yard zet niet zomaar een jaar lang zes befaamde porno-rechercheurs op deze zaak. Bovendien verdwijnen er jaarlijks ontzettend veel kinderen in Engeland, maar alleen van deze twintig wordt aangenomen dat ze slachtoffer zijn geworden van *snuff-movies*. Dat duidt er dus op dat de Yard over meer aanwijzingen moet beschikken.

Ook is het vreemd dat er nu plotseling weer een rechtszaak komt in de zaak Barry Lewis, wiens lichaam toch al vijf jaar geleden opgegraven werd. Ik wacht met spanning op dat proces, dat waarschijnlijk over een paar maanden zal beginnen."

De Londense correspondent van de Volkskrant, Henk Strabbing, weet ook niet wat er nu precies aan de hand is. "Ik denk dat die rechtszaak over de moord op Barry Lewis wel achter gesloten deuren zal plaatsvinden. De politie hier doet er alles aan om alle mogelijke informatie verre van journalisten te houden."

Bij de afdeling East End van Scotland Yard, waar *Operation Orchid* is ondergebracht, wordt inderdaad weinig naar buiten gebracht. "Het enige dat we kwijt wil-

De Amsterdamse politie:

'HET VERHAAL VAN DIE LIJKEN DIE IN DE GRACHT ZIJN GEDUMPT IS TE VAAG OM NA TE TREKKEN'

len," zegt woordvoester Caroline Taylor, "is dat we geen *snuff-movie* in handen hebben. Dat maakt het onderzoek heel moeilijk. We hebben een telefoonlijn geopend, waar mensen met tips naartoe kunnen bellen. We hebben op die manier al een aantal nuttige aanwijzingen verkregen, maar ook daarover kan ik niks zeggen."

BIJ DE NEDERLANDSE VERENIGING voor pedofielen, *Martijn*, wordt geschokt gereageerd op de beschuldigingen uit Engeland. Woordvoerder T. van Meurs: "Die *snuff-movies* hebben niets met pedofilie uit te staan. De Engelsen proberen gewoon een heksenjacht te ontketenen tegen pedofielen. Wat wij alleen maar willen, is het bevorderen van goede relaties tussen jongeren en ouderen. Als *snuff-movies* bestaan, dan worden ze gemaakt door psychopaten en niet door pedofielen." •

politie dat hij samen met drie andere veroordeelden de moord op Jason Swift had gefilmd. En hij vertelde dat de zaak niet op zichzelf stond, maar dat er de afgelopen jaren meer van dergelijke pornomoorden waren gepleegd. De opgravingen in Clapton Common leverden de politie echter niets op. Opnieuw liep het spoor naar de snuff movies dood.

Mary Moss (23), hoofd Naypic Londen, schudt meewarig het hoofd. Moss — punkkapsel, Cockney-accent, alkerig van alles wat autoriteit uitstraalt — heeft geen goed woord over voor het speurwerk van de Britse politie. "Het lijkt wel alsof ze ons niet willen geloven, nota bene een jaar geleden zijn we met ons verhaal naar Scotland Yard gegaan, maar een pedofiele veroordeelde geloven ze blijkbaar eerder dan ons."

ONDERWERELDFIGUREN

Moss vertelt het verhaal van de nu twintigjarige Andrew. Deze zou in 1988 met een groep Engelse onderwereldfiguren voor een macabere missie naar Nederland zijn gereisd. In Amsterdam werd Andrew gedwongen de video-camera te hanteren in een pakhuis bij het IJ. Mary Moss: "Twaalf mannen in leren pakken vergrepen zich herhaaldelijk aan een twaalfjarig Duits jongetje. Hij werd met kettingen mishandeld, verkracht en uiteindelijk met een motorfiets doodgereden. Andrew vertelde mij dat het lijk van het kind in een gracht werd gedumpt. Vervolgens werd er champagne gedronken "op de goede afloop".

Een schokkend verhaal, maar Mary Moss blijkt niet in staat ook maar één spatje bewijs te leveren. Geen video-film, geen naam van het Duitse jongetje, geen foto's, geen adressen. En Andrew zelf zit volgens Moss doodsbang bij een vriendje in Bradford, Yorkshire ondergedoken. Mary Moss: "Ik telefoneer nog geregeld met hem en ik weet dat hij in doodsangst leeft. Ze zijn Andrew op het spoor en als ze hem te pakken krijgen, wacht hem eenzelfde lot als die Duitse jongen."

Volgens Naypic zou Andrew de afgelopen jaren geregeld, ten minste één keer per maand, naar Amsterdam zijn gevlogen. Mary Moss: "En geld was daarbij absoluut geen probleem. Andrew heeft mij business-class tickets laten zien, de groep waarom het gaat beschikt over veel kapitaal. Ze komen uit de upperclass."

En juist met die upperclass hebben Mary Moss en de overige mensen van Naypic weinig op. Het gaat om jongeren tot 25 jaar die allemaal weggelopen zijn van huis en in contact zijn geweest met de Britse justitie. Zoals de 17-jarige Michelle Monks, afkomstig uit Liverpool en volgens haar eigen zeggen al vier jaar *homeless*. In de pub *Cock* in Noord-Londen vertelt Michelle: "Ik bedel elke avond in West End, daar waar de yuppies genieten van het dure uitgaansleven. Ik ken de hele scene hier, twee weken geleden nam iemand mij mee naar een flat waar een snuff movie werd vertoond. Een dertienjarig meisje werd verkracht, doodgeslagen en aan stukken gesneden. Ik wist niet wat ik zag, ik moest overgeven. En twee dagen later wist ik dat het geen *fake* was. 's Ochtends liet de BBC een foto zien van een vermoord meisje. Het was het kind uit de video."

RIJKE ARABIËREN

Michelle Monks beweert dat de geldschieters achter de snuff movies in rijke Arabische kringen moeten worden gezocht. "Op Piccadilly Circus rijden ze met hun dure Renault Espace-busjes rond. Op zoek naar weggelopen jongeren. Mij hebben ze wel eens vijfduizend pond geboden om mee te gaan. Toen wist ik nog niet van die snuff movies, ik dacht dat het om prostitutie ging. Sommigen trappen erin. Het komt geregeld voor dat ik mensen van de ene op de andere dag nooit meer zie."

Maar opnieuw geldt: geen bewijs, slechts uitspraken van derden, *all hearsay*. Chris Fay, stalfid van Naypic en professioneel hulpverlener, beweert wel over keiharde bewijzen te beschikken. Maar die wil hij niet overhandigen, die heeft hij in zijn safe thuis in Greenwich opgeborgen. Ook heeft hij drie videobanden waarop de ondergedoken

SNUFF MOVIES: ZIEKE GEESTEN

Grote twijfels over bestaan van gefilmde pornomoorden

Uit Londen komen verhalen dat verkrachtingen, martelingen en het beestachtig vermoorden van kinderen op video zijn opgenomen om voor goed geld te worden verkocht.

Ook Amsterdam duikt in die geruchtenstroom op. Scotland Yard noemt het 'ziekelijke verzinsels'. Het bewijs dat dergelijke zogenaamde 'snuff movies' bestaan is nimmer geleverd. De snuff-films komen wel voor in Amerikaanse romans, maar ook de auteur heeft ze nimmer zelf gezien. ELS 11

JOOST DE HAAS EN CHARLES SANDERS

Compton Terrace 20, een vervallen pand in het uiterste noorden van Londen. Op de derde verdieping huist de National Association for Young People in Care (Naypic). Hier vandaan komt het verhaal dat Engeland nu al wekenlang in de greep houdt: twintig vermiste jongens zouden misbruikt zijn bij het maken van de meest lugubere vorm van kinderporno, de zogenaamde snuff

De veertienjarige, zwakbegaalde Jason Swift die na een seksorgie op gruwelijke wijze werd vermoord. De tragedie zou op film zijn vastgelegd

movies. Video-opnamen waarin kinderen door groepen mannen worden verkracht, mishandeld en uiteindelijk op beestachtige wijze worden vermoord. Ook afkomstig van de Naypic, een opvanghuis voor weggelopen jongeren, is de beschuldiging dat Amsterdam een centrale rol speelt in de productie van de snuff movies.

Maar hoewel de Child Pornography Squad van Scotland Yard nu al ruim een jaar bezig is met 'Operatie Orchidee', het opsporen van snuff movies, hebben de Britse rechercheurs nog nooit zo'n videoband in handen gehad. Frank Parker in het hoofdbureau van Scotland Yard: "Wij houden er ernstig rekening mee dat het hier om verzinsels gaat. De fantasieën van zieke geesten. Waar we nu wel erg bang voor zijn, is dat sommige mensen door alle publiciteit op een idee worden gebracht."

Die publiciteit kwam eerder deze maand op gang na opgravingen in de joodse wijk Clapton Common in Oost-Londen. De politie zocht daar naar de lijken van vermiste kinderen. Op aanwijzing van een Britse crimineel die in Engeland een straf van 62 jaar uitzit voor de moord op de veertienjarige Jason Swift. Het geestelijk gehandicapte jongetje vond in 1985 de dood na een homofiele seks-orgia in een flat in Hackney, eveneens Oost-Londen. De gevangene vertelde de

kroongetuige Andrew vertelt van de moordpartij in het Amsterdamse pakhuis. En Andrew vertelt van een koffieshop aan de Nieuwe Nieuwstraat met een groot fallus-symbool aan de gevel waar een studio gevestigd was. Daar zouden geregeld snuff movies zijn opgenomen. Fay: 'Maar daar gebeurt nu niets meer, er kwam een tip van een corrupte agent binnen dat de Amsterdamse politie een inval zou gaan doen en toen hebben die gasten de benen genomen.' Snuff movies zouden volgens Naypic voor rond veertienduizend gulden in Nederland te koop zijn. Hoe jonger het slachtoffer, hoe duurder de film.

PORNOCRIMINELN

Chris Fay bezocht vorig jaar zelf Amsterdam. Hij beweert in een ruimte bij een bar aan het Leidseplein een snuff movie te hebben gezien. Samen met een Nederlandse collega. De naam van die collega of de organisatie waarvoor hij werkt? 'Kan ik absoluut niet onthullen,' zegt Chris Fay. 'Want er staan hier levens op het spel! We hebben hier met een georganiseerde groep van sinistere, zieke pornocriminelen te maken. Criminelen die gebruik maken van een in Amsterdam gevestigde Engelse koeriersdienst die de banden op vernuftige wijze naar het buitenland smokkelt. Op de eerste vijf minuten van zo'n video-opname staat bijvoorbeeld James Bond, zo wordt de douane om de tuin geleid. Na die vijf minuten volgt dan de gruwelijke porno en uiteindelijk de moord.'

Welke koeriersdienst in Amsterdam? Chris Fay weigert concrete informatie te geven. Na lange gesprekken wil hij dan toch de

THRILLERS

Met bijdragen van Rolf Bos en Bert Vuijsje

VK 25

Met *Flood*, *Strega*, *Blue Belle* en *Hard Candy* heeft de Amerikaanse schrijver/advocaat Andrew Vachss flink wat succes geboekt. Hoofdpersoon

Burke, een harde jongen die geen medelijden heeft met kinderlokkers, pornografen en andere perverselingen, bindt de strijd aan met het onrecht in de onderbuik van New York. Vooral in de eerste twee boeken beleefde de bizarre kruisrider Burke boeiende avonturen, die hij zonder zijn achtervolgingswaan nooit zou hebben overleefd. Daarna kwam de sleet er een beetje in en was de verrassing eraf.

In Vachss' nieuwste thriller, *Blossom*, wordt Burke vanuit Indiana door een voormalige celgenoot te hulp geroepen. Een geheimzinnige schutter neemt tieners onder vuur die, volgens Amerikaans gebruik, vrijen in de auto in het lokale liefdeslaantje. Het neefje van Burkes celgenoot wordt door de politie beschouwd als verdachte. Burke reist af, ontmoet in een restaurant het meisje Blossom en gaat samen met haar op jacht naar de echte moordenaar.

De lokatie is veranderd, maar de ingrediënten zijn als vanouds. Want ook in Indiana blijkt het niet te deugen: fascistische organisaties, pederasten, pervers, freaks, degenerates. Burke blijft de bruut optredende, maar door Vachss kritiekloos beschreven superheld. Dat gaat na vijf boeken soms een beetje tegenstaan. (RB)

Knopf, import Van Ditmar; f 45,65. ISBN 0 394 58523 2.

Politie tast in duister omtrent identiteit gewurgd jongetje

Van onze verslaggever 21-0
AMSTERDAM — De politie van Lelystad heeft nog steeds geen idee wie het dode jongetje is dat vorige week donderdag op een parkeerplaats langs de A6 werd gevonden. Een politiebericht dat vrijdagavond op de televisie werd uitgezonden heeft tien „bruikbaar” reacties opgeleverd.

De politie van Lelystad spreekt van „een buitengewoon vreemde zaak.” Het gebeurt wel vaker dat de politie enige tijd op zoek is naar de identiteit van slachtoffers, maar het komt hoogst zelden voor dat er zo langdurig gezocht moet worden naar de identiteit van een kind.

naam van één betrokkene noemen. Het zou gaan om Don Busby, een pornomagnaat en de oprichter van *Gay Boys International*, een homo escort service in Amsterdam. Fay: 'Busby wordt voor Scotland Yard gezocht in verband met Operatie Orchidee. Ik weet dat hij betrokken is bij de productie van snuff movies. Hij regelde ondermeer de valse paspoorten voor Andrew.' Op het hoofdbureau van Scotland Yard in Londen zegt Frank Par-

ker echter: 'Don Busby is een bekende van ons, maar op dit moment zijn we absoluut niet naar de man op zoek. En zeker niet in verband met deze zaak. Nonsense.'

Ook in Amsterdam gelooft niemand in de productie van snuff movies. Noch in homoseksuele kringen in de hoofdstad, noch bij de politie. De Centrale Recherche Informatiedienst in Den Haag liet eerder al weten zich niet bezig te houden met het opsporen van

deze films. Een woordvoerder: 'Wij weten officieel helemaal niet van het bestaan van dergelijke video's af. Dus waar zouden we in Godsnaam naar moeten zoeken?' Frank Parker van Scotland Yard: 'We hebben ook Interpol ingeschakeld in onze speurtocht naar snuff movies. Maar nergens in Europa is er ook maar één politiekorps in geslaagd iets te vinden.'

Drilboor en cirkelzaag

ARENO JOUSTRA

De eerste echte snuff-film moet de politie nog opsporen, maar in de moderne Amerikaanse roman bestaat het genre al geruime tijd. Vijf jaar geleden verscheen bijvoorbeeld *Less Than Zero*, waarin de jonge auteur Bret Easton Ellis de kerstvakantie beschrijft van de achttienjarige Clay. Deze brengt de vier weken rond de jaarwisseling door bij zijn ouders in een rijke buitenwijk van Los Angeles. Clay, die aan de oostkust studeert, trekt op met zijn oude schoolvrienden die in Californië zijn blijven wonen.

Hij ontmoet louter leegte. Het langste gesprek dat hij voert, bestaat uit drie zinnen. Zijn vrienden zijn net als hij kinderen van rijke ouders. Als kerstgeschenk krijgen ze een Porsche of een Mercedes. Niet voor het geld maar om de tijd te verdrijven, handelen ze in drugs of werken ze als model. Na een feest ('Zullen we dronken worden, stoned, of beide?') maakt het de vrienden niet uit of ze met een jongen of meisje het bed inrollen.

Op een partijtje in Malibu belandt Clay in een slaapkamer waar op een groot televisiescherm een pornofilm wordt gedraaid. Hij kijkt naar het beeld. Een meisje van een jaar of vijftien ligt naakt op bed. Gesnoerd. Een zwarte man bindt een jongen vast op de grond. Ik vraag me af waarvoor de kettingzaag in de hoek dient. Clay verlaat de kamer als de man een spijker in de nek van het meisje slaat.

Als na een half uur het geschreeuw van het meisje en de jongen is gestopt, komen Clays vrienden ook naar buiten. Dit kon hen, in al hun verveling, nog wel opwinden. Er ontstaat zelfs een dialoog. 'Hij heeft er vijftien duizend dollar voor moeten betalen.' 'Maar is de film echt?' 'Ik durf te wedden van wel,' zegt de gastheer. 'Ik denk het ook,' zegt

een andere jongen, 'want hoe kun je een castratie spelen? Ze sneden zijn ballen heel langzaam af. Dat kun je niet nadoen.'

EEN KAARS SNUITEN

Of snuff-films echt zijn, vraagt ook de 37-jarige Amerikaanse auteur Dennis Cooper zich af. In zijn aangekondigde boek *Frisk* laat hij de hoofdpersoon een aantal seriemoorden plegen op kleine jongetjes in een molen. Ed van Thijn mag hopen dat het boek geen bestseller wordt, want de molen staat in de Amsterdamse Czaar Peterstraat. Cooper woonde ooit twee jaar in de hoofdstad.

Net als de hoofdpersoon in zijn boek wil Cooper weten of er echte snuff-films bestaan. 'Misschien dat iemand me na het verschijnen van het boek opbelt en zegt: kom, nu laat ik je eens een echte zien,' vertelde Cooper aan HP. In zijn vorig jaar verschenen roman *Closer* over de prachtige, passieve George Miles, wiens lichaam door iedereen wordt gebruikt, onder wie een oude gek die Miles' billen eraf hakt, komt ook al een snuff-film voor.

Waarom willen mensen zo'n film zien? Waarom willen ze er zelf aan meedoen? De 43-jarige Philippe zegt in *Closer*: 'Mijn ideeën over dood zijn heel mooi, daarom denk ik aan het vermoorden van een prachtige jongen.' En over een geestverwant: 'Hij vermoordt iemand om een vriend te maken. Om iemand te leren kennen. Als ik zou kunnen doden, zou ik het doen om mezelf te leren kennen.'

Voor HP, altijd paraat om een trend te signaleren, zijn de snuff-films overigens nog zo nieuw dat de verslaggever consequent over *snuff movies* spreekt. Maar het gaat niet om films waarin wordt 'gesnoven'. Het werkwoord *snuff* betekent een kaars doven of 'snuiten'. Maar ook doodgaan. Wolsey zegt in Shakespeares toneelstuk *Henry VIII*: 'Tis I

must snuff it.'

In Amerika is het vooral een woord dat in gevangnissen wordt gebruikt, maar zijn oorsprong vindt in de zwarte getto's. De Engelsen gebruiken *to snuff it* vooral grappig (zoals 'het hoekje omgaan'), melden Manser en Turton in hun bij Penguin uitgegeven *Wordmaster Dictionary*. Wat Smits en Koenen betreft is het inmiddels een 'Nederlands' woord. Zij hebben snuff-film opgenomen in *Peptalk & Pumps: Engels woordgebruik in de Nederlandse taal*.

ELEKTRISCH BROODMES

Zijn snuff-films nog iets bijzonders, de relatie tussen seks en geweld bestaat al vele eeuwen en is ook doorgedrongen in het commerciële filmcircuit. In *La dernière femme* van Marco Ferreri snijdt Gérard Depardieu in de slotscène met een elektrisch broodmes zijn geslachtsdeel af. Ook *L'empire des sens* (Nagisa Oshima) eindigt met het mutileren van een man nadat hij door zijn minnares is gedood. En in *Body double* van Brian De Palma gaat een lustmoordenaar een naakte vrouw te lijf met een drilboor.

De werkelijkheid is altijd nog gruwelijker dan de fantasie. In de jaren vijftig arresteerde de Britse politie een man en een vrouw die een twaalfjarige jongen en een tienjarige meisje hadden vermoord. Samen met obscene foto's ontdekten de agenten ook een bandopname met het gegil van het meisje. En in 1982 reed een zeventienjarige jongen met zijn vriendinnetje van veertien de heuvels van Los Angeles in, verkrachte en vermoordde haar, en liet zijn vrienden het lichaam bekijken. Die vonden het prachtig, net als in *Less Than Zero*. Weer eens iets anders dan een peepshow of lijntje cocaine.

10

- E L S E V I E R -

11-9-1990

„We hebben natuurlijk wel de nodige ervaring met verdronken kinderen van wie we aanvankelijk de identiteit niet weten”, zegt de politiewoordvoerder. „Maar daar kom je altijd snel achter. Deze zaak is volkomen anders.”

Het naar schatting twaalf jaar oude jongetje (volgens de politie „een lichtgebruind, Zuid-Europees type”) is door wurging om het leven gebracht, zo is uit sectie gebleken. Het jongetje was gekleed in een blauwe bermudabroek en een wit T-shirt met opschrift „Al Italia”. Er zijn 26 politiemensen belast met het onderzoek.

Dood jongetje blijkt tienjarige inwoner van Bondsrepubliek

LELYSTAD (ANP) — Het jongetje wiens lijk vorige week werd gevonden op een parkeerplaats langs de A6 bij Lelystad, was de tienjarige S. Thattil. Hij was van Indiase afkomst en woonde in Neustadt an der Weinstraße in de omgeving van Mannheim in West-Duitsland. Dat heeft de politie in Lelystad dinsdag bekendgemaakt.

Het jongetje dat door wurging om het leven is gebracht, werd donderdag gevonden. Omdat niemand aangifte deed van vermissing, werd zijn signalement op de internationale politietelefoon gezet.

Volgens de Lelystadse politievoorzitter was het een tijdelijk in Duitsland verblijvende Nederlandse vrouw die

het jongetje herkende. „Zij had aan de gevel van het politiebureau in Neustadt een plakkaat gezien waarin melding werd gemaakt van de vermissing. Ze wees de dienstdoende politie op een foto en omschrijving in een Nederlandse krant welke overeenkwamen met de gegevens op het plakkaat.”

Het slachtoffer werd sinds 15 augustus vermist. Zes Nederlandse rechercheurs zijn inmiddels in Neustadt, waar zij in samenwerking met de Duitse politie een onderzoek zullen instellen.

Moord op tienjarig ongetje blijft vr 24 raadsel voor politie

Van onze verslaggever
LELYSTAD — Het ondervragen van alle automobilisten op de A6 tussen Emmeloord en Lelystad gisteren heeft nog geen nieuwe aanwijzingen opgeleverd in het onderzoek naar de moord op de tienjarige S. Thattil. De politie heeft nog steeds geen enkel idee over motief of identiteit van de dader.

Op initiatief van de politie van Lelystad zijn gisteren 1500 personen- en vrachtauto's aangehouden die in de richting van Emmeloord naar Lelystad reden. Het tienjarig jongetje werd vorige week donderdag dood aangetroffen op een parkeerplaats langs de snelweg. Alle aangehouden auto's werden langs de parkeerplaats geleid.

De bestuurders en inzittenden is gisteren een vragenlijst voorgelegd. „Het doel van de actie was om vooral de

automobilisten die regelmatig passeren te vragen of zij iets ongewoons hebben gezien in de nacht waarin de moord heeft plaatsgevonden”, aldus de woordvoerder van de politie.

Hij spreekt van „een buitengewoon vreemde zaak die met de dag vreemder wordt”. Pas vijf dagen nadat het jongetje was aangetroffen — het bleek te zijn gewurgd — achterhaalde de politie zijn identiteit. Het bleek dat het jongetje van Indiase afkomst was en dat hij in West-Duitsland woonde.

De hoofdofficier van justitie in Zwolle heeft inmiddels een beloning uitgelooft van dertigduizend gulden voor de gouden tip. De politiewoordvoerder: „Dat bedrag is hoger dan gebruikelijk is bij een moordzaak. Maar we hebben hier ook van doen met een ongebruikelijke moord.”

De criteria voor het uitloven van een beloning en de hoogte van het bedrag worden door het Openbaar Ministerie bepaald. Ook in West-Duitsland is een beloning uitgelooft.

woensdag 22 augustus 1990

Telegraaf

dinsdag 28 augustus 1990

Lijk in Lelystad was van in Duitsland vermist kind

Identiteit vermoorde knaap bekend dank zij oplettendheid van vrouw

TEL 22 door Cees Koring
LELYSTAD, woensdag

Dank zij de berichtgeving in dagblad De Telegraaf en de oplettendheid van een vakantiehoudende Nederlandse in Duitsland is het politieonderzoek naar de moord op de vorige week bij Lelystad gevonden jongen in een stroomversnelling geraakt.

• Wie informatie heeft over deze jongen kan bellen met de politie in Lelystad tel. 03200-50560. Uw inlichtingen worden discreet behandeld.

Daardoor kon ook de identiteit van het slachtoffer worden vastgesteld. Het gaat om de 10-jarige S.P.D.Th. De jongen is van Indiase origine en woonde in Neustadt an der Weinstrasse, een geliefd vakantieoord vlak bij de grote Westduitse steden Mannheim en Ludwigshafen.

De Nederlandse vrouw, die de recherche een flink eind in de goede richting hielp, was op vakantie bij kennissen in Neustadt. Zij had aan de gevel van het politiebureau in die plaats een aanplakbiljet gezien, waarop melding werd gemaakt van de vermissing van de jongen. Afgelopen zaterdag kocht de vrouw De Telegraaf en las daarin over de vondst van een onbekend jongenslied bij Lelystad.

Omdat het haar opviel dat de foto op het vermissingsbiljet en die van de onbekende dode in de krant en de signalen overeenkomsten vertoonden, stapte zij met De Telegraaf in haar hand naar de politie in Neustadt.

Identiteit

Kort daarna ontving het researcheteam in Lelystad een telex van 't Bundeskriminalamt in Wiesbaden waaruit bleek dat de identificatie van de tot dan onbekende knaap een kwestie van tijd was.

Nadat de ouders van de jongen met het lijkje waren geconfronteerd, was er zekerheid en kon het onderzoek naar de dader(s) pas goed beginnen. Zes Nederlandse rechercheurs zijn intussen naar Neustadt afgereisd waar wordt samengewerkt met de Westduitse politie.

De Indiase jongen, die perfect Duits sprak, werd woensdag 15 augustus door zijn ouders als vermist opgegeven.

Het slachtoffer werd de volgende dag 's morgens rond half negen door automobilisten gewurgd gevonden in bosjes bij een parkeerplaats langs de rijksweg A6 tussen Lelystad en de Ketelbrug.

Het onderzoek spitst zich nu toe op de vraag of de Indiase knaap naar ons land is ontvoerd en met welk type voertuig dat is gebeurd. De politie vermoedt dat de jongen in de nacht van 15 op 16 augustus of in de vroege ochtend van de 16e Nederland is binnengebracht.

Uit de vragen die de politie nu aan het publiek voorlegt, blijkt dat men er vooralsnog van uit gaat dat het slachtoffer nog in leven was toen hij over de Duits-Nederlandse grens kwam.

Justitie looft f 30.000,-

uit voor oplossing
moord Indiase knaap

Van een onzer verslaggevers
LELYSTAD, donderdag

De Nederlandse justitie heeft een beloning van 30.000 gulden uitgelooft voor inlichtingen die leiden tot aanhouding van de dader(s) van de moord op de tienjarige Salim Thattil.

De van oorsprong Indiase jongen werd op 16 augustus gewurgd aangetroffen bij een parkeerterrein langs de rijksweg A6, ten noorden van Lelystad. Dank zij een publikatie in deze krant en de oplettendheid van een vrouw kwam deze week vast te staan wie het slachtoffer was en dat hij afkomstig is uit de Westduitse plaats Neustadt an der Weinstrasse.

De Westduitse politie gaat ervan uit dat de knaap naar ons land is ontvoerd en hier om het leven is gebracht. Onze oosterburen hebben een beloning van vijftienduizend D-mark in het vooruitzicht gesteld voor informatie die tot oplossing van de zaak leidt.

Onderzoek naar verband met kinderporno-video in moordzaak Salim (10)

TEL 28 door Henk Schröder
LELYSTAD, dinsdag

De recherche in Lelystad onderzoekt of de tienjarige Salim Thattil slachtoffer geworden is van een kinderporno-video-moord.

Het knaapje, dat op 16 augustus jongstleden gewurgd op een parkeerplaats bij Lelystad-Noord werd aangetroffen, was seksueel misbruikt.

Politiewoordvoerder Mastenbroek houdt zich op de vlakte met betrekking tot dergelijke feiten. „Wij hebben steeds gezegd, dat de jongen mogelijk seksueel misbruikt is. Op bijzonderheden gaan we niet in.”

Oplettendheid

De identiteit van het slachtoffer werd bij toeval achterhaald door de oplettendheid van een lezeres van De Telegraaf. In deze krant zag zij het verzoek van de politie om inlichtingen met een portret van het jochie, terwijl zij op vakantie in het Westduitse Neustadt tegen een opsporingsbiljet van de tienjarige Salim aanliep. De in Duitsland woonachtige jongen was van Indiase afkomst.

De politiewoordvoerder van Lelystad bevestigt, dat de mogelijkheid van een porno-video-moord onderzocht wordt. „In dergelijke afschuwelijke zaken wordt een onderzoek altijd zo breed mogelijk opgezet. Ook deze optie wordt door ons nadrukkelijk uitgezocht,” houdt hij zich enigszins op de vlakte.

In de Verenigde Staten geldt Nederland nog steeds als distributiecentrum voor kinderpornofilms. Enkele maanden geleden ontstond in de Britse pers een storm van verontwaardiging, nadat een hoge functionaris van Scotland Yard had bekendgemaakt, dat minimaal tien jongetjes voor de camera verkracht en vermoord waren om ziekelijke en kapitaalcrachtige klanten te bevredigen.

Kopieën van dergelijke opnames worden in een beperkt aantal verspreid tegen moor-

dende woekerprijzen van f 25.000 en meer per exemplaar. Ook in Engeland werd verwezen naar mogelijke connecties met Nederland, waar opnamen gemaakt zouden kunnen zijn en in ieder geval films gedistribueerd.

„Zes rechercheurs zijn nog steeds in Duitsland voor het onderzoek. Zij gaan in zogenaamde gemengde koppels op pad met hun Duitse collega's om informatie te verzamelen. Tot nog toe heeft dat geen nieuwe feiten opgeleverd,” aldus politiewoordvoerder Mastenbroek.

De Nederlandse justitie heeft f 30.000 uitgelooft voor tips, die tot de oplossing van dit weerzinwekkende misdrijf leiden, terwijl de Duitse autoriteiten ook nog eens f 5.000 mark ter beschikking hebben gesteld voor nuttige informatie.

Men hoopt ook op informatie van personen die bij benzinstations, parkeerplaatsen of zogenaamde Raststätte een jongen hebben gezien die voldoet aan het signalement van het slachtoffer.

Dat signalement luidt: stevig postuur, ovaal voorhoofd, lichtbruine huid, zwart, licht krullend haar, perfect Duits sprekend. De jongen was gekleed in een blauwe Bermuda broek en een wit t-shirt met aan beide zijden en op de mouwen de groene opdruk Alitalia. Het slachtoffer droeg voorts witte sportschoenen.

Joseph Doucé n'a toujours pas été retrouvé

L'univers trouble du pasteur disparu

LE FIGARO 3

La communauté « gay » est partagée sur l'étrange personnalité de ce « défenseur des minorités sexuelles », et la « police des polices » enquête sur le rôle exact des Renseignements généraux dans l'affaire.

L'enquête autour de la disparition du pasteur Joseph Doucé, défenseur des minorités sexuelles et figure charismatique d'une certaine communauté gay, le 19 juillet dernier, s'annonce délicate. Tout par la personnalité ambiguë du personnage que par le rôle joué par les Renseignements généraux dans ce dossier.

Au 3 bis, rue Clairaut, dans le XVIIe arrondissement de Paris, modeste siège du Centre du Christ libérateur (CCL) et domicile du pasteur, la porte est entrouverte. « Aucune déclaration à faire », lance Guy Bondart, 28 ans, le compagnon de Joseph Doucé. C'est lui qui, après avoir vu deux hommes présenter comme des policiers emmener son « ami », le 19 juillet vers 20 h 30, a signalé la disparition.

A 45 ans, Joseph Doucé a depuis longtemps choisi une cause dont il a fait un combat personnel. Depuis 1976, date de la fondation du CCL, il se propose « d'apporter une aide immédiate aux lesbiennes, homosexuels, transsexuels, transvestis, pédophiles et sado-masochistes » au travers de réunions, de « cultes chrétiens » dominicaux et de permanences téléphoniques. En tant que sexologue, il offre des consultations gratuites. La célébration de « bénédictions d'amour et d'amitié » pour couples homosexuels l'ont rendu célèbre.

Offices dominicaux

Pascale et Brigitte ont eu recours aux services du pasteur pour leur « mariage » : « Jusqu'à la célébration, le pasteur Doucé était un homme charmant. C'est après qu'il a mangé, nous obligeant à assister à ses offices du dimanche, nous réclamant nos cotisations de membres du CCL. Lorsque nous avons refusé, il est devenu de plus en plus autoritaire et agressif. » Un des

responsables du magazine *Gay-info*, estime également que « l'homme est bizarre et colérique ».

Des témoignages qui entrent en contradiction avec les propos tenus hier par certains « fidèles » du pasteur devant le 3 bis, rue Clairaut. « Popeye », 64 ans, un habitué des lieux, est effondré : « Je le connais depuis trois ans. Il m'a beaucoup soutenu dans mes moments de déprime. » Mystérieux et confus, derrière ses lunettes cassées, Popeye ne s'explique pas cette disparition. « Une énigme », répète-t-il en balançant un vieux sac en plastique.

Dans la biographie « officielle » du pasteur, présentée

le vrai du faux dans l'univers trouble du pasteur. Au palais de justice, depuis l'ouverture d'une information judiciaire contre X pour arrestation et séquestration illégale, le 27 juillet, on rappelle que « toutes les pistes sont encore explorées aujourd'hui ». Aucune hypothèse n'est donc exclue pour les enquêteurs de la brigade criminelle.

Parmi les explications possibles, celle de la « fugue amoureuse » n'est pas écartée. Vivant depuis deux ans avec Guy Bondart, Joseph Doucé est parti précipitamment le 19 juillet. Croyait-il vraiment suivre des policiers ou faussait-il ainsi compagnie à son ami ? Selon des connais-

enquêteurs des RG cherchaient alors des informations sur un éventuel trafic de documents pédophiles à Paris. Par ailleurs, des « groupes spécifiques » réunissent tous les premiers dimanches du mois des pédophiles au siège du CCL.

Voyages à l'étranger

Enfin, l'imbroglieo policier qui s'ajoute à ce dossier ne permet toujours pas de répondre avec certitude à cette lancinante question : qui est réellement venu le 19 juillet au domicile du pasteur ? Un mois auparavant, le 19 juin, trois fonctionnaires des Renseignements généraux s'étaient présentés à 1 h 30 du matin au 3 bis, rue Clairaut. Selon Guy Bondart, ils étaient en état d'ébriété et ont tambouriné à la porte en hurlant : « Police, ouvrez ! » Quelques jours plus tard, le même trio s'en serait pris verbalement aux clients de la librairie Autres Cultures. L'inspection générale des services (la police des polices) a été saisie de cette affaire.

Toutefois, malgré ce « dérapage », il est prouvé que les trois policiers ne sont pas en cause dans l'enlèvement du 19 juillet. A ce sujet, Guy Bondart est formel : aucun des fonctionnaires ne figurent parmi les « ravisseurs » de son compagnon. « Tout au plus, explique-t-on à la direction des RG, les policiers se trouvaient-ils effectivement vers 19 heures dans la librairie de la rue Sauffroy. Mais ils n'étaient plus présents sur les lieux à 20 h 30. »

Reste qu'aujourd'hui Joseph Doucé est introuvable. Dans son dernier bulletin mensuel *Ilia* (Il libère, il aime), le CCL annonçait les prochains déplacements de son responsable. Fin juillet, le pasteur aurait dû se trouver en Autriche, puis en Hongrie, pour divers congrès.

Marie-Amélie LOMBARD et Anne DEGUY.

Le credo du Centre du Christ libérateur

Voici en quels termes le « Centre du Christ libérateur », dirigé par le pasteur Doucé, justifie son action : « Nous croyons que Jésus-Christ est vraiment le libérateur du péché et du sentiment de péché, de la culpabilité et du sentiment de culpabilité, comme des tabous et traditions paralysantes de la société « bien pensante ». Jésus-Christ veut que l'homme soit libre et épanoui, et que sa liberté lui permette de répondre à l'amour de Dieu par l'amour de ses semblables dans ses multiples aspects, y compris sur le plan sexuel. Nous croyons d'ailleurs que la sexualité est un magnifique don de Dieu, que nous devons recevoir avec gratitude et amour, et qu'elle est un élément positif de l'existence humaine, au même titre que travailler, manger, dormir, prier. »

dans un bulletin du CCL, on apprend simplement que Joseph Doucé, né en Belgique (d'expression flamande), réside en France depuis 1964 et a été naturalisé français en 1982. Après des études théologiques en Suisse, il est consacré pasteur par l'Eglise évangélique baptiste de Lens. De 1974 à 1976, il étudie à l'Université libre d'Amsterdam « les problèmes pastoraux et psychologiques des minorités sexuelles, en particulier ceux des homosexuels et des transsexuels ». Biographie officielle : en 1985, la Fédération protestante de France le raye de son annuaire (voir encadré).

Difficile, donc, de démêler

sances, « le couple était très stable ». Selon d'autres témoignages, « le pasteur est facilement sujet aux coups de foudre ».

Mais la disparition peut aussi être liée à une affaire beaucoup plus ténébreuse. Depuis plusieurs années, et notamment depuis le démantèlement d'un réseau pédophile à Bruxelles en 1987, les Renseignements généraux s'intéressaient aux activités de Joseph Doucé. Cette surveillance s'était accentuée il y a un mois lorsque Joseph Doucé et Guy Bondart avaient ouvert, rue Sauffroy, dans le XVIIe arrondissement, la librairie Autres Cultures, spécialisée dans les questions homosexuelles. Les

2.C 3-0

Mysterieuse disparition de Belgique dominee

(Van onze correspondent Bob van Huët)

PARIS - De Franse rijksrecherche, heeft een onderzoek ingesteld naar de mysterieuze verdwijning in Parijs van de Belgische dominee Joseph Douce.

De in Frankrijk als 'dominee van seksuele minderheden' bekende predikant is spoorloos sinds 19 juli. Volgens zijn Franse vriend zou Douce zijn ontvoerd door twee mannen, die zich uitgaven voor politiemannen.

Naar aanleiding van de verdwijning zijn inmiddels drie inspecteurs van de Parijse politie verhoord. Ze zouden een onlangs door Douce geopende boekhandel in de gaten hebben gehouden in verband met de ontdekking vanuit Nederland verspreide kinderporno. Daarbij werd een luidruchtige poging gedaan tot een nachtelijke inval in het in 1976 geopende 'Centrum van Christus Verlosser', een door Douce opgezet toevluchtsoord voor seksuele minderheden. De inspecteurs verdwenen toen Douce zelf de politie belde.

Een paar dagen later kwamen ze echter terug om klanten in de boekhandel uit te schelden. Hoewel ze Douce al geruime tijd schaduwden in verband met 'eventuele banden met pedofiele netwerken' waren ze afwezig op het moment van de ontvoering.

Waar de dominee momenteel verblijft is een raadsel. Niet uitgesloten wordt dat Douce is ontvoerd door Parijse drugs-handelaren of souteneurs, wier praktijken hij altijd op hoge toon en met gevoel voor publi-

citeit heeft veroordeeld. Een Franse justitievoorlichter wilde gisteren 'geen enkele veronderstelling uitsluiten', ook niet die van een illegale strafexpeditie van voor eigen rechter spelende politie-agenten.

In de homoseksuele gemeenschap in Parijs wordt het verdwijnen van de populaire Vlaamse dominee als een schok ervaren. Douce, die dominee was in de Noordfranse stad Lens en dankzij een studiebeurs van de Raad van Kerken in Genève psychologie en seksuologie studeerde aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, is voorzitter van verschillende belangenorganisaties van seksuele minderheden.

Mysterieuse verdwijning van homo-dominee Doucé

La « brebis égarée »...

Du côté des Eglises protestantes, le pasteur Joseph Doucé fait plutôt figure de « brebis égarée ». Son nom n'est plus mentionné dans l'Annuaire de la France protestante, le répertoire officiel des pasteurs reconnus par la Fédération protestante de France. Assurément, dans les Eglises issues de la Réforme, où prévaut le libre arbitre, aucune institution n'interdit à quiconque de se dire pasteur.

Marginalisé

Joseph Doucé, qui exerça son premier ministère de 1970 à 1974 à Lens, se présentait encore naguère comme pasteur d'Eglises baptistes. Bien que la Fédération des Eglises baptistes lui ait contesté ce titre, il tenait à garder des contacts avec elle. De part et d'autre, on voulait éviter l'impasse et la condamnation.

Portant volontiers le col ecclésiastique, le pasteur Doucé ne garde pas son crucifix en

poche : il bénit des « unions » homosexuelles, célèbre chaque dimanche matin un culte pour une poignée de fidèles. Il utilise la Bible pour justifier l'homosexualité, invoque David et Jonathan ou d'autres épisodes bibliques, puise dans son savoir théologique, mêle le soufre et l'encens. Sodome et Gomorrhe, autrefois châtiées par Dieu, aujourd'hui seraient-elles, selon lui, grâciées ?

Tout en refusant de se faire marginaliser parmi les Eglises protestantes, Joseph Doucé s'est lancé à la recherche de certaines brebis égarées. Quête ambiguë, où les qualités humaines, pour être certaines, ne font pas tout. Avant même la disparition mystérieuse de Joseph Doucé, la perplexité était née déjà dans les milieux religieux qui le connaissaient : à son grand dam, le pasteur vivait en marge du troupeau. Un pas de plus est maintenant franchi. Le pasteur est lui-même devenu brebis égarée.

Elie MARÉCHAL.

Van onze kerkredactie TR 4
AMSTERDAM - De bekende Franse baptisten dominee Joseph Doucé is sinds 19 juli verdwenen - meegenomen door als politieagenten vermomde mannen van extreem rechts, een geënceneerde liefdesvlucht, een actie van de Inlichtingendienst - een mysterie.

In elk geval is in deze weken niets meer van ds. Doucé vernomen en vrienden in Frankrijk en Nederland maken zich grote zorgen. De politie houdt alle mogelijkheden open. Joseph Doucé is bekend in Frankrijk om zijn werk onder homoseksuelen, pedofielen, transsexuelen, sado-masochisten en mensen met aids. Hij is vaak in Nederland geweest en heeft ook enige jaren aan de Vrije Universiteit gestudeerd. In 1987 sprak hij in Amsterdam voor een congres met joodse homo's over homoseksualiteit en pastorat. Dat hij in Frankrijk ook homoverbintensen inzeggende leidde tot een breuk met de baptisten; zijn naam komt in het jaarboekje van Franse dominees dan ook niet voor.

Toch beschouwt hij zichzelf niet zonder reden als de 'bekendste dominee van het land'. Hij leidt in Parijs het centrum voor seksuele minderheden, Christ Libérateur, vanuit Nederland gesteund door het Brussaard-fonds, genoemd naar de inmiddels overleden Haagse predikant A.J.R. Brussaard.

Sinds enkele jaren woont Doucé sa-

men met een vriend. Deze was getuige van de arrestatie of ontvoering, maar zou verder elk commentaar weigeren.

Franse media schilderen Doucé af als een duister iemand, waarbij de suggestie wordt gewekt dat hij te doen zou hebben met de internationale kinderporno-handel. Ook bij mogelijke medestanders klinkt terughoudendheid: twee vrouwen wier relatie hij inzeggende vertellen dat hij tot die plechtigheid erg charmant was, maar daarna steeds dwingend werd, agressief, autoritair. Een medewerker van de Franse Gay-info spreekt van een grillige, driftige man.

Negatief

Mevrouw S. G. Schenkel in Nederland kent hem al 15 jaar. Zij is zeer geschokt over de beelden die op het Franse televisie-journaal werden vertoond over de verdwijning van ds. Doucé. „Zij beelden hem zeer negatief af, omdat hij homo is en samenwoont en omdat hij seksuele minderheden helpt. Maar het is een zeer goede man, hij heeft duizenden geholpen,“ zegt zij met overtuiging.

De Franse media geven haar onbedoeld gelijk. Bijvoorbeeld als Le Figaro schampert over de predikant die maar preekt over David en Jonathan, alsof God tegenwoordig gratie zou verlenen aan Sodom en Gomorra. En, aldus hetzelfde blad, de herder voor verdoelde schapen is zelf een verdoold schaap geworden.

La disparition à Paris du pasteur des homosexuels Joseph Doucé

Au « Christ libérateur », rien à dire...

LE SOIR (ΣΚΥΛΛΕΣ)

Depuis vingt-deux jours, aucune nouvelle de Joseph Doucé, quarante-cinq ans, le pasteur baptiste originaire de Rummen (Hasselt), qui avait fondé rue Clairaut, à Paris, le « centre du Christ libérateur » ouvert aux minorités sexuelles. Nul ne l'a revu depuis le soir du 19 juillet, quand deux hommes s'étant présentés comme policiers l'ont invité à les suivre, selon la version donnée par son ami Guy Bondart. Une information contre X a été ouverte le 27 juillet (« Le Soir » du 2 août). L'enquête a été confiée à la brigade criminelle de Paris, qui a vérifié et mis hors cause des policiers des « renseignements généraux » qui surveillaient les activités du pasteur et les publications mises en vente dans la librairie « Autres cultures », qu'il avait ouverte non loin de sa résidence.

Dans sa ferme de Rummen, la mère du pasteur a reçu récemment la visite de policiers français. Elle leur a dit n'avoir vu son fils que deux fois cette année : à

la fin avril, quand Joseph Doucé a participé à l'émission de la RTBF l'« Écran témoin » sur les perversions sexuelles, puis il y a deux mois, lors du décès de son père.

Au « centre du Christ libérateur », rue Clairaut à Paris, ses amis ne sont pas bavards. « Nous n'avons aucune déclaration à faire à la presse. Nous sommes assaillis de questions. Nous recevons trente lettres par jour. Vous savez qu'il a disparu depuis le 19 juillet. Nous expliquerons tout ce qui s'est passé dans notre prochain bulletin », disent-ils, sans écouter ce qu'on leur dit sur les derniers contacts du pasteur Doucé avec l'équipe de l'« Écran témoin » à la mi-juillet, quelques jours avant sa disparition.

En prévision d'un débat programmé pour septembre sur la pédophilie et les réseaux de prostitution infantile, Françoise Vandemoortele avait en effet repris contact avec le pasteur Doucé. Elle l'avait informé que des représentants des Eglises protestantes de

Belgique estimaient que Joseph Doucé abusait de son titre de pasteur (de l'Eglise baptiste). Joseph Doucé lui avait transmis les coordonnées de Hollandais spécialistes des questions de pédophilie, notamment le sénateur et ancien avocat Edward Brongersma, et le psychologue Frits Bernard, auteur de plusieurs ouvrages. Il avait également parlé de Philippe Carpentier, fondateur du CRIES (le centre de recherches et d'information sur l'enfance et la sexualité), condamné il y a deux ans en correctionnelle à Bruxelles) et d'un correspondant du CRIES à Paris, un prêtre défroqué qui fut arrêté dans le cadre d'une enquête sur l'enlèvement d'un enfant, dont nous avons parlé à l'époque de l'enquête bruxelloise sur le réseau de pédophilie lié au CRIES.

Dans sa livraison de jeudi, « France Soir » précise que le pasteur Doucé devait participer à l'« Écran témoin » programmé en septembre et se préparait à donner des noms de personnes contrôlant le

commerce d'enfants. Françoise Vandemoortele le dément : le pasteur n'était pas invité à l'émission et n'avait pas de révélation à faire. Ses correspondants hollandais estiment d'ailleurs qu'il n'existe pas chez eux de réseau commercial, mais bien de la prostitution de jeunes, à partir de seize ans. Il n'y a donc apparemment pas lieu d'établir un lien entre d'éventuelles révélations que le pasteur Doucé s'appropriait à faire et sa disparition. Joseph Doucé avait par ailleurs prévu de passer tout le mois d'août à Paris, où il préparait un autre livre.

Bref, toujours aucune piste, vingt-deux jours après l'étrange disparition du pasteur. On sait que l'IGS (la police des polices) a également été saisie de l'affaire, des policiers des « renseignements généraux » de la préfecture de Paris ayant été interrogés sur les raisons pour lesquelles ils avaient récemment surveillé le pasteur et rendu plusieurs visites à sa librairie.

RENÉ HAQUIN

La disparition du pasteur Doucé

Pétition chez Joxe pour une enquête sans pression

Deux hommes, se prétendant des policiers, ont enlevé le 19 juillet le pasteur Joseph Doucé, fondateur du CCL, qui n'a plus donné signe de vie depuis. Membres et ami(e)s se mobilisent. L'activité du CCL (Centre du Christ libérateur) se poursuit.

Ce texte introduit une pétition adressée au ministre de l'Intérieur français Pierre Joxe, lui demandant d'intervenir « pour que toute la lumière soit faite, que toutes les hypothèses soient examinées, y compris celle d'un excès de zèle de fonctionnaires mal contrôlés, et de faire que nulle pression d'aucune sorte n'entrave la poursuite de l'enquête ».

Cette pétition est jointe au numéro de septembre de l'« Ilia », le « mensuel chrétien d'information des minorités sexuelles » du centre du pasteur Doucé, rue Clairaut à Paris. L'ami du pasteur, Guy Bondart, qui dirige le centre par intérim, y précise les circonstances qui précéderent l'enlèvement de Joseph Doucé il y a un mois.

Le 7 juin, le pasteur et son ami avaient inauguré leur librairie « Autres cultures », ouverte au public le 15 juin. Un cambriolage y eut lieu le 12 juin. Le 19 dans la nuit survint un étrange incident : coup de sonnette au CCL, rue Clairaut, des coups sur la porte, des cris « Police, ouvrez ! », le refus de présenter les cartes de police par la boîte aux lettres, l'intervention de Police-Secours après un appel téléphonique du pasteur. A l'arrivée de la police, ils avaient disparu. Ils sont revenus une deuxième fois, furent pris sur le fait et identifiés.

Puis des allées et venues étranges ont été observées à l'intérieur et à l'extérieur de la librairie, sans qu'elles étonnent le pasteur outre mesure, des policiers en civil

étant intervenus chaque fois que la librairie tenait un stand, par exemple au festival de l'érotisme.

Le 19 juillet, moins d'une heure après la fermeture de la librairie, deux hommes en civil se sont présentés au CCL, l'un d'eux exhiba une carte qui convainquit le pasteur de le suivre sans méfiance, affirmant qu'il s'agissait d'une formalité de courte durée. Depuis, plus aucune nouvelle...

Nous avons pensé à une garde à vue prolongée. Des que confirmation nous a été donnée qu'il ne s'agissait pas d'une interpellation légale, je suis allé signaler officiellement la disparition à la police judiciaire. On nous proposa d'entreprendre une recherche « dans l'intérêt des familles ».

L'enquête ainsi limitée a décidé Guy Bondart à informer l'IGS (la police des polices) : une information fut alors ouverte pour « enlèvement et séquestration ». Avec le CCL, quatre associations, des membres de la famille du pasteur et son ami vont se constituer parties civiles.

En marge de l'enquête judiciaire, l'enquête administrative de l'IGS a abouti à la mutation dans les services administratifs de trois inspecteurs du groupe des enquêtes réservées aux « Renseignements généraux » de la préfecture de police de Paris : c'étaient eux qui, en état d'ébriété, étaient venus rue Clairaut le 19 juin, mais ils n'ont rien à voir avec les inconnus que le pasteur a suivis le 19 juillet. Ces trois inspecteurs doivent comparaître cet automne devant une commission parlementaire.

Aucun piste neuve, donc, dans cette enquête ou l'hypothèse d'une intervention intertempête de policiers n'est pas exclue.

RENÉ HAQUIN.

DOMINEE DOUCÉ

VERDWENEN GK 25

PARIJS - Baptistendomee Joseph Doucé, bekend om zijn werk onder seksuele minderheden, is sinds half juli spoorloos. Zijn vriend Guy Bondart, met wie de Franse geestelijke samenwoonde, zou getuige zijn geweest van een ontvoering van Doucé, die 'gewillig met agenten van de Parijse politiebrigade AI (Algemene Inlichtingen) zou zijn meegegaan. Bondart weigert commentaar te geven. Daardoor doen de wildste verhalen de ronde: meegenomen door als politieagenten vermomde aanhangers van extreem-rechtse groeperingen, een actie van de inlichtingendienst of een geësceneerde liefdesvlucht.

Joseph Doucé is zowel in Nederland als Frankrijk een bekend persoon. Hij studeerde enige tijd aan de Vrije Universiteit en bezocht in 1987 een congres voor joodse homo's. In Frankrijk zegende hij homo-verbintenissen in, hetgeen leidde tot een breuk met de Baptistenkerk. Verder leidt hij in Parijs het centrum voor seksuele minderheden, Christ Libérateur. Dit centrum wordt vanuit Nederland gesteund door het Brussaard-fonds.

De Franse media zijn verwoed op de verdwijning gedoken. In de berichtgeving wordt gesuggereerd dat Doucé te doen zou hebben met internationale kinderpornohandel. Bovendien blijkt de dominee ook onder medestanders een controversieel persoon te zijn. Twee lesbische vrouwen, van wie Doucé de relatie inzeggende, vertelden dat de geestelijke na de plechtigheid steeds dwingend autoritair en agressief werd. "Het is een grillige, driftige man," aldus een vertegenwoordiger van het Franse Gay-info. In Nederland is door vrienden van Doucé geschokt gereageerd op zijn verdwijning en de daarop volgende berichten in de media. "Ze beelden hem negatief af omdat hij homo is en samenwoont en omdat hij pedofielen, transseksuelen, sadomasochisten, aids-patiënten en homoseksuelen helpt. Maar daarom is het juist een heel goede man," aldus mevrouw S. Schenkel, die Doucé al vijftien jaar kent.

Ouders klagen pastoor aan

BEESEL - De ouders van een vijfjarig meisje uit het Noordlimburgse dorp Offenbeek (gem. Beesel) hebben aangifte gedaan bij de politie over het mogelijk plegen van ontucht door de 60-jarige pastoor met hun dochttertje.

Justitie is gestart met een oriënterend onderzoek. Van de resultaten daarvan hangt het af of er al dan niet wordt overgegaan tot een justitieel vooronderzoek.

In verband met de klacht van de ouders is de betrokken pastoor tijdelijk ontheven van zijn functie. Of hij definitief als pastoor ontslagen zal worden, zal het bisdom Roermond laten afhangen van de resultaten van het onderzoek.

N/V/N 20-0-90

Tweede klacht over ontucht pastoor met kleuter

TR 22

BEESEL (ANP) - Bij het onderzoek naar mogelijk ontuchtige handelingen door de 60-jarige pastoor van de Noordlimburgse parochie Reuver-Offenbeek (gemeente Beesel) met een vijfjarig meisje wordt een tweede geval betrokken. Na de eerste aangifte heeft thans de moeder van een vierjarig kind, ook een meisje, aangifte gedaan. De Roermondse persofficier van justitie, mevrouw mr. E. van der Bijl, heeft dit gisteren meegedeeld. Zij wenste vanwege het oriënterend onderzoek niet te spreken van „aangifte” maar van „een melding”. De pastoor is inmiddels door de bisschop van Roermond, mgr. dr. J. Gijsen, met verlof gestuurd.

Pastoor verdacht van ontucht met twee kinderen

REUVER - De pastoor van Offenbeek, een wijk van het Noordlimburgse dorp Reuver, mag voorlopig zijn functie niet meer uitoefenen. Op last van bisschop Gijsen worden zijn diensten door een collega overgenomen. De bisschop heeft deze beslissing genomen nadat vorige week de ouders van twee kinderen de man beschuldigden van ontuchtige handelingen. Een moeder zou de pastoor betrappt hebben in de sacristie. Justitie onderzoekt de zaak.

Gisteren had een gesprek plaats tussen de betrokkenen en de politie. De inhoud en het mogelijk resultaat van dat onderhoud worden vooralsnog binnenskamers gehouden. Ook het bisdom Roermond onthoudt zich van commentaar. "We moeten niet op de stoel van de rechter gaan zitten", wil woordvoerder Ad Janssen van het bisdom alleen kwijt. "Het onderzoek moet worden afgewacht."

De pastoor woont en werkt al twaalf jaar in Offenbeek. Een aardige man, vinden de parochianen. Ze kunnen zich haast niet voorstellen dat de dorpsheerder zich schuldig zou hebben gemaakt aan ontuchtige handelingen. De pastoor stond bekend als een kindervriend. Niet alleen jongens, maar ook meisjes mochten misdienaar zijn.

N/V/N 22-8-90

Pastoor gearresteerd wegens ontucht met vijfjarige meisjes

ROERMOND (ANP) - De zestigjarige pastoor P. V. van de Noordlimburgse parochie Reuver-Offenbeek is aangehouden op verdenking van ontucht met twee vijfjarige meisjes. Dit heeft de Roermondse officier van justitie, mr. E. van der Bijl, vrijdag meegedeeld.

Tegen de pastoor liep reeds een oriënterend onderzoek naar aanleiding van een klacht van de moeder van een van de meisjes. Naar haar zeggen betrapte zij de pastoor op heterdaad toen hij met haar dochttertje ontuchtige handelingen pleegde in de sacristie. Het kind had de avondmis bezocht. Toen het te lang wegbleef, ging de moeder poolshoogte nemen.

Op 15 augustus deed de vrouw aangifte bij de politie. Daarop begon het oriënterend onderzoek. Er werd gesproken met de moeder van het tweede vijfjarig meisje, die eveneens de pastoor van ontucht met haar dochttertje betichtte. Dat heeft op 21 augustus geleid tot een tweede aangifte bij de politie. Op dezelfde dag kwam er nog een derde melding binnen, maar die heeft niet tot aangifte geleid.

En een Forum-verslaggever neusde rond in Offenbeek, het Limburgse dorp waar de pastoor ontuchtig geweest zou zijn in de sacristie. Martin van Amerongen in De Groene daarover:

■ De voornaamste criminaliserende drijfveer is en blijft gelukkig het feit dat ons, gelovigen en ongelovigen, niets menselijks vreemd is. Terzijde in Vrij Nederland:

■ Van ontucht verdachte pastoor op non-actief. Ooit was dat hele leuke humor.

SIETSE VAN DER HOEK

VK 30 DE WEEKBLADEN

Die brave meneer pastoor toch!

GA 20

De criminaliteit in Nederland is sinds 1960 vertienvoudigd en dit komt, zo suggereert een recent onderzoek, door de eveneens explosief gestegen ontkerkelijkheid. Zijn gelovigen dan toch betere mensen dan wij? Dat zou meneer pastoor wel willen!

De wetenschap zal ook dit keer wel gelijk hebben. Christenen leiden een op het oog overzichtelijker leven dan hen die God noch Gebod erkennen. Zij weten, dank zij hun Tien Geboden, dat zij niet mogen stelen, doodslaan en echtbreken, terwijl het hun eveneens is verboden hun naasten huis, vrouw, dienstknecht, dienstmaagd, os en ezel te begeren.

Wij, niet-christenen, weten dat allemaal niet. Vandaar dat voor ons geen dienstknecht, dienstmaagd, os noch ezel veilig is.

Ja, christenen hebben zelden een strafregister. Althans in Nederland anno nu, waar het christendom geen alles dominerende factor meer is, maar een machteloze middenstanderssekte

die op de Dag des Heeren braaf de alternatieve psalmen van de Kritische Gemeente IJmond voor zich uit zit te mompelen. Elders in de wereld is de godsdienst aanmerkelijk agressiever. Getuige het optreden van de kerk in sommige landen in Zuid-Amerika. Of de lijken die in naam van de Profeet aan de lantaarnpalen in het Midden-Oosten bungelen.

Het probleem is dat er talloze redenen zijn waarom mensen tot crimineel gedrag vervallen. Hebzucht. Jaloezie. Seksuele onbeteugeldheid. Of juist het feit dat men zo gelovig is en dit geloof vol geloofsijver aan de medemens wenst op te dringen, desnoods met het geweld der wapenen.

Zou de Zuidnederlandse pastoor die deze week wegens een zedendelict in zijn kraag is gepakt de Tien Geboden niet kennen? Toch heeft hij niet met zijn vingers van zijn naaste af kunnen blijven, niet omdat hij zo gelovig of ongelovig is, maar omdat de toog niet altijd gespannen kan zijn.

Want de voornaamste criminaliserende drijfveer is en blijft gelukkig het feit dat ons, gelovigen en ongelovigen, niets menselijks vreemd is.

MARTIN VAN AMERONGEN

SCHANDAAL

OFFENBEEK, donderdag

Drie opgeschoten jongetjes vermaken zich op straat voor de pastorie. Ze lachen om de affaire die heel Offenbeek bezig houdt: de pastoor zou ontuchtige handelingen hebben gepleegd met enkele meisjes uit het dorp. Een van de jongens zegt stoer er alles van te weten; met zijn vijfjarig zusje Melissa begon vorige week de hele affaire.

TEL 23

Moeder Koopmans kreeg argwaan omdat haar dochtertje de laatste tijd zo vaak naar de avondmis ging. Ze besloot vlak na de mis een kijkje te gaan nemen in de sacristie, waar zij pastoor P. J. V. seksuele spelletjes zag doen met haar dochttertje. Althans, dat heeft zij de politie verteld.

Ook het vierjarige meisje Wendy Walraven zou door de pastoor in die zin benaderd zijn. En volgens de jongens is er nog een derde meisje, dat ook al dergelijke ervaringen met de pastoor zou hebben. Een van de jongens weet te vertellen dat het onder de kinderen van het dorp bekend is dat de pastoor af en toe vreemde spelletjes wilde doen in de sacristie. „Maar soms keek hij alleen maar,” weet een van hen te vertellen.

De kinderen om wie het gaat, wonen allemaal in de Bremstraat, een niet al te vrolijk stemmende straat achter de kerk, waar eenvoudige rijtjeshuizen het beeld bepalen. Op nummer 13 woont de familie Koopmans, die als eerste de knuppel in

het hoenderhok heeft gooid. Als we aanbellen, doen drie vriendelijke kinderen open, maar vader Koopmans heeft geen behoefte de zaak toe te lichten. „Wegwezen,” schreeuwt hij van boven af de trap.

De kerk van de parochie Onbevlekt Hart van Maria is pas na de oorlog gebouwd en even troosteloos als de hele woonbuurt. Op het kerkplein staat de visboer, die hier één keer per week zijn waar komt verkopen. De mensen kijken schichtig als ze de fotograaf zien, maar de verkoopster van slagerij Franssen aan het kerkplein wil wel kwijt dat de hele affaire het gesprek van de dag is in Offenbeek, een kerkdorp bij het Middenlimburgse Reuver. „Na het eerste krantebericht geloofden de mensen het nog niet,” vertelt de verkoopster. „Maar nu vandaag opnieuw officieel aangifte is gedaan, beginnen de mensen toch wel

door
JO
CORTENRAEDT

langzamerhand te twifelen aan de pastoor.”

Voor de meeste dorpeelingen komt het schandaal als een volslagen verrassing, want de 60-jarige pastoor was al twaalf jaar werkzaam in de parochie en erg geliefd, omdat hij meeging met zijn tijd en de strenge voorschriften van bisschop Gijsen niet zo nauw nam. Ook liet hij zowel jongens als meisjes toe als misdienaar, hetgeen in katholiek Limburg nog maar weinig voorkomt. Hij stond bekend als een kindervriend.

Bisschop Gijsen heeft persoonlijk met de pastoor over de affaire gesproken en hem daarop voorlopig met verlof gestuurd. Eind deze week zal justitie in Roermond beslissen of de pastoor inderdaad als verdachte wordt gezien en er dus een vervolging moet komen. De parochianen weten niet wat ze ervan moeten denken. Vooral de ouderen zijn de kluts kwijt. Ze keken

op tegen die aardige pastoor, die met zijn zus in de pastorie woont. „Als we zelfs de pastoor niet meer kunnen vertrouwen, wie dan wel,” zegt een van hen angstig.

Sommige buurtbewoners vragen zich af of er misschien opzet in het spel is. De ouders van de kinderen om wie het gaat, komen allemaal uit de Bremstraat, die toch al geen beste naam heeft. Maar ze zouden niet zo direct weten of er een andere reden zou zijn, om de pastoor iets in de weg te leggen.

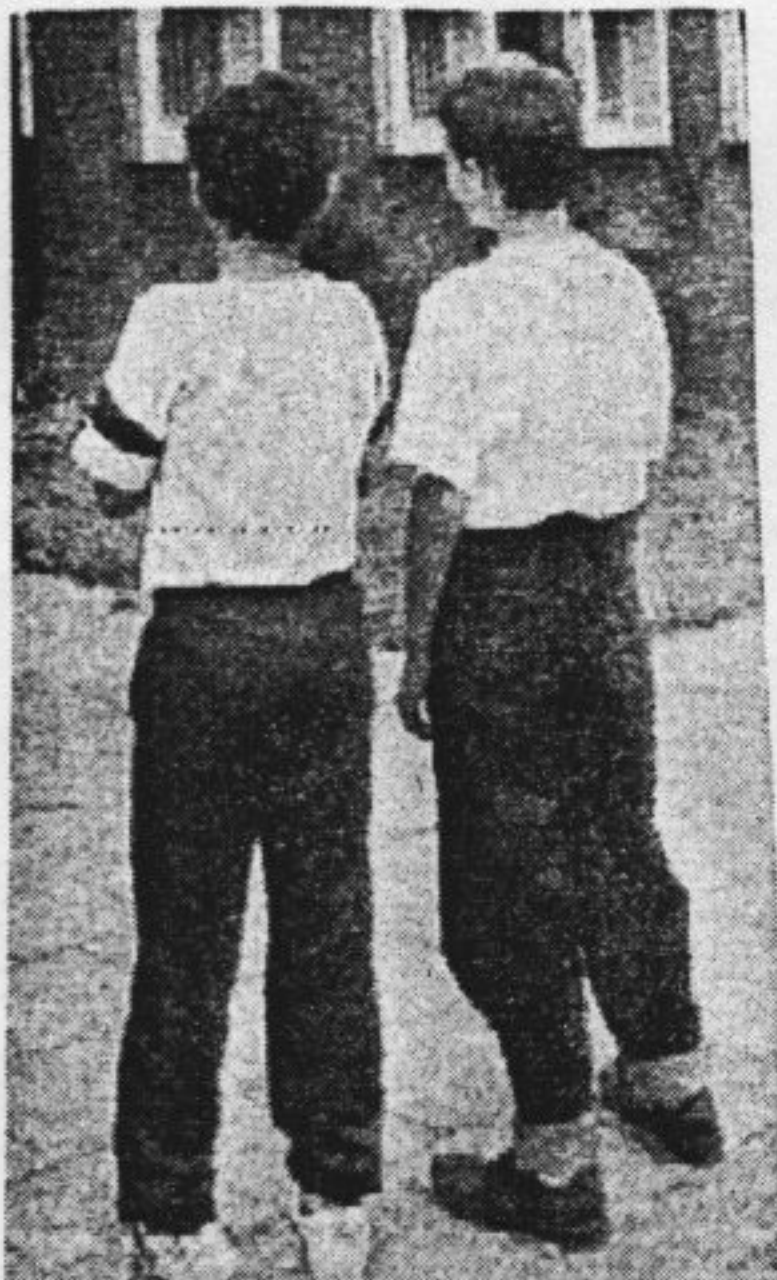
Terughoudend

Justitie en politie reageren zeer terughoudend in deze zaak. Vooral na de eerste aangifte hield de politie er rekening mee, dat de hele affaire mogelijk verzonnen zou kunnen zijn door moeder en kind. Maar nu een tweede aangifte

SCHOKT OFFENBEEK

is gedaan, en er eventueel nog meer volgen, wordt het voor de politie steeds moeilijker om die mogelijkheid open te houden.

Twee tienermeisjes krijgen een rode kleur, als we het onderwerp aansnijden. Ze weten er wel het een en ander van, maar ze verwijzen ons door naar de ouders van de betrokken kinderen. „Al zullen die ook wel niks zeggen.” Heel Offenbeek spreekt over het schandaal, maar het liefst fluisterend, stiekem, zonder dat iemand van buiten het hoort. Een goed katholiek Limburgs dorp weet wanneer de rijen gesloten moeten worden.

■ Voor de deur van de sacristie wordt de 'pastoor-affaire' besproken door enkele jongens.

Foto's: Jan Paul Kuij

TEL 23

Twijfels over ontucht progressieve pastoor

Offenbeek blijft geloven in 'ontuchtige' pastoor

PAN 30

De rooms-katholieke parochie Onbevlekt Hart van Maria in het Limburgse kerkdorpje Offenbeek is sinds kort lang zo vlekkeloos niet meer als de naam doet vermoeden. Pastoor P. Verdonschot is de vorige week resoluut uit zijn kudde teerbemindde volgelingen gerukt. Een van de parochianen, een jonge moeder, had de priester na de avondmis op heterdaad betrapt bij het spelen van 'vieze spelletjes' met haar vijfjarige dochtertje Melissa Koopmans. Justitie in Roermond noemt het 'ontuchtige handelingen'. Na de eerste melding van pastoors onkuise neigingen stapten nog twee andere moeders uit Offenbeek naar de politie. Hun dochtertjes van vier en vijf zouden ook door de roomse herder zijn betast.

De mensen in Offenbeek zijn er kapot van. Ofschoon het dossier van pastoor Verdonschot bij Justitie in Roermond inmiddels met een tweede aangifte en een derde melding van ontucht is aangevuld, willen de meeste parochianen nog steeds niet geloven dat de zestigjarige priester buiten zijn boekje is gegaan. Sommige diepgelovige inwoners van Offenbeek blijven hun pastoor trouw door dik en dun en verbreiden zelfs wilde geruchten over de ouders van Melissa Koopmans, het meisje met wie de hele affaire is begonnen. „Het is een ordinaire familie,” beweert Johan Pama, de man die elke zondag in de parochiekerk collecteert en sinds 1978 fungeert als rechterhand van pastoor Verdonschot. „Die moeder noemen ze hier in 't dorp 'de knoeffel'. Een scheldnaam.” Volgens Pama is de hele kwestie doorgestoken kaart en in scène gezet door moeder Koopmans.

Het kerkbestuur van Offenbeek blijft pastoor Verdonschot voorlopig ook nog steunen. „We moeten het onderzoek van Justitie afwachten. Maar we geloven nooit dat er ontucht is gepleegd,” zegt woordvoerder Stroucken.

De reden waarom de Offenbeeker parochianen maar niet kunnen geloven dat pastoor Verdonschot houdt van 'vieze spelletjes met jonge meisjes' is wellicht zijn onberispelijke reputatie in het dorp. Verdonschot is sinds twaalf jaar pastoor van Offenbeek. Voor die tijd heeft hij dienst gedaan als kapelaan in de Noordlimburgse plaatsen Venray en Tegelen. Zijn familie was erg religieus. De broer van de beklagde pastoor is missionaris in Brazilië en zijn zuster Maria heeft al die tijd het huishouden

gedaan in de Offenbeeker pastorie.

Collectant Pama kon goed met de pastoor opschieten. „Verdonschot was een intelligente man met brede opvattingen. Hij hield van lezen, literatuur en gedichten, en hij keek vaak naar actualiteitenprogramma's op de televisie. Trouwens, veel tijd had hij niet voor zijn hobby's. Hij had altijd veel aan zijn hoofd en werkte hard.”

Het kerkbestuur van de Offenbeeker parochie betitelt Verdonschot als een integere man met een degelijke achtergrond. „We hebben nooit negatieve ervaringen gehad met de pastoor. Het was een man met veel gevoel,” zegt bestuurder Stroucken. „Deze affaire moet echt vreselijk voor hem zijn.”

Bij de inwoners van het Limburgse dorpje was Verdonschot al niet minder populair. Dat kwam voornamelijk door zijn vooruitstrevende opvattingen over de katholieke kerk. Hij hield niet van de dictatoriale houding van bisschop Gijssen en heeft diens nieuwe biechtkaart begin dit jaar nog demonstratief verscheurd. Verdonschot stond bekend als een pastoor die met elke vorm van geloof goed overweg kon. „Er kwamen altijd veel mensen naar de kerk,” zegt collectant Pama. „Verdonschot hield er echt moderne standpunten op na en dat werd door de parochianen gerespecteerd. Eenvoud en liefde, zei hij altijd. Hij was trouwens ook een echte kindervriend. En de kinderen hielden van hem. Hij stoeide graag met die kleintjes. Dan maakte hij van die karatebewegingen, weet je wel.”

Het onderzoek naar de ontuchtige handelingen van de beklagde priester is nog niet afgerond. Justitie wilde in het belang van het onderzoek verder nog geen mededelingen doen. (Jacky Stroucken) ●

Forum 30

Heeft pastoor Verdonschot vijfjarige kleuters betast in de sacristie? Het Limburgse dorp Offenbeek, waar de 61-jarige pastoor gedurende 34 jaar z'n functie uitoefende, reageert met hemelhoge twijfel.

• Door HENNY ZWART •

„Roddel, pure roddel”, aldus de beheerder van het Offenbeekse gemeenschapshuis. Een lid van het kerkbestuur vertelt dat in de eerste berichten die in de krant verschenen een aantal onwaarheden zijn geslopen. „En ook een hoop laster.”

Het kerkbestuur van de parochie Onbevlekt Hart van Maria heeft overigens afgesproken zich niet-nog niet-uit te laten over de kardinale vraag: is de pastoor schuldig of onschuldig... Het onderzoek is aan de gang, daarna geven we commentaar”, aldus de secretaris van het kerkbestuur, de heer Van de Broek.

Pastoor Verdonschot zelf is onbereikbaar. „De goeie man is ondergedoken”, vertelt een parochiaan. Ook telefonisch is de herder van het onbevleete hart niet te spreken. Op het antwoordapparaat van de pastorie aan de Pastoor Claretstraat zegt een vriendelijke, zachte mannestem „U spreekt met de pastorie, de pastoor is momenteel niet aanwezig.”

Reuver bestaat uit drie dorpskernen waar ongeveer 14.000 mensen wonen. Wezel, Reuver en Offenbeek. Het laatste kerkdorp ligt het verst verwijderd van het centrum van de gemeente. Toch gaan veel gelovigen uit Reuver zondags ter kerke in Offenbeek. De eigenaresse van café Pierre Stal aan de Keulseweg in het kleine dorp weet precies hoe dat komt. Zelf is ze ook een trouw parochiaan van pastoor Verdonschot. „Die man praatte gewoon zodat je het als gewoon mens ook begrijpen kon. En daarom kwamen er ook veel mensen uit Reuver naar onze kerk.” De aanklacht tegen de dorpspastoor is het gesprek van de dag. Sommige vingers wijzen richting

Geen aanhanger van Gijzen

monseigneur Gijzen, het hoofd van het bisdom Roermond.

„Het is hier zo zoetjesaan wel bekend dat onze pastoor geen aanhanger van Gijzen is”, aldus een parochiaan. Een dorpsbewoner die niet naar de kerk gaat weet wel te vertellen dat pastoor Franken van de kerk in

Reuver een fervent aanhanger is van Gijzen.

De pastoor van Offenbeek is intussen door het bisdom Roermond van z'n functie ontheven. „Maar die maatregel is wel genomen in een samenspraak tussen pastoor Verdonschot en de hulpbisschop van Roermond”, weet een lid van het kerkbestuur.

Mevrouw Van Dijk, wethouder voor het CDA woont weliswaar in Reuver maar gaat ook graag naar de kerk in Offenbeek. „Bij deze pastoor was zo'n dienst er een van mens tot mens. De wijze waarop hij de zaken in de preek bracht waren van deze tijd. Actuele zaken, zoals de honger in de wereld...”

De wethouder denkt dat de mensen in haar gemeente geschokt zijn

‘Maar wie je ook spreekt, van jong tot oud, iedereen staat achter hem’

door de beschuldigingen aan het adres van pastoor Verdonschot. „Het is een beminnelijk mens, rustig en vooruitstrevend.” Over de zaak zelf wil Van Dijk niets kwijt maar één ding staat voor haar vast: „De pastoor van Offenbeek was een gezien man.”

Die mening wordt bevestigd door het PvdA-raadslid Fons Verdonk. „Ik ken hem als een rustige vriendelijke man die op z'n tijd ook bereid was z'n nek uit te steken.” Er worden voorbeelden gegeven. Zo was pastoor Verdonschot een van de eersten in de katholieke kerk die toestond dat ook meisjes en vrouwen misdienaar werden.

Verdonk zelf is ongelovig maar las „bij tijd en wijle” ook wel het parochieblad het Gazetje. „Daarin staat het plaatselijke kerknieuws. De rubriek van Verdonschot 'Snippers van de week' las ik graag want hij schreef daarin heel progressieve teksten.”

In het Gazetje van deze week ontbreken de 'Snippers van de week'. In plaats daarvan staat de mededeling dat de pastoor van Het Onbevleete Hart van Maria tijdelijk afwezig is...

Fons Verdonk vindt dat de aanklacht tegen de pastoor van Offenbeek merkwaardige kanten heeft. Hij vindt het ook bedenkelijk dat de betrokken kleuters meteen naar Amsterdam zijn 'gesleurd' om daar aan testen te worden onderworpen zoals

VERVOLG FORUM 30

gebeurde rond de Bolderkarkwestie. „Dat lijkt mij erg schadelijk voor zulke jonge kinderen”, aldus Verdonk.

Vooralsnog staat niet vast dat pastoor Verdonschot inderdaad onzedelijke handelingen heeft verricht met de kleuters. Een jonge inwoner van Reuver: „Als dat waar zou zijn zouden er in het dorp toch zat vrouwen moeten zijn die dergelijke ervaringen vroeger hebben gehad met die pastoor? Maar wie je ook spreekt, van oud tot jong, iedereen staat achter hem.”

Justitie onderzoekt de zaak.

De Kerkelijke Rechtbank in de Jezuitenstraat in Roermond zal zich er wellicht ook mee bezig houden.

Het kerkje in Offenbeek was de afgelopen zondag niet vol. De anders zo trouwe parochianen waren thuis gebleven.

Bewijs niet geleverd

Vorige week donderdag werd pastoor Verdonschot in verzekerde bewaring gesteld. Twee ouders beschuldigden hem van ontuchtige handelingen met hun 5-jarige kleuters. De persofficier van het arrondissement Roermond, mevrouw Van der Bijl, bevestigt dat er twee klachten zijn ingediend.

De pastoor is inmiddels weer op vrije voeten. Volgens zijn advocaat, mr. Huys in Venlo, heeft de negatieve publiciteit rond de zaak zijn cliënt geen goed gedaan. „Hij heeft het zich erg aangetrokken en is daarom niet naar zijn pastorie teruggekeerd, hij verblijft elders.” De advocaat benadrukt dat het indienen van de aanklachten niet wil zeggen dat zijn cliënt ook de ten laste gelegde strafbare feiten heeft gepleegd. „Maar het is niettemin waarschijnlijk dat pastoor Verdonschot zijn ambt in Offenbeek niet meer kan uitoefenen. Heel jammer, want het betreft hier een progressief mens die zijn opvattingen op een rustige manier naar voren bracht in zijn eigen parochie.”

Yr 6.8.

SEKSUEEL MISBRUIK

De Amerikaanse pater Bruce Ritter, oprichter van Covenant House, heeft inderdaad jongeren seksueel misbruikt. Tot die conclusie is het bestuur van deze organisatie voor hulp aan ontspoorde jongeren gekomen na een uitgebreid onderzoek. De 63-jarige Ritter kwam eind vorig jaar in opspraak, nadat drie ex-bezoekers van Covenant House zeiden door hem seksueel misbruikt te zijn. Ritter ontkende de beschuldigingen. Hij was, juist als strijder tegen seksueel misbruik van kinderen, lange tijd zeer populair in de Verenigde Staten en Canada, waar Covenant House zeventien tehuizen beheert.

Helpt van de Amerikaanse priesters zou zich niet aan celibaat houden

De helft van de katholieke priesters in de Verenigde Staten zou zich niet aan het celibaat houden, aldus een studie die zaterdag in New York is gepresenteerd.

Onderzoeker Richard Sipe, zelf een ex-priester, zei dat volgens zijn studie twintig procent van de priesters "een duidelijk patroon van heteroseksueel gedrag" vertoont; tien tot dertien procent homoseksueel actief is en zes procent seks heeft met minderjarigen.

Hoewel de helft van de ongeveer 53.000 priesters in de VS het principe van celibaat aanhangt, zou volgens het onderzoek maar twee procent van hen die volledig gestand te doen. De studie is tussen 1960 en 1985 gehouden en gebaseerd op gesprekken met zo'n 1.500 mensen. Eenderde van hen bestond uit priesters in psychotherapie, eenderde bestond uit priesters die hun verhaal vertelden in werkgroepen en eenderde bestond uit de minnaars of anderen die uit de eerste hand informatie hadden over het seksuele gedrag van priesters.

Onderzoek: priesters in VS lichten vaak de hand met het celibaat

Yr 14/8/90

BOSTON (Reuter, AP) - Zeker één derde van de rooms-katholieke priesters in de Verenigde Staten houdt zich niet aan het celibaat en is, in een hetero- of een homo-relatie, seksueel actief. Deze conclusie heeft A. W. Richard Sipe, priester-in-ruste, psychotherapeut en docent gezinstherapie aan de John-Hopkins-universiteit, getrokken uit een onderzoek dat hij tussen 1960 en 1985 heeft gehouden.

Sipe presenteerde zijn conclusies op het jaarlijkse congres van de American Psychological Association.

Twintig procent van de priesters onderhoudt volgens hem 'een min of meer geregelde niet-celibataire relatie met een vrouw' of 'vertoont een duidelijk heteroseksueel gedragspatroon'. Een iets grotere groep - 23 procent - is 'homoseksueel geïntereerd' en ongeveer de helft daarvan is seksueel actief.

Minderjarigen

Daarnaast onderscheidt Sipe nog enkele andere, kleinere categorieën van oncelibatair gedrag. Zo zou zes procent seksuele betrekkingen onderhouden met minderjarigen, vooral jongens. Dwangmatige masturbatie, al dan niet met pornografische prikkels, zou bij ongeveer één op de twintig priesters voorkomen.

Hoewel de helft van de ongeveer

53.000 priesters in de VS over het algemeen een voorstander van het celibaat zou zijn, meent Sipe dat maar twee procent dit standpunt levenslang onverkort in praktijk brengt.

Sipe hield voor zijn onderzoek gesprekken met zo'n 1.500 mensen. Een derde van hen bestond uit priesters in psychotherapie; een derde uit priesters die hun verhaal vertelden in werkgroepen en de rest waren partners, slachtoffers of waarnemers (in letterlijke zin), die uit de eerste hand informatie konden verstrekken over het seksuele gedrag van priesters.

Nageslacht

Aan een schatting van het aantal kinderen dat uit de door hem gesignaleerde activiteiten is voortgekomen, heeft Sipe zich niet gewaagd: te weinig statistische gegevens. Wel zegt hij de indruk te hebben, dat steeds meer priesters die nageslacht hebben verwekt, op abortus aandringen of die althans tolereren.

Kenneth Doyle, woordvoerder van de Amerikaanse r.k. bisschoppenconferentie, kritiseerde de studie omdat die volgens hem zwaar steunt op gegevens, afkomstig van priesters die hulp zochten bij seksuele problemen.

Sipe's gegevens en conclusies komen volgende maand in boekvorm uit, onder de titel *A Secret World: Sexuality and the Search for Celibacy*.

Wednesday, July 11, 1990
The Seattle Times

Boy, 10, charged in sex-abuse case

■ BELLINGHAM

A 10-year-old boy has been charged with six counts of first-degree rape of a child in connection with assaults on a 7-year-old boy at the school both children attended.

Deputy Prosecutor Cash Sessler said the older boy, who was 9 when the abuse allegedly took place, is the youngest person he has prosecuted for sex abuse. He said Monday he has filed the six child rape counts in Juvenile Court.

The victim's parents, who said they found out about the assaults in late May, have filed a civil lawsuit in Whatcom County Superior Court against the 10-year-old and his parents, who left their home and are believed to be in Canada.

The victim's parents contend in their suit that the older boy, a fourth-grader, sexually assaulted their first-grade son in Geneva Elementary School rest-rooms throughout the last school year.

Man pleegt opnieuw ontucht

AMSTERDAM - Officier van justitie mr C. J. M. Goes eiste gisteren bij de rechtbank vijftien maanden onvoorwaardelijke celstraf tegen de 42-jarige W. M. B. wegens het plegen van ontucht met zes minderjarige jongens tussen 1988 en mei 1990.

De jongens varieerden in de leeftijd van 9 tot 15 jaar.

B., die al vijf keer eerder voor een dergelijk zedendelict is veroordeeld, meende dat de jongens geen schade hebben opgelopen van zijn seksuele handelingen. Hij verklaarde geen dwang op hen te hebben uitgeoefend. "Ze wilden het zelf en kregen er wat geld voor om een patatje of een ijsje van te kopen," aldus de verdachte.

Goes wees op de persoonlijke verantwoordelijkheid van de verdachte. "Meerderjarigen dienen zich in seksueel opzicht tegenover minderjarigen te beheersen." Ook had B. consequenties uit zijn vorige veroordelingen moeten trekken. "De verdachte wist dat hij strafbare feiten pleegde," aldus de officier.

Mr E. J. van Eils, raadsman van B wil dat de zaak wordt aangehouden, zodat zijn cliënt zijn 'geaardheid' met therapie kan veranderen. B. verklaarde op de zitting bereid te zijn tot medicijngebruik, waardoor zijn seksuele driften zouden afnemen.

Uitspraak 27 augustus. (ANP)

Steenwijker verdacht van ontucht met logé

Van onze correspondent
STEENWJJK - De politie heeft een 53-jarige Steenwijker aangehouden die wordt verdacht van het plegen van ontuchtige handelingen bij een negenjarig jongen. Het Franse jongetje logeerde in het kader van een vakantie-uitwisseling bij de verdachte thuis.

N/1hN 24-8-90

Onzedelijk gedrag van jongens

Van onze correspondent

TWELLO - Negen jongens, van 12 tot en met 15 jaar, zijn door de rijkspolitie in Twello opgepakt, omdat zij daar in het zwembad en bij een fietsbrug gezamenlijk verscheidene keren meisjes hebben bedreigd en onzedelijk betast. De jongens, uit Twello en Deventer, moeten zich elke dag op het bureau melden. Zij mogen de ouderlijke woning niet verlaten.

De politie had in twee weken tijd dertien meldingen van handtastelijkheden gekregen.

Politie, justitie, maatschappelijk werk en de kinderbescherming zullen overleg plegen over de juridische gevolgen van de aanrandingen.

Vier jaar voor man die zijn twee dochters aanrandde

Rechter Hans Verhaest toonde zich gisteren onverbiddelijk voor Louis L. (49) uit Gent, die zich gedurende meer dan vijf jaar aan zijn beide tienerdochters vergreep, en tot 4 jaar effectief veroordeeld werd.

De oudste dochter had in mei '85 een eerste maal seksueel contact met haar vader. Omdat ze op dat ogenblik nog geen 14 jaar was, was dit verkrachting. De incestueuze relatie duurde tot juni van dit jaar, ogenblik waarop het gerecht de feiten op het spoor kwam en de man aanhield. Niets te vroeg, want intussen had ook de jongste dochter zich handtastelijkheden van haar vader moeten laten welgevalen. Omdat het daarbij bleef, diende de beklagde zich wegens die feiten enkel te verdedigen op poging tot aanranding van de eerbaarheid. De rechter hield in zijn vonnis rekening met de zware morele dwang waaraan de slachtoffers blootgesteld waren. De zitting verliep achter gesloten deuren.

Gerechtshof spreekt hypnotherapeut vrij van ontucht

AMSTERDAM (ANP) - Het gerechtshof in Amsterdam heeft dinsdag in hoger beroep een 55-jarige hypnotherapeut vrijgesproken van ontucht met een patiënte. Twee weken geleden eiste de procureur-generaal bij het hof nog twaalf maanden gevangenisstraf, waarvan zes voorwaardelijk, wegens verkrachting van en ontucht met een patiënte.

Daarnaast zou de hypnotherapeut de komende vijf jaar zijn beroep niet meer mogen uitoefenen. In juni van het vorig jaar werd hij door de Amsterdamse rechtbank tot deze straf veroordeeld.

Volgens het hof staat weliswaar vast dat therapeut gemeenschap heeft gehad met zijn patiënte, maar is niet onomstotelijk vast komen te staan dat dit is gebeurd terwijl ze „fysiek weerloos” was.

Het hof baseert zich daarbij op de expliciete ontkenningen van de hypnotherapeut, de verklaring van een deskundige en de verklaringen van de patiënte zelf. Volgens het hof heeft de man wel „grof misbruik” heeft gemaakt van de psychische afhankelijkheid van het slachtoffer waarin hij haar heeft gebracht.

Jongens gepakt voor betasten jonge meisjes

Van onze correspondent
TWELLO, woensdag

De politie van Twello heeft negen jongens in de leeftijd van 12 tot 15 jaar uit Twello en Deventer aangehouden, die ervan worden verdacht dertien meisjes in de plaatselijke zwembad de Schaeck onzedelijk te hebben betast.

De jongens kozen hun slachtoffers, meestal meisjes van rond de dertien jaar, uit en omsingelden hen vervolgens. Daarna vergrepen ze zich aan hun prooi. In sommige gevallen werden meisjes zelfs geslagen. Ook hadden de jongens buiten het zwembad een meisje van haar fiets geduwd en vervolgens onzedelijk betast. De jongens hebben een bekentenis afgelegd.

Man valt spelende kinderen lastig

STEENWJJK - De Steenwijker politie onderzoekt een geval van openbare schennis der eerbaarheid, waarmee enkele kinderen zaterdagmiddag werden geconfronteerd. Ze waren aan het spelen in het park Ramswoerthe in Steenwijk toen ze werden lastig gevallen door een uit de bosjes opduikende, half ontklede man. Volgens de kinderen had de man grijzend stekelig haar en droeg hij een korte broek.

Eis van drie jaar voor verkrachting dochters vriendin

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT - Officier van justitie mr. J. van Hout achtte gisteren niet alleen bewezen dat de 52-jarige A.A. uit Utrecht jarenlang met drie minderjarige dochters van zijn ex-vriendin ontucht had gepleegd maar ook dat hij twee van hen had verkracht. Zij eiste daarom tegen A. een gevangenisstraf van drie jaar. Zij verzocht de rechtbank tevens A. te verplichten tot het betalen van 1500 smartegeld aan de jongste dochter.

In maart 1982 was de vader van de meisjes het huis uit gegaan. Kort daarop had hun moeder een relatie aangeknoopt met A. Volgens het oudste meisje, dat in 1968 is geboren, was A. al spoedig begonnen haar te dwingen tot het dulden van allerlei ontuchtige handelingen. In 1984 was hij begonnen haar te verkrachten. Daarbij had A. bedreigd haar te doden als ze het tegen iemand zou vertellen.

In 1984 waren de moeder en de meisjes van Wijk bij Duurstede verhuisd naar Zeist. Daar zou A. zich ook hebben vergrepen aan de in 1970 geboren dochter. Nadat de oudste dochter was weggegaan, had A. zijn aandacht gericht op de jongste dochter, die in 1975 is geboren.

A. ontkennde alle beschuldigingen. Volgens hem waren de meisjes tegen hem opgezet door hun vader, die niets van A.'s relatie met zijn ex-vrouw moest hebben.

Officier van justitie mr. J. van Hout achtte de ontucht en de verkrachtingen bewezen. "Tegen de stellige ontkenning van

meneer staan drie verklaringen die mij geloofwaardiger overkomen". Zij voelde zich in het bewijs gesteund door de verklaringen van een vriendin en de vriend van de oudste dochter. Beiden verklaarden dat zij van haar hadden gehoord dat A. haar lastig viel. Mr. Van Hout haalde ook een verklaring aan van een tante die in juni 1987 had gezien dat A. met de in 1970 geboren dochter in bed lag.

"Meneer ervaart dit allemaal als een tegen hem gericht complot", zei raadvrouw mr. C. van Tuijn. Volgens haar bleven na lezing van de stukken alleen de drie verklaringen van de dochters over. De verklaringen van de tante en van de vriend van de oudste dochter mochten in haar ogen niet meetellen als bewijs omdat beiden het hebben over gebeurtenissen die plaatsvonden toen de dochters al ouder waren dan zestien jaar. Mr. Van Tuijn pleitte wegens gebrek aan overtuigend bewijs voor vrijspraak.

De rechtbank doet uitspraak op 7 augustus.

Een jaar cel voor plegen ontucht

(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM - De Amsterdamse rechtbank heeft gisteren een gevangenisstraf van een jaar opgelegd aan de 42-jarige W.B. wegens het plegen van ontucht in de periode maart 1988 en mei 1990 met zes jongens tussen negen en vijftien jaar. De officier van justitie had 15 maanden geëist.

De rechtbank heeft bij haar vonnis rekening gehouden met het feit dat B. al vijf keer eerder voor eenzelfde zedendelict was veroordeeld. De man zat op het moment dat hij de seksuele handelingen met de jongens pleegde, bovendien in een proeftijd.

De rechtbankpresident wees de eis tot toekenning van een alternatieve straf van de hand. Gezien de aard en omvang van de gepleegde handelingen achtte zij dit onmogelijk.

Meppeler pleegt jarenlang ontucht

MEPPEL - De politie van Meppel heeft deze week een 46-jarige inwoner van die stad aangehouden op verdenking van het plegen van ontuchtige handelingen met zijn dochters van 6 en 14 jaar. De man zou zich hieraan gedurende enkele jaren schuldig hebben gemaakt. De Meppeler, die inmiddels een bekentenis heeft afgelegd, is vandaag voorgeleid aan de officier van Justitie in Assen.

N/1hN 13-8-90

UN 25/7

N/1hN 29-8-90

Twee jaar cel wegens ontucht

Van een onzer correspondent

LEEUWARDEN - De Leeuwarder rechtbank heeft gisteren de 49-jarige H.A.S. uit de Friese hoofdstad tot twee jaar cel veroordeeld wegens ontucht. Tegen de man was drie jaar celstraf geëist.

Vanaf 1987 tot 1990 pleegde de man ontucht met drie Leeuwarder meisjes van destijds 11, 12 en 14 jaar oud. Een van hen paste nu en dan op de kinderen van de verdachte. De andere twee meisjes verrichtten af en toe kleine werkzaamheden in het bedrijf van S.

Verdacht van ontucht

Schaatstrainer tot rechtszaak in hechtenis

Van een onzer verslaggeefsters
ASSEN - De Smildeger schaatstrainer R.V. (43), die vastzit op verdenking van ontucht met zes schaatspupillen en enkele andere kinderen, moet in de tweede helft van september voor de Asser rechtbank verschijnen. Tot de zitting blijft de voormalige KNSB-trainer in hechtenis.

Op zeer korte termijn begint het psychiatrisch onderzoek van V. Hij werd in juni van dit jaar aangehouden nadat enkele van zijn schaatspupillen aangifte hadden gedaan van ontuchtige handelingen.

Schaatstrainer op vrije voeten

ASSEN - De Smildeger schaatstrainer R.V. (43) die verdacht wordt van ontucht met zes van zijn schaatspupillen is door de Asser rechtbank onverwacht toch op vrije voeten gesteld. Begin juli werd een verzoek om vrijlating van de advocaat van V. niet gehonoreerd. De zitting die gepland was op 20 september is nu voor onbepaalde tijd uitgesteld. Hij is vrijgelaten omdat er geen ruimte was in psychiatrische centra om de man te observeren. V. krijgt nu wel ambulante hulp. Pas als een psychiatrisch rapport voorhanden is, wordt de schaatstrainer voor de rechter gebracht.

Schaatstrainer tegen zin van Justitie vrij

Van een onzer verslaggeefsters
ASSEN - De 43-jarige schaatstrainer R.V. uit Smilde is tegen de zin van Justitie in Assen op vrije voeten gesteld. De man die verdacht wordt van ontucht met schaatspupillen en enkele andere kinderen uit zijn woonplaats is vorige week onverwacht ontslagen uit het Huis van Bewaring in Assen. Justitie betreurt deze beslissing van de rechtbank. In een eerder stadium werd een verzoek om schorsing van het voorarrest afgewezen omdat er een kans was dat V. in herhaling zou vallen. Volgens de rechtbank is het gevaar voor herhaling inmiddels kleiner. Hij is onder voorwaarden in vrijheid gesteld. De trainer moet zich regelmatig melden bij de reclassering en hij krijgt ambulante psychiatrische hulp. De verwachting is dat V. aan het eind van dit jaar voor de rechtbank moet verschijnen.

NV/hN 30-8-90
IS

NV/hN
31-8-90

NV/hN 15-8-90

NV/hN 27-8-90

Smartegeld geëist voor beschuldigen man van pedofilie

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT - Een straatverbod voor de duur van vijf jaar en 20.000 gulden smartegeld. Dit heeft raadsman mr. A. van der Gronde gisteren namens een Utrechtse man en diens twee kinderen in kort geding geëist tegen een Utrechter die de eiser ervan beschuldigt zijn dochter lastig te vallen.

Tussen de beide Utrechtse families heerst al sinds mei 1988 een flinke strijd. De gedaagde in dit kort geding, bijgestaan door raadsman mr. J. van Ravenhorst, had in 1988 het vermoeden gekregen dat zijn vijf-jarig dochttertje werd lastiggevallen en betast door de vader van haar vriendin als zij daar speelde. Dit vermoeden werd nog eens versterkt door een anoniem telefoontje met de mededeling dat de eiser niet te vertrouwen zou zijn met kleine meisjes. Op 22 mei 1989 zou het dochttertje van de gedaagde door de eiser zijn lastiggevallen in het zwembad. Toen de gedaagde daarvan hoorde, was hij naar het huis van de vermeende pedofiel gereden en had daar geposteerd met een bord dat de buurt moest waarschuwen voor de eiser. De eiser had daarop aangifte gedaan van belediging en mishandeling. De gedaagde is voor die zaak inmiddels door de Utrechtse politierechter veroordeeld tot een boete van 250 gulden wegens belediging. Voor de mishandeling werd hij vrijgesproken. Op de zitting zei de gedaagde destijds dat hij met het bord

was gaan posteren omdat hij geen enkele andere manier meer zag om de man bij zijn dochter vandaan te houden. Hij had weliswaar de politie ingeschakeld maar die had bij gebrek aan bewijs niets kunnen doen.

Gisteren kwam raadsman mr. A. van der Gronde namens de eiser met een eis voor een straatverbod en het betalen van 20.000 gulden smartegeld. Volgens mr. Van der Gronde was namelijk op de zitting van de politierechter zo'n dreiging van de gedaagde uitgegaan dat de eiser zich nog steeds bedreigd voelt. Ook zou de gedaagde nog steeds roddels rondbazuinen waardoor de eiser zich in zijn goede naam en eer voelt aangetast.

Namens de gedaagde partij zei raadsman mr. J. van Ravenhorst verbaasd te zijn over dit kort geding. „Voor de zitting van de politierechter stonden de contacten al op een heel laag pitje en sinds die zitting is er zelfs geen enkel contact meer tussen de partijen geweest”, aldus mr. Van Ravenhorst. Hij wees de president van de Utrechtse rechtbank, mr. L. Schuman, er op dat juist zijn cliënt er alles aan heeft gedaan om, in het belang van zijn dochttertje, alle contacten met de eiser uit de weg gegaan. Daartoe heeft hij zelfs zijn dochttertje van de school genomen waar ook de

Negeren straatverbod kan lastige ex-man cel kosten

UTRECHT (ANP) - De president van de rechtbank in Utrecht heeft dinsdag een man uit Driebergen lijfswang opgelegd. Als de man ondanks een straatverbod zijn ex-vrouw blijft lastigvallen, riskeert hij per overtreding een dag gevangenisstraf.

Het is een van de eerste keren dat een Nederlandse rechter celstraf verbindt aan een straatverbod. De lijfswang wordt slechts bij hoge uitzondering als uiterst middel toegepast.

De ex-vrouw had om de lijfswang gevraagd omdat haar voormalige echtgenoot zich niet houdt aan een eerder opgelegd straat- en telefooneverbod voor de duur van drie jaar. De dwangsom van 250 gulden per overtreding bleek geen indruk te maken: de man staat al voor zesduizend gulden bij zijn ex-vrouw in het krijt.

dochter van de eiser schooling. Mr. Van Ravenhorst betwistte het spoedeisend belang dat voor een kort geding noodzakelijk is omdat er al tijden niets tussen de partijen is voorgevallen. De raadsman verwierp tevens de eis tot het betalen van smartegeld: „De raadsman van de tegenpartij heeft nagelaten aan te geven welke schade waar het gevolg van is. Hij veegt alles maar op de grote hoop”.

Als reactie zei mr. A. van der Gronde dat zijn cliënt het kort geding heeft aangespannen omdat er nog steeds vrees bestaat voor de gedaagde, die in het verleden de eiser zou hebben mishandeld. De cliënt van mr. Van der Gronde was overigens niet op de zitting verschenen omdat zijn huisarts vreest dat de man een confrontatie met de gedaagde niet aan zal kunnen.

Rechtbankpresident mr. L. Schuman doet op 21 augustus uitspraak.

UN 15/0

Buurtbewoners eisen verhuizing van verdachte

(Van onze verslaggever)
SOORPAGINA HC 23/10
DEN HELDER - In de Helderse wijk Tuindorp eisen de buurtbewoners dat een van ontucht verdachte man gaat verhuizen. In tijd van een jaar zou in de wijk met vijf kinderen tussen de vier en zeven jaar ontucht zijn gepleegd. De man werd twee weken geleden aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met een vijfjarig meisje. De vier andere gevallen worden toegeschreven aan twee andere daders.

De buurtvereniging 'Tuindorpbelangen' dringt bij de politie aan op maatregelen tegen de man omdat de bewoners bang zijn voor herhaling. Kinderen worden binnengehouden en enkele buurtbewoners hebben al bedreigd het recht desnoods in eigen hand te zullen nemen. „Van mij kan hij een klap achter in zijn nek krijgen met een stuk ijzer”, aldus een moeder. „We moeten niet de indruk wekken dat alles in Tuindorp zo maar kan.”

Om escalatie te voorkomen wil de voorzitter van de buurtvereniging dat de politie de buurtbewoners voor gaat lichten over wat er precies aan de hand is. Ook zouden de slachtoffertjes professionele hulp moeten krijgen. „En dan moet de politie de eerdere ontuchtzaken oplossen”, aldus de voorzitter van 'Tuindorpbelangen', Jan Smit.

De buurtbewoners hebben inmiddels een gesprek met de verdachte gevoerd, maar het gewenste resultaat, de toezegging van de man dat hij bereid zou zijn te verhuizen, bleef uit.

Trefpunt

9-8-'90

Seksueel misbruik van jongens komt langzaam uit de taboe-sfeer.

Tot voor kort overheerste het idee dat alleen meisjes slachtoffer zijn van seksueel misbruik en incest. Langzamerhand wordt deze mythe ontkracht. Het taboe, dat op seksueel misbruik van jongens rustte is doorbroken. Steeds meer slachtoffers openen namelijk hun mond en vertellen over de seksuele drang van hun vader, moeder, oom, tante, broer, zuster of van zomaar een buitenstaander, waar zij de dupe van werden.

Jos van den Broek, werkzaam op de Rijks-hogeschool Groningen, werkt mee aan het project 'Werken met Jongens', dat het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) in samenwerking met de Algemene Hogeschool in Amsterdam organiseert. In dit project gaat aandacht uit naar plegers en slachtoffers inzake seksueel misbruik van jongens. Op een zomerse dag had 'Trefpunt' in een Gronings café een gesprek met Van den Broek over dit nog weinig besproken item. Aan getallen hecht hij niet al te veel waarde. „Het gaat niet om de omvang van het probleem, het gaat erom dat het probleem bestaat.”

Inzicht

Alhoewel steeds meer berichten over seksueel misbruik van jongens naar buiten komen, is van een duidelijk inzicht in deze materie nog geen sprake. Van den Broek legt uit waarom: „In de eerste plaats omdat seksueel misbruik van meisjes, voor zover nu bekend, vaker voorkomt dan seksueel misbruik van jongens. Het is derhalve ver-

klaarbaar dat de aandacht naar het meisjes-misbruik uitgaat. Dit wordt versterkt door het gegeven dat in ons land het beeld 'mannen zijn plegers en vrouwen zijn slachtoffers' overheerst. Slechts weinigen houden er rekening mee dat mannen ook het slachtoffer kunnen zijn.

Bij het naar buiten brengen van misbruik van meisjes heeft de vrouwenbeweging een aanzienlijke rol gespeeld. Het gemis van een soortgelijke beweging voor mannen

Er zijn steeds meer mannelijke slachtoffers die seksueel misbruik op een vrouwelijke manier verwerken

heeft volgens mij ook invloed gehad op het gebrek aan informatie waar we nu over praten. Daarnaast zijn mannen veel minder mededeelzaam dan vrouwen. Dat heeft alles te maken met het feit dat slachtofferschap niet past in het beeld dat de samenleving van mannen heeft. Mannen zouden geen risico's lopen, houden in alle situaties orde op zaken, weten precies wat ze willen en zijn zo sterk dat ze zichzelf kunnen beschermen. Als slachtoffers voldoen ze dus niet aan dit maatschappelijk beeld en zijn bang om voor 'mietje' of 'slappe zak' uitgemaakt te worden wanneer ze ervoor uitkomen seksueel misbruikt te zijn. Als een jongen bekend misbruikt te zijn door een vrouw, dan is de reactie niet zelden 'Heb jij geluk gehad dat je er al zo vroeg bij bent,' want je telt tenslotte pas echt mee als je seksuele ervaring hebt. Een jongen die door een man is gepakt, zal in de ogen van de maatschappij zelf wel een homo zijn of het zelf geweld hebben. Vreemd is het dus niet dat jongens zich enkele malen bedenken voordat ze het aan de grote klok hangen.”

Ijsberg

De Bureaus Vertrouwensartsen melden in een publicatie van eind 1989 dat dertien op de honderd gevallen van seksueel misbruik jongens betreft. Van den Broek zet vraagtekens bij deze cijfers: „Pas nu het taboe doorbroken is, zal blijken hoe groot de ijsberg onder het topje is. In Amerika, waar men de problematiek van seksueel misbruikte jongens eerder heeft onderkend dan in Nederland, is het aantal gemelde gevallen aanzienlijk gestegen. Die tendens zit er in Nederland ook in. Overigens relatiever ik de getaltes graag. Stel dat slechts één pro-

cent van de slachtoffers jongen is, dan nog is dat één procent teveel. Dat geldt natuurlijk ook voor misbruik van meisjes. Want om een misverstand te voorkomen, daar ligt nog altijd qua omvang het grootste probleem. Dat wil ik niet tekort doen.”

In Amerika, waar Van den Broek in opdracht van het Project 'Werken met Jongens' een conferentie over de hulpverlening aan mannelijke slachtoffers van seksueel misbruik bijwoonde, kwamen verschillende gegevens boven water. „Maar het zijn gegevens, gebaseerd op Amerikaanse sociologische onderzoeken uit hulpverleningspraktijken, die we niet zomaar kunnen projecteren op de situatie in ons land. In ieder geval is wel gebleken dat de manier waarop jongens seksueel misbruikt worden sterk genitaal-oraal gericht is. Meer dan bij seksueel misbruik van meisjes het geval is. Daar ligt meer de nadruk op strelen. Bovendien lijkt het erop dat jongens meer buiten dan binnen het gezin misbruikt worden. Mannen zijn vaker pleger dan vrouwen. Dat geldt trouwens ook voor seksueel misbruik van meisjes. Het is dus gerechtvaardigd om te zeggen dat seksueel misbruik een door mannen gedomineerd verschijnsel is.”

Dwang

De kwantitatieve gegevens vindt Van den Broek niet het belangrijkste. De beleving van het slachtoffer, daar gaat het om. „Bij veel onderzoeken worden er grenzen getrokken. In de trant van 'als het leeftijdsverschil groter is dan 5 jaar, dan is er sprake van misbruik, is het kleiner dan 5 jaar dan niet.' Ik hecht echter veel meer waarde aan zaken als dwang en onvrijwilligheid. Te weinig wordt mijns inziens ook de context bekeken waarin de gebeurtenis plaatsvindt, en er wordt te veel de nadruk gelegd op de daad zelf. Ik denk dat mede hierdoor seksueel misbruik van jongens verstuurd is gebleven. Soms kun je gebeurtenissen waarbij er geen lichamelijk contact is geweest toch tot seksueel misbruik rekenen. Een voorbeeld. Als er in een gezin 'open' gedaan wordt over seksualiteit en er worden pornofilms of kinderpornofilms afgedraaid alsof het om de normaalste zaak van de wereld gaat, zodat de kinderen de indruk krijgen dat zoiets normaal is, dan valt dat eigenlijk ook onder seksueel misbruik. Strikt genomen werkt zo'n ervaring voor kinderen zeer verwarrend naar seksualiteit en seksuele relaties.”

Imponeergedrag

Van den Broek is van mening dat de reactie van jongens en meisjes na seksueel misbruikt te zijn, verschilt. Jongens treden naar buiten om daar hun mannelijkheid te bewijzen. Van den Broek: „Op het moment dat een jongen seksueel misbruikt wordt, staat hij machteloos. Om dat naar buiten toe enigszins te verbloemen, zal hij het tegendeel willen bewijzen. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door overprestaties in zijn werk en in sport, of door op seksueel gebied veel vluchtige relaties aan te gaan. Kortom, hij zal zich overal laten gelden. In de praktijk blijkt dat mannen dit 'imponering' lang kunnen volhouden. Bij meisjes is het gedrag anders. Die richten de boosheid over het misbruik meer op zichzelf en doen er het zwijgen toe.”

Sinds kort is er in dit patroon enigszins verandering gekomen. Van den Broek: „Je zou kunnen zeggen dat er steeds meer mannelijke slachtoffers zijn die seksueel misbruik op een 'vrouwelijke' manier verwerken. Dat zijn de zogenaamde 'stille', minder opvallende jongens-slachtoffers.”

Hulpverlening

In het verwerkingsproces dient de hulpverlening een rol van betekenis te spelen. Het probleem in Nederland is echter dat hulpverlening aan seksueel misbruikte jongens nog in de kinderschoenen staat. Op enkele therapeuten na houdt nog niemand zich met het nieuwe fenomeen bezig. Van den Broek: „Dat moet en zal veranderen. Hopelijk zal het niet lang meer duren voordat er ver-

spreid over het land gespreksgroepen starten ten behoeve van mannelijke slachtoffers.

Soms kun je gebeurtenissen waarbij er geen lichamelijk contact is geweest toch tot seksueel misbruik rekenen

Verder zal er naar mijn idee veel meer informatie los moeten komen over seksueel misbruik van jongens. Dat zou verwerkt moeten worden in preventieprogramma's, zodat op scholen ook bekend wordt dat het voorkomt. Daarnaast dienen mensen, die werkzaam zijn in de hulpverlening, goed geïnformeerd te worden. Dan doel ik niet alleen op maatschappelijk werkers, maar ook op de werkers in de gezondheidszorg. Men moet er namelijk op attent worden gemaakt dat bepaalde gedragingen van jongens te maken kunnen hebben met seksueel misbruik.

Juist omdat er nog weinig over bekend is, dient er meer onderzoek te geschieden en moet er training komen voor hulpverleners om slachtoffers beter te kunnen begrijpen. Want dat laat te wensen over. Slachtoffers met traumatische ervaringen, en dan heb ik niet alleen over seksueel misbruik maar ook over slachtoffers van misdrijven of verkeersslachtoffers, worden vaak aan hun lot overgelaten. De meeste aandacht gaat uit naar de dader. En dat is niet terecht.”

Om meer bekendheid te geven aan de problemen die seksueel misbruik met zich meebrengt, verschijnt in het najaar een boek van Van den Broek. In het boek wordt ingegaan op het verschijnsel misbruik van jongens. Voorts komen zeven mannen aan het woord die seksueel misbruikt zijn. Tenslotte worden in het boek manieren genoemd waarop slachtoffers met het 'seksueel misbruikt zijn' kunnen leven.

Jan Brouwer de Koning

Incest is een misdaad tegen het leven

„Niet-doen. Het enige woord dat ik ken. Het is het enige woord dat ik ooit geleerd heb. Niet-doen.” [Elly Danica]

Zo begint het verslag van een vrouw die haar incest-verleden verhaalt – op de wereld én op mij, eens argeloze lezeres, die zich ooit als kind zo onkwetsbaar heeft gevoeld, omdat er minstens een moeder was die waakte.

En terwijl ik mijn afweer overwin door in het boek te blijven, stamelt mijn fysiek: Niet-Doen!

Ik weet dat dit "vrouwenwoord" (ondertitel van het boek) is bestemd voor de personen die dat meisjes-kind zo vroeg, zo lang, zo veel en zo onvoorstelbaar geweld hebben aangedaan.

Maar mijn "Niet-Doen" is ook bedoeld voor Elly Danica, die met de precisie van de directe ervaring zelf, haar geschiedenis weergeeft, woord voor woord. Hoewel het om seksualiteit op zijn kwaadaardigst gaat, blijft dit verhaal wars van zinnelijkheid en is zij zonder zinnen geschreven.

De taal die de Canadese schrijfster gebruikt is geladen met brokken werkelijkheid en zo aangescherpt, dat het pijn doet om te lezen. De uitgeefster (An Dekker) heeft deze bekentenissen, sober vorm gegeven, en de vertaling van Ankie Peypers verdient lauweren.

"Niet-Doen" gaat over incest – tussen vader en dochter met medeweten van de echtgenote/moeder in een gezin waarin

nog twee dochters schijnbaar onbeschadigd volwassen worden.

Het thema is: het seksueel misbruiken en emotioneel mishandelen van een meisjes-kind door volwassenen.

De verhaallijn is: het systematisch exploiteren van de lieflijkheid en de afhankelijkheid van een jong persoon.

De moraal is: het aanklagen van een vorm van pathologie die soms geïnstitutionaliseerd schijnt te zijn: vrouwenhaat; vrouwenhaat van veel mannen, die wordt geprojecteerd op wat vrouwen voortbrengen: Nieuw Leven!

"Mijn lichaam is aan het veranderen. Binnenkort ben ik twaalf. Hij is erg geïnteresseerd. Doe je trui omhoog. Wat? Doe je trui omhoog. Ik wil zien of je normaal bent. Hij knijpt in mijn borst om mijn tepels heen. Hij lijkt teleurgesteld. Verdwijnt." (Niet-Doen pag. 42).

Over incest-ervaringen van slachtoffers (meisjes/jongens) en van daders (99% mannen) en van zogenaamd "niets-vermoedende" verwanten – is ondanks de stroom van publicaties, nog lang niet alles gezegd. En het feit dat kinderen dat ge-

vaar nog steeds blijven lopen, maakt openlijke preventieve voorlichting tot een noodzaak.

"Belangrijke vrienden. Vanavond. Ik wil dat je voor ze poseert. Alleen maar poseren. Alleen maar poseren? Alleen maar? Ik wil dat je precies doet wat je gezegd wordt. Ik wil geen discussie of tegenspraak. Doe precies wat ik je zeg en wanneer ik het je zeg. Deze mannen zijn erg belangrijk. Een rechter, een advocaat, een dokter. Ik zal ze niet met je alleen laten. Daar hoef je niet bang voor te zijn. Sommige vaders doen dat en dan worden hun dochters helemaal toegetakeld. Ik heb verantwoordelijkheidsgevoel." (Niet-Doen pag. 53).

De overtuigingskracht van deze publicatie over incest, ligt aan de literaire vorm en aan het literaire talent van deze Elly Danica: zij benoemt niets – zij beschrijft de feiten zo dat haar ervaringen ook emotioneel naakt en open komen te liggen. Een intimiteit waarvan ik doorlopend beroerd werd. En toch, niet eerder heeft een publicatie over incest mij zo aangeslagen en gesterkt in mijn verlangen om incest-daders terecht te laten stellen – en te veroordelen. Incest is een misdaad tegen het leven, dat zich in kinderen vernieuwt. En het feit dat juist volwassenen aan wie de zorg voor dit jonge leven wordt toevertrouwd deze wandaad plegen, maakt incest zo bizar en angstwekkend.

Liever was mij dit boek nooit onder ogen gekomen. Ook ik heb, net als de moeder en de zusters van het incest-slachtoffer, sterk de neiging deze waarheid tot leugen te verklaren.

Daarom: met plaatsvervangende schaamte wil ik deze bekentenissen van Elly Danica bij u aanbevelen.

Dit "vrouwenwoord" zal uw visie op incest aanscherpen en u betere argumenten geven tot hulp en preventie.

Het incest-slachtoffer Elly Danica is door de tijd bevrijd; in die zin is haar autobiografie een krachtig pleidooi voor de bevrijding van kinderen uit de macht en de ban van hun ouders en andere volwassenen!

Lezerstribune

Zelfmoord *UN 28*

Recente berichtgeving over de Amsterdamse rechtzaak, waarin voor het eerst in de geschiedenis een persoon wordt gedagvaard wegens aanzetten tot zelfmoord, doet mij terugdenken aan hetgeen mij in de nazomer van 1988 overkomen is. Terug van vakantie meldde ik mij gewoontegetroou per ansicht bij een goede vriendin, die sinds enkele jaren eenzaam teruggetrokken leefde op een etagewoning in Amsterdam-West. Tot mijn grote schrik werd de kaart geretourneerd met bijgevoegd een kort briefje, waarin te lezen stond dat mijn vriendin een eind aan haar leven had gemaakt. Gedurende mijn afwezigheid was ze door haar familie gecremeerd; geen van haar vrienden of kennissen was op de hoogte gesteld van het gebeurde. Ze is 36 jaar geworden.

In woede en radeloosheid formuleerde ik de volgende dag een rouwadvertentie, waarin het oorzakelijk verband tussen haar leefomstandigheden en haar zelfmoord tot uiting kwam: 'Als kind seksueel misbruikt; nu in wanhoop overleden'. Een landelijk dagblad weigerde de tekst te plaatsen omdat men bang was voor problemen met de familie. Razend was ik om deze censuur: was niet ik degene die de tekst ondertekende en bovendien wist dat zowel de vader als een broer van mijn vriendin indirect veroorzakers waren van haar dood? Omdat ik (evenals mijn vriendin) sinds jaren geen contact had met de betreffende familie, had ik grote behoefte om ze via deze advertentie aan te klagen.

Bij eerste lezing van het artikel over de Amsterdamse recht-

zaak kon ik me dan ook helemaal vinden in het standpunt van de familie van de vrouw, van wie de echtgenoot wordt gedagvaard: zo'n man moet op zijn donder hebben. Toch geef ik de aanklagers — juridisch gezien — weinig kans van slagen: kan die man het helpen dat zijn vrouw van alle potentiële vluchtwegen uitgerekend de suicide gekozen heeft? En bovendien: hoe zijn de vernederingen, de schoppen en de slagen te bewijzen nu het slachtoffer geen getuigenis meer kan afleggen? Hoe gerechtvaardigd de wraakgevoelens ook zijn: de rechtspraak zal weinig soelaas bieden.

In mijn rouwadvertentie van destijds kwam uiteindelijk te staan: 'Door slechte jeugdervaringen heeft M. zich als volwassene moeten afzonderen'. Degeenen die haar wilden gedenken zijn enkele dagen later bijegekomen op een willekeurige begraafplaats. De familie ontbrak totaal: reden te meer om aan te nemen dat het oorzakelijk verband tussen mishandeling en suicide niet alleen realiteit was, maar bovendien door de betrokkenen werd ervaren. De herdenkingsbijeenkomst gaf de aanwezigen veel steun bij het dragen van het verlies. Ik denk niet dat de rechtspraak hieraan een bijdrage had kunnen leveren: de veroorzakers van zelfmoord gaan — juridisch gezien — vrijuit, maar de straf van het slachtoffer zelf is waarschijnlijk zwaarder dan het wetboek kan voorschrijven.

drs. M. E. C. Schouten
Utrecht

Trouw MAANDAG 20 AUGUSTUS 1990

K6

Stichting wil ogen van de kerken openen voor incest

Van een onzer verslaggeefsters
HAARLEM — Door hun nadruk op de juistheid van het traditionele rollenpatroon in het christelijk gezin, hebben de kerken altijd meegewerkt aan het in stand houden van incest.

TR 20

Zij dragen de visie uit dat de man het hoofd van het gezin moet zijn en dus min of meer de baas is over zijn vrouw en kinderen. Daarin moet verandering komen.

Dat is de mening van de nieuwe stichting 'Pastoraat en seksueel geweld', de voortzetting van een vijf jaar oude oecumenische werkgroep die onder dezelfde naam functioneerde.

In het centrum van Haarlem heeft de stichting sinds kort een onderkomen gevonden in het Aanloopcentrum aan de Gedempte Oude Gracht. Tweemaal in de week is er een open spreekuur voor mensen die te maken hebben (of hebben gehad) met seksueel geweld. „We zitten hier, we zijn hier, dat is belangrijk”, vindt Hannie Blonk-Guleij, secretaris-penningmeester van de stichting.

Brochure

Naast het geven van hulp, willen de vrouwen het huidige pastoraat duidelijk maken dat het nodig is meer aandacht te schenken aan deze problematiek. „Wij willen de kritische functie, die de kerken en de theologie zouden moeten hebben, gestalte geven”, staat in de net uitgekomen brochure 'Godsdienst en incest. Een visie op bevrjndend pastoraat'. Dit boekje wordt binnenkort aan alle plaatselijke gemeenten en parochies in Noord-Holland gestuurd.

Blonk-Guleij verwijst naar een recent onderzoek dat aantoonde dat een op de zeven vrouwen in de eigen leefsfeer te maken heeft met, of te maken gehad heeft met, seksueel geweld binnen het gezin. En incest komt binnen het christelijk deel van de Nederlandse bevolking net zo vaak voor als er buiten, zegt zij. Stichting-medewerkster Attie Dijkstra-ter Haar voegt daaraan toe: „Maar toch is het praten over seksueel geweld, net als over seks, nog taboe in de kerken.”

Een terrein dus waar de kerken aandacht aan zouden moeten geven. Ook omdat binnen een 'christelijk gezin' het geloof een rol speelt in de wijze waarop het slachtoffer met de

Annelies van der Schuyt, Hannie Blonk-Guleij en Attie Dijkstra-ter Haar van de stichting godsdienst en seksueel geweld: Wij zijn hier, dat is belangrijk.

FOTO BERT VERHOEFF

problemen omgaat. Blonk-Guleij: „De schuldvraag heeft in christelijke kring bijvoorbeeld een eigen waarde. Meisjes die door hun vader seksueel misbruikt worden, hebben meestal een enorm schuldgevoel. Zij hebben het toegelaten, zij hebben meegedaan. Iemand met bijvoorbeeld een gereformeerde achtergrond, denkt dan: ik ben heel slecht en zondig. Zij gaan onder dit

den. De cijfers wijzen uit dat dat gewoon niet kan. De conclusie is dat hij er niets van weet en het daarom niet onderkent.”

De stichting heeft nauwe contacten met reguliere hulpverleningsorganisaties en met het landelijk werkveld godsdienst en incest, waarin onder meer een derde stichting-medewerkster, Winne Vogel-Dijkstra, zitting heeft. Het gesprek komt al

zinnig. „God wordt altijd voorgesteld als man. De bijbel is een boek geschreven door mannen, en de visie op seksualiteit, die in het boek naar voren komt, is ook vanuit mannelijk perspectief. Wanneer je als vrouw opgroeit met deze ideeën, krijg je ook een inferieur beeld van jezelf.”

Bundelen

Ook binnen de kerken moeten vrouwen hun krachten bundelen, opdat aan deze ongelijke situatie een einde komt, is de mening van de stichting. Dat gebeurt ook steeds meer: in vrouw-en-geloof-groepen, in Vrouwen voor vrede, noem maar op. „Maar de vrouwen die in deze groepen actief zijn, zijn niet echt in de kerk opgenomen, vinden de vier stichting medewerkers. „Zij bungelen erbij”, aldus Blonk-Guleij. Graag wil zij nog duidelijk maken dat de stichting „noch kerk-vijandig, noch man-vijandig” is. „Dat denken de mensen vaak meteen, maar dat is niet zo. Wij vinden dat godsdienst ook bevrjndend kan werken. En wij hebben een keuze gemaakt om pastoraat van en voor vrouwen te zijn. Wij richten ons op de slachtoffers van seksueel geweld en niet op de daders. Maar als er een mannelijk slachtoffer langs komt: de deur is open.”

'Wij willen niet kerk-vijandig, en ook niet man-vijandig zijn'

schuldegevoel zwaar gebukt.” Deze hulpverleners in Haarlem willen pastores en pastoraal werkenden door het geven van cursussen en het leveren van schriftelijk materiaal, leren hoe vrouwen die slachtoffer zijn van seksueel geweld, geholpen kunnen worden.

„Het is al verscheidene malen voorgekomen dat ik een predikant vroeg of hij wel eens een geval van incest bij leden van zijn gemeente was tegengekomen en dat hij zei van niet”, vertelt de secretaris-penningmeester. „Soms gaat het dan om grote gemeentes met honderden le-

snel op het probleem van de machtsverhoudingen. „Zolang vrouwen minder positie hebben dan mannen, zolang binnen het gezin de man aan de macht is, zolang zal er seksueel geweld bestaan”, zegt Blonk-Guleij. „Seksueel geweld is namelijk een uiting van machtsvertoon.”

Annelies van der Schuyt, theologe en een vierde medewerkster bij het centrum, vindt bovendien dat de traditionele bijbelinterpretatie mede-schuldig is aan de ongelijke machtsverhoudingen binnen het ge-

Foto GPD

HEIDI
GLADE: „Ik
wilde
kinderen
laten zien
dat ze niet
alleen
staan.”

Jeugdboek over incest bekroond met Duitse 'Gouden Griffel'

(Door Els van der Vaart)
VELP — „Het is een hel geweest”, zegt ze over de periode waarin ze 'Gute Nacht Zuckerpüppchen' schreef. Heidi Glade ontving voor het vorig jaar verschenen jeugdboek de Duitse jeugdliteratuurprijs 1990, de 'Buxtehuder Bulle', vergelijkbaar met wat in Nederland de Gouden Griffel is. Het autobiografische jeugdboek verhaalt over Gaby, die van haar zesde tot haar achttiende jaar seksueel misbruikt wordt door haar stiefvader. „Om dit boek te kunnen schrijven moest ik mijn jeugd opnieuw doorleven. Het heeft me dertig jaar gekost voordat ik daartoe in staat was, maar die pijn blijft”.

Zelfs praten over het boek kost haar nog steeds moeite: „Kinderen die seksueel misbruikt zijn, zijn kapot”. Vorig najaar kwam 'Gute Nacht Zuckerpüppchen' van de pers. Het is het vierde jeugdboek dat de van oorspong Duitse auteur sinds haar verhuizing naar Velp in 1985 schreef. „Ik heb tot mijn veertigste mijn kinderen opgevoed. Ik moet heel wat inhalen”, zegt ze over haar schrijfdrang.

De eerste oplage van 'Gute Nacht Zuckerpüppchen', vijfduizend stuks, was binnen een paar maanden uitverkocht. Met de tweede druk zal het waarschijnlijk hetzelfde gaan.

Glade: „Mensen begrijpen nog steeds niet waarom incest jaren kan duren, waarom kinderen dat toelaten. Een tijdje

Heidi Glade: Blijf roepen tot je gehoord wordt'

geleden sprak ik met een vader die zich afvroeg waarom hij een jaar in de cel had moeten doorbrengen, terwijl hij zijn dochter alleen maar had willen voordoen hoe het moest”.

Met 'Gute Nacht Zuckerpüppchen' kwam in Duitsland het eerste jeugdboek over incest op de markt. „Een op de drie kinderen in Nederland heeft ervaring met seksueel misbruik. Hier zijn veel instanties waar ze voor hulp terecht kunnen. In Duitsland zijn we nog lang niet zover. Duitsers hechten meer belang aan het ophouden van de schone schijn. Maar ik denk dat de cijfers daar niet anders liggen dan in Nederland”.

Het boek ligt haar na aan het hart. „Ik wilde kinderen laten zien dat ze niet alleen staan. Incest betekent manipulatie. Een kind van zes kan niet van zich af slaan, zich verzetten tegen de macht van haar ouders. Ik werd, jong als ik was, ook in een hoek gedrukt”.

Gaby in het boek kan pas op haar achttiende onder het juk van haar stiefvader uitkomen. Ze voelt zich verantwoordelijk voor het geluk van het gezin. Haar moeder ondernam eerder al een zelfmoordpoging. De wetenschap dat haar man haar dochter misbruikte, zou ze niet overleven. Gaby komt meerdere keren bont en blauw bij de huisarts aan: „Dan zei ik dat ik van de trap was gevallen”.

Het verhaal eindigt met een val die Gaby voor haar vader opzet. Ze regelt dat hij alleen is met een meisje dat ze bijles geeft. Op het moment dat hij het kind benadert, zorgt ze dat de vader van het meisje de kamer binnenkomt. Het gevolg is dat Gaby door haar stiefvader onder handen wordt genomen en meer dood dan levend in het ziekenhuis wordt opgenomen.

„Dit is een verhaal over de jeugd die ik niet had, voor jongeren die in dezelfde uitzichtsloze situatie verkeren. Roep om hulp en blijf roepen tot je gehoord wordt”, heeft Glade

op de kft van het boek geschreven. „Ik heb honderden brieven gekregen van kinderen en moeders”, vertelt ze, „Tijdens lezingen zijn er meisjes die mijn handtekening vragen en me dan opeens snikkend om de hals vallen. Of vrouwen, die middenin een discussie stil vallen. Niet meer in staat zijn om een woord uit te brengen. Dan weet ik dat er meer aan de hand is dan ontroering om mijn boek”.

Komend najaar verschijnt haar nieuwste boek onder de titel 'Andrea, ein Star wil ich werden'. Hoofdpersoon Andrea wil beroemd worden en valt in de handen van exploitanten van jeugd pornografie en prostitutie. „Het klinkt als een zwaar onderwerp, maar eigenlijk is het een spannend avonturenboek. Ik wil niet de naam krijgen dat er met mijn boeken alleen maar te janken valt. Maar ik wil wel wat te melden hebben. Ik heb in Duitsland gesproken met meisjes als Andrea en ze hadden een belangrijke boodschap voor leeftijdsgenoten”.

Ze hoopt dat het boek, nu het bekroond is, ook in een Nederlandse vertaling zal verschijnen. Komend najaar ontvangt Glade de literatuurprijs in Buxtehude, nabij Hamburg. Met de aan de onderscheiding gekoppelde geldprijs van achtduizend Duitse Mark, wil ze in eigen beheer een boek uitbrengen met verhalen van jonge auteurs.

UN 23/7

Marije van twee stopt telkens haar popje tussen haar beentjes

Is dat wel normaal?

Driejarige Jeroen zit graag met zijn piemeltje te spelen

Moet je dat niet verbieden?

Wat vindt u? En hoe gaan zulke dingen bij u thuis? Ouders van Nu is er heel benieuwd naar. Dus... doe mee en vul de enquête in.

Ieder kind moet de vrijheid krijgen zichzelf en zijn eigen gevoelens te ontdekken. Ook seksuele gevoelens. Zo denken de meeste ouders er tegenwoordig tenminste over. Maar aan de andere kant zijn er natuurlijk wel grenzen aan seksueel gedrag. En waar ligt die grens? Veel ouders weten dat niet precies. Hoe vrij ze ook zijn, als het om seksualiteit gaat staan ze vaak in dubio.

Niet alleen ouders, ook hulpverleners zitten vaak met de vraag wat er wel en wat niet normaal is. Want alleen wanneer je dat weet kun je op de juiste manier hulp verlenen.

Welk seksueel gedrag hebben kinderen op welke leeftijd?

Als u de enquête invult en hem naar de redactie stuurt helpt u ons een beeld te krijgen van hoe kinderen met hun gevoelens omgaan en hoe u daar als ouders over denkt. De enquête is gemaakt in samenwerking met dr. Theo Sandfort van de Rijksuniversiteit te Utrecht en dr. Peggy Cohen-Kettenis van het Academisch Ziekenhuis te Utrecht.

Doet u mee? Lees dan eerst nog even dit:

De enquête gaat over kinderen jonger dan 12 jaar. Heeft u meerdere kinderen, vul de enquête dan in voor uw oudste kind, tenzij dit ouder is dan 12 jaar. Neem in dat geval het eerstvolgende kind dat jonger is dan 12 jaar.

Probeer u de vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. Kunt u een vraag om welke reden dan ook niet beantwoorden, laat hem dan gewoon open.

Kruis per vraag één hokje aan, tenzij anders vermeld staat. De cijfers tussen haakjes, die vóór elke vraag staan, zijn bedoeld voor de verwerking van de enquête.

Roep het invullen van de enquête vragen bij u op en wilt u daar graag over praten, dan kunt u altijd met onze lezerslijn (030-891219) bellen. Als de lijn bezet is kunt u later een boodschap inspreken. U wordt dan teruggebeld.

Wij kunnen ons voorstellen dat het invullen van deze lijst bij u het een en ander losmaakt. Schroemt u niet om ons uw verhaal te sturen. Het kan ons helpen bij het beter begrijpen van de gegevens. Alle formulieren en brieven worden vertrouwelijk behandeld.

Stuur het enquête-formulier voor 15 oktober a.s. naar: Redactie Ouders van Nu, postbus 2252, 3500 HD Utrecht. Zet 'sexualiteit' op de envelop.

In het komende voorjaar leest u in Ouders van Nu de uitslag van deze enquête!

Alvast hartelijk bedankt!

Algemene gegevens

- (11-12) Wat is uw leeftijd? .... jaar
- (13) Bent u een man of een vrouw?
 man
 vrouw
- (14) Woont u in
 Nederland
 België
- (15) Wat is uw relatie tot het kind over wie u de lijst invult?
 biologische ouder
 pleeg- of adoptief ouder
 verzorger

- (16) Wat is uw hoogst afgemaakte opleiding?
 lager algemeen of lager beroeps-
 onderwijs (o.a. L.EAO, Huishoudschool)
 middelbaar algemeen of middelbaar
 beroeps onderwijs (o.a. MAVO, MBO)
 voortgezet algemeen of hoger be-
 roeps onderwijs (o.a. MMS, HAVO,
 MEAO, Atheneum)
 wetenschappelijk onderwijs

- (17) Wat is de hoogst afgemaakte opleiding van uw partner?
 lager algemeen of lager beroeps-
 onderwijs (o.a. L.EAO, Huishoudschool)
 middelbaar algemeen of middelbaar
 beroeps onderwijs (o.a. MAVO, MBO)
 voortgezet algemeen of hoger
 beroeps onderwijs (o.a. MMS, HAVO,
 MEAO, Atheneum)
 wetenschappelijk onderwijs
 ik heb geen vaste partner

- (18-19) Hoeveel kinderen zijn er in uw huishouding (thuis; stief- en pleegkinderen meetellen)? .... kinderen

Gegevens over uw

(oudste) kind

De volgende vragen gaan over uw kind. Wanneer u meer dan één kind heeft, beantwoord de vragen dan voor uw oudste (mits deze jonger is dan 12 jaar).

- (20-23) Hoe oud is uw (oudste) kind?
 ... jaar ... maanden
- (24) Is uw (oudste) kind een jongen of een meisje?
 jongen
 meisje

- (25) Wordt uw kind regelmatig verzorgd: (er zijn meer antwoorden mogelijk)
 op een crèche, peuterspeelzaal of school
 door een oppas in huis
 door een oppas buitenshuis
 door een familielid (niet de andere ouder)

- (26-27) Hoeveel uren per week wordt uw kind door deze verzorger(s) verzorgd?
 ... uur per week

- (28) Wilt u aankruisen welke van de volgende gebeurtenissen in het leven van uw (oudste) kind hebben plaatsgevonden? (er zijn meer antwoorden mogelijk)

- scheiding van ouders
 ziekenhuisopname van één van de ouders (voor langere tijd)
 overlijden van vader of moeder
 mishandeling van het kind
 kind had negatieve seksuele ervaringen

- (29-38) Wanneer uw kind negatieve ervaringen heeft gehad, kunt u dan zeggen wat voor negatieve ervaringen dit geweest zijn?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Algemeen gedrag van uw (oudste) kind

- (39) Is uw kind actief of eerder erg rustig?
 zeer actief
 meer actief dan rustig
 eerder rustig dan actief
 zeer rustig
- (40) Hoe vaak heeft uw kind agressieve buiten?
 nooit
 een enkele keer
 regelmatig
 vaak

- (41) Hoe vaak is uw kind erg druk?
 nooit
 een enkele keer
 regelmatig
 vaak

- (42) Hoe vaak is uw kind ziek?
 nooit
 een enkele keer
 regelmatig
 vaak

- (43) Is uw kind zindelijk?
 nee
 overdag wel, 's nachts niet
 nog al en toe een ongelukje
 ja, helemaal

- (44) Hoe vaak heeft uw kind last van verstopping?
 nooit
 een enkele keer
 regelmatig
 vaak

Bij de volgende uitspraken horen de antwoordcategorieën:	dit geldt niet voor mijn kind		dit geldt een beetje voor mijn kind		dit geldt zeer voor mijn kind	
	nooit	een enkele keer	regelmatig	vaak	nooit	regelmatig
Mijn kind:						
(45) heeft behoefte aan lichamenlijk contact	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(46) knuffelt graag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(47) zit graag op schoot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(48) wijst lichamenlijk contact af	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(49) vindt het prettig zichzelf te aaien	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bij de volgende uitspraken horen de volgende antwoordcategorieën:	nooit		een enkele keer		regelmatig		vaak	
	nooit	een enkele keer	regelmatig	vaak	nooit	een enkele keer	regelmatig	vaak
Mijn kind								
(50) is verlegen met uitkleden waar anderen bij zijn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(51) doet bij het spelen alsof het van het andere geslacht is	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(52) speelt met 'typisch' meisjes- speelgoed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(53) speelt met 'typisch' jongens- speelgoed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(54) zegt van het andere geslacht te willen zijn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(55) is zeer geïnteresseerd in mensen van het andere geslacht	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Wat weet uw kind?

- (56) Kent uw kind het lichamenlijke verschil tussen jongens en meisjes?
 nee
 gedeeltelijk
 ja
 weet niet

- (57) Weet uw kind hoe baby's geboren worden?
 nee
 gedeeltelijk
 ja
 weet niet

(58) Kent uw kind de rol van de vader bij de voortplanting?
 nee
 gedeeltelijk
 ja
 weet niet

Uw kind zit te kijken naar een TV-programma met veel bloot. Wat zou u doen?
 ik zou m'n kind gewoon laten kijken
 ik zou zeggen wat ik ervan vind, maar m'n kind zelf laten beslissen of hij wil blijven kijken
 ik zou m'n kind proberen af te leiden door iets met hem of haar te gaan doen
 ik zou de tv uitzetten

(66) Op latere leeftijd blijkt uw kind er de voorkeur aan te geven om te vrijen met iemand van zijn eigen geslacht.
 ik zou dat geen enkel probleem vinden
 ik zou het daar toch wel moeilijk mee hebben
 ik zou dat niet kunnen accepteren

(67) Wilt u bij de volgende uitspraken aangeven of ze volgens u wel of niet op u van toepassing zijn?

	nooit	een enkele keer	regelmatig	vaak
(59) U knuffelt en streelt uw kind	☐	☐	☐	☐
(60) Uw kind ziet u bloot	☐	☐	☐	☐
(61) U gaat samen met uw kind in bad of onder de douche	☐	☐	☐	☐
(62) U liefkoost uw partner waar uw kind bij is	☐	☐	☐	☐

Opnieuw verschillende situaties. Kies daarbij het antwoord dat het beste weergeeft hoe u zou reageren.

(63) Uw kind zit in het bijzijn van kennissen met zijn of haar geslachtsdelen te spelen en beleeft daar zichtbaar plezier aan.
 ik zou m'n kind gewoon zijn gang laten gaan
 ik zou m'n kind afleiden, bijvoorbeeld door te vragen of hij/zij niet buiten wil spelen
 ik zou zeggen dat m'n kind ermee moet ophouden
 ik zou zeggen dat als hij/zij dat wil doen, het maar op de eigen kamer moet gebeuren
 ik zou straf geven of daarmee dreigen

(64) Uw kind wil graag zien hoe uw geslachtsdelen eruitzien (bijvoorbeeld in bad of bij het aankleden).
 ik laat dat rustig toe, zolang dat in een gemoedelijke sfeer gebeurt
 ik zeg tegen m'n kind dat ik het onplezierig vind, en waarom
 ik zeg dat zoiets niet hoort
 ik word boos

(65) U heeft sex met uw partner en uw kind komt de slaapkamer binnen. Hoe zou u zich voelen?
 dat vind ik geen enkel probleem
 ik zou me niet helemaal op m'n gemak voelen
 ik zou me zeer ongemakkelijk voelen

Bij de volgende uitspraken horen de antwoordcategorieën:

Mijn kind:	nooit	een enkele keer	regelmatig	vaak
(11) stelt vragen over seksualiteit	☐	☐	☐	☐
(12) maakt tekeningen van geslachtsdelen en borsten	☐	☐	☐	☐
(13) speelt doktertje	☐	☐	☐	☐
(14) raakt eigen geslachtsdelen aan	☐	☐	☐	☐
(15) 'masturbeert' met de hand (probeerde gevoelens op te wekken door aan geslachtsdelen te zitten)	☐	☐	☐	☐
(16) raakt borsten van moeder of andere vrouwen aan	☐	☐	☐	☐
(17) 'masturbeert' met een voorwerp (bijv. door knuffel tussen de benen op en neer te wrijven)	☐	☐	☐	☐
(18) raakt geslachtsdelen van andere kinderen of volwassenen aan	☐	☐	☐	☐
(19) gebruikt woorden die seksuele handelingen aanduiden	☐	☐	☐	☐
(20) maakt seksuele geluiden	☐	☐	☐	☐
(21) vraagt anderen seksuele handelingen met haar/hem te doen	☐	☐	☐	☐
(22) wrijft lichaam tegen mensen of meubels	☐	☐	☐	☐
(23) stopt voorwerpen in vagina/anus	☐	☐	☐	☐
(24) wil anderen zien als ze bloot zijn of zich uikleden	☐	☐	☐	☐
(25) doet met poppen of knuffels seksuele handelingen na	☐	☐	☐	☐
(26) toont geslachtsdelen aan volwassenen	☐	☐	☐	☐
(27) ziet graag foto's van (half)blote mensen	☐	☐	☐	☐

Antwoordalternatieven:

	helemaal niet	een beetje	zeer
(68) Ik voel mij vaak ongemakkelijk in de lichamelijke omgang met mijn kind (knuffelen, strelen)	☐	☐	☐
(69) Ik weet niet precies welk seksueel gedrag van kinderen je nu wel of niet moet toelaten	☐	☐	☐
(70) Ik vraag mij wel eens af of het wel normaal is wat mijn kind op lichamelijk en seksueel gebied doet	☐	☐	☐
(71) Ik twijfel er wel eens aan of de manier waarop ik lichamelijk met mijn kind omga wel verantwoord is	☐	☐	☐
(72) Ik weet voldoende over de seksuele ontwikkeling van kinderen	☐	☐	☐
(73) In verband met aids maak ik me soms zorgen over de toekomst van mijn kind	☐	☐	☐
(74) Ik zie er tegenop m'n kind seksuele voorlichting te geven	☐	☐	☐

Hoe vaak doet uw kind de volgende dingen:

Nu volgt een lijst met dingen die sommige kinderen wel eens doen en anderen weer niet. Hoe vaak ziet u de verschillende gedragingen bij uw (oudste) kind?

(28) praat over seksuele handelingen	☐	☐	☐	☐
(29) praat flirtend	☐	☐	☐	☐
(30) probeert anderen uit te kleden (bijv. openen bloes, broek)	☐	☐	☐	☐
(31) vraagt seksueel getinte tv-programma's of films te mogen zien	☐	☐	☐	☐
(32) steekt tong uit de mond bij het kussen	☐	☐	☐	☐
(33) knuffelt anderen die hij/zij niet goed kent	☐	☐	☐	☐
(34) laat eigen geslachtsdelen aan kinderen zien	☐	☐	☐	☐

Hieronder staan een aantal uitspraken over sex. Wilt u aangeven wat u van deze uitspraken vindt?

(35) "Zelfbevrediging kan ook in een relatie een normale zaak zijn"
 helemaal mee eens
 in grote lijnen mee eens
 neutraal
 eigenlijk niet mee eens
 helemaal niet mee eens

(36) "Jonge mensen die elkaar nog maar pas kennen, behoren niet met elkaar naar bed te gaan"
 helemaal mee eens
 in grote lijnen mee eens
 neutraal
 eigenlijk niet mee eens
 helemaal niet mee eens

(37) "Men moet elkaar in een vaste relatie vrij laten om seksueel contact met een derde te hebben"
 helemaal mee eens
 in grote lijnen mee eens
 neutraal
 eigenlijk niet mee eens
 helemaal niet mee eens

(37) "Homosexualiteit (seksueel contact tussen mensen van hetzelfde geslacht) vind ik een normale vorm van seksuele omgang"
 helemaal mee eens
 in grote lijnen mee eens
 neutraal
 eigenlijk niet mee eens
 helemaal niet mee eens

Uw eigen ervaringen
 Onderstaande vragen gaan over uw eigen jeugdervaringen op het gebied van seksualiteit.

(39) Als u terugdenkt aan de seksuele ervaringen in uw jeugd (tot 16 jaar), zijn dat dan plezierige of onplezierige herinneringen?
 zeer plezierig
 overwegend plezierig
 neutraal
 tamelijk onplezierig
 zeer onplezierig
 geen seksuele ervaringen gehad voor zestiende jaar

(40) Heeft u in uw jeugd op het gebied van seksualiteit ervaringen opgedaan waar u op latere leeftijd nog last van had?
 ja
 nee

(41-60) Kunt u iets meer vertellen over deze ervaringen?
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

(61) Wat vindt u van de seksuele opvoeding die u van uw ouders heeft gekregen?
 uitstekend
 over het algemeen goed, maar kon beter
 niet goed, niet slecht
 onvoldoende
 zeer onvoldoende

(62) Is de seksuele opvoeding die u zelf hebt gehad van invloed op hoe u nu zelf met lichamelijke en seksualiteit omgaat naar uw kind toe?
 van grote invloed
 een beetje van invloed
 niet van invloed

Vindt u seksuele voorlichting geven ook zo moeilijk? Laat het ons weten!

Stuur het enquête-formulier voor 15 oktober a.s. naar: Redactie Ouders van Nu, postbus 2252, 3500 HD Utrecht. Zet 'sexualiteit' op de envelop.

De keurigste mensen kunnen hufters worden

TEL 31

In ieder mens schuilt een crimineel of een fascist volgens vele zielenkundigen. De roman 'Lord of the Flies' van Sir William Golding, klassiek en verplicht op de literatuurlijst in het Angelsaksische taalgebied, lijkt daar het bewijs voor te leveren. Het werd ruim 25 jaar geleden verfilmd en kreeg nu, kennelijk omdat het verhaal zo'n blijvende waarde heeft, een nieuwe versie.

Het is het relaas van een groep jongens die, na een vliegtuigongeluk boven de oceaan, op een tropisch onbewoond eiland terecht komen. De enige volwassene van het gezelschap is zwaar gewond en sterft. De jeugdige gemeenschap moet zich maar zien te redden en overleven. En dan komen de natuurwetten in werking. De geboren leider staat op. De groep laat zich noodgedwongen terugvallen in primitiviteit en benadert de oerstaat weer.

De struggle for life wordt moordend en langzaam maar zeker breekt de hel los. De opstand, het verraad, het egoïsme; alle kwalijke elementen uit de samenleving komen boven en gaan hun rol spelen. De keurigste mensen kunnen hufters worden. Men hoeft geen geschiedenis te studeren om die wetenschap op te doen.

Beeldspraak

'Lord of the Flies' lijkt een beeldspraak voor de mensheid door de eeuwen heen. Net opgevoede jongelieden worden tot wilden, be-

'Lord of the Flies' behoudt zijn kracht

schilderen zichzelf als kannibalen en geven met een aansluitend drama een portret van de mens in zijn moeilijkste en dus onbetrouwbaarste omstandigheden. Harry Hook heeft het geregisseerd en slaagde erin een voortreffelijke groep acteurs in de scholierenleeftijd bijeen te krijgen. De nieuwe benadering blijkt vooral uit het taalgebruik: de dikke jongen met het brilletje is Miss Piggy geworden en de stoerling wil doorgaan voor Rambo.

De kern van het drama is tijdens de modernisering onaangetast gebleven en zal over honderd jaar opnieuw een verfilming verdienen. Wellicht behoren dan Mister Universe en Han Solo tot de overlevenden.

HtnB.

TR 30-8-90

'LORD OF THE FLIES'

In het omvangrijke oeuvre van Nobelprijswinnaar William Golding neemt 'Lord of the Flies' een bijzondere plaats in. Het boek is klassiek, en dat betekent dat het door iedere generatie om geheel verschillende redenen kan en zal worden geapprecieerd. Je kunt het lezen als een avonturen- of griezeverhaal en je zult je niet bekocht voelen. Maar het is meer dan dat, het is, zoals elke goede roman, gelaagd.

Het gaat over de onschuldige barbaarsheid van kinderen, maar ook over de snelheid waarmee een groep mensen kan terugtuimelen in de primitiviteit van het stenen tijdperk. Het geeft als het ware een blauwdruk van het ontstaan van een dictatuur met leider, geestverwanten, collaborateurs, meelopers, toekijkers, een vijand die uit het niets wordt opgeroepen, en de dreigende totens die de strijdlust moeten aanwakkeren.

Maar het is misschien bovenal een mystiek, een religieus boek: 'Heer der vliegen' is een van de namen van de duivel.

Een groep Engelse schooljongens spoelt aan op een onbewoond eiland. Een van hen neemt het leiderschap op zich en probeert met redelijkheid, fatsoen en logica de overlevingskansen te vergroten, maar zijn gezag wordt spoedig aan-gevochten.

Een groep scheidt zich af en wordt tot een wilde horde. Ze beschrijven hun gezichten, ze jagen met puntige stokken op everzwijnen, ze weigeren het vuur brandend te houden dat hun enige kans is om gevonden te worden, ze richten afgodsbeelden op. Ten slotte doden zij degenen die zich vast blijven klampen aan de zeden en gewoonten, de wetten en regels die ze van de volwassenen hebben geleerd.

In 1963 werd de roman verfilmd door Peter Brook, de nieuwste bioscoopversie is van de vrijwel onbekende Harry Hook. Hij heeft het verhaal aangepast en gemoderniseerd: de Engelse schooljongens zijn Ame-

rikaanse kadetten geworden, in hun gesprekken speelt de televisie een belangrijke rol, ze gebruiken het jeugdargon van de late jaren tachtig. Dat is geen ramp, het levert zelfs een aardige slotfrase op: „Guys, what the hell are you doing,” zegt de marinier die hen ten slotte komt halen, geheel perplex.

Wellust

De film heeft enkele pluspunten. Hij is spannend, maar dat kan nauwelijks anders met zo'n ijzersterk basisverhaal. De jongens, tussen de zeven en vijftien jaar, storten zich met overtuigende wellust in de barbarij. Ook het beeld van een beginnende dictatuur wordt duidelijk getekend, en er zijn een paar indringende scènes: het ogenblik waarop de leider van de rebellen na de jacht voor het eerst zijn gezicht beschildert met varkensbloed, en de terloopse manier waarop een lief, salamanderachtig beestje, het 'huisdier' van een van de kinderen, als lesmateriaal wordt gespietst. Maar met de mystieke kant van het verhaal wist Hook absoluut geen

raad. De varkenskop, de triomf van de wetteloosheid, staat verloren als een soort vogelverschrikker op zijn staak. Er zoemen wat vliegen omheen maar je ziet ze nauwelijks. Zelfs als horror-element is het verschrikkelijke symbool mislukt. En van enige diepere betekenis is geen sprake.

'Lord of the Flies' is geen slechte film, maar lang niet zo goed als hij had kunnen zijn. Hij is te oppervlakkig, te zeer op actie en sensatie gericht. Zo maakte de regisseur terwille van de smeugheid dankbaar gebruik van de toevallige storm die over zijn locatie in Jamaica raasde. Een waarschuwing tot slot: het is wel een film over, maar niet voor jonge kinderen. De gruwelen zijn te echt, te dicht bij hun bed. Als ze een beetje gevoelig zijn, komen ze er gegarandeerd huilend uit, al was het alleen maar om dat vermoorde beestje.

W. Wielek-Berg

Amsterdam-Alfa 1

Kadetten zonder kleren

Lord of the Flies. Regie: Harry Hook. Met: Balthazar Getty, Chris Furrh, Danuel Pipoly. Amsterdam, Alfa 1.

NRC 30-8-90

Het beroemde romandebut 'Lord of the Flies' (1954) van Nobelprijswinnaar Sir William Golding werd in 1963 strak, bijna experimenteel verfilmd door Peter Brook. De latere regisseur van de Mahabharata en een film over Gurdjieff had uiteraard meer aandacht voor de mystieke en symbolische aspecten van de roman dan voor de sociologische implicaties van het verhaal, waarin een groep Engelse kostschooljongens op een onbewoond eiland strandt en de aangeleerde discipline verruilt voor wrede, gewelddadige rituelen. De nieuwe, Amerikaanse verfilming van de roman door de Engelse regisseur Harry Hook is geïnteresseerd in sociologie noch mystiek, maar eigenlijk alleen in een commerciële exploitatie van het thema. De jongens, tussen de zeven en de dertien jaar oud, zijn nu Amerikaanse kadetten en geen van hen krijgt enige psychologische diepgang of voorgeschiedenis. Beschrijft in woeste oorlogskleuren en verdeeld in twee rivaliserende groepen, de primitieve Jagers en een minderheid die de beschaving tracht te handhaven onder leiding van de hoogste in rang, zien alle acteurs er even naïef-saai uit als aan het begin van de film, vlak na het neerstorten van hun vliegtuig. De film sluit bijna elke betrokkenheid van de kijker uit, vooral door een curieuze, elliptische montage, die gebeurtenissen elkaar fragmentarisch en ondramatisch laat opvolgen, schijnbaar zonder verband en beroofd van aanloop of climax. Het lijkt wel alsof regisseur Hook, die tot nu toe slechts de in ons land niet uitgebrachte, in Kenya opgenomen *The Kitchen Toto* voltooide, een film heeft afgeleverd van een paar uur, die vervolgens

door de producenten willekeurig gecoupeerd werd tot een lengte van precies negentig minuten. Verveling en ergernis, onnodig vergroot door de zwaar aangezette muziek van Philippe Sarde, kunnen slechts tijdelijk afgewend worden door het formuleren van de vragen die deze disco-versie van een klassieke roman oproept. Waarom zien de laag overvliegende reddingshelikopters de toch als vermist opgegeven jongens niet naar de piloten zwaaien? Bestaan er echt militaire academies voor zevenjarigen? En is de enige herin-

nering van verdwaalde kinderen aan huis en de westerse beschaving werkelijk het tijdstip dat de televisie hun favoriete serie vertoont?

Lord of the Flies is geen kinderboek, maar deze verfilming is nog te infantiel voor het kennelijk beoogde jonge publiek. Als kinderporno zouden al die halfnaakte jongenslijven misschien nog wel op video te exploiteren zijn. Het gaat waarschijnlijk te ver te veronderstellen dat de acteurjes daarom zo snel hun kleren uittrekken en niet meer terug kunnen vinden, wanneer de regen van geen ophouden weet.

HB

Rambo in de clinch met Miss Piggy

TR 30-8-90

Lord of the Flies van Harry Hook. Met Balthazar Getty, Chris Furrh, Danuel Pipoly, Badgett Dale. In Alfa 1 Amsterdam.

De veelgeprezen maatschappij-kritische robinsonade *Lord of the Flies* van William Golding is zowel een avonturenverhaal als een parabel over de Britse standenmaatschappij. Een aantal Engelse schooljongens spoelt aan op een onbewoond eiland. Het laagje vernis van hun beschaving blijkt erg dun. De jongens uit de betere klassen misbruiken de jongens van lagere komaf. Net als hun ouders dat eigenlijk doen, is de moraal. Naar rede wordt niet geluisterd, het bestaan wordt beheerst door irrationele angsten en gestuurd door vreemde rituelen. Een enkeling houdt vol dat er regels en afspraken moeten zijn, maar binnen de kortste keren vervallen ze tot beestachtig gedrag.

De muziek van Philippe Sarde, die bij vlagen prachtig is, bepaalt sfeer en spanning als het fragmentarische en over vele personages verspreide verhaal weer eens nergens naar toe gaat.

In een aantal scènes, waarin ook aardig gespeeld wordt, is merkbaar dat Hook meer beoogde dan wat *Lord of the Flies* geworden is: een matige avonturenfilm. (HS)

Wet Gelijke Behandeling pas in 1994 van kracht

GK 11

DEN HAAG - 'Het kabinet verwacht dat per 1 januari 1994 de Algemene wet gelijke behandeling in werking zal treden.' Met die mededeling - de voorlaatste zin uit het persbericht van de Rijksvoorlichtingsdienst - heeft het centrum-linkse kabinet van PvdA en CDA duidelijk gemaakt welke prioriteit het non-discriminatiebeginsel voor hem in de praktijk heeft. Het wetsvoorstel dat na een discussie van 13 jaar naar de Raad van State is gezonden om advies, verbiedt discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, zoals al in de grondwet is vastgelegd, voortaan op de terreinen van arbeid (zowel in dienstverband als het vrije beroep), volkshuisvesting, welzijn, gezondheidszorg, cultuur, onderwijs, school- en beroepskeuzevoorlichting en andere vormen van openbaar aanbod van goederen en diensten.

Op het discriminatieverbod worden belangrijke uitzondering gemaakt. Pensioenvoorzieningen die onderscheid maken op grond van burgerlijke staat zijn buiten de wet gelijke behandeling gelaten. Het partnerpensioen wordt dus met deze wet in de hand niet afdwingbaar. Andere uitzonderingen motiveert het kabinet met 'andere grondrechten'. Kerkgenootschappen en andere levensbeschouwelijke genootschappen alsmede het geestelijk ambt vallen door de vrijheid van godsdienst niet onder de wet. Instellingen op godsdienstige, levensbeschouwelijke (of politieke) grondslag houden bovendien de mogelijkheid 'eisen te stellen aan werknemers die gelet op het doel van de instelling, nodig zijn voor de vervulling van een functie'. Deze eisen mogen echter niet leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van hetero- of homoseksuele gerichtheid. Vergelijkbare bepalingen zijn toegesneden op werknemers, leerlingen en studenten in instellingen van bijzonder onderwijs. Volgens het kabinet worden deze scholen daardoor in staat gesteld hun grondslag te verwezenlijken.

De rechter krijgt onder het nieuwe 'non-discriminatie-regime' een belangrijke taak omdat hij in de praktijk zal moeten uitmaken of een instelling gediscrimineerd heeft 'op grond van het enkele feit' van homoseksuele gerichtheid, of dat zij terecht eisen heeft gesteld die nodig zijn ter vervulling van de functie. De rechter krijgt in de praktijk hulp van een negen koppen tellende commissie gelijke behandeling bij wie individuen en groepen kunnen klagen over discriminatie. De commissie kan ook op eigen initiatief nagaan of er ongeoorloofd onderscheid wordt gemaakt, maar kan dat op het terrein van homoseksualiteit alleen als dit onderscheid 'structureel' lijkt.

De aankondiging dat de wet niet voor 1994 in werking zal treden werpt een heel nieuw licht op een eerdere uitspraak van de coördinerend bewindsvrouw voor het homobeleid. PvdA-minister Hedy d'Ancona stelde bij haar aantreden vorig jaar tijdens

een kennismakingsgesprek met journalisten, dat 'het tot standbrengen van een goede wet gelijke behandeling de hoogste prioriteit heeft'. Vervolgens beloofde ze dat de indiening van het wetsontwerp bij de Tweede Kamer voor de zomervakantie zou plaatsvinden. In het persbericht van de Rijksvoorlichtingsdienst staat letterlijk: 'Minister Dales streeft naar een spoedige behandeling van het wetsvoorstel. Toch zal met de advisering door de Raad van State en de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer nog wel geruime tijd gemoed zijn, mede gelet op de grondwettelijke aspecten van het wets-

tiediscussie met al de grondwettelijke aspecten kunnen gaan en daarmee de praktische indiening bij de Tweede Kamer, die mevrouw D'Ancona voor de zomervakantie had voorzien, zeker met een half jaar vertraging.

AFWIJZEND

Op de verwachte instemming van CDA en PvdA na, toonde politiek Den Haag zich zeer kritisch tot afwijzend over het wetsontwerp. VVD-woordvoerder Franssen vindt dat er veel te veel uitzonderingen op het discriminatieverbod zijn opgenomen en de termijn tot 1994 wordt veel te lang geacht. De liberalen betwijfelen voorts of de commissie gelijke behandeling wel genoeg bevoegdheden krijgt om discriminatie tegen te gaan.

D66-woordvoester Groenman vreest dat de uitzonderingsbepalingen in de wet toch weer via een omweg discriminatie mogelijk maken. Overigens toonde ze zich tevreden met de instelling van de commissie gelijke behandeling en de mogelijkheid dat ook homo-organisaties klachten over discriminatie indienen.

Van de kleinere oppositiepartijen is klein rechts bang dat deze wet het begin van het einde wordt voor de vrijheid van levensbeschouwelijke instellingen. Zij moeten zich, zo vrezen SGP, GPV en RPF, voortaan verdedigen tegen aantijgingen dat ze gediscrimineerd hebben en dat zou de vrijheid van onderwijs en godsdienst op de tocht zetten.

Uitgesproken negatief over de wet is Groen Links. Peter Lankhorst, nog altijd het enige openlijk homoseksuele Tweede Kamerlid, eist 'absolute helderheid' over de vraag of levensbeschouwelijke instellingen en het bijzonder onderwijs zich nu wel of niet mogen mengen in de privé-activiteiten van homoseksuele leraren. Lankhorst hekelde de onduidelijkheid in het CDA-PvdA-compromis. 'Als je als homo alleen maar stilletjes in een hoekje mag zitten en je niet op een normale manier met je partner in het sociale verkeer mag omgaan, schieten we hier natuurlijk niets mee op,' aldus de reactie van Lankhorst.

COC: tevreden

Bij alle kritische kanttekeningen valt het zeer gematigde commentaar van het COC op. Direct na het bekend worden van de overeenstemming over de wet verklaarde het NOS-journaal dat het COC zich in een eerste reactie 'tevreden' had getoond. De volgende dag corrigeerde een officieel persbericht die gematigde reactie. Daarin heet het dat het COC 'zeer kritisch' blijft en dat het persbericht dat de Rijksvoorlichtingsdienst over het wetsvoorstel uitgaf 'geen sluitend antwoord geeft op de vraag of homoseksuele mannen en lesbische vrouwen nu in elke sector van de samenleving (dus ook bij instellingen als het bijzonder onderwijs) kunnen rekenen op gelijke behandeling'. Verder noemt de homobelangenvereniging het 'onaanvaardbaar' dat tot 1994 op de wet zou moeten worden gewacht. Volgend jaar zou de wet al een feit moeten zijn, aldus het commentaar van directeur Van Kooten Niekerk.

KAMERSTUKKEN
ARJEN BROEKHUIZEN

Commentaar

Onherstelbaar ongeluk

In zijn pogingen om toch vooral geen rangorde aan te brengen in de verschillende grondrechten zoals die zijn vastgelegd in de Nederlandse Grondwet heeft het CDA-PvdA-kabinet een onvergeeflijke fout begaan: het heeft juist wel zo'n rangorde aangebracht. Het non-discriminatiebeginsel is in het wetsvoorstel gelijke behandeling dat nu bij de Raad van State ligt immers ondergeschikt gemaakt aan de vrijheid van godsdienst door kerkgenootschappen en levensbeschouwelijke instellingen geheel uit te zonderen van het discriminatieverbod en organisaties met een godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag de vrijheid te geven eisen te stellen die nodig zijn voor het vervullen van een functie. Daarmee geeft het kabinet in de wet een rechtvaardigingsgrond om homo's te discrimineren. In plaats van een anti-discriminatie wet wordt het voorstel tot een wet die homo-discriminatie onder omstandigheden legaliseert. Het zegt over discrimineren immers 'nee, tenzij'. Maar we weten maar al te goed dat het overgangsgebied tussen 'nee, tenzij' en 'ja, mits' zeer schimmig is. Na meer dan 13 jaar praten over een wet gelijke behandeling doen we zo een flinke stap terug. De nu voorliggende anti-discriminatie wet gaat voor instellingen met een levensbeschouwelijke basis (en dat zijn er veel meer dan je zou denken) niet verder dan het verbieden van onderscheid 'op grond van het ENKELE feit van homoseksuele gerichtheid'. Met andere woorden: een christelijke school mag geen leraar weigeren puur en alleen omdat hij homo is. Maar de school mag wel eisen stellen die nodig zijn voor de uitoefening van zijn leraarschap en een van de eisen zal ongetwijfeld zijn dat de betrokkene geen 'promotie' maakt voor zijn geaardheid. Homoseksualiteit mag hij waarschijnlijk in de les niet eens noemen en al helemaal niet als 'normaal' bestempelen of hij vliegt eruit. Hij mag geen roze driehoek dragen en z'n vriendje mag hem niet bij het schoolhek opwachten en begroeten zoals hetero's dat doen. Kortom: het staat instellingen met een levensbeschouwelijke grondslag vrij om de uitgangspunten te hanteren zoals die staan in de gewraakte Clause of Section 28 in Groot-Brittannië.

De homobeweging heeft altijd een wet geëist ZONDER uitzonderingsbepalingen. In de verkiezingsstrijd kreeg ze daarbij volmondige steun van (onder meer) de PvdA. Homo-Nederland weet nu weer waar zijn politieke vrienden niet zitten. Op voorhand wordt de hoge prioriteit die een wet gelijke behandeling zou hebben vertaald in nog eens drieënhalve jaar wachten. Na dertien jaar vruchteloos praten is dat natuurlijk te gek voor woorden. Vier bewindslieden uit de PvdA (inclusief homo-minister D'Ancona die van 'een goede wet gelijke behandeling' een speerpunt heeft gemaakt) ondertekenen nu bovendien een wet MET uitzonderingsbepalingen, waardoor het grondrecht van de non-discriminatie niet meer geldt als je je op een levensbeschouwing beroept.

Als het VVD, D66 en Groen Links bij de parlementaire behandeling niet lukt om deze dreigende legalisering van onrecht effectief te beletten bracht het vrijdag 13 juli 1990 voor homoseksueel Nederland na 13 jaar praten over gelijke rechten een groot en onherstelbaar ongeluk.

Arjen Broekhuizen

voorstel.' Ingewijden op het Binnenhof wijzen erop, dat de Raad van State geruime tijd voor advisering zal nemen omdat een poging dit adviescollege alleen over nieuwe aspecten van de wet raad te vragen in het kabinet werd afgewezen. De raad zal nu opnieuw tot op de bodem van de non-discrimina-

ANNEMARIE

GELIJK?

In het buitenland kocht ik een dagen oude Nederlandse krant. Als ik op reis ben, lees ik wel lokale kranten, maar ik maak me bezorgd over wat er in mijn eigen land gebeurt. Na een aantal dagen gaat me dat parten spelen, dus ik nam de bus naar een nabijgelegen station en vond daar een belegen dagblad. Ten eerste werd ik treurig, want Onno Molenkamp is gestorven en dat vond ik toch wel zo'n prettig iemand en mijn gedachten speelden rond hem en Jos en het jammer dat iemand sterft terwijl je hem zo graag nog vele jaren zou gunnen en zou willen meemaken. Ik betreur het dat hij dood is en ik vond hem behalve een aardige man ook een goed acteur.

In die krant stond ook dat het kabinet overeenstemming heeft bereikt over de Wet Gelijke Behandeling. Wat erbij stond, maakte me duidelijk dat wij homi's en lesbo's dus inderdaad niet beschermd zullen worden. Jullie Lubbers heeft gezegd dat mensen dan niet meer kunnen zeggen dat ze niet wisten dat ze niet mogen discrimineren, want dan staat het in de wet. Verdomme, het staat in artikel 1 van de Grondwet, dat is toch duidelijk. Maar waar het om zou moeten gaan, daar gaat het dus niet om. Christelijke scholen kunnen hun gang gaan, ze moeten alleen homoseksualiteit niet als enige grond noemen, maar ook zeggen dat iemand zich niet inzet voor de principes van hun onderwijs. En een commissie met bevoegdheden komt er niet. De commissie mag onderzoek doen op eigen initiatief als ze denkt dat er sprake is van structurele discriminatie. Ik ben sterker dan ooit van mening dat er geen WGB moet komen, val toch dood, kabinet. Structurele discriminatie: ik stel voor dat de commissie, want die zal er wel komen, als eerste taak op zich neemt de structurele discriminatie van het CDA en inmiddels ook van de PvdA, want die gaat willoos akkoord met een wet die duidelijk maakt wanneer er wel gediscrimineerd mag worden, gaat onderzoeken.

Individuele lesbo's en homi's, neem van mij aan: wij zijn minder beschermd als die wet er is, dan nu. Het is discriminatiewetgeving. Waarom koop ik in het buitenland een krant! Om beter te weten dat ik thuis dood kan vallen.

Annemarie Grewel

'Homo-huwelijk is niet aanvaardbaar'

LEEUWARDEN (GPD) — Het sluiten van huwelijken tussen mensen van hetzelfde geslacht is en blijft voorlopig onmogelijk. Dat heeft minister Hirsch Ballin (justitie) schriftelijk geantwoord op een brief van het Leeuwarder college van burgemeester en wethouders, waarin wordt gepleit voor het toestaan van dergelijke huwelijken.

Het bij de wet "geregelde instituut van het huwelijk heeft betrekking op een zo duurzaam mogelijke evensgemaatschap van een man en een vrouw", schrijft de minister. Het is duidelijk dat een zeer groot deel van de Nederlandse bevolking dit nog steeds zo ervaart.

Volgens wethouder Kessler van Leeuwarden is door de brief "voltrekt helder, dat wettelijke huwelijken van homoparen op dit moment niet gesloten kunnen worden". Begin volgende week bereikt hij op ambtelijk niveau mogelijke stappen, waarna overleg in

de raadscommissie emancipatiezaken volgt. Als alternatief noemt Kessler een symbolische actie in de normale trouwzaal, ter ondersteuning van de verbintenis van een homopaar. "Maar het zal duidelijk zijn, dat daaraan geen enkele wettelijke status is te verbinden".

Een paar heeft zich daarvoor reeds aangemeld bij alle Nederlandse gemeenten, waaronder Leeuwarden. Het betreft twee mannen uit Vlaardingen, die eerder probeerden in de gemeente Amsterdam in het huwelijk te treden. Zij verloren het daarop aangespannen kort geding. De rechter verwees naar de politiek om over de toelaatbaarheid beslissingen te nemen. "Een slimme zet", beoordeelt Kessler de brief van het paar aan alle Nederlandse gemeenten. "Nu komt het overal op de agenda van gemeenteraden en moeten er een standpunt over innemen". In Denemarken zijn homohuwelijken wel toegestaan.

Minister ziet niets in homo-huwelijk

door Harald Roelofs

Minister Hirsch Ballin van justitie ziet niets in het instellen van een homohuwelijk. Dat heeft hij aan de gemeente Leeuwarden geschreven. Volgens de minister vindt een zeer groot deel van de Nederlandse bevolking nog steeds dat het huwelijk tussen man en vrouw moet zijn.

"Hoe weet hij dat?", vraagt Gerard Kuipers (40) zich af. Hij en zijn vriend Frans Stello (43) hebben deze maand alle Nederlandse gemeenten aangeschreven met de vraag of ze voor de wet mogen trouwen. Zo'n honderd colleges van B en W hebben gereageerd. Veel gemeenten vinden dat het zou moeten kunnen, maar zien momenteel geen mogelijkheid. Schiedam wil gaan onderzoeken of het in deze situatie toch kan. Dat besloot de gemeente al voordat het verzoek van het stel was aangekomen. Leeuwarden schreef ook al eerder de bovengenoemde brief aan de regering.

In het antwoord van de minister staat ook dat een huwelijk volgens het burgerlijk wetboek tussen een man en vrouw moet zijn. "Hij leest de wet niet goed", zegt Kuipers. Daar staat dat een man slechts met één vrouw en een vrouw slechts met één man kan trouwen. Dat is om bigamie tegen te gaan, niet om homohuwelijken te voorkomen", zegt Kuipers.

Het gaat Stello en Kuipers puur om de rechtsongelijkheid.

FOTO WILBERTO VAN DE BOOGAARD

mijn vriend alles krijgt, als ik overlijdt. Dat is gevoelsmatig geen prettige daad als je in een goede verstandhouding met je familie leeft." "Ook de pensioenregeling is heel moeilijk. Voor ambtenaren is er geen weduwnarenpensioen voor homostellen. Het tweeslachtige daaraan is dat de overheid, de werkgever van alle ambtenaren, wel een positief advies hierover heeft gegeven aan de PGGM. Bij deze laatste instantie moeten we iedere drie jaar bewijzen dat we nog steeds samenwonen. Dat hoeft een echtpaar toch ook niet? Die kunnen gescheiden zijn van tafel en bed. Toch kunnen ze dan nog steeds aanspraak maken op pensioen als een van de twee dood gaat."

Stello en Kuipers vinden het opmerkelijk dat ze in deze zaak vooral gesteund worden door de Gay krant en niet door het COC (Nederlandse vereniging ter integratie van homoseksueliteit). "Het COC is tegen het huwelijk en voor individualisering. Deze club begrijpt kennelijk niet dat wij niet zozeer op het huwelijk uit

zijn. We willen alleen dat andere relaties dezelfde rechten krijgen. We zijn ook niet zo gelukkig met de term homohuwelijk. Dat werkt zo stigmatiserend."

Het paar vindt het jammer dat Nederland zijn naam als progressief land geen eer aan doet door niet als eerste een homohuwelijk in te stellen. "In Denemarken en enkele andere staten kan het inmiddels wel. Nederland kan deze schade inhalen door tegelijkertijd verschillende relatievormen wettelijk te erkennen." Veel plezier heeft het stel aan het lezen van de antwoorden van de gemeenten. "Het is voor ons net de uitslag van het nationale songfestival. We zijn benieuwd wat voor brieven we zullen krijgen van conservatieve gemeenten als Staphorst. Putten heeft een heel vreemd antwoord gegeven. Ze zeggen dat ze niet verantwoordelijk zijn voor het gedrag van de ambtenaar van burgerlijke stand, maar als hij ons toch in de echt wil verbinden, nemen ze wel maatregelen in de zin van ontslag of schorsing."

Door een onzer redacteurs NRC

Strijen bereid homohuwelijk te voltrekken

STRIJEN, 30 aug. — De gemeente Strijen in de Hoeksche waard zal mogelijk, als eerste Nederlandse gemeente, een huwelijk voltrekken tussen twee homoseksuele mannen. Het gaat om F. Stello (43) en G. Kuipers (39) uit Vlaardingen, die al achttien jaar een relatie hebben en deze bekrachtigd willen zien door de wet.

ook de wethouders zijn van de PvdA en VVD".

B en W zoeken nu een ambtenaar van de burgerlijke stand die bereid is de huwelijksvoltrekking op zich te nemen. Strijen telt er zes, van wie er één niet tot het gemeentelijk apparaat behoort. Eén van de zes heeft inmiddels te kennen gegeven niet beschikbaar te zijn om Stello en Kuipers in de echt te verbinden.

Burgemeester Van Schaijck: "Wij kunnen zo'n ambtenaar geen opdracht geven, maar alleen verzoeken het huwelijk te voltrekken, omdat de man of vrouw verantwoordelijk is aan de

officier van justitie en niet aan de raad". Van Schaijck is zelf ook ambtenaar van de burgerlijke stand, maar vindt het, naar hij zegt, "niet juist om als burgemeester zo'n geprononceerde positie in te nemen". Er blijven dus vier gegadigden over.

Mocht het in Strijen — of misschien elders — tot een huwelijksvoltrekking komen, dan bestaat de kans dat de betrokken ambtenaar zich voor de rechter moet verantwoorden, omdat niet duidelijk is of hij de wet overtreedt. Tijdens een proefproces voor de Amsterdamse rechtbank en vervolgens het gerechtshof in Den Haag werd het homohuwelijk afgewezen. Weliswaar staat nergens in de wet dat alleen mensen van verschillende sekse met elkaar mogen trouwen, maar — zo oordeelde de rechter — het is kennelijk wel de bedoeling van de wetgever geweest.

Uitdagende balletpassen

Amsterdamse politieagenten die op mei van dit jaar het levend kunstwerk Fabiola oppakten en bijna vier uur op het bureau Warmoesstraat vasthielden, worden voorlopig niet tot de orde geroepen. B en W van Amsterdam vinden niet dat is bewezen dat zij zich schuldig maakten aan discriminatie. Dat heeft het college geantwoord aan Groen Amsterdam-raadslid R. van Duijn.

FABIOLA

Op de vierde mei was Fabiola uitgenodigd in het gebouw van de Grote Industriële Club waar een bijeenkomst werd gehouden van het Amsterdams bevrijdingscomité. Volgens Van Duijn werd Fabiola zomaar met geweld uit de club "verwijderd" door een politieagent in gala-uniform. Daarna werd hij gesloten; agenten beledigden hem.

B en W vinden echter dat Fabiola de beleedigende partij was. Hij zou zich tussen de oud-strijders "met balletachtige passen" hebben voortbewogen, "waarbij hij in de ene hand een bos rode roemen hield en in de andere een glas wijn, welke hij op provocerende wijze vlak onder de neus van de aanwezigen hield". Volgens het college is er bij de verwijdering "van het levende kunstwerk geen geweld gebruikt.

De situatie escaleerde doordat Fabiola in tweede bijeenkomst bezocht, waarvoor hij niet was uitgenodigd. Fabiola heeft bij de commissie politieagenten en de officier van justitie klachten ingediend. Van Duijn wil dat de mentaliteit van het Amsterdams politiekorps ten aanzien van homoseksuelen onder de loep wordt genomen.

Fabiola VK 119

Roel van Duijn, raadslid van Groen Amsterdam, wil dat de mentaliteit van het Amsterdams politiekorps ten aanzien van homoseksuelen onder de loep wordt genomen (Dag in Dag uit van 23 augustus). Op zich misschien niet zo'n slecht idee, maar de aanleiding daartoe, de bejegening van het "extravagant levend kunstwerk" Fabiola, lijkt me wat vreemd.

Ikzelf, als rechtgeaarde flikker, kan de link niet zo goed leggen tussen homoseksualiteit en een "levend kunstwerk" als Fabiola. Sinds wanneer zijn deze tot een tweeenheid verheven?

Het zal me persoonlijk natuurlijk worst zijn of iemand homo is, of een of andere variatie op dat thema. Zodra je buitenissig gedrag vertoont, loop je het risico om een schop onder je kont te krijgen. Dat zou aanleiding kunnen zijn voor een kritische mentaliteitsanalyse (alleen van de politie?).

Ik wil dit toch wel even los zien van de een of andere seksuele geaardheid! NIJMEGEN Willem Vonk

Fabiola VK 8-9

Als betrokkene heb ik natuurlijk ook wat te zeggen op al dat geschrijf over mij. Vooral wil ik reageren op de brief van Willem Vink op de U-pagina van 1 september. Hij beweerde daarin dat hij de link tussen homoseksualiteit en een "extravagant levend kunstwerk" niet zo goed kon leggen.

De aanleiding van heel het geschrijf is dat ik als homoseksueel en genodigde bij de Nationale Dodenherdenking op 4 mei op de Dam bloemen neerlegde voor de homoseksuelen die niet meer leven, vervolgens brutaal uit de Grote Club ben gezet, in de boeien door de politie ben afgevoerd en drie uur ben vastgehouden in bureau Warmoesstraat. Ik was dus meer als homoseksueel dan als levend kunstwerk naar de Dam gegaan.

Het is waar dat ik als levend kunstwerk niet altijd geassocieerd hoeft te worden met mijn homoseksualiteit. Maar misschien moet dit toch tot tweeenheid worden verheven omdat ik het zelf zeg. Ik ben geen hij en geen zij maar het, HET kunstwerk, onzijdig dus. Ikzelf, als rechtgeaarde flikker, kan dus best de link leggen tussen homoseksualiteit en een levend kunstwerk.

Niet vaak doe ik als kunstwerk mijn mond open. Maar als men het vraagt, kom ik ervoor uit dat ik homosek-

Van onze redacteur **Wim Wegman** **Lb 21**

LEIDEN - De arrestatie van de knecht Zacharias Wilsma in 1730 was een gouden greep van de aanklagers van die dagen. De man had een groot aantal homoseksuele contacten gehad - een halsmisdrijf in die tijd - en hij zou zeker de doodstraf hebben gekregen als hij niet had besloten te gaan praten.

In een rap tempo biechtte hij op wie zijn 'mededaders' waren geweest, en hij deed dat met zo veel overtuiging dat justitie het ten slotte aanmerkelijk interessanter vond om hem in leven te laten. Want hij noemde niet alleen namen, hij zorgde er ook voor dat menig rechtzaak een 'succes' kon worden. Als een verdachte weigerde te bekennen, werd Wilsma er even bijgehaald. En hij had zo'n fenomenaal geheugen dat een beklagde wel van erg goede huize moest komen als hij zich staande wilde houden tegen de stortvloed van feiten die Wilsma moeiteloos uit zijn herinnering kon opdiepen.

De aanhouding van de knecht leidde tussen 1730 en 1732 tot een ware hausse van sodomie-processen. In die twee jaar moesten 300 mannen voor dit 'vergriep' terecht staan - vier keer zo veel als in de drie eeuwen daarvoor. Tachtig van hen kregen de doodstraf. Waarom de vervolging van homoseksuelen toen opeens zo'n enorme vlucht nam en hoe het de 'sodomieten' daarvoor en daarna verging, probeert de Leidse historicus dr. J.D. Noordam te onttrafelen. Volgend jaar, zo is de bedoeling, publiceert hij een boek over zijn onderzoek.

Liegen

"Afwijkend gedrag interesseert me wel", verklaart Noordam het onderwerp van zijn studie. "Maar het plezierige van dit onderzoek is ook dat het zo levendig is. Het zijn niet alleen dorre vonnissen die ik bestudeer, maar ook de verhoren. En daarin komen de 'gewone mensen' aan het woord, de mannen en vrouwen die verder geen brieven, dagboeken of wat voor stukken dan ook hebben nagelaten. In die verhoren hoor je ze bijna praten, met hun eigen woorden en in hun eigen taal. Dat is heel kleurrijk. Het is ook heel boeiend, want ze liegen er vaak op los. Ze worden immers verdacht van een halsmisdrijf, en dan wil je natuurlijk wel je best doen om de schout - zoals de aanklager toen heette - voor de gek te houden".

Noordams studie betreft de

* Noordam: "Afwijkend gedrag interesseert me wel".

(foto Jan Holvast)

Leidse historicus bestudeert vervolging homo's door eeuwen heen
'Huwelijk van twee vrouwen, dat kon in 1606 ook niet'

periode tussen ruwweg het begin van de veertiende en het eind van de achttiende eeuw. Dat tijdvak heeft hij min of meer gedwongen heeft gekozen. "Voor de veertiende eeuw zijn er nauwelijks sodomie-processen te vinden. Niet in Nederland, maar ook niet in de rest van Europa. Waarom dat zo is, is me niet helemaal duidelijk".

Zeldzaam

Zijn onderzoek houdt bij het begin van de negentiende eeuw op. Toen, met de komst van Napoleon, ging het hele rechtstelsel op de schop. Bovendien hadden er na die tijd geen rechtzaken meer plaats tegen homoseksuelen, althans geen rechtzaken waarin de doodstraf werd uit-

gesproken. "De laatste keer dat dat gebeurde, was in 1803, in Schiedam".

Dat wil niet zeggen dat tussen 1300 en 1800 processen tegen 'sodomieten' schering en inslag waren. Noordam: "Integendeel. Tot het einde van de zeventiende eeuw zijn ze betrekkelijk zeldzaam. Ik geloof dat ik er ongeveer 70 ben tegengekomen. Dat zijn ze vast niet allemaal, ik zal er ongetwijfeld een paar hebben gemist. Maar toch, het zijn er niet veel".

Dat er betrekkelijk mild tegen homoseksuelen werd opgetreden, was volgens Noordam te danken aan een wat lakse instelling van de burgerij en justitie op dit punt. "Je kunt denken: het kwam toen nauwelijks voor. Maar dat lijkt me wat sterk. Ik geloof

eerder dat mensen zich er niet verschrikkelijk druk om maakten. Sodomie speelde zich in die periode volstrekt in het geniep af en de meeste mensen werden er dus ook nooit mee geconfronteerd. Ze zagen het niet, en dus bestond het niet. Ik wil niet zeggen dat ze het tolereerden want daarvoor is een actieve houding nodig, als je begrijpt wat ik bedoel. En die houding hadden de mensen zeker niet".

"In die tijd kwamen trouwens ook andere 'zedendelicten', zoals prostitutie, nauwelijks voor de rechter. Het werd kennelijk allemaal niet zo interessant gevonden. Er stonden forse straffen op, dat wel, maar tegelijkertijd tilden mensen er niet bijzonder zwaar aan".

Aan het eind van de zeventiende eeuw werd de aandacht voor zeden-delicten groter, wat nog niet betekende dat de schout massaal zijn schepenen op de 'sodomieten' afstuurde. "In die tijd hadden homoseksuelen hun eigen subcultuur ontwikkeld. Er waren speciale ontmoetingsplaatsen gekomen en ze hadden een eigen woordgebruik en herkenningstekens gecreëerd. Dat is in de verhoren mooi terug te vinden. De processen waren echter nog altijd het gevolg van toevalstreffers, zoals in het geval van Wilsma. De schouten zetten geen mensen neer bij de ontmoetingsplaatsen, om maar zo veel mogelijk homoseksuelen op te kunnen pakken".

Na de monster-processen van 1730 en 1732 gingen de sodomieten niet massaal 'ondergronds', heeft Noordam de indruk. "Ze zullen ongetwijfeld voorzichtiger zijn geworden. Maar de ontmoetingsplaatsen bleven bestaan, zo blijkt uit de verhoren bij de processen die na die tijd af en toe plaats hadden".

Bij de sodomie-processen waren vooral mannen betrokken. Toch is Noordam ook een paar zaken tegengekomen waarbij vrouwen werden gedagvaard. Een daarvan had in Leiden plaats, in 1606. "Het ging om twee vrouwen die met elkaar wilden trouwen. Dat kon toen dus ook al niet. Om het huwelijk mogelijk te maken, had een van de vrouwen zich uitgegeven voor een man. Dat schijnt haar redelijk gelukt te zijn. Ze ging echter de mist in toen ze voor het huwelijk een verklaring moest overleggen van het gemeentebestuur. Daarmee liep ze tegen de lamp. De vrouw die uiteindelijk is voorgekomen, kwam er overigens nog betrekkelijk mooi vanaf. Geen doodstraf, maar 12 jaar verbanning".

En passant ontdekte Noordam dat de historicus P.J. Blok, die eind vorige eeuw een standaardwerk in vier delen schreef over de Leidse geschiedenis, niet altijd even betrouwbaar is als wordt gedacht. "Blok, die destijds alle archieven heeft uitgevlooid, noemt geen enkel sodomie-poces voor 1600. Dus ging ik er vanuit dat die voor die tijd ook inderdaad niet hadden plaats gehad. Uit een paar stukken waar een student van mij toevallig op stuitte, bleek echter dat ze er wel degelijk geweest moeten zijn. Kennelijk heeft Blok besloten die rechtzaken maar niet op te nemen in zijn werk. Vraag me niet waarom, ik weet het niet".

GAY krant schakelt over op „Outing” **VK 25**

Outing is iets waar de homo-bladen hier niet aan hoeven te doen, Nederland is immers een tolerant land, verklaarde Henk Krol, hoofdredacteur van de *GAY krant*, nog niet zo lang geleden in het media-programma *Lopend Vuur*. Deze uitspraak van Krol lijkt nauwelijks te rijmen met zijn statement over minister Ien Dales in de *GAY krant* van deze week: „Als ik voldoende aanwijzingen heb waaruit blijkt dat mevrouw Dales inderdaad lesbisch is, lijkt mij publikatie nu wel haast onvermijdelijk."

Outing is een omstreden publicitair pressiemiddel waar het militante deel van de Amerikaanse homobeweging zich sinds kort van bedient. Homoseksuele politici, en andere publieke figuren, worden met naam en seksuele voorkeur in lijstjes in homo-bladen afgedrukt. Al zal de betrokkene dat zeer ongewenst vinden; in de gedachtegang van *Outing* wijkt de privacy van het individu voor een hogere belang, dat van de emancipatie van homoseksuelen.

Dales, minister van Binnenlandse Zaken, heeft alle geruchten en vragen over haar seksuele geaardheid tot nu toe consequent afgedaan met de op-

Henk Krol.

merking „dat gaat niemand iets aan". Geef haar eens ongelijk, zou je denken, maar Krol heeft daar een andere mening over. Zijn redactie diende kortgeleden een verzoek in voor een „persoonlijk interview" met Dales, maar kreeg nul op het rekest. „Ze durft er niet over te praten", concludeert Krol nu, „ze heeft er problemen mee." Dat zijw-

gen is voor Krol weer een probleem, want „van de bakker op de hoek vind ik het niet zo interessant om te weten met wie hij het doet." Maar Ien Dales is in het kabinet verantwoordelijk voor de Wet Gelijke Behandeling, een wet waar de homo-wereld groot belang aan hecht. Hoe hij aan „aanwijzingen" over de seksuele geaardheid van de minister denkt te komen? „Tips van lezers bijvoorbeeld", zegt Krol.

Krol omkleedt zijn ommezwaai met nobel klinkende argumenten: „Er wordt al zo lang over de seksuele voorkeur van Dales gespeculeerd. Je kunt de laatste tijd geen weekblad opslaan of er wordt klakkeloos geschreven over haar lesbisch zijn. Aan roddel en speculatie doen we niet mee. Wij wilden het haar zelf vragen."

sueel ben. Ik wou dat we al in de tijd waren dat het er niet meer toe doet wat iemand is. In deze tijd moeten homo's als minderheid nog heel wat meemaken, triest genoeg in dit zogenaamde tolerante land. Zo lang homo's nog moeten vechten voor hun vrijheid, gelijkheid en zich minder moeten voelen, ben ik graag en blij homoseksueel.

Ik sta dan ook zeer zeker achter Roel van Duijn (raadslid van Groen Amsterdam) als hij zegt dat de mentaliteit van het Amsterdams politiekorps ten aanzien van homoseksuelen onder de loep moet worden genomen.

Het klopt wat Willem Vonk zegt dat men, als men buitennissig gedrag vertoont, een schop onder zijn kont riskeert of krijgt. Wat mij als genodigde is overkomen in de Grote Club spreekt voor zich. Natuurlijk kan men dit alles los zien van de een of andere seksuele geaardheid. Maar in mijn geval wil ik het er zelf niet los van zien. Die dag was ik in het roze om nog eens sterk te beklemtonen dat ik het recht heb erbij te zijn om op mijn manier de doden te herdenken, en zeker zij die in die tijd hun leven moesten laten omdat ze homoseksueel waren.

AMSTERDAM

Fabiola
levend kunstwerk

'Het zullen wel homo's zijn'

20 7 (Van één onzer verslaggevers)

ZWOLLE - Pastor/voorganger Rudy van Diermen heeft zijn conclusie snel getrokken: 'Het zullen wel homo's zijn. Dat weet ik niet, maar ik denk het wel.' Hij reageert op de dreiging van een actiegroep die zich in een brief aan deze krant ADT noemt en aankondigt de Evangeliegemeente De Deur met brandbommen te zullen bestoken.

Zaterdagavond, tijdens het wekelijkse koffiehuis in het pand aan de Gasthuisdijk, gaf de actiegroep een visitekaartje af: een valse bommelding. Er waren 150 mensen in het pand aanwezig. Volgens Van Diermen heeft vrijwel niemand iets gemerkt. 'We hebben niets gezegd, het is gewoon rustig gehouden. Er was dus ook geen sprake van paniek', aldus de voorganger.

Redenen

Hij schrikt meer van de inhoud van de brief dan van de melding zaterdagavond. 'Dit is heel erg onbeschoft.

Een kerk moet gewoon zijn mening kunnen uitdragen', vindt hij. Als reden geeft ADT de 'vervelende en beledigende evangelisatie-activiteiten' van De Deur op. Het is niet voor het eerst dat er grote ergernis wordt geuit over de handelwijze van De Deur. 'Maar dit hebben we nog nooit meegeemaakt', zegt Van Diermen.

● Rudy van Diermen: ...'Wij gaan gewoon door'...

De voorganger heeft twee redenen om onmiddellijk de beschuldigende vinger naar de homobeweging uit te steken. Ten eerste wijst hij op Roze Zaterdag. De evangeliegemeente heeft de daar aanwezige homo's voorgehouden dat homoseksualiteit een ziekte is. Die actie heeft nogal wat verontwaardiging teweeg gebracht. Ten tweede is bij De Deur in Arnhem (de organisatie heeft twaalf kerken in Nederland) enkele weken geleden het pand met roze verf beklad. Die actie werd opgeëist door de 'Roze Kwasten'. 'Alles zal in het werk worden gesteld om dit soort Jennie Goeree-achtig gewauwel aan te pakken', dreigde toen die actiegroep.

Hemel en hel

Bij de politie wordt ADT veiligheidshalve serieus genomen. 'Je kunt het nooit weten. Ook als het gewoon een malloot is kan ons dat veel narigheid bezorgen', wordt daar gesteld.

Zaterdag aanstaande kunnen tegenstanders van de eigenzinnige manier van evangeliseren van De Deur hun hart ophalen in Zwolle. 'Er zullen dan honderden mensen in de stad evangeliseren, van alle kerken van De Deur', meldt Van Diermen. 'Wij gaan gewoon door,

ondanks zulke agressieve acties. Wij zien homoseksualiteit als een verslaving, een probleem waar je van genezen kunt worden'.

Even later belt de pastor terug, op strijdvaardige toon: 'Het gaat om de zielen van mensen. Hemel en hel zijn realiteit. Wij spelen geen spelletje, we doen dit uit liefde voor de mensen. Om te voorkomen dat ze in de hel komen.'

COC Zwolle reageert lauw:

'Dit kon De Deur verwachten'

ZWOLLE - De afdeling Zwolle van het COC reageert bij monde van secretaris Bernie Lunenburg lauw op de beschuldiging van De Deur. 'Van Van Diermen verwacht ik niet anders, ik beschouw het ook niet als een belediging.' Lunenburg acht het niet uitgesloten dat het homo's zijn die brandbommen bij het pand van De Deur willen plaatsen. 'Het kunnen ho-

mo's zijn, maar het kunnen evengoed anderen zijn. Wij zijn niet de enigen die door De Deur te grazen zijn genomen. Het is heel begrijpelijk dat zo iets als dit is gebeurd. Dat kon Van Diermen verwachten. Hij heeft tenslotte veel mensen veroordeeld.' Op de vraag of het een georganiseerde actie uit de homobeweging is, antwoordt Lunenburg: 'Daar zeg ik geen ja en geen nee op.'

Tuchtschool na mishandeling homoseksuelen

TEL 24 DEN HAAG, vrijdag

Kinderrechter mr. B. van den Wildenberg in Den Haag heeft gisteren zes jonge Hage-naars straffen opgelegd van acht tot zestien weken tuchtschool, waarvan de helft voorwaardelijk, voor het mishandelen van twee homoseksuele mannen.

Het zestal in de leeftijd van dertien tot zestien jaar ging begin augustus naar de Scheveningse Bosjes met de bedoeling homoseksuelen te bedreigen. Twee mannen raakten gewond toen de groep met takken op hen begon in te slaan.

De jongens verklaarden indertijd tegenover de politie „voor de gein" naar de bosjes te zijn gegaan. (ANP)

Mishandelen homo's bestraft

DEN HAAG — De kinderrechter in Den Haag heeft donderdag zes Hage-naars voor vier tot acht weken naar de tuchtschool gestuurd na het mishandelen van twee homoseksuele mannen. Het zestal, in de leeftijd van dertien tot zestien jaar, ging begin augustus naar de Scheveningse Bosjes met de bedoeling homo's te bedreigen. Twee mannen raakten gewond toen de groep met takken op hen begon in te slaan. VK 24

zegt de mening van een 'belangrijk aantal' Raaltenaren te vertolken.

Het bestuur van de stichting vindt de reactie van de omroeper 'gevaarlijk'. Hoe de omroeper, die donderdagavond tussen 20 en 22 uur een Nederlandstalig verzoekplatenprogramma brengt, het zwijgen moet worden opgelegd is nog niet duidelijk. Woordvoerders van politieke partijen wilden vanmorgen geen reactie geven op de opening - vandaag - van een homohotel in de gemeente.

Het COC juicht de komst van een homo-hotel in Oost-Nederland toe. Een woordvoerder van de afdeling Zwolle noemt de start van het hotel in Raalte een belangrijk hulpmiddel voor emancipatie van homoseksuelen.

Zie ook pagina 5

Mogelijk ontslag voor omroeper wegens uiten homo-afkeer

(Van een onzer verslaggevers)

RAALTE - Omroeper Gait ten Brinke van de lokale omroep Raalte krijgt geen kans om zijn homo-afkeer in de ether te spuien. Het bestuur van de omroep heeft de uitzending van zijn radio-programma van vanavond geschrapt.

Het dagelijks bestuur werkt aan een alternatief programma, dat begint met een verklaring van voorzitter H. Vonhoff van de Stichting Omroep Raalte. Tijdens een spoedvergadering heeft het dagelijks bestuur zijn ontsteltenis uitgesproken over grievende uitspraken die Ten Broeke woensdag deed en die hij vanavond in zijn radioprogramma wilde accentueren.

Het is nog onzeker of de populaire omroeper zijn functie bij de lokale omroep kan houden. Morgen wordt hij op het matje geroepen bij de voorzitter van de Stichting Omroep Raalte. 'De uitkomst van dat overleg is bepalend voor het functioneren van de man', aldus pr-man W. Verdaasdonk vanmorgen.

Ontsteltenis over homo-haat Raalter omroeper

RAALTE - De Stichting Omroep Raalte belegt een (besloten) spoedvergadering om te voorkomen dat omroeper Gait ten Broeke morgenavond zijn homo-haat via de radio de ether in kan sturen.

Ernie van Dooremolen, lid van het dagelijks bestuur van de stichting is verbijsterd over uitspraken van Ten Broeke. Hij nam persoonlijk contact op met een plaatselijke kranteredactie om zijn woede over de komst van een homo-hotel in Sallandia te spuien. 'We moeten Raalte schoon houden', zei de woedende omroeper, die

Raalte verrast door vestiging homo-hotel

Van een onzer verslaggevers
RAALTE - In Raalte komt een hotel voor homo's. De gemeente heeft vergunning verleend voor 'Hotel Sallandia'. Vandaag is de opening maar burgemeester Zuidwijk hoorde de pas gisteren dat het om een 'Gay-hotel' ging. 'Wij hadden dat van mevrouw Merkelijn, de exploitant, niet begrepen. Ik had het prettig gevonden als dat wel zou zijn verteld. We hebben er uiteraard geen bezwaar tegen. Maar we zullen niet dulden dat er aanstoot

wordt gegeven. Als ik op de hoogte was geweest, had ik in het college meer informatie kunnen geven. In een kleine gemeenschap is dat toch wel prettig.' Volgens Zuidwijk heeft mevrouw Merkelijn uit Groningen twee weken geleden alleen gemeld dat de beide gastheren homo's waren. 'Zij vroeg of dat aanstoot zou geven. Ik heb gezegd dat niet te verwachten. Vanmorgen, toen ik hoorde dat het om een speciaal Gay-hotel ging, heb ik gevraagd waarom ze dat feit had ach-

tergehouden. Ze zei dat dit pas na ons gesprek was besloten.' Of hij, gezien zijn uitspraak geen aanstoot te dulden moeilijkheden verwacht, zegt Zuidwijk: 'Er hangt veel vanaf hoe het zich ontwikkelt. Het is de bedoeling avonden te organiseren, maar als alles rustig verloopt hoeft dat geen bezwaar te zijn.' Volgens mevrouw Merkelijn blijkt uit onderzoek dat er behoefte bestaat aan een hotel waar homo's „onder elkaar kunnen zijn". Dat het in Raalte komt is 'puur toeval'.

Kampen wil gekleed naakt aan de muur VK 10-8

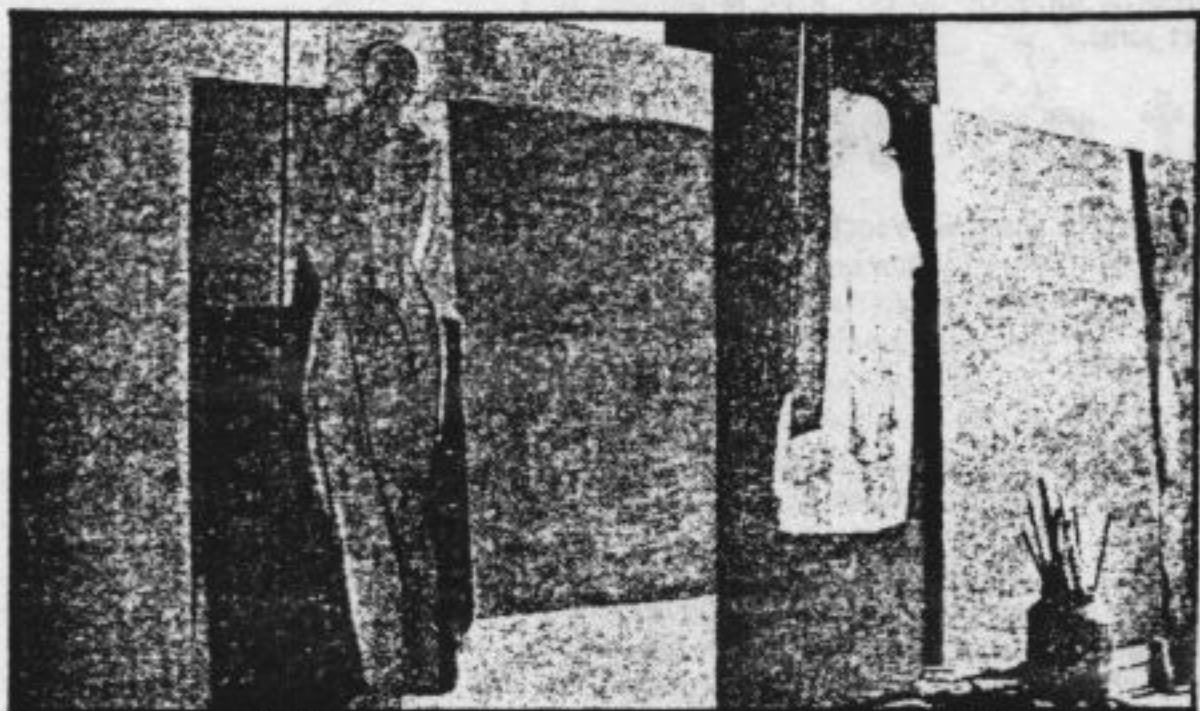
Op het schetsontwerp droegen de dames nog een kuis sluiertje, maar op het definitieve, kolossale, schilderwerk, dat zou komen te hangen in de Kampense schouwburg, waren de figuurtjes plots bloot. Tenminste, de culturele adviescommissie van de gemeente Kampen *denkt* dat ze bloot zijn. Daarom wil ze het werk van de Amsterdamse kunstenaar Hans Dingjan niet aan de muur.

Dingjan zegt „nog nooit zo iets onschuldigs” te hebben geschilderd. Dat het eindresultaat zou afwijken van het oorspronkelijke ontwerp is „maar een kwestie van wat je wilt zien”. Het is, vindt Dingjan, allemaal te dol voor woorden. „Als je het schilderij ziet, begrijp je niet dat iemand zich er druk om maakt.”

Kampen dus wel. Het werk (tien bij

twee meter) zou in de entree van de schouwburg komen te hangen en was een cadeautje van het ministerie van WVC, dat zestigduizend gulden betaalde voor het werk. „Het is waar: je kunt er niet omheen”, zegt Dingjan. Vooral dat idee vond de commissie onprettig. Burgemeester en wethouders moeten nog beslissen of het werk wordt opgehangen, maar het advies van de culturele commissie worden doorgaans serieus genomen.

Een mogelijke oplossing die B en W in petto hebben, is dat de blote vrouwen (gestileerd naakt, corrigeert de kunstenaar) een kledingstukje krijgen opgeschilderd. „Maar”, zegt Dingjan, „ik denk niet dat ik daartoe bereid ben. Als je iets verandert aan een werk, omdat het vies zou zijn, wordt het pas echt vies.”

Gestileerd naakt dat Kampen schokte.

Foto Marcel Molle - de Volkskrant

Zuchtjes niet satanisch VK 27

Er staan inderdaad stiekeme woordjes op de plaat van de Britse heavy-metal-band Judas Priest, maar ze zijn daar niet doelbewust opgezet. Daarom kan de groep niet verantwoordelijk worden gehouden voor de dood van twee Amerikaanse jongens. Tegen de band was een proces aangespannen door de ouders van twee jongens, die zelfmoord pleegden. Volgens de ouders waren de twee onder invloed van satanische teksten van Judas Priest.

De Amerikaanse rechter wees het verzoek om schadevergoeding echter af. Wel achtte hij bewezen dat op de gewraakte plaat *Stained Class*, rare geluiden staan die lijken op de woorden *do it*. Maar, zo verklaarde zanger Rob Halford in de getuigenbank, dat zijn vooral zuchten en andere oprispingen die hem tijdens het zingen ontsnappen. Hij droeg het omstreden nummer, *Better by me, Better than you*, zelfs voor in de rechtszaal.

De platenmaatschappij van Judas Priest, CBS, moet wel een schadevergoeding van tachtigduizend gulden betalen omdat ze weigerde bandopnames voor het proces af te staan. De ouders hadden vijftien miljoen gulden smartegeld geeist. De jongens, achttien en twintig jaar, deden in 1985 een zelfmoordpoging nadat ze zes uur lang soft drugs en alcohol hadden gebruikt en naar muziek van Priest hadden geluisterd. Een jongen stierf direct, de ander enkele jaren later, maar wel als gevolg van de toen opgelopen verwonding.

Afgekeurd torso VK 16-8

„Smakeloos, vies en ordinair” luidde het oordeel. Een poster met daarop een mannentorso, ingesmeerd met olie en grafiet, met in iedere hand de helft van een bloederig runderhart, werd niet kies bevonden door distributeur G. Escher in Amsterdam. „Het Zuidelijk Toneel” uit Eindhoven is nu op andere middelen aangewezen om hun stuk *Het Zuiden* dat 10 september in Amsterdam in première gaat, te promoten. Fotograaf Erwin Olaf is zeer verbaasd over het afkeuren van zijn torso. „Dit valt me wel rauw op m'n dak. Kom ik net uit de puriteinse Verenigde Staten terug, krijg je dit! Ik heb in Amerika juist zitten opscheppen dat we hier zo vooruitstrevend zijn.” Escher's aanmerkingen noemt Olaf flauwekul. „Die man krijgt gewoon poen, dus moet hij posters op hangen.” En, refererend aan het atletisch lichaam van de geportretteerde, „hij zal wel jaloers zijn.”

FK 29/10

Naakt mag toch. Het schilderij met vrouwelijk naakt, dat Hans Dingjan uit Amsterdam heeft vervaardigd voor de Kamper schouwburg, is toch welkom. De culturele commissie van de gemeente had aanvankelijk bedenkingen omdat het kunstwerk aanstootgevend zou zijn. Na een bezoek aan het atelier van Dingjan veranderde de commissie van standpunt. De meesten vinden het kunstwerk nu bijzonder fraai.

Lul VK 25

In uw stukje in Dag in Dag uit van 16 augustus over de weigering van distributeur G. Escher om een affiche van het Zuidelijk Toneel te verspreiden, omdat de door mij gemaakte foto „smakeloos, vies en ordinair” zou zijn, wordt ook door redacteur Erik Spaans censuur op mijn woorden toegepast.

Ik heb namelijk zeer uitdrukkelijk niet gezegd dat de heer Escher wel jaloers zou zijn op het atletisch gebouwde lichaam van het afgebeelde model, maar juist dat de distributeur wel jaloers zou zijn op de omvangrijke lul van de geportretteerde.

AMSTERDAM Erwin Olaf

VK 14-8

**Kwaliteit zwemwater
Nederlandse kust is goed**

uitgevoerd door de Rijkswaterstaat

Vorig jaar hadden de dames op het strand nog blote borsten, tenminste, op de foto die werd afgedrukt bij een stukje over de kwaliteit van het zwemwater in het blaadje Profiel. Dat blad is bestemd voor medewerkers van Verkeer en Waterstaat. Volgens een medewerker van het ministerie vielen de onbedekte borsten vorig jaar niet bij iedereen in goede aarde. Vandaar dat dit jaar, weer bij een artikel over het zwemwater, over de ontblote damesbovenlijven van die grappige zwarte balkjes zijn geplakt.

Moord is zwaar karwei, maar niet bij de KRO VK 16-8

Diederik Roelfzema was niet de enige die zich wild ergerde toen hij maandag Hitchcocks *Frenzy* op tv zag. Ontbrak daar toch doodleuk zeven minuten van de meest cruciale verkrachtings- en moordscène. Had Roelfzema, die ethiek doceert, zijn hbo-leerlingen niet juist gewezen op de kunst van Hitchcock om zijn films van een ethische lading te voorzien? Dat de *master of suspense* aan verkrachting en moord altijd een schuldvraag verbond met verwijzingen naar sex en geloof? Hitchcock plaatst zijn camera zo, dat je met de schuldige meekijkt. Hij dwingt de kijker identificatie af. In *Frenzy* levert de seksueel gefrustreerde psychoot een uiterste inspanning om het vrouwelijke slachtoffer te ontkleden, te verkrachten en met een stropdas de keel te snoeren. Acht minuten duurt die scène, dat is niet voor niets, moord is een

zwaar karwei en Hitchcock neemt alle tijd om fiks wat walging bij de kijker te kweken. De handelingen en dialogen in deze uitgesponnen scène zitten vol Freudiaanse verwijzingen: de dader die de borsten streelt terwijl hij *lovely lovely* lispelt (later zal de inspecteur de kookkunst van zijn vrouw ook zo betitelen, hoewel het hem niet smaakt); de maniak neemt als binnenkomer een hap uit de lunchappel van de vrouw, nadat hij in het stuk fruit heeft geknepen en verwijderd de dasspeld als hij geweld gaat gebruiken (impotentie). Natuurlijk, er zijn meer kopieën van de film in omloop. De KRO, die een serie Hitchcocks uitzendt, vertoonde de geknipte versie en doet of zijn neus bloedt. Dat het anders kan bewees de ARD nog niet zo lang geleden met de uitzending van de complete *Frenzy*.

Saddam Hoessein verscheen gisteren als kindervriend met een Brits jongetje op tv: „Krijg je genoeg te eten?“, vroeg Saddam. „Jawel. Melk en cornflakes“, aldus het kind. FOTO AFP

Oom Saddam komt op bezoek

Van onze redactie buitenland
lan, heet het Britse jongetje. Hij is samen met duizenden andere westerse buitenlanders de 'gast' van Saddam Hoessein. De Iraakse televisie deed gisteravond verslag van een bezoek van president Saddam aan enkele Britse families, vermoedelijk ergens in Bagdad. „Dit is geen propaganda“, benadrukt Saddam. Hij is hier gewoon om blij te geven van zijn oprechte, menselijke belangstelling.

Aan het eind van het bezoek aait oom Saddam de kleine lan over zijn hoofd, knijpt hem eens in zijn kin, strijkt hem met de achterkant van zijn hand over de wangen en knijpt hem in de neus. „Uw aanwezigheid is bedoeld om een oorlog te voorkomen“, had Saddam eerder gezegd tot het Britse gezin dat – zo zouden tv kijkende familieleden in Engeland later melden – van Koeweit naar Bagdad is verplaatst. Saddam, wijzend op lan: „Als hij, en zijn vriendjes hun rol bij het voorkomen van oorlog hebben vervuld, dan zullen zij de helden van de vrede zijn.“ Vertrokken gezichten bij de familie. Gezellig is anders. „Graag had ik u onder andere omstandigheden willen ontmoeten“, benadrukt ook Saddam met spijt. Maar ja, de omstandigheden zijn nu eenmaal zo, en niet anders. Dat de 'gasten' zouden worden gebruikt als schild, berust op een misverstand, een vertaalfout, legt

hij uit. De journalisten hebben het verkeerd verstaan. Ziet u, het woord voor 'oorlog' en 'schild' verschilt maar één letter in die moeilijke Arabische taal van ons. „Ik heb in zogenaamd democratische kranten gelezen dat wij agressief zouden zijn“, zegt Saddam tot de wereld, over de hoofden van de familie. „De ironie is dat wij, degenen die ondemocratisch zouden zijn, aandringen op dialoog – terwijl degenen die zich democratisch noemen een dialoog weigeren“, zegt Saddam. „Het is fijn dat u hier kunt komen, want niemand beantwoordt onze vragen“, zegt een moeder. „De kinderen hebben binnenkort belangrijke schoolexamens. Wanneer kunnen ze weer naar huis?“ Nu, dáároveer hoeven de gasten zich echt geen zorgen te maken. De Iraakse staat zal, na het niveau van de kinderen te hebben vastgesteld, zorg dragen voor hun onderwijs, belooft Saddam. Een andere man geeft Saddam groot gelijk dat de Amerikaanse president Bush „een koppige man“ is omdat hij niet met de Iraakzen wil praten. Maar, vraagt de Brit, hoe zit dat met de Sowjets? Saddam zegt dat „de oosterse landen“ iets toeschietelijker zijn. Nog een 'gast' wil weten of het niet mogelijk is contact te maken met de familieleden thuis, zodat ze tenminste weten dat alles goed is. Saddam geeft ze de raad een brief te schrijven. Bovendien (wat

is televisie toch een prachtig medium) zullen ze nu thuis allemaal kunnen zien dat het ze goed gaat. Inmiddels heeft de luisteraar tussen de regels kunnen begrijpen dat de buitenlandse gasten van niets weten, omdat hun niets verteld wordt. Dat kan niet de bedoeling zijn van deze uitzending. „Wij zijn in staat om iedere aanvaller te vernietigen“, verzekert Saddam, in grijs pak met dito stropdas, zijn in korte broek gehulde gasten. „Wat heeft Irak gedaan dat het dit zou verdienen? Wij hebben niets van Londen afgenomen, en ook niets van de VS.“ Saddam legt uit dat vroeger Arabië één was, en dat hij die door de koloniale machten verstoerde toestand weer wil herstellen. „Wat zou Engeland doen als haar opeens een stuk land werd afgenomen?“, redeneert Saddam. „Wat zou u doen als u een kind werd afgenomen?“

De kleine lan begint te gapen. Een militair kroelt hem nog eens door de blonde kruin. Saddam kijkt op zijn horloge. Hij heeft een goed idee: „Laten we met zijn allen op de foto.“ Leuk voor de familie thuis. Tijdens het handen schudden kijken de westerlingen naar hun schoenpunten. Het is waar, wat er op de wandtegeltjes gerijmd wordt. Visite brengt altijd vreugde aan. Is het niet bij het komen, dan wel bij het gaan.

VK 25

Gasten

EEN STAATSHOOFD dat kinderen over hun bol aait en vraagt of ze nog een glaasje ranja willen – dan is er iets mis.

Zou Saddam Hoessein dat niet geweten hebben?

Je zou toch mogen aannemen dat zo'n man in zijn hofhouding over een aantal adviseurs beschikt, een christenkenner, een Europist, een Verre-Westendeskundige, die hem hadden kunnen waarschuwen.

„Mein Führer, dit moeten wij u ten sterkste ontraden.“

„Wat krijgen we nou? Ze staan al buiten!“

„U kunt ze ook rustig binnenlaten, ze in hun wangetjes knijpen en ze limonade geven – maar niet voor de camera.“

„Ik peins er niet over die enge hoofden aan te raken als er geen camera bij is, laat staan dat ik er ook nog kostbaar drinken in zou gieten. Waarom kunnen we dat niet wereldwijd uitzenden? Dan zien ze in Londen en Washington toch meteen hoe coulant ik ben?“

„De cultuur daar, broeder Saddam, is volstrekt tegengesteld aan de onze. Een

vriendelijk ogende oudere man die aardig doet tegen jonge kinderen kan in hun cultuur maar twee dingen betekenen: het is een lokker, of het is een Hitler. Het is in ieder geval nooit een vriendelijke oudere man.“

„Ze zijn daar geloof ik echt krankzinnig, hé?“

„Inderdaad.“

Maar ja – zulke adviseurs hebben ze blijkbaar niet in Irak.

In Kennebunkport belde Bush intussen naar Kissinger.

„Mag ik je iets vragen, Henry?“

„Natuurlijk George. Dat is dan honderdduizend dollar, of nee, bij die stijgende olieprijs wordt het honderdvijftigduizend.“

„Heb je die uitzending met Saddam Hoessein gezien?“

„Allicht.“

„Hoe zou jij antwoorden?“

„Dat lijkt me heel eenvoudig, George. Je kent de cultuur daar? Die is hardvochtig, meedogenloos, volstrekt tegengesteld aan de onze. Volgens mij zit er in de buurt van Detroit een hele kolonie Iraakzen. Die vraag je te gast op het

Witte Huis.“

„Allemaal?“

„Allemaal. Mannen, vrouwen en kinderen. En niet in zo'n klein lullig Arabisch kamertje met een peertje aan een draad uit het plafond en de verkeerde stoelen – groots, tweeduizend bedienden, champagne, Cola, alles wat je maar kunt verzinnen. Show it off, snap je?“

„En dan uitserveren?“

„Ben je belazerd! Die lui krijgen niks. Die kijken toe hoe jij en Barbara en Dick en Jim de flessen soldaat maken. Als het water ze in de mond is gelopen, wenk je een jongetje dat toevallig een bal heeft meegenomen, en je zegt: hier die bal. Je pakt dat jongetje die bal begrijp je? En als je geluk hebt stribbelt hij tegen, en dan geef je hem een draai om z'n oren. Hard. Dat begrijpen ze in Bagdad. Zo is de cultuur daar. Dan weten ze hoe de kaarten liggen.“

„Meen je dat nou, Henry? Zijn ze daar echt krankzinnig?“

„Inderdaad.“

Bush sliep er een nachtje over, en deed het niet.

Later zou Kissinger in een serie van twintig artikelen aantonen dat Amerika op dat moment de oorlog had verloren.

JAN BLOKKER

'Muur van stilte' rond kinderarbeid afbreken

AMSTERDAM (ANP) - Kinderarbeid treft honderden miljoenen kinderen over de hele wereld, maar vooral in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. In feite staat het laten werken van kinderen, zo is de opvatting van de organisatie van het internationaal Child Labour Seminar in Amsterdam, gelijk aan mishandeling en exploitatie van het kind.

In Jakarta lopen kinderen van zes, zeven jaar van 's morgens vroeg tot 's avonds laat op straat sigaretten en bonbons te verkopen. In de Verenigde Staten werken 800.000 minderjarigen met hun ouders in de landbouw en worden regelmatig besproeid met schadelijke pesticiden. In Iran werken ze mee aan het weven van perzische tapijten en op Sumatra staan ze naast hun moeders uren gebukt in de rijstvelden, terwijl de mannen samen koffie drinken.

Het seminar wordt gehouden in de Vrije Universiteit en fungeert als satelliet-bijeenkomst van een groot congres over kindermishandeling en verwaarlozing dat volgende week in Hamburg wordt gehouden. Er doen tegen de honderd deelnemers uit alle windstreken aan mee die gezamenlijk zullen trachten de 'muur van stilte' die er om het onderwerp heen hangt, te doorbreken.

Het seminar vloeit voort uit de onvrede van de organisatoren - instellingen op het gebied van kinderplichtverlening en TNO - over de geringe aandacht die volwassenen doorgaans besteden aan kinderarbeid. Het gebeurt, op grote schaal, maar wordt zo goed

* Kinderen in oorlogssituaties zijn 'concurrent' van de beschermers van het welzijn van het kind dat voor kinderarbeid wordt ingezet.

(foto GPD)

als doodgezwegen en mag zich in een niet al te warme belangstelling van de pers verheugen. Als

de positie van kinderen al in de schijnwerpers komt, aldus prof. J. Doek, dan is dat in het kielzog van de vrouwen en niet als burgers met eigen rechten. Onterecht wellicht, het is echter ook logisch, want vaak betekent de verbetering van de positie van vrouwen

ook een vooruitgang in de levensomstandigheden van kinderen.

De conclusies en aanbevelingen die de deelnemers doen worden officieel gepresenteerd in Hamburg en naar politici en particuliere organisaties gezonden die beroepshalve met kinderarbeid te maken krijgen. Bovendien wordt de lijst meegenomen naar de 'World Summit on Children' die eind september in New York wordt gehouden en waar alle grote regeringsleiders bij aanwezig zullen zijn.

Concurrentie

Prof. Doek is voorzitter van ISPCAN (International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect). Hij hoopt vurig dat althans een deel van de aanbevelingen die in Nederland op een rijtje worden gezet, terug te vinden zullen zijn in het slotakkoord van de conferentie in New York.

Ironisch genoeg ondervinden de beschermers van het welzijn van het kind daarbij de nodige concurrentie van mensen die aandacht vragen voor andere problemen van kinderen: vluchtelingen, kinderen in oorlogssituaties en de gezondheidstoestand van kinderen in het algemeen. "In alle eerlijkheid, ik maak me er geen al te grote voorstelling van", verzucht Doek dan ook.

Daarmee doet hij behalve op het gebrek aan aandacht, op de complexiteit van het probleem. Doek: "Het heeft geen zin om op de barricaden te springen en te roepen dat alle kinderen leuk

naar school moeten. Zo simpel is de realiteit niet. Behalve dat er vaak geen scholen zijn, zorgen kinderen ook voor een deel van het inkomen van een gezin. Het zou haast immoreel zijn om te zeggen dat dat niet meer mag. Je moet het dus voorzichtig aanpakken en je misschien meer richten op verbetering van de werkomstandigheden van kinderen, hoe tegenstrijdig dat ook klinkt".

Onoplosbaar

Volgens prof. Doek is het een illusie om te denken dat de Westerse landen het kinderarbeidprobleem kunnen oplossen. "Ga als Nederlander maar eens tegen een islamitisch land zeggen dat de positie van vrouwen daar moet worden veranderd, mede ten behoeve van de kinderen. Nee, dat moeten de landen zelf doen. We kunnen ze natuurlijk wel helpen met geld in de eerste plaats en kennis in de tweede plaats".

Al heel ideaal zou het zijn, aldus Doek, indien elk project dat voor een bepaald land wordt opgezet automatisch wordt onderzocht op de effecten voor kinderen. Betekent het een verslechtering of juist een verbetering voor hun positie? Vooralsnog zijn de organisatoren echter blij als de wereldleiders hen een willig oor lenen, want ook daar hebben ze zo hun twijfels over. "Het zou me niets verbazen als ze overdag praten over kinderen, maar als de gesprekken in de achterkamertjes gaan over de Golf-oorlog", zegt de voorzitter van Defence for Children International (DCI) in Nederland, mr. S. Meuwese.

De straatkinderen van Belo Horizonte

door Fred Lammers

„Je wordt gek, je gaat vliegen en helemaal zweven terwijl je op de grond ligt.“

Dat vertelt een Braziliaans jongetje over zijn ervaringen met thinner snuiven in de EO-documentaire 'Asfaltjeugd van Brazilië', die volgende week woensdag (21.30 uur, Ned. 1) wordt uitgezonden.

Het zijn trieste beelden uit de straten van Belo Horizonte, waar tientallen kinderen hun dagen doorbrengen met thinner en solutie snuiven of met andere drugs proberen hun droeve omstandigheden even te ontvluchten. De kinderen zijn op straat gezet of hebben het ouderlijk huis verlaten omdat het daar niet langer was uit te houden. Het heeft hen geen vrijheid gebracht. Door prostitutie en misdaad voorzien ze nu in hun levensonderhoud. Gelukkig zijn er nog mensen die zich hun lot aantrekken. Het is vooral de organisatie 'Jeugd met een opdracht', die actief is in Belo Horizonte. Met name daarover gaat de documentaire. Johan Lucasse, veldleider van 'Jeugd met een opdracht' praat voor de camera's met straatkinderen.

Een van de geïnterviewden doet ineens een greep onder Johans shirt en constateert dan spijtig dat Johan

geen gouden kettinkje om zijn nek draagt, zoals in Brazilië gebruikelijk is. De kinderen van Belo Horizonte zijn bedreven in het snaaien en zakkenrollen.

Met de straatkinderen in gesprek komen is al een belangrijk stap in de goede richting. We zien de mensen van 'Jeugd met een opdracht' in de weer bij de dagelijkse voedseluitdeling. De maaltijden die zij verstrekken houden de kinderen op de been. In de buitenwijken van Belo Horizonte worden ook gezinnen op

MEDIA

die manier onderhouden. Hun situatie is minstens zo troosteloos. Met veel kinderen leven de allerarmsten onder bruggen of in schamele optrekjes, bestaande uit een paar planken schotten en een golfplaat.

In het opvanghuis 'De Redding' kunnen de jongeren terecht die iets anders willen dan een leven in de goot. Dagelijks kunnen er dertig naar binnen. Aan gegadigden geen gebrek. Lang voordat de deuren open gaan staat er een lange rij op de stoep om onder de douche te kunnen. Aansluitend wachten schone kleren en een stevig ontbijt. In een tweede opvanghuis, 'Huize Herstel', kunnen jongeren terecht die definitief een punt hebben ge-

zet achter hun vroeger leven. Zij leren daar een vak, zodat zij zichzelf in de maatschappij kunnen redden. Daarbij is werkplaatsleider Jan van Beek nauw betrokken. Niet weg te poetsen valt dat al deze inspanning een evangelisatie-achtergrond heeft. De jongeren die hun heil zoeken bij 'Jeugd met een Opdracht' moeten zich aanpassen aan de regels. Dat betekent dat er wordt gebeden voor de maaltijden. In hoeverre ze daar achter staan is de vraag. Voor een hap eten doen ze veel.

Feit is wel dat via kinderen die van de straat zijn gehaald soms hele gezinnen weer bijeen worden gebracht en zichzelf weer leren redden. Hoe je er ook tegenaan kijkt, de inzet van de Nederlanders die onder de Braziliaanse straatjeugd werken is bewonderenswaardig.

'Huize Herstel' is pas in een beginfase. Er wordt ijverig gebouwd. Nieuwe slaapzalen en werkruimten worden gecreeerd met slechts één doel voor ogen: te voorkomen dat de kinderen het trieste voorbeeld volgen van de jongeren die reeds aan drugs ten onder zijn gegaan. De EO koppelt aan de uitzending een actie waarin bijdragen worden gevraagd voor het verder realiseren van de bouwplannen.

Organisaties eisen intrekking nieuwe richtlijnen voor informatieverstrekking over strafzaken

„Bevoogdende” voorlichting justitie ergert journalisten

Van onze verslaggever **VK 21-P**
AMSTERDAM — De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en het Genootschap van Hoofdredacteuren willen hun vertegenwoordigers terugtrekken uit het overlegorgaan Justitie-Politie-Pers. De beide organisaties zijn ontkend over nieuwe richtlijnen van de procureurs-generaal. Deze richtlijnen voor de politie en het Openbaar Ministerie schrijven terughoudendheid voor als uitgangspunt bij het verstrekken van informatie over strafbare feiten aan de media.

De NVJ en de hoofdredacteuren vinden de richtlijnen, die op 16 augustus in werking zijn getreden, „te bevoogdend” en te veel uitgaand van „terughoudendheid bij voorbaat” ten opzichte van de media. „Het is een stap terug vanuit de in ons land gegroeide praktijk”, aldus een verklaring van de beide organisaties.

De NVJ, het genootschap en ook het overlegorgaan Justitie-Politie-Pers zijn van mening dat als criterium voor de informatieverstrekking aan de media moet gelden: openheid waar mogelijk, geheimhouding waar noodzakelijk. Zij schreven dit in een advies aan minister Hirsch Ballin van Justitie. „Om de media hun controlerende taak ook jegens

politie en justitie te kunnen laten waarmaken, is maximale openheid een vereiste”, stond in het advies.

„De Nederlandse media hebben bezwezen op verantwoorde wijze te kunnen afwegen wanneer in publikaties terughoudendheid moet worden betracht, omdat de maatschappelijke belangen van opsporing of rechtsgang dat vergen of omdat belangen van verdachten of slachtoffers in de verdrinking komen. Aan die eigen verantwoordelijkheid doen de richtlijnen, die beogen alle informatieverstrekking door politie en justitie aan dezelfde, terughoudende criteria te binden, afbreuk”, aldus de verklaring.

Gesprek

Deze zienswijze werd de minister van Justitie nog vorige week — op 15 augustus — in een gesprek met de besturen van NVJ en Genootschap onder ogen gebracht. De minister zegde bij die gelegenheid toe enkele voorgestelde wijzigingen in de richtlijnen te zullen overwegen. Ook beloofde hij dat in een ministeriële brief, waarin de richtlijnen aan de betrokkenen zou worden aangeboden, de gewenste openheid zou worden benadrukt.

Een dag na het gesprek traden de richtlijnen in werking. De minister bleek zijn belofte niet te zijn nagekomen en de adviezen werden volledig in de wind geslagen. „We zijn door de minister geschoffeerd”, aldus P. Gaanderse, voorzitter van de commissie justitie-zaken en ethiek van het Genootschap van Hoofdredacteuren en lid van het overlegorgaan.

Volgens de nieuwe richtlijnen mag geen informatie worden verstrekt over persoonlijke of functionele omstandigheden van bij een strafzaak betrokken personen, tenzij er — naar het oordeel van de voorlichtende functionaris — een duidelijke relatie is tussen die omstandigheden en het gepleegde feit. Met name worden geen inlichtingen gegeven over nationaliteit, etnische afkomst of seksuele geaardheid.

Als de informatieverstrekking over persoonsgegevens het risico inhoudt dat de verdachte gemakkelijk herkenbaar wordt in woon- of werkomgeving, wordt deze achterwege gelaten. Van slachtoffers, nabestaanden, getuigen en aangevers worden geen gegevens aan de media verstrekt die ertoe kunnen leiden dat de identiteit van deze personen of instellingen bekend wordt, tenzij de identiteit al zo algemeen bekend is dat

bescherming van de persoonlijke levenssfeer in redelijkheid niet meer te verzekeren valt.

De journalistenorganisaties betwisten niet dat dergelijke afwegingen moeten worden gemaakt, maar willen dat zelf blijven doen en dus niet worden beknot in de informatie die voor die afweging nodig is.

Politie

De politievoorlichters moeten volgens de richtlijnen een stapje terug doen. De procureurs-generaal benadrukken in hun stuk dat de voorlichting door de politie over de opsporing van strafbare feiten geschiedt onder verantwoordelijkheid van de officier van justitie. Volgens de richtlijnen moet de voorlichtende politiefunctaris in nogal wat gevallen vooraf overleg plegen met het Openbaar Ministerie. In geval van actieve voorlichting over een concrete strafzaak moet de raadsman van de verdachte worden ingelicht.

Gaanderse noemt het uitvaardigen van de richtlijnen een slechte ontwikkeling. „Het past in een tendens waarin justitie het journalisten steeds moeilijker maakt hun werk te doen. In het overlegorgaan hebben we geregeld ge-

list

Advocaten blij met terughoudendheid justitie naar pers

Van onze verslaggevers **TR 22**
AMSTERDAM — De Nederlandse Orde van advocaten, de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en het Genootschap van hoofdredacteuren zijn het niet eens met de nieuwe richtlijnen van het ministerie van justitie over de voorlichting aan de pers, zij het om tegengestelde redenen.

Volgens NVJ en genootschap betekenen de maandag uitgevaardigde richtlijnen een verslechtering van de informatievoorziening. De orde daarentegen had er nog wel een schepje bovenop willen gooien. Voor de Orde van advocaten weegt zwaar, dat in de nieuwe richtlijnen een informatieplicht aan de raadsman van de verdachte ontbreekt, zegt mr. Leo Spigt, deken van de orde. Voor het overige vindt hij dat de minister „groot gelijk” heeft. De NVJ en het genootschap menen dat de afweging of iets openbaar moet worden, volledig bij het openbaar ministerie komt te liggen en dat uitvoering van de richtlijnen een terughoudender voorlichting betekent. Zo zullen personalia van verdachten volgens de richtlijn voortaan achterwege moeten blijven. In zijn algemeenheid verwachten de organisaties minder informatie te krijgen van politie en justitie. Mr. Spigt: „Al in september 1986 heeft de commissie publiciteit en strafzaken, samengesteld uit de Nederlandse Vereniging voor rechtspraak en de Orde van advocaten,

de minister op dit punt geadviseerd. In grote trekken zijn de richtlijnen gebaseerd op dat rapport. „Er wordt nu wel gesproken van inbreuk op de vrijheid van meningsuiting in de nieuwsgaring, maar ministers hebben nu eenmaal de plicht toe te zien op bescherming van de privacy van betrokkenen. Iedereen mag informatie vergaren, maar dan wel binnen die limiet. De vrijheid van de één houdt op waar die van de ander begint. Natuurlijk willen mensen weten wat er aan de hand is, maar daar hoeft justitie niet op in te spelen. Ik ben er zeker niet van nature op uit het gezag gelijk te geven, maar in dit geval heeft de minister groot gelijk.” Die informatievoorziening, verwacht Genootschap-afgevaardigde P. Gaanderse, gaat achteruit als vrijwel altijd de persofficier van justitie de enige spreekbuis is en bovendien bepaalt of er informatie verstrekt wordt. Volgens Gaanderse hebben de Nederlandse media bezwezen goed om te springen met hun verantwoordelijkheden.

Geen vertrouwen

Met dat laatste zijn de advocaten het volstrekt oneens. Ze hebben de minister laten weten daar onvoldoende vertrouwen in te hebben. Er zijn wel uitzonderingen, zegt Spigt, maar de goeden moeten dan maar met de kwaden lijden. „Dat is nou eenmaal het leven.” Volgens de NVJ en het Genootschap zijn de adviezen van het overlegorgaan justitie-politie-pers volledig in de wind geslagen. De NVJ en de organisatie van hoofdredacteuren overwegen nu hun vertegenwoordigers uit dat orgaan terug te trekken en zelf een meldpunt op te richten waar wrijvingen tussen politie/justitie enerzijds en de journalistiek anderzijds kunnen worden geregistreerd. Een woordvoerder van justitie deelde mee dat bij het opstellen van de richtlijnen ook rekening is gehouden met de verlangens van de Orde van advocaten en het Landelijk overleg slachtofferhulp (Los). Ook het Los wilde, zegt zij, nog veel meer beperkingen in de voorlichting naar de media. Volgens Spigt zit er voor het departement ook een zakelijke kant aan de informatieverstrekking: „Als door een teveel aan naar buiten gebrachte informatie schade aan een verdachte wordt toegebracht, kan die een hogere schadevergoeding eisen. Dat kost de overheid geld.”

Politie twijfelt over het verstrekken van initialen van verdachte

Van een onzer verslaggevers **TR 27-7-90**
DEN HAAG — Bij de Nederlandse politiekorpsen bestaat verwarring over de vraag of zij nog namen of initialen van verdachten of slachtoffers aan de pers mogen verstrekken als half augustus de Wet op de politieregisters van kracht wordt.

De politie in Doetinchem heeft bijvoorbeeld na overleg met het ministerie van justitie besloten voort te gaan met het beleid geen initialen te verstrekken. Zij ziet zich gesteund door de nieuwe wet waarin staat dat geen gegevens mogen worden verstrekt die herleidbaar zijn tot een persoon. De politie in Den Haag blijft wel initialen noemen, omdat volgens dat korps processen-verbaal nog niet onder een registratie vallen en de wet daarom niet niet van toepassing is op het contact tussen politie en persvertegenwoordigers.

De gemeentepolitie van Doetinchem hanteert al langer de terughoudende gedragslijn. Plaatsvervangend voorlichter J. W. Smid zegt dat Doetinchem wel meer dan 41 000 inwoners heeft, maar bepaalde persoonsgegevens gemakkelijk herleidbaar zijn tot een persoon. „Als je het hebt over bijvoorbeeld een 47-jarige bioscoopdirecteur of over de 49-jarige H. Q., dan weet iedereen in Doetinchem over wie je het hebt. Wij hebben daar in het verleden ook klachten over gehad.”

Naam en toenaam

Persoonlijk voelt Smid wel voor het Engelse systeem, waarbij misdadigers met naam en toenaam, soms nog met foto erbij in de krant staan. „Dan is het publiek tenminste gewaarschuwd. Maar helaas, de wet verbiedt het ons op grond van de privacy-bescherming”, aldus Smid.

Zijn interpretatie van de nieuwe wet wordt ondersteund door de privacy-deskundige van het ministerie van justitie, mr. V. P. van Deventer. De wet samenvattend stelt hij dat de houder van een register is gehouden tot geheimhouding van gegevens, die herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon. „De gegevens mogen alleen maar worden verstrekt in het belang van de politietak. Medewerking aan een programma als Opsporing Verzocht van de Avro is volgens Van Deventer dus wel mogelijk, omdat daarmee de

opsporing wordt gediend.” Wordvoerder mr. A. Singewald van de Registratiekamer, de instelling die speciaal in het leven is geroepen om toezicht te houden op de talloze persoonsregisters, heeft echter zijn twijfels en beschouwt het standpunt van het Doetinchemse korps als een ‘vrije interpretatie.’

„De wet is wel duidelijk wat betreft het criterium dat de gegevens niet herleidbaar mogen zijn tot een persoon, maar het is de vraag of hier sprake is van gegevens uit een register”, aldus Singewald.

Gevolgen

Een soortgelijk verhaal houdt mr. J. J. Raven van de Haagse politie. De Wet op de politieregisters zal niet onmiddellijk gevolgen hebben voor het voorlichtingsbeleid van de Haagse politie, aldus Raven. De wet heeft betrekking op gegevens die zijn opgeslagen in een register. Het is de vraag of dat hier in het geding is of dat de mededelingen aan de pers worden verstrekt op grond van een proces-verbaal, dat nog niet in het register is verwerkt.

Strikt genomen is het bovendien zo dat het register volledige namen bevat en geen initialen. Het verstrekken van initialen van verdachten zou wellicht buiten de wet vallen. Al met al concludeert Raven dat de zaak nog nadere studie verdient en maar moet worden besproken in het coördinerend politieberaad en in het overlegorgaan van politie, pers en justitie.

Geen invloed

Jan Holvast van de stichting Waakzaamheid Persoonsregistraties stelt zich op het standpunt van de Registratiekamer en zegt dat de nieuwe wet geen directe invloed heeft op de verstrekking van namen en initialen van verdachten en slachtoffers aan de pers, omdat ook volgens hem processen-verbaal nog niet tot een registratie behoren.

Wel denkt hij dat de invoering van de wet een schaduw effect zal hebben, en de nu ontbrande discussie is daar volgens Holvast een voorbeeld van. „Door de wet die het verstrekken van persoonsgegevens aan banden moeten leggen, zullen politiefunctarissen zorgvuldiger met gegevens, ook die buiten de registratie vallen, omgaan. Ze zullen terughoudender worden, en zo'n houding kan nooit kwaad.”

wezen op de verslechterende relatie van de pers met justitie en politie. Inbeslagname van journalistiek materiaal, fysiek geweld tegen journalisten, het probleem dat als je een vertrouwelijke bron hebt de politie meteen op de stoep staat, intimidatie, enzovoorts. De vertegenwoordigers van politie en justitie in het overleg hadden wel oor naar deze klachten, maar alle goede bedoelingen ten spijt komt er niets van terecht.”

De richtlijnen regelen de voorlichting veel te centralistisch, meent Gaanderse. „Bovendien bestaat het gevaar dat lagere goden bij de politie de richtlijnen gaan hanteren als een vademecum waarin staat wat wel en niet mag. Er staat in de richtlijnen meer wat niet dan wat wel aan informatie mag worden gegeven. De kans op doofpotaffaires wordt met de richtlijnen in de hand wel erg groot. De Nederlandse journalistiek is al met al nogal fatsoenlijk en daarom is er geen reden de vrije nieuwsgaring zodanig te beperken dat de samenleving het recht op bepaalde informatie wordt onthouden”, aldus Gaanderse.

De NVJ en het genootschap willen een centraal meldpunt creëren, waar klachten van journalisten over onvoldoende informatieverstrekking door justitie en politie worden verzameld.

Richtlijn justitie voor pers tast grondrecht aan

De verstandhouding tussen justitie en politie en de media in Nederland is de laatste jaren sterk verslechterd.

door **pim gaanderse** WN 23

vertegenwoordiger ned. genootschap van hoofdredacteuren in overleg justitie-politie-pers

De richtlijn die het ministerie van justitie nu heeft uitgevaardigd, markeert een dieptepunt. Het lijkt er op dat uitgerekend de minister van justitie, mr. E. Hirsch Ballin, democratische grondbeginselen van recht op informatie en vrijheid van meningsuiting aan z'n politie-lapt.

Openbaarheid

Justitie wil weer helemaal terug naar af. „In de jaren zeventig lag een sterke nadruk op openbaarheid en controleerbaarheid van overheidshandelen in het belang van een goede en democratische bestuursvoering”, zo staat in de richtlijn 'Informatieverstreking en voorlichting door politie en openbaar ministerie aan de media in en over strafzaken'. En, zo wordt er onmiddellijk aan toegevoegd, die tijd is voorbij. Volgens Justitie ligt nu 'de nadruk op het respecteren van de persoonlijke levenssfeer en het waken voor een ongerechtvaardigde inbreuk daarop'.

Uit deze door Justitie zelf opgeroepen schijn tegenstelling put ze de legitimering van een reeks maatregelen op het gebied van de voorlichting die stuk voor stuk worden gekenmerkt door 'terughoudendheid' en het niet verschaffen van informatie.

Openheid en openbaarheid hebben echter nog niets aan actualiteit ingeboet. In de rechtspraak is in dat opzicht evenmin een ommekeer zichtbaar geworden. Toch wordt de voorlichting van alles wat met Justitie en (rijks)politie heeft te maken in hoogst ongewenste mate gecentraliseerd. Bijna alle zaken van enig belang moeten via de persofficier van justitie gaan lopen. Politievoorlichters dreigen door de richtlijn weinig nuttige doorgeefluiken te worden. Zij krijgen voor de opsporing van strafbare feiten in ieder geval een mulkorf op van Justitie.

De persofficier krijgt het voor het zeggen. Maar het probleem met deze functionarissen is dat zij door te grote werkdruk heel slecht te bereiken zijn voor jour-

nalisten. En als ze dan bereikt kunnen worden, zeggen ze doorgaans erg weinig („in verband met het onderzoek”). Met de richtlijn in de hand zal dat nog minder worden.

Ontkend

In kringen van Justitie en politie wordt nadrukkelijk ontkend dat er bewust naar een vorm van eenzijdigheid wordt gewerkt. In de praktijk is echter komen vast te staan — en de richtlijn is er de formalisering van — dat functionarissen van Justitie en politie steeds meer op de stoel van de journalist gaan zitten. Dat is één van de meest verwerpelijke tendensen. Voor de media ontstaat hierdoor een onwerkbaar situatie. Bovendien gaan hiermee de controleerbaarheid van het handelen van dienaren van de overheid en het zicht op de samenhang van bepaalde ontwikkelingen in de samenleving verloren. Justitie en politie kunnen onder dergelijke omstandigheden maar al te makkelijk doofpotsituaties creëren. De laatste jaren is duidelijk gebleken dat het (niet) handelen van met name politiefunctiearissen een kritische begeleiding van media vraagt. Met de richtlijn in de hand kunnen zij professionele pottekijkers nu makkelijker op afstand houden.

Het zal duidelijk zijn dat de media aan zo'n richtlijn geen enkele behoefte hebben. De rechtspraak in Nederland wordt juist gekenmerkt door controleerbaarheid. De fase waarin politie en Openbaar Ministerie strafbare feiten onderzoeken, hoort daar onlosmakelijk bij.

Een goed voorbeeld uit het verleden, waaruit mag blijken dat onvoldoende openheid ave-rechts kan werken, ligt op het gebied van zedenzaken. Incest, aanranding en verkrachting werden als zodanig niet of nauwelijks in het openbaar aan de orde gesteld. Uit een voor de slachtoffers overigens begrijpelijke prudentie. Maar de laatste jaren is gebleken wat er aan leed en aan maatschappelijk onrecht bestaat doordat justitie, politie en pers jarenlang de kop in het zand hebben gestoken.

Aandacht

Door de richtlijn van Justitie zullen, zo moet nu worden gevreesd, weer veel meer ontwikkelingen en tendensen in de samenleving de volledige anteceden-ten van betrokkenen bij strafrechtzaken verstrekken. Dat zijn maatschappelijk volstrekt relevante gegevens. Het behoort hierbij zo te zijn dat de media zelf bepalen hoe zij verder met deze gegevens omgaan. Daar zitten verschillen in. De praktijk heeft over het algemeen bewezen dat de media daarmee voldoende met gevoel voor verhoudingen is omgegaan.

In enkele gevallen van ontsporing (die zijn er uiteraard wel geweest) lag en ligt de weg open naar beroepsinstanties en/of de rechter.

In een recent gesprek tussen vertegenwoordigers van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren kon minister Hirsch Ballin dan ook niet aangeven dat er ernstige signalen uit de samenleving zouden zijn die tot andere gedragsregels c.q. richtlijnen aanleiding zouden geven.

Nederlandse media gaan doorgaans zeer fatsoenlijk om met de hen door Justitie en politie verstrekte gegevens. In de ons omringende landen gelden op dit terrein vaak heel andere normen. Daar worden, zonder enige terughoudendheid, niet alleen van betrokkenen in zaken van strafbare feiten naam, toenaam, adres, woonplaats en omstan-

menleving buiten de noodzakelijke, maatschappelijke aandacht raken of blijven.

Overigens breekt de richtlijn met een wezenlijk grondrecht. Tot op heden is het een vast gegeven geweest dat Justitie en

digheden verstrekt aan de media, maar ook gepubliceerd.

In Nederland zijn de media nooit zo ver gegaan en Justitie weet dat. Toch wil zij nu ook in dit opzicht journalisten deze verantwoordelijkheid ontnemen. De media hebben in onze samenleving onmiskenbaar de rol van controleurs van het overheidshandelen. Het past de overheid daarbij niet zodanige richtlijnen op te stellen dat een dergelijke controlerende taak onmogelijk wordt.

Het is duidelijk dat organisaties voor slachtofferhulp en de Orde van Advocaten willen opkomen voor deelbelangen van slachtoffers en verdachten. De media hebben daar oog voor. Maar Justitie dient zich te realiseren dat de media niet voor deelbelangen staan, maar voor alle maatschappelijke ontwikkelingen.

We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat het begrip 'belang van het onderzoek' al veelvuldig is gebruikt als dekmantel om zaken af te schermen die beter in de openbaarheid hadden kunnen worden gebracht.

Als schoolvoorbeeld kan in dit kader gelden het onderzoek in de zaak-Heijn. Uiteindelijk moest zelfs de leider van dat onderzoek toegeven dat de gevolgde gedragslijn van niet informeren onjuist was gebleken en eerder contraproductief had gewerkt.

Die zaak heeft ook aangetoond waartoe het onvoldoende of niet informeren van media kan leiden. Vaststaat dat zij eerder geprikkeld dan geremd zullen worden als er niet meer voldoende informatie beschikbaar zal komen.

Loopgravenstrijd

Hoofdredacteuren zitten niet te wachten op een loopgravenstrijd en Justitie en politie zouden zich zeer ernstig moeten beraden over de gevolgen die de praktische uitwerking van de richtlijn zal hebben. De richtlijn staat helaas niet op zichzelf.

Justitie en politie gaan in toenemende mate — en op steeds dubieuzere gronden — over tot het in beslag nemen van journalistieke informatie. Hiermee wordt het grondrecht van journalistieke vrijheid aangetast. Mensen gaan door dit optreden van Justitie en politie vertegenwoordigers van de media als verlengstuk zien van Justitie en politie. Journalisten vinden dat een zeer ongewenste zaak, want zij worden er door in hun democratisch functioneren belemmerd; hun bewegingsvrijheid en geloofwaardigheid wordt er door aangetast; kansen op fysiek geweld worden steeds groter en de bereidheid van bronnen om journalisten in vertrouwen te nemen wordt steeds kleiner.

Vaststaat dat journalisten in meerderheid niet op een formeel verschoningsrecht zitten te wachten, daar is onderzoek naar gedaan. Maar zij mogen wel verlangen dat Justitie en politie met bijzonder grote terughoudendheid optreden tegen journalisten. Pas in uiterste noodzaak mogen zij ten opzichte van journalisten overgaan tot in beslagname, gijzeling en vervolging. Daar is nu — in tegenstelling tot wat de toenmalige minister van justitie J. de Ruiter jr 1982 op kamervragen heeft geantwoord — geen sprake van.

Intimidatie

Nederlandse media dreigen uitgerokend door toedoen van het ministerie van justitie in de sfeer van intimidatie door de overheid te komen. Een zorgwekkende situatie die snel om verbetering vraagt.

De toestand in Nederland heeft zelfs al internationale aandacht getrokken. In een resolutie heeft het International Press Institute in mei '90 in Bordeaux zijn bezorgdheid uitgesproken over het optreden van de Nederlandse Justitie tegenover journalisten. Een twijfelachtige eer die tot voor kort alleen bananenrepublicken was vergund.

Om het recht van de burger

Stel u de volgende situatie voor: in een Noord-Limburgs dorpje deed de ouders van een vijfjarig meisje aangifte bij de politie van ontuchtige handelingen bij hun kind door de 60-jarige pastoor.

WN 23

door **drs. m.l. snijders**

hoofdredacteur un/nzc

De pastoor vreest dat zijn superieuren op een kwaad moment toch van de zaak zullen horen en biecht die op bij zijn bisschop, mgr. dr J.Gijsen. Die, beducht voor een blaam op de kerk, belt de Roermondse persofficier van justitie en dringt er bij hem ten sterkste op aan om, met het oog op het respect voor de persoonlijke levenssfeer, de korpschef van het dorp op te dragen deze aangifte niet op te nemen in zijn dagelijks rapport aan de pers. De korpschef kijkt in de recente berichten van het ministerie van justitie betreffende de informatieverstreking aan de media, ziet dat daarin inderdaad sprake is van respect voor de persoonlijke levenssfeer en dat gesteld wordt dat de nadruk op openbaarheid en controleerbaarheid van het overheidshandelen uit de tijd is, en doet wat hem is gevraagd.

Openbaar

Meer dan een jaar later komt het toch tot een — openbare — rechtszaak, maar dan is de pastoor al overgeplaatst. De ouders van een ander meisje, dat vier jaar was toen de pastoor zich ook aan haar vergreep, en die van de eerdere aangifte dus niets wisten, vinden het nu te laat om alsnog de pastoor aan te klagen.

Dit is natuurlijk een volstrekt fictief geval. Behalve dat er gisteren een bericht in de krant stond dat de Roermondse persofficier van justitie heeft medegedeeld — aan de pers — dat er na de eerste aangifte (die ook openbaar was gemaakt) van ontuchtige handelingen, nu een tweede aangifte is gedaan door de moeder van een vierjarig meisje door de pastoor van het Noord-Limburgse plaatsje Reuver-Offenbeek, gemeente Beesel.

Dat dat bericht gisteren in de krant stond, was dus geheel te danken aan het feit dat de nieuwe richtlijn van justitie nog net niet van toepassing was. Want die richtlijn is wel reëel, evenals de gedachte bij veel ambtenaren van politie en justitie dat er maar niet al teveel over misdaden moet worden geschreven.

Het doet mij altijd denken aan de tijd vóór glasnost, toen in de Sovjetunie geen berichten in kranten over openbare dronkenschap werden opgenomen en er ook geen statistieken over bestonden. Maar je hoefde 's avonds maar een half uur in Moskou over straat te lopen of je kwam meer beschonken lieden tegen dan bij een vergelijkbare wandeling in een grote Nederlandse stad.

Of zou het — ter bescherming van de privacy — inderdaad voor de samenleving van belang zijn om voorzien te worden van een bericht dat ongeveer zou luiden: „In een gemeente in de provincie Limburg is door een moeder aangifte gedaan van ontuchtige handelingen bij een minderjarig kind door een volwassen persoon”.

Moet de dader van een misdrijf inderdaad zodanig worden beschermd dat geen enkele identificatie mogelijk is? Is dat niet een typisch voorbeeld van depersonalisering van de samenleving en van het verdwijnen van sociale controle?

Want u en ik weten natuurlijk uit onszelf wel dat we niets verkeers mogen doen. Maar andere mensen worden daar niet alleen van weerhouden uit angst voor de politie, maar gedeeltelijk ook omdat ze zich zouden generen voor hun onmiddellijke omgeving. Moet dat stukje maatschappelijke binding maar helemaal terzijde worden geschoven?

Overigens, zolang onze rechtspraak nog wel openbaar is — en dat is gelukkig in de grondwet vastgelegd — wordt het gepleegde misdrijf toch bekend en kan ook de naam van de dader in de openbaarheid komen.

Dat de Nederlandse pers zo terughoudend is om die dader alleen met initialen aan te duiden — tenzij het een publieke persoonlijkheid is — is niet te danken aan een richtlijn van de minister van justitie, maar aan eigen fatsoensnormen van de journalistiek.

Die sociale controle is overigens nog maar één aspect van de zaak. Belangrijker is, dat de mogelijkheid van publieke controle op het handelen van de politie veel lastiger wordt, als die zich mag onttrekken aan de algemeen aanvaarde plicht van alle overheidsinstanties om zoveel mogelijk openbaarheid te betrachten.

Klassejustitie ligt dan op de loer: de kans is immers groot dat in het ene geval de openbaarheid wel zal worden gezocht en in het andere niet — afhankelijk van het oordeel van de betrokken persofficier of korpsleiding.

Waarschuwen

Daarbij kan het geen kwaad te bedenken dat naast sociale controle en publiek inzicht in de onpartijdigheid van een zo machtig wapen als de politie, de media ook een belangrijke rol spelen bij het waarschuwen van het publiek voor bepaalde vormen van criminaliteit. Of zal de persofficier straks wel de hulp van de krant inroepen om het zakkenrollen op de markt te beteugelen, maar geen informatie meer verstrekken over nog niet opgehelderde schoolbranden? Zal hij wel vragen de gegevens te publiceren over een meisje van zestien dat in overspannen toestand van huis is weggelopen, maar niets willen zeggen over de omstandigheden waaronder een bankroof heeft plaats gegrepen?

Daartoe zullen de media zich niet lenen. Niet uit rancune, maar omdat ze hun geloofwaardigheid — hun hoogste goed tegenover de lezer, kijker of luisteraar — hoog moeten houden. En die consument van het nieuws moet ervan op aan kunnen dat bij alle informatie die hij ontvangt, dezelfde maatstaven worden gehanteerd.

Want uiteindelijk gaat het om die consument, de burger die eraan gewend is geraakt dat de pers bepaalde rechten waarover hij beschikt, voor hem uitoefent. Sommige van die rechten zijn onaangenaam in hun uitwerking voor bepaalde individuen. De bedrijver van een misdaad wil liever niet in de krant en dikwijls leest het slachtoffer er bij voorkeur ook niets meer over. Maar als een instantie als de politie kan uitmaken wanneer dat niet gaat gebeuren of — erger nog — als een instantie als de politie helemaal geen voor de samenleving significante informatie meer verstrekt — dan worden een van de pijlers aangetast van het rechtsstelsel waarop een democratie is gebouwd.

Openbaar Ministerie eist meer speurwerk van politie

Van onze verslaggever **VK 25**
DEN HAAG — Het Openbaar Ministerie wil dat de politie 40 procent van haar tijd controleerbaar besteedt aan het opsporen van strafbare feiten. Dat blijkt uit het concept-beleidsplan van het Openbaar Ministerie voor de jaren 1990-1995 dat binnenkort wordt gepubliceerd. De rest van de tijd kan worden besteed aan de zogenoemde basispolitiezorg: hulpverlening en handhaving openbare orde (40 procent) en ondersteuning (20 procent).

Met dit voorstel opent het OM de discussie die voortvloeit uit de op handen zijnde reorganisatie van de politie. In de nieuwe regionale politie-opzet behoudt het OM niet alleen de zegen-

schap over een deel van de politie, maar wordt het ook verantwoordelijk voor het beheer. Dat betekent in de praktijk dat het OM voor het eerst als gelijke meebeslist over de besteding van de politiegelden.

Het voorstel komt neer op een accentverlegging ten gunste van de strafrechtshandhaving en waarschijnlijk ten koste van de basispolitiezorg. In de huidige praktijk wordt ongeveer 15 procent van het politiewerk direct besteed aan opsporing, de rest aan ordehandhaving, hulpverlening en verkeer. Een strikte scheiding valt moeilijk te maken, omdat politiemensen ook buiten het directe opsporingswerk vaak indirect bezig zijn met strafrechtshandhaving.

Het OM vindt echter dat de verantwoordelijkheid voor de strafrechtshandhaving is verwaterd door de bredere, algemene taakstelling die de politie zich de laatste tien tot vijftien jaar toedicht. Specialismen zijn daarbij teruggedrongen. Het rekerchewerk zou nu echter weer meer aandacht moeten krijgen, zo vindt het OM. Niet alleen bij zware en bovenlokale criminaliteit, maar ook bij strafbare feiten die lokaal of op wijkniveau worden gepleegd.

In het beleidsplan zijn daarom ambitieuze doelstellingen opgenomen voor een verhoging van het aantal opgeloste misdrijven. Het percentage opgeloste inbraken moet in 1995 zijn verdubbeld tot 24 procent, diefstal met braak moet dan in 15 procent van de gevallen wor-

den opgehelderd en van de overige diefstallen 27 procent. Nederland steekt met de huidige oplossingspercentages in toenemende mate ongunstig af bij het buitenland.

De wens van het OM is — los van de gevoeligheid dat officieren van justitie in de toekomst voor het eerst direct over de centen bij de politie meebeslissen — bij de politie niet aan dovemansoren gericht. Ook daar zijn al initiatieven in gang gezet om de opsporing meer aandacht te geven. Zo is bij het Amsterdamse korps een hoofd justitie dienst benoemd toen bleek dat de opsporingsactiviteiten in de decentraal georganiseerde korps voor het Openbaar Ministerie te zeer versnipperd waren om effectief te kunnen samenwerken.

Daarnaast wordt in meerdere plaatsen door politiekorpsen al gewerkt met streefpercentages om het aantal opgeloste misdrijven op te krikken. Op die wijze wordt in Eindhoven getracht de effectiviteit van de politie-inzet zichtbaar te maken. De korpsleiding sluit in zo'n situatie met de afzonderlijke districten contracten af over de gewenste resultaten.

Het beleidsplan van het Openbaar Ministerie wordt naar verwachting eind september gepresenteerd. Dat zal tegelijk gebeuren met het beleidsplan dat minister Hirsch Ballin van Justitie heeft aangekondigd voor criminaliteitsbestrijding in de jaren negentig. Dat plan zou afgelopen voorjaar al gereed zijn, maar heeft vertraging opgelopen.

Op deze pagina stond onlangs een interview met de vertrekende advocaat-generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam Mr. J. de Bruin met de kop:

'Wie zijn billen brandt, moet op de blaren zitten'. In dit artikel

ventileert De Bruin voor de laatste maal in zijn functie als advocaat-generaal (AG) zijn kritiek op de Alkmaarse rechtbank.

De schrijvers van onderstaand artikel hebben echter heel an-

dere ervaringen. Zij vormen te zamen de strafsectie van het advocatenkantoor Van Driel & Veraart te Alkmaar en hebben vanuit hun functie vele malen met De Bruin de degens gekruist, vaak ook in verkrachtings- en incestzaken. Wat De

Bruin stelt, zou voor hun praktijken niet opgaan. De auteurs hebben niet de ervaring dat de Alkmaarse rechtbank te licht straft en systematisch door het Hof dank zij De Bruin op de vingers werd getikt. Integendeel.

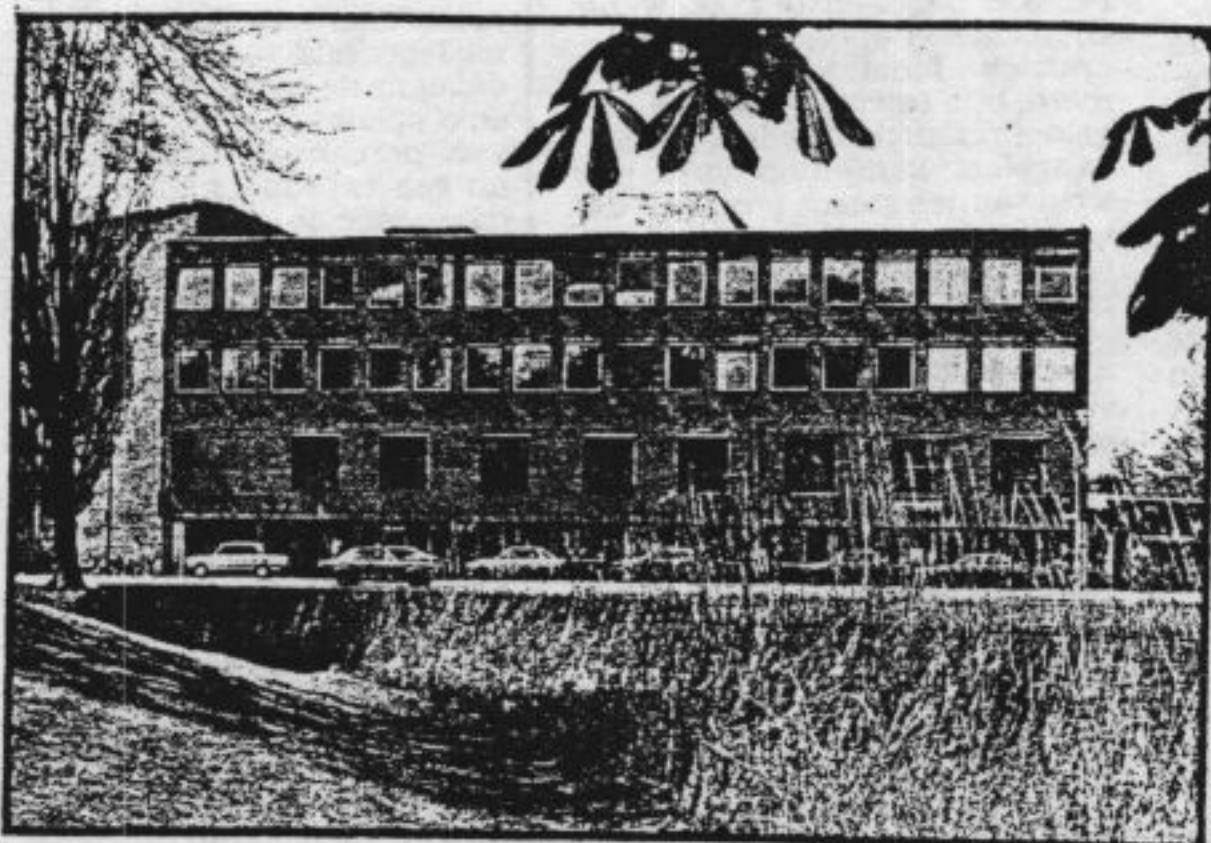
Alkmaarse advocaten kritiseren scheidende advocaat-generaal:

'Strafrecht mag niet alleen doel van vergelding dienen'

In vergelijking met de rechtbanken Haarlem, Utrecht en Amsterdam zou Alkmaar stelselmatig te laag straffen. Met name verkrachtelingen en incestzaken zouden met onbenullige straffen worden afgedaan. Volgens De Bruin zou het gerechtshof te Amsterdam door zijn toedoen Alkmaar dikwijls gecorrigeerd hebben door hogere straffen op te leggen.

Onze ervaring is dat de Alkmaarse rechtbank correct en consciëntieus haar justitiële werk doet, maar vonnissen doorgaans goed onderbouwt, wikt en weegt en tenslotte maatschappij en verlichte het volle pond geeft. Wij kennen uiteraard het geheim van de raadkamer niet, gelukkig niet, maar wij vinden dat de rechtbank in het algemeen beheerst en met begrip voor de realiteit en de moderne inzichten in het strafrecht oordeelt.

Van die inzichten is dat het strafrecht niet uitsluitend gebaat is op wraak- en vergeldingsgedachten, maar ook andere doelen dient. Zo is de maatschappij gebaat bij een veroordeelde die zijn straf kan accepteren dan en die vindt dat hij onevenredig waar is gepakt. Zo'n houding is realistisch en niet, zoals De Bruin dat vanuit zijn naar ons oordeel eegentiende eeuwse denkbeelden oemt, te mild. Te mild is niet goed, te streng ook niet. Overigens zijn mild en streng kwalificatieve begrippen waar je

De Alkmaarse rechtbank: „Correct en consciëntieus.“

weinig mee kan. Wat voor de een mild is, is voor de ander streng. Wij vinden de Alkmaarse rechtbank noch te mild, noch te streng. Naar onze ervaring is er geen enkele aanwijzing dat het Hof daar anders over oordeelt.

Beroep

Natuurlijk zijn wij of onze cliënten het om uiteenlopende redenen vaak niet eens met de rechtbank en tekenen wij hoger beroep tegen haar vonnissen aan. Een regelmatig voorkomende grief is, dat de

verdachten het niet eens zijn met de hoogte van de straf. Daaruit blijkt in ieder geval dat zij de mening van De Bruin niet delen. Het is overigens niet gebruikelijk dat advocaten opkomen voor hun rechtbank. Wij weten echter dat het in ons stelsel niet de gewoonte is dat rechters net zoals bij voorbeeld leden van het Koninklijk Huis op aanvallen van buitenaf reageren. Ons vak is het op te komen voor degenen, die zich niet (goed) kunnen verdedigen. Vandaar. In het recht heerst de gulden regel

dat 'wie stelt moet bewijzen'. In een geval als dit zal De Bruin zijn stellingen minstens aannemelijk moeten maken. Wij vragen De Bruin, thans met de vut dus alle tijd, zijn stellingen te onderbouwen en representatief en statistisch materiaal te overleggen, waaruit blijkt dat de Alkmaarse rechtbank milder straft dan de collegerechtbanken Haarlem, Utrecht en Amsterdam en dat Alkmaar systematisch dank zij hem gecorrigeerd moest worden. Natuurlijk moet het materiaal alle zaken van De Bruin betreffen en niet alleen zijn successen. Wij vinden dit niet te veel gevraagd. Het gaat om een belangrijke kwestie. Door de uitlatingen van een zo hoge functionaris wordt in een tijd waarin toch al veel angst onder het publiek heerst, ten onrechte stemming gekweekt en worden consentieuze rechters als zoetjes of watjes verdacht gemaakt. Dat mag niet gebeuren. Dus: De Bruin aan het werk en onderbouw uw stellingen grondig. Bij het achterwege blijven van de gevraagde reactie gaan wij er maar vanuit dat de uitlatingen van mr. de Bruin moeten worden gezien als een van de laatste stuip-trekkingen van een man die de huidige tijdgeest en de toepassing van het moderne strafrecht niet bij kon houden.

MR. C.J.W. VERAART
 MR. R.P.H. DE GRANADA
 MR. E.A.M. HERTOEGHS
 MR. J. DE GOEY

Coornhertliga
 vreest tendens
 tot zwaarder
 celstraffen **VK**
 3110

Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM — De Coornhertliga, de organisatie van juristen die zich inzetten voor de hervorming van de strafrechtsspraak in Nederland, heeft kritiek op de steeds zwaardere straffen die in Nederland worden uitgedeeld en wil daar op korte termijn met het ministerie van justitie over praten.

De liga is van plan op korte termijn een symposium organiseren waar met de rechterlijke macht over deze ontwikkeling kan worden gesproken.

Volgens bestuurslid Annelies van Vliet eisen officieren van justitie vooral onder druk van de publieke opinie hoge straffen, en laten ook rechters zich bij de bepaling van het uiteindelijke vonnis te veel beïnvloeden door wat er op straat van bepaalde delicten wordt gedacht.

Rechter

„Een rechter dient te beoordelen of een strafbaar feit bewezen is, of een verdachte persoonlijke schuld heeft en dient rekening te houden met zijn achtergronden. Natuurlijk spreekt hij recht uit naam van de maatschappij, maar het is de vraag of hij daarin zo ver moet gaan.“

Van Vliet begrijpt dat het publiek bepaalde delicten erg verwerpelijk vindt, maar strenge straffen hebben volgens haar geen enkel nut.

Samenleving - Podium

TRouw DINSDAG 21 AUGUSTUS 1990

Gevangenis in pasteltinten

'Jeugddelinquent moet niet denken: hoe kom ik hier zo snel mogelijk uit'

door Alfred Meester

GRONINGEN - Onder de rook van Groningen, tussen grazende koeien, staat sinds kort de modernste jeugdgevangenis van Nederland. Het ontwerp van Het Poortje was zo revolutionair dat Justitie het aanvankelijk niet aandurfde de bouw goed te keuren. Pas na moeizaam onderhandelen kon gevangenisdirecteur A. J. Stoetman het departement over de streep trekken.

Justitie had grote twijfels over het 'open' karakter van de gesloten particuliere strafinrichting en vreesde dat gedetineerden gemakkelijk de benen zouden kunnen nemen. Inmiddels heeft zij echter ongelijk gekregen: sinds de ingebruikneming begin dit jaar zijn er slechts enkele uitbraakpogingen genoteerd. Dat was in het vorig onderkomen, een oud klooster in de Groningse binnenstad, wel anders. Uitbraakpogingen waren daar schering en inslag, en jongens wisten ook regelmatig te ontsnappen. Het nieuwe huis van bewaring voor jongens van twaalf tot achttien jaar - bouwkosten tien miljoen gulden - trekt intussen internationale belangstelling. Regelmatig ontvangt directeur Stoetman buitenlandse delegaties die het gebouw bezichtigen en kennis nemen van de manier van werken binnen de muren.

Afschrikwekkend

Buiten, vanaf de Hogeweg, ziet Het Poortje er buitengewoon afschrikwekkend uit. Het is omzoomd met een brede gracht, puntig hekwerk en stekelige begroeiing. Loerende camera's, overdadige verlichting en een geavanceerde sluisentree laten er verder geen misverstand over bestaan dat de tijdelijke 'bewoners' niet voor hun plezier in Het Poortje verblijven. Binnen daarentegen is de sfeer draaglijker: zachte pasteltinten en een zwaar accent op hulpverlening verzachten de pijn voor de jeugdige criminelen.

„We zitten hier natuurlijk niet in een soort Sporthuiscentrumcomplex”, zegt gevangenisdirecteur Stoetman. „Onze primaire opdracht is mensen op te sluiten en ze niet te laten ontsnappen. Maar het moet niet zo zijn dat jongens bij binnenkomst direct denken 'wat een vreselijk gebouw is dit, hoe kom ik hier zo snel mogelijk uit'. Want als wij alle aandacht richten op de bewa-

dr. A. Kerkhof, drs. W. Bernasco en drs. B. van der Linden van de rijksuniversiteit te Leiden in opdracht van het ministerie van justitie hebben uitgevoerd.

Een hoog percentage suïcideplegers is allochtoon, aldus de onderzoekers. Vooral gedetineerden uit Turkije, Marokko en Algerije, die de Nederlandse taal niet goed spreken en in de gevangenis in een isolement verkeren, behoren tot de risicogroepen. Onder gevangenen uit Suriname en de Nederlandse Antillen komt suïcide niet opvallend vaker voor dan onder andere gedetineerden.

Aanleiding tot de studie was de toename van het aantal zelfdodingen en pogingen daartoe in huizen van bewaring en gevangenis. In 1964 maakte de Geneeskundige Inspectie melding van 46 zelfmoordpogingen door gevangenen. In 1974 bleek dit aantal bijna verdubbeld tot 84 en in 1984 was er sprake van 237 pogingen, wat bijna een verdrievouding is ten opzichte van 1974.

Het Poortje: niet volgens het traditionele gevangenisconcept.

king, fixeren de gedetineerden zich juist op het ontsnappen. We hebben om die reden bewust niet gekozen voor het traditionele gesloten gevangenisconcept. De jonge gedetineerden kunnen hier vanuit hun cel en vanaf de luchtplaats gewoon naar buiten kijken.”

'Doorgedraaid'

Toch was het blijkbaar niet mogelijk de isoleercel achterwege te laten. Het Poortje is voorzien van een foelie, donkerbruine isoleercel. Stoetman: „De jongens die hier komen worden niet geselecteerd. Hun gedrag is dus onvoorspelbaar, en om te voorkomen dat ze zichzelf verwonden of de hele afdeling in rep en roer brengen als ze door het lint gaan, blijft de isoleercel een noodzakelijk kwaad.”

De jongens die in Het Poortje worden opgenomen verblijven gemiddeld tien weken in Groningen. Jaarlijks worden er ongeveer 350 jongens 'doorgedraaid', zoals Stoetman het formuleert. De gedetineer-

den zijn verdeeld over vier afdelingen met elk plaats voor elf jongens, zeven groepsleiders en één coördinator. Deze afdelingen zijn gesitueerd rond een centrale hal met in het midden de portiersloge, het nieuwcentrum van de bewaking. Overdag moeten de jongens verplicht naar de interne school voor Zeer moeilijk opvoedbare kinderen of nemen ze deel aan het dagprogramma. Hierbij kunnen zij zich bekwamen in hout- en metaalbewerking, fotografie, sport, koken en tuinieren. Omdat de jongens niet naar buiten mogen en alleen maar worden gelucht op de luchtplaats of het sportveld, is er ook een sportzaal annex fitness-ruimte in Het Poortje.

Gekleurd

De bevolking van Het Poortje bestaat voor liefst 75 procent uit gekleurde jongeren, met name van Marokkaanse afkomst. Het grootste deel is afkomstig uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht en zit vast wegens roof en diefstal.

Stoetman constateert de laatste jaren een gigantische toename van verslaafde jongeren die in Het Poortje belanden. Naast drugsverslaafden worden ook steeds meer gokverslaafden opgevangen.

„We krijgen in toenemende mate jongens binnen die deel uitmaken van echte straatbendes die naar Amerikaans voorbeeld de straten terroriseren. Het komt voor dat jongens van twaalf jaar met vuurwapens over straat lopen. Laatst heb ik gehoord van jongetjes van acht jaar oud die zich in koffieshops in de Groninger binnenstad prostitueren. Daar sta ik dan wel even met de oren van te klapperen”, bekent Stoetman.

Voor wat de gekleurde jongens betreft stellen gevangenisdirecteur Stoetman en orthopedagoge Marijke Franssens dat die veelal de dupe zijn van het cultuurverschil tussen Nederland en het land van herkomst van hun ouders. De Marokkaanse jongeren die in Nederland zijn geboren raken tussen wal en schip, inge-

klemd door de traditionele cultuur van het land van herkomst en de vrijzinnigheid van het westen. Marijke Franssens: „Ze 'verwesteren', waardoor een breuk ontstaat met hun ouders. En omdat hun ouders de Nederlandse taal vaak niet

beheersen kunnen ze hun ouders van alles op de mouw spelden. Zolang ze zich maar houden aan de regels binnenshuis vinden de meeste ouders het wel best. Over het gedrag buiten de deur hoeven de kinderen geen verantwoording af te leggen, 'daar zijn anderen voor', denken vele buitenlandse ouders”.

In het gareel

Bij vele anderen heeft de omgeving, zoals een gebroken gezin, verkeerde vriendenkring of school een belangrijke rol gespeeld bij het ontstaan van crimineel gedrag. De behandeling van Het Poortje is erop gericht de jongens weer enige duidelijkheid en structuur te verschaffen en hen weer enigszins in het

gareel te krijgen. Stoetman: „De jongens krijgen hier een soort van bezinnings- en afkoelingsperiode, tijdens welke wij proberen hen toch nog iets bij te brengen wat ze in het verleden hebben gemist: tandenpoetsen, je zelf verzorgen, met mes en vork eten en nog belangrijker: je zelf leren vermaken.”

In Het Poortje wordt een persoonlijkheidsonderzoek uitgevoerd dat als basis dient voor het advies dat Het Poortje aan justitie geeft over wat er verder met de jongens moet gebeuren. Ongeveer de helft gaat weer naar huis. De rest wordt overgeplaatst naar een behandelcentrum, pleeggezin, thuis, 'open' in ternaot of mag onder begeleiding op kamers gaan wonen. De trieste realiteit is echter dat het maar weinigen lukt zich voorgoed het justitiële circuit uit te vechten. Het Poortje is voor vele jongeren de eerste in een reeks strafinrichtingen waar ze een deel van hun leven in zullen doorbrengen.

In cel tien keer vaker zelfdoding

(Van onze correspondent)

LEIDEN - Zelfmoord komt in huizen van bewaring en gevangenis ongeveer tien maal zo vaak voor als buiten de cellen. Gevangenen die een eind aan hun leven maken, doen dat opvallend vaak in de beginperiode van hun gevangenschap en meestal door ophanging.

Dat blijkt uit een onderzoek naar suïcidaal gedrag van gedetineerden in Nederland, dat

H E T L E V E N

Zeden. VS-scoutsleiders mogen niet langer alleen zijn met kind

DE DUNNE GRENS TUSSEN
AFFEKTIE EN INCEST

(Antwerpen 1990)

DAM
18-08-90.

Ze weten niet langer waar ze aan toe zijn, de mannen. Volgens de nieuwe leer moet een man niet langer macho zijn, maar integendeel een liefhebbende, knuffelende vader. Maar als hij dat doet, rijzen er vlug vermoedens van incest.

(Washington. Eigen berichtgeving)

In de Verenigde Staten is het al uitgegroeid tot een acuut probleem. Het beeld van de harde man is uit, tederheid is in, maar iedereen die een kind nog durft te omhelzen, wordt bekeken alsof hij perverse gedachten koestert. Vooral na een overvloed van verhalen over incest en pedofilie, wordt het voor mannen steeds moeilijker om nog ongedwongen met kinderen om te gaan.

Het is een zeer acuut probleem voor diegenen die voor de kinderen zorgen, zoals leerkrachten, scoutsleiders en sociale werkers. Mark Podolner, directeur van een kindertehuis in Oak

Park, Illinois, noemt het "het vermoeden van perversiteit".

"Er wordt in de media zoveel nadruk gelegd op het misbruiken van kinderen dat elke normale man, alleen met een kind, vreest dat er wel iemand is die denkt dat hij een pervers doel voor ogen heeft."

Verscheidene jongerenorganisaties hebben al nieuwe regels uitgevaardigd met het oog op de nieuwe situatie, maar ook om jongens en meisjes te beschermen tegen mishandeling en misbruik. Sommige scoutsverenigingen verbieden leiders om zich af te zonderen met een kind, zonder dat er minstens nog één andere monitor aanwezig is. Verschillende experts vrezen nu dat door deze verandering in het gedragspatroon tussen volwassenen en kinderen, een goede relatie in de kiem gesmoord wordt.

'Big Brothers of America', een vereniging die een emotionele band probeert te scheppen tussen eenzame jongetjes en -meestal ongehuwde-vrijwilligers, kent het probleem ook. Ze raden overmachtingen af en vragen hun 488 agentschappen om de kinderen te voorzien van informatie over seksuele mishandeling. "Er zijn elk jaar meer dan 500.000 slachtoffers van serieuze mishandeling in dit land," zegt Ann Cohen, directeur van het Nationaal Komitee voor Seksuele Mishandeling. In negen van de tien gevallen zijn mannen de schuld-

ge. Sensationele gevallen zoals de bewering van Dr. Elizabeth Morgan uit Washington dat ze haar dochter moest verbergen voor de seksuele misbruiken van de vader, veroorzaakten publieke angst. Het vertrouwen in de jeugdleiders werd geschokt, toen er rapporten verschenen over de Eerwaarde Bruce Ritter, een priester in New York die een tehuis leidt voor weggelopen jongeren. Verscheidene kinderen beschuldigden de priester van seksueel misbruik, maar de man blijft ontkennen.

"De deur van de kindermishandeling werd plots geopend en we waren verbijsterd toen we alles zagen wat erachter verstopt lag," zegt James S. Cameron, directeur van de Federatie voor Kindermishandeling en Verwaarlozing. "Nu moeten we erover waken dat, door een of ander misplaatst geloof, de mannen niet afgeschrikt worden als ze te dicht bij hun kind komen."

Vrouwen ondervinden niet hetzelfde wantrouwen omdat iedereen hen associeert met de opvoeding van het kind en al de intimiteit die daarrond hangt. "Mannen zitten in een moeilijke situatie," zegt John E. Showalter, hoofd van de afdeling kinderpsychiatrie van het Yale 'Child Studies Center'. "Er is een groeiende bewustwording van het seksueel misbruik van kinderen maar er is nog geen duidelijkheid omtrent de definitie of de aanleiding daartoe. Vaders

mogen zich nog altijd zeker in hun vel voelen als ze zich met hun jonge dochter inschrijven in een motel, of als ze hun kind vergezellen in een openbaar toilet."

"Mannen die zich over zulke onschuldige dingen zorgen beginnen maken, zijn slachtoffer van de druk van de publiciteit over deze gevallen." Maar het niet weten "hoe-zich-te-gedragen" scheidt nieuwe problemen. Een architect vertelt hoe hij stopte om een kind te helpen dat zich op zijn rijstrook bevond. "Ik stapte uit mijn wagen en nam het kind op om naar de ouders te zoeken. De chauffeurs in de andere wagens toeterden, maar ik maakte mij zorgen over wat ze zouden denken indien ik het kind in mijn wagen zou zetten. Ik probeerde het kind aan een voetganger te geven om het te laten oversteken toen de moeder aankwam. Zij greep het kind uit mijn handen en bekeek me met een vuile blik."

Scott Mies, directeur van een dagverblijf voor kinderen zegt dat ook zijn houding beïnvloed wordt door de nieuwe moraal. "Dingen die ik altijd onbewust deed, doe ik nu met de nodige voorzichtigheid. Als ik de natte kledij van een kind moet verwisselen, gebeurt dat voortaan onder toezicht van een onderwijzeres. Maar ik heb de ouders verteld dat ik ermee stop als ik de kinderen niet meer mag knuffelen of op m'n schoot mag laten zitten."

By Jon Nordheimer

New York Times Service

NEW YORK — At a time when there is pressure on men to be more caring and demonstrative to children, more and more men and organizations are worrying that casual physical contact with children may create the impression of sexual misconduct.

The problem is especially acute for men who care for children, including teachers, social workers and scoutmasters.

Mark Podolner, director of a children's shelter in Oak Park, Illinois, calls it "the presumption of perversion."

"There's so much emphasis on child abuse that almost any thinking man alone with a child is conscious that someone might think he is doing it for some perverse purpose," he said.

Many youth programs have taken steps to prevent such situations, averting the potential for wrong impressions as well as protecting boys and girls from being molested.

But many experts worry that new rules and new social attitudes toward casual conduct be-

tween adults and children may be stifling positive relationships.

The Boy Scouts of America prohibits any scoutmaster from spending time alone with members of a troop out of sight of another scout leader or parent. The handbook provided to more than two million scouts older than 10 addresses molesting directly: The watchwords are "recognize, resist and report."

The Boys Clubs of America, with 1.4 million boys and girls 6 to 18, has a directive that no staff member leave a club with a child without an accompanying adult.

Big Brothers of America is faced with daunting concerns because it tries to build emotional trust between lonely boys and mostly unmarried male volunteers.

It advises against overnight visits with volunteers, long a mainstay of the programs, and requires its 488 local agencies to provide the 50,000 children they serve each year with sexual-abuse information.

Such abuse has generated widespread alarm as reported cases soared.

"There may be as many as 500,000 victims of serious abuse every year in this country," said Ann Cohen, executive director of the National Committee for the Prevention of Sexual Abuse, a leading U.S. research and educational organization on the subject.

In nine out of 10 cases, men are the victims.

Sensational cases like the McMartin Preschool trials in Los Angeles and the contention of Dr. Elizabeth Morgan in Washington that she was forced to hide her daughter from the sexual abuses of the girl's father ignited public anxieties.

Trust in youth leaders was shaken by reports of sexual misconduct by the Reverend Bruce Ritter, the New York priest who directed the Covenant House shelter for runaways.

The McMartin trials ended with no convictions; Dr. Morgan's husband and Father Ritter denied misconduct.

"The door on child abuse was suddenly opened, and we were aghast to see everything piled up behind it," said James S. Cameron, executive director of the Federation of Child

Abuse and Neglect. "What we have to guard against is that we don't close the door on appropriate roles for men to be warm and comforting to children because of some misplaced belief that they are suspect when they get too close."

Indeed, youth organizations must now protect not only their wards but also their professional and volunteer staffs from accusations of abuse and consequent lawsuits, especially in light of the insurance industry's growing reluctance to provide liability coverage for lawsuits in child-abuse cases.

Caution is the watchword in families as well; in three out of four child cases, the abuser is someone the child knew, like a relative or a neighbor. Children are taught to distinguish between "good" and "bad" touches and to tell someone if they believe an older person has touched them unacceptably.

"When I was a kid, old men in the park could give kids candy or coins," said Neil Gilbert, a professor of social welfare at the University of California at Berkeley. "That would be incredibly suspect now."

Women do not encounter the same mistrust, the experts say, because they are associated in the public mind with child nurturing and all its intimacy.

"Men are in a quandary," said John E. Showalter, chief of child psychiatry at the Yale Child Studies Center. "There is a heightened awareness of the sexual abuse of children, but no clarity of definition of what constitutes abuse."

Fathers may now feel self-conscious when checking into a motel with a young daughter or accompanying a toddler into a public restroom.

"The men who catch themselves worrying about such innocent matters may find themselves wondering why they even feel guilty about it," Mr. Showalter said. "The pressure has planted a seed of doubt in them and they may even ask themselves 'Is there anything wrong with me?'"

The new hesitancy may inhibit good Samaritans. A Philadelphia architect, Richard Martin, recalled how he stopped his car when a small boy wandered into his path on a busy street. "I

got out and picked the kid up and looked around for a parent," said Mr. Martin, the father of three.

"All the drivers behind me were honking for me to move my car out of their way, but I worried about how it would look if I put the kid in my car."

He said he tried to turn the boy over to a man on the sidewalk who turned his back and walked away. "Just then the mother comes running over from the other side of the street and yanks the kid away from me with the dirtiest look I ever got in my life."

Scott Mies, the 38-year-old director of a day-care center at an automotive parts plant in Skokie, Illinois, said the new climate had made him reconsider his interplay with preschoolers.

"Things I did as second-nature I am more cautious about now," he said. "Like changing a child's wet clothing — now I have a female teacher stand by to observe. But I've told the parents that if I can't give their children a hug or have them sit on my lap while I read a story then I'll get out of the business."

Second Thoughts: U.S. Men Suddenly on Defensive for Showing Affection to Kids

SEATTLE P-1 8-10-90

Federal jury convicts man in child porn case

A Seattle man has been convicted by a federal jury of receiving child pornography from a phony company set up by the U.S. Customs Service as part of a nationwide undercover sting operation.

Gene R. Sykora, 53, who was convicted Wednesday, faces up to 10 years in prison and a \$10,000 fine. He is scheduled to be sentenced Oct. 19 by U.S. District Judge Thomas Zilly.

Sykora ordered child pornography from what he believed to be a foreign distributor. His purchase was delivered by a customs agent posing as a courier for an express delivery service.

Agents seized an extensive collection of child pornography from Sykora's house.

U.S. Attorney Mike McKay praised customs agents for what he described as their innovative approach to attacking the serious problem of sexual exploitation and abuse of children.

"Those who fuel the demand for child pornography by purchasing it must realize that they are providing the financial incentive for others to sexually exploit children," McKay said. "Tragically, these children's lives often are irreparably damaged by the experience."

Court Gives States Carte Blanche on Pornography

from staff reports NAMBLA JULI/AUG

In a bitter 6-3 split, the US Supreme Court ruled April 18th that simple possession of depictions of nude minors can be banned, in a move that will probably lead to possession statutes in most states within a few years.

The decision establishes an exception to a 1969 high court ruling that declared unconstitutional a law criminalizing possession of obscene matter, and marks for the first time a decision that it is legal to ban possession of communicative material.

In the majority opinion, the six justices, led by Byron White, ruled that the state's power to control the sexual activity of young people takes precedence over the First Amendment freedom of persons to access to speech in the privacy of their home.

White's decision upheld an Ohio law making it a crime to possess or view material that portrays a minor "in a state of nudity" where that constitutes "lewd exhibition" or "a graphic focus on the genitals."

The law makes an exception for material possessed by the child's parents or used for a "bona fide" artistic, educational or scientific purpose.

In a bitter dissent, Justice Brennan, joined by Stevens and Marshall, warned that persons may be prosecuted for owning pictures of "teenagers in revealing dresses" or "even of toddlers romping unclothed." Brennan warned particularly that prosecutions could be used to persecute gay people.

Likewise, he said, "pictures of topless bathers at a Mediterranean beach," Michelangelo's nude state of David or the "depictions of nude children on the friezes that adorn our courtroom" could be deemed "lewd exhibition" or a "graphic focus" on the genitals.

"What is an acceptable artistic purpose? Would erotic art along the lines of Robert Mapplethorpe's qualify?" Brennan asked, referring to the photographer whose sexually explicit photographs have become the subject of widespread controversy.

The case, Ohio vs. Osborne, involved Clyde Osborne, who was sentenced to six months in prison after police searched his house and found photographs of a nude 14-year-old boy.

"When speech is eloquent and the ideas expressed lofty, it is easy to find restrictions on them invalid," Brennan

wrote. "But were the First Amendment limited to such discourse, our freedom would be sterile indeed. Mr Osborne's pictures may be distasteful, but the Constitution guarantees both his right to possess them privately and his right to avoid punishment under an overbroad law."

The high court decision was sharply criticized by even mainstream civil libertarians. An May 1 editorial in the Atlanta Constitution called the ruling "unnecessary and ill-advised."

"As Justiced William Brennan wrote in his dissent, mere nudity has been judged by the court as an inadequate standard for determining what is pornographic. Who's to say that possession of a snapshot of a neighbor's newborn wouldn't render an Ohioan liable to prosecution? And what of a drawing of a child nude? Would that be actionable?" The editorial went on to urge states to "be careful how they write legislation in this area."

States besides Ohio that outlaw possession of child pornography (with "pornographic" variously defined) are: Alabama, Arizona, Colorado, Florida, Georgia, Idaho, Illinois, Kansas, Minnesota, Missouri, Nebraska, Nevada, Oklahoma, South Dakota, Texas, Utah, Washington and West Virginia.

A New York attorney familiar with the laws tells the Bulletin that he expects virtually all states will pass possession laws within six months.

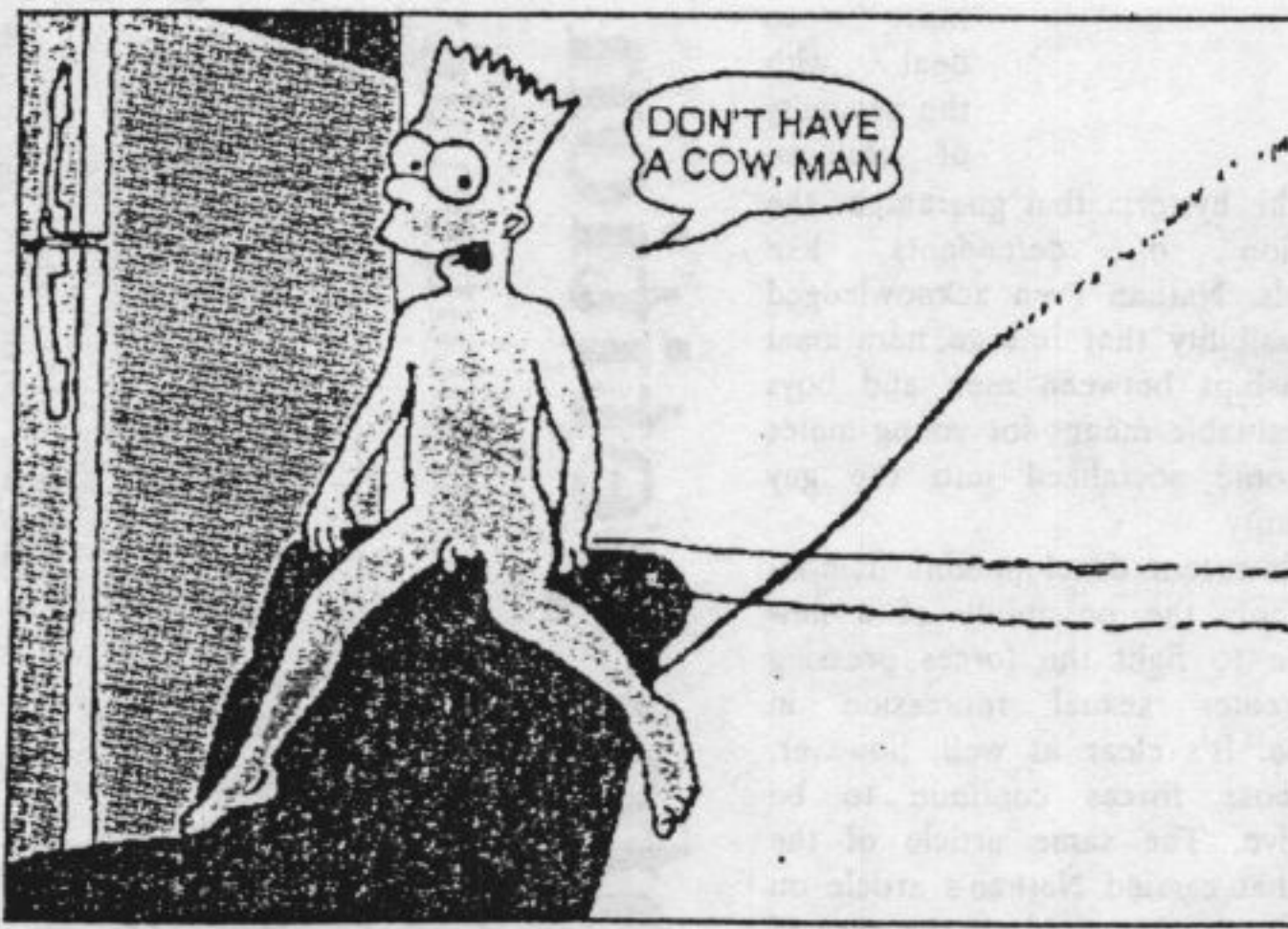
A number of state legislatures have acted already. A new Delaware law bans possession of nudity of minors as depicted for sexual stimulation or gratification, according to Ron Smith, an attorney for the Delaware state House of Representatives. The law provides for penalties of up to two years in jail and a \$1000 fine. Smith says the under the Delaware law, Robert Mapplethorpe's photo exhibition, "The Perfect Moment," which contains depictions of nude minors, would be illegal. □

Pop Icon Joins Battle Against Censorship

by Chris Farrell NAMBLA JULI/AUG

Bart Simpson, the smart-mouthed son of Matt Groening's cartoon family The Simpsons on the Fox television network, has won fans across the country. Perhaps more remarkable than the sheer numbers amused by the crudely drawn character is Bart's mutability. Alongside sanctioned T-shirts featuring Bart on a skateboard or with his family, consumers can find a host of unauthorized Barts, appealing to a staggering range of political and cultural tastes.

A homophobic rendering of Bart, labled an "AIDS activists," aiming a slingshot and saying "Back off fag," is a troubling example of the phenomenon. But there are also a series of "Black Barts," including Air Bart stuffing a basketball, a dreadlocked Bart Marley and a Snap Bart singing "I got the

power!"

The most politically savvy Bart though, was mailed anonymously to the Bulletin last month. A computer created rendering of a nude Bart shows him repeating one of his catch phrases from the television show: "Don't have a cow, man." Though he's clearly Bart from the neck up, his pose recreates the celebrated Robert Mapplethorpe photo of Jesse McBride, which drew an obscenity indictment for the director of Cincinnati's Contemporary Art Center when the picture was exhibited there.

NAMBLA members handed out the picture, with appropriate commentary, at the Heritage of Pride march, the New York City celebration of Gay Pride day. The flier proved to be a popular item, with spectators so eager for copies that the supply of 2,500 was exhausted before the parade was half finished.

Though Bart's no political activist on the show, cartoonist Groening has shown a progressive bent both in The Simpsons and his earlier Life in Hell comic strip. His work has consistently used humor to reveal the second class status of children in America, so one hopes he's enjoying Bart's full-frontal display as much as the rest of us. □

Dear Ann: I recently read your column about a molester who went for counseling and received only one year in jail. Three years ago, my 17-year-old son agreed to confess to touching a child after he was promised by the state that he would be given professional help. After he confessed, the tables quickly turned, and he was labeled a criminal. The arresting detective said, "If that was my kid, I'd shoot him." Our son was convicted of one count of molestation (first offense) and

received 12 years with no parole. This is the minimum sentence for child molestation in Arizona.

Since that time he has received no psychiatric help, no counseling and no assistance of any kind. He sits in his cell day after day waiting for the 12 years to be up. By now the child may have forgotten the five minutes of touching, but for us the suffering goes on — maybe for the rest of our lives.

Can you tell me, Ann, where is justice? Why can a terrible thing like this happen if you live in the wrong state? I am heartsick and cannot understand this cruel sentence that may ruin a young man's life. Please help me. — Oppressed in Arizona

Dear Mother: That "five minutes of touching" may seem

inconsequential to you, but it could have a horrendous effect on that child for many years to come.

I agree, however, that 12 years with no chance of parole is an extremely harsh sentence for a first offense, especially for a 17-year-old. Moreover, it is outrageous that your son is receiving no counseling. I send my condolences to you, dear.

And here is a plea for compassion to anyone in Arizona who might possibly take another look at this case. Please let me know if you can help.

Ann Landers, a columnist with the Creators Syndicate, writes daily in the Post-Intelligencer. Write to her at P.O. Box 11562, Chicago, Ill., 60611-0562.

8-12-90

Photo Flaps Forces Radical Review of Child Sexuality

by Chris Farrell NAMBLA JULY/AUG

When Senator Jesse Helms seized upon the photographs of Robert Mapplethorpe as symbols of the kind of "obscenity" supported by government grants to the arts, he failed to reckon with the potency of the images. The demagogue from North Carolina has since learned that the photos have a power he can't control; they have become a symbol instead of authoritarian attempts to stifle free expression.

The contretemps over the proposed exhibition of Mapplethorpe works at Washington D.C.'s Corcoran Gallery was far from the decisive victory Helms and other reactionaries hoped for, and the courageous stance by artists including David Wojnarowicz demonstrated the existence of a community prepared to fight censorship.

Mapplethorpe's work has a broad range, from photos of flowers to depictions of sado-masochism. A photo of a naked boy and one with a young girl playfully pulling up her skirt were among those singled out for opprobrium, but it was the S/M shots, including a self-portrait of Mapplethorpe with a bull-whip up his ass, that received most of the attention from Helms and others in early attacks. When the exhibition opened in Cincinnati, a special focus turned to Mapplethorpe's nude photographs of children. The director of the Contemporary Arts Center there was indicted on obscenity charges under an Ohio statute forbidding the possession of "any material or performance that shows a minor who is not the person's child or ward in a state of nudity."

Perhaps shaken by the backlash against censorship, Midwestern right-wingers chose a narrower field for battle. But instead of falling back to the mealy-mouthed liberal line that defends only activities "between consenting adults," those resisting Helms and his forces have, in some encouraging cases, re-examined their own attitudes toward childhood nudity and sexuality and come out on the side of the angels.

The Mapplethorpe flap (along with California's failure to win convictions in the McMartin Pre-School case) provided both a spur to action and the media space where a more general

shift in attitudes could coalesce. But it's also prompted further attacks on photographs clearly conceived as works of art that feature children's nudity.

A *Washington Post* article included interviews with some of Mapplethorpe's young subjects, their parents and friends. Nine-year-old Melia Marden, who posed for the photographer six years ago, explained that "everyone was born without clothes" and

that she likes the picture Mapplethorpe took of her. For a sidebar to her *Village Voice* article, C. Carr spoke to Jesse McBride, the subject of one of the photos that brought the Cincinnati indictment. "It's sick to equate [the photography] with pornography," Jesse, now 18, told Carr.

Other signs of a backlash against repression included an editorial cartoon mocking those who would label all depictions of childhood nudity obscene. But the most extraordinary evidence of a basic rethinking of prevailing liberal attitudes towards children, nudity and sex came in another *Village Voice* article, this one by Debbie Nathan. It discussed the case of Kelly Michaels, convicted on sexual abuse charges stemming from her employment at a day care center. While Nathan's article argued that the

Michaels' conviction was flawed, it avoided the routine castigation of pedophiles that writers of such articles usually include to certify their credibility.

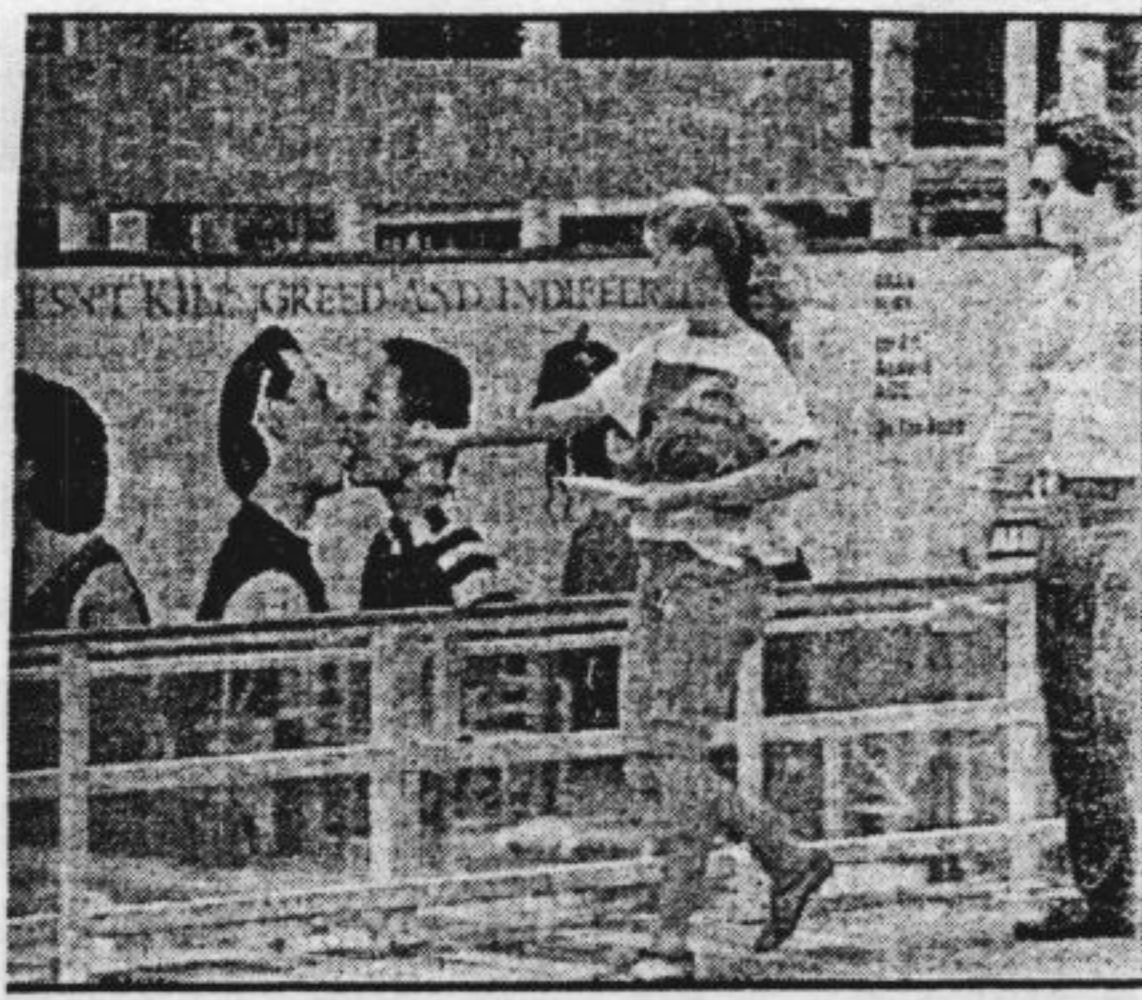
Instead, Nathan argued, America's reluctance to deal with the sexuality of children

feeds the hysteria that guarantees the conviction of defendants like Michaels. Nathan even acknowledged the possibility that intergenerational relationships between men and boys are a valuable means for young males to become socialized into the gay community.

Such recent developments demonstrate only the possibility of a new coalition to fight the forces pressing for greater sexual repression in America. It's clear as well, however, that those forces continue to be aggressive. The same article of the *Voice* that carried Nathan's article on Michaels also reported on the case of

Jock Sturges, a California photographer with a sterling reputation as an artist, who is facing obscenity charges for pictures including nude girls with their parents. In another case, a photograph of a nude father and son by Walter Chappel, which has been widely published and exhibited in the nearly thirty years since it was taken, was labeled obscene by a federal attorney. Richard Cohen, who seized a print and seeks to destroy it, admitted, "I'm not an artist." He added, "I'm generally very liberal on these things, but I personally find it quite offensive."

One liberal reaction to such government action has been the attempt to mark certain images as "art," giving them protection that "pornography," whatever that is, wouldn't enjoy. But authorities continue to demonstrate their reluctance to make such a distinction, creating the need for a radical response that opposes and government control of sexuality and free expression. □

LO 17
• Posters van een anti-aids-campagne in Chicago hebben de woede opgewekt van een groep dominees die hebben bedreigd de posters zwart te verven of zelfs van de borden te scheuren indien ze niet worden verwijderd en vervangen door andere. De poster toont naast een man die een vrouw kust, ook twee elkaar kussende mannen en vrouwen.
(foto AFP)

First sex predator petition is filed

Case of 69-year-old convict could test constitutionality of new state law

By Debra Carlton Harrell S.P.I. id P-I Reporter

Clark County Prosecutor Arthur Curtis announced yesterday he has filed a petition against a 69-year-old convicted sex offender in a move that could create the first test case of Washington's controversial new civil commitment law.

Curtis filed a petition in Clark County Superior Court late Thursday afternoon, saying he believed there was "probable cause" under the new law to hold convicted sex offender Douglas Brown Aikens as a "sexually violent predator."

Aikens was due to be released that same day from Twin Rivers correctional facility in Monroe. But following the signing of an order by Judge Thomas Lodge, Aikens, instead, was transferred to a newly created civil commitment facility at Monroe.

Aikens will undergo a psychiatric evaluation at the facility to assess whether he is a sexually violent predator.

If the evaluation does not determine him to be a sexually violent

predator, he would be released into the community, Curtis said.

But if found to be such a predator under the law, Aikens would have the right to a jury trial within 45 days to determine if he would be civilly committed.

"We felt we had no choice but to file the petition," Curtis said. "In our opinion, he meets the legal definition of sexually violent predator and should be detained."

"We know the defense bar is out there," Curtis added. "The importance of this case will be to set the constitutionality of the statute. We expect a major court battle."

Curtis' petition alleged that Aikens is a sexually violent predator and a threat to public safety.

Aikens, dubbed the "Candy Man"

poses him to repeating sexual crimes, Curtis said. Aikens' history fit the law's definition of "predatory," meaning "acts directed toward strangers or individuals with whom a relationship has been established or promoted for the primary purpose of victimization."

"The man had a clubhouse. He'd invite kids over, give them candy to boys, nurture relationships," Curtis said. "How many 69-year-old men do you know with clubhouses?"

Jeff Sowder, appointed yesterday by the court as Aikens' defense attorney, said he expected the case to be "quite a battle" if it does go to court.

"I see it as a constitutional issue," Sowder said. "I suspect the idea of labeling someone as sexually predatory is like the old 'scarlet letter' — once you get the letter on, you're always guilty."

"There is more at stake in this case than one man's rights," Sowder said. "I've always been dubious about psychologists labeling people on the prediction that they may harm, predicting they are going to be bad. It goes against the very concept of presumption of innocence."

for offering candy to neighbor children as a lure, was convicted in 1986 of four counts of statutory rape in the second degree and "one count of indecent liberties" involving two juvenile boys, ages 12 and 14. He has served four years of a 5 1/2-year sentence.

The new law, which went into effect July 1 but has yet to be tested, was part of a sweeping set of regulations passed by the Legislature earlier this year to control sex offenders.

But experts say that of the 750 convicted sex offenders released annually from state prisons, only a handful are expected to be tried under the law. Prosecutors must prove to a jury beyond a reasonable doubt that an offender is a "sexually violent predator" with a "mental abnormality" or "personality disorder" that predis-

I suspect the idea of labeling someone as sexually predatory is like the old 'scarlet letter.' — Defense attorney Jeff Sowder

Trouw VRIJDAG 24 AUGUSTUS 1990

Zorg om toename aantal psychoten

door Hans Marijnissen

UTRECHT – Eigenlijk houdt prof. dr. F. H. L. Beyaert helemaal niet van een afscheid met officieel genodigden en een praatje van de staatssecretaris van justitie. De geneesheer-directeur van het Utrechtse Pieter Baan centrum, de kliniek waar verdachten van ernstige misdrijven worden onderzocht, heeft liever een feestje met zijn naaste medewerkers.

Hij is bescheiden, zeggen die naaste medewerkers, en Beyaert houdt er niet van in het middelpunt van de belangstelling te staan, ook niet als hij na twintig jaar Pieter Baan centrum met vut gaat. Toch heeft Beyaert in het verleden de belangstelling gezocht, gewild of ongewild. Zo'n twee jaar geleden nog haalde hij de kranten met de uitspraak dat bij incest niet het kind, maar de dader uit huis moet worden geplaatst. Desnoods door middel van een straatverbod.

Daarvoor kwam Beyaert in de belangstelling toen hij als getuige-deskundige moest rapporteren over de toerekeningsvatbaarheid van de ontvoerder en moordenaar van Ahold-topman Gerrit-Jan Heijn. En eind jaren zeventig was Beyaert het volstrekt oneens met de deskundigen die stelden dat verdachte Pieter Menten krankzinnig was. Volgens Beyaert kon Menten best terechtstaan.

Echte plaats

Beyaert, tevens buitengewoon hoogleraar in de forensische psychiatrie aan de rijksuniversiteit van Utrecht, is volgens velen de man die de psychiatrie een echte plaats heeft gegeven in strafrechtelijk Nederland. Hijzelf vindt dat te veel eer, zegt dat zijn voorgangers als geneesheer-directeur J. Kloek twintig jaar geleden al flink aan de weg hebben getimmerd. „Maar je kunt inderdaad constateren dat de psychiatrie in Nederland een uitstekende plaats heeft in de strafrechtspleging, wie daar dan ook verantwoordelijk voor is. We hebben in Nederland al vroeg voor het schuldstrafrecht gekozen en niet voor het daadstrafrecht, dus onderzoeken we verdachten als daarvoor aanleiding is op twee dingen: in hoeverre is de verdachte toerekeningsvatbaar, en is de verdachte gevaarlijk

voor de maatschappij?”

„Dat gebeurde veertig jaar geleden natuurlijk ook al,” zegt Beyaert, „alleen moet je niet vragen hoe. De psychiatrische diagnose luidde toen: 'die man is psychopaat'. Daarmee was alles gezegd, terwijl dan eigenlijk nog niets is gezegd. Het gaat juist om de mate van toerekeningsvatbaarheid. Hoe gevaarlijk is iemand precies, welke behandeling heeft de verdachte nodig? In feite is de toerekeningsvatbaarheid of het gevaar dat iemand vormt voor de maatschappij, in lagen opgebouwd. Hier bepalen we gradaties.”

In het Pieter Baan centrum, dat de status heeft van huis van bewaring, worden jaarlijks ongeveer tweehonderd verdachten van ernstige misdrijven gedurende zeven weken onderzocht, geobserveerd vooral. Beyaert is degene geweest die destijds een zogenoemd multidisciplinair team heeft geïntroduceerd. Een verdachte krijgt tijdens zijn verblijf in Utrecht niet alleen met een psychiater te maken, maar met een team van deskundigen onderwie een jurist, een psycholoog en een maatschappelijk werker.

Nadat Beyaert de scepter over de kliniek ging zwaaien, introduceerde hij ook de participerende observatie. Begeleiders hebben hetzelfde dagprogramma als de verdachten en bundelen hun observaties in lijvige rapporten met daarin hun conclusies: in welke mate kan iemand een misdrijf worden aangerekend en in hoeverre is de verdachte gevaarlijk voor de maatschappij. In ongeveer dertig procent van de gevallen wordt onvoorwaardelijk terbeschikkingstelling (tbs) geadviseerd, omdat de deskundigen bang zijn dat de verdachte opnieuw in de fout gaat.

Beyaert zegt dat zijn werk hem politiek vrij links heeft gehouden, niet vreemd voor iemand die de psychische toestand van zijn cliënten keer op keer plaatst in een duidelijk sociale context. „Verdachten zijn nu eenmaal vaak in hun jeugd intens verwaarloosd, en komen uit kansarme gezinnen. Een kind met bijvoorbeeld een kleine hersenbeschadiging kan in een veilig nest nog redelijk functioneren. De ongedurige peuter met ongecontroleerd gedrag die net iets te vaak zijn glas met melk omstoot, heeft bij geduldige ouders die af en toe nog eens een boek lezen, een kans. Die kunnen de aandacht opbrengen, gaan wellicht

eerder naar een arts die hen adviseert wat puzzeltjes met het kind te doen.”

„In grote gezinnen in kleine woningen, met weinig geld, is zo'n druk kind snel het zwarte schaap. Die ouders weten niet wat te doen. Op school valt zo'n kind ook uit de boot, gaat spijbelen en moet het jatten om z'n tijd door te komen. Het lijkt een cliché, maar dan gaat het van kwaad tot erger. Zo'n ontwikkeling naar delinquentie heeft duidelijk te maken met de sociale omgeving waaruit de verdachte komt. En daarmee wordt dit dus politiek verhaal.” Een overheid zal volgens Beyaert moeten trachten te voorkomen dat zulke verschillen in sociale omgeving optreden.

„Ik kan me nu bijvoorbeeld niets voorstellen bij het plan voor grotere basisscholen, en ik verbaas me over het feit dat een socialistische staatssecretaris daar in eerste instantie zo enthousiast over is. Kinderen op grote scholen zouden beter leren rekenen, zegt een commissie. Maar het is toch duidelijk dat dit ten koste zal gaan van de persoonlijke begeleiding.”

De geneesheer-directeur maakt zich verder zorgen over het grote aantal psychiatrische patiënten die door de liberalisering van de psychiatrie vrij op straat rondlopen, en maar moeten zien hoe ze overleven. „Je kunt zeggen dat zij uit vrije wil zwerven, maar ik heb daar zo mijn twijfels bij. Een deel zal het redden, een flink deel doet dat niet: gaat stelen of pleegt ernstiger delicten en komt dan weer bij ons terecht.” De psychotische zwerfer heeft dan het etiket 'crimineel', terwijl hij gewoon in een psychiatrische inrichting thuishoort.

Beyaert prijst na twintig jaar geneesheer-directeur geweest te zijn van de observatiekliniek de Nederlandse magistratuur, die volgens hem de adviezen van de deskundigen over verdachten zeer serieus neemt. Zo'n negentig procent van de adviezen van het Pieter Baan centrum worden door de rechter overgenomen. „Het is echt uitzonderlijk te noemen hoe rechters op onze rapporten ingaan, zeker als je naar het buitenland kijkt. In Nederland worden goede vragen gesteld, rechters lezen zich goed in. De rechterlijke macht heeft de waarde van tbs-regeling goed kunnen inschatten.” In tegenstelling trouwens tot de verdachten zelf (die kritiseren de regeling omdat de lengte van de

VN II
BIBEB

Psychiater Herman Musaph

Je schreef over de huid als communicatieorgaan: 'Elkaar leren kennen en begrijpen is ook het leren kennen en begrijpen van elkaars huidreactie.'

'In het begin van deze eeuw werd al gewezen op de betekenis van de huid in het erotisch leven van de mens. Maar nu weten we dat huidcontact van geweldige betekenis is voor de gevoelsontwikkeling. Daarom is het zo belangrijk dat kinderen gestreeld en geknuffeld worden.'

Storm van woede wegens 'de heksenjacht op onschuldigen, ten onrechte verdacht van incest'.

En: 'Ik ken iemand die het hele land afreist alleen om rechtszittingen over verkrachtingen bij te wonen. Mogelijk is die persoon zelf slachtoffer van seksueel geweld, maar de verontwaardiging wordt heel vaak gebruikt om te bewijzen hoe gemeen mannen kunnen zijn. Woede grijpt ogen en mond in de tang. De bron is vaak afkeer van seksualiteit. Net als die campagnes tegen soft porno, terwijl we niet weten of dat soort porno schadelijk is. Ik vind het een negatief bijverschijnsel van de emancipatie van de vrouw. Soms zie ik in de roep om emancipatie een enorme afkeer van de man en van eigen seksueel beleven. Dat vind ik een ongezond verschijnsel.'

Enorme afstand

Die afkeer kan het gevolg zijn van slechte ervaringen, de manier waarop bepaalde mannen zich gedragen. Observeert me in merkbare verbazing. 'Weet je wat wij hiervan zeggen? God laat mijn smoes gezond.'

behandeling niet vaststaat) en een groot deel van de burgers (die vinden dat een tbs maar een elite-behandeling is).

„Die onvrede bij de burgers over tbs wordt natuurlijk gevoeld door een aantal gruwelijke incidenten met tbs-gestelden op proefverlof. De incidenten van de afgelopen jaren zijn ernstig, maar ik herhaal, het zijn incidenten, fouten. Tussen 1980 en 1988 hebben zich in totaal vier ernstige ontsporingen van tbs-gestelden op proefverlof voorgedaan, ter-

wij in die periode 800 mensen uit tbs zijn vrijgekomen. Ik blijf volhouden dat we behoorlijk kunnen voorstellen of iemand gevaarlijk is voor de samenleving en dus moet worden vastgehouden.”

Beyaert zal bij zijn afscheid pleiten voor een betere evaluatie van de terbeschikkingstelling. „Het is toch te gek dat er helemaal geen onderzoek wordt gedaan naar de effecten van tbs? Er is alleen een rapport over recidive van tbs-gestelden en daaruit blijkt dat tbs helpt. Maar ik

zou wel willen weten wat de cliënten daadwerkelijk aan de tbs hebben gehad, zodat het personeel in de klinieken weet waarvoor het het doet. Er is ook nooit een vergelijking getrokken tussen een tbs-behandeling en celstraf. Nooit is onderzocht waarom ouders hun kinderen doden, en het eerste rapport over partnerdoding moet nog verschijnen.” Beyaert zou het wel weten als hij als onderzoeker aan de universiteit was verbonden. Maar dat is het nu net: hij gaat in de vut.

Fractievoorzitter CDA ziet nieuwe actualiteit in christelijk-sociaal denken

Brinkman vraagt meer aandacht voor gezin

VK 31
Van onze verslaggeefster
DEN HAAG — CDA-fractievoorzitter Brinkman heeft de christelijke werkgevers en de vakbonden aangespoord in de bres te springen voor het gezin. In hun cao's moeten zij voorrang geven aan werknemers die in hun eentje de kost verdienen voor hun familie. De overheid, vindt Brinkman, kan niet de enige zijn die zich bekommert om gezinsvriendelijke maatregelen.

De CDA-fractieleider sprak op een bijeenkomst ter herdenking van het 100-jarig bestaan van de christelijk-sociale organisaties. Hij spoorde deze aan een tegenwicht te bieden aan plannen zoals die van de vakcentrale FNV voor een „radicale” individualisering van de sociale zekerheid.

Ook de overheid ontkomt niet aan deze discussie, voorspelde Brinkman. Maar zowel de politieke partijen als andere christelijke organisaties moeten pal staan „voor onze basisstelling van solidariteit”. „Wie meer monden moet voeden uit één slecht gevulde portemonnee heeft meer recht op steun en aandacht dan wie kan putten uit meer dan één en dus beter gevulde portemonnee”.

De bijeenkomst was georganiseerd door het Convent van christelijk-sociale organisaties. Een eeuw geleden werd

in Amsterdam het eerste christelijk-sociaal congres gehouden. Tezelfdertijd verscheen de pauselijke encycliciek Rerum Novarum over de erbarmelijke leefomstandigheden van de arbeiders.

Het christelijk-sociaal denken is opnieuw actueel, betoogde Brinkman. Niet alleen de verzorgingsstaat heeft volgens hem zijn glans verloren, maar ook de individualisering en het economisch taalgebruik van de jaren tachtig. Daarentegen groeit de belangstelling voor de eigen identiteit. De kerken worden weliswaar steeds leger, maar de belangstelling voor christelijk geïnspireerde organisaties neemt toe.

„Het CDA is veel hechter in de samenleving verankerd dan in de jaren zeventig voor mogelijk werd gehouden. Christelijke organisaties vinden hun leden vooral onder jongeren. Bijzondere scholen blijven beter bezocht dan openbare scholen en de convents-organisaties bloeien in ledental.”

Het draait alles om solidariteit en rentmeesterschap. In tegenstelling tot sociale en liberale organisaties, passen de christelijke niet in kille schema's die de relatie tussen overheid en burger schetsen. Zo'n schema bevredigt onvoldoende, vindt Brinkman. De christelijke organisaties kiezen voor een samenleving waarin „de bijbels gefundeerde verantwoordelijkheid centraal staat”.

BRINKMAN

Het maatschappelijke middenveld speelt in deze opvatting een steeds belangrijker rol. Ook gisteren pleitte Brinkman voor versterking van die positie. Verwijten aan het adres van de christelijke organisaties dat zij een nieuwe „zuil” oprichten of het corporatisme willen laten herleven, wees

Brinkman van de hand. De christelijke organisaties moeten volgens hem samenwerken en anderen voor de eigen standpunten zien te winnen. Niet alleen in Nederland maar straks ook in Europa.

Concreet betekent een groei van de eigen verantwoordelijkheid dat de overheid terugtreedt. Brinkman noemde het onjuist dat het kabinet voortdurend nieuwe geldbronnen aanboort om de stijgende collectieve lasten te betalen. Hij bekritiseerde het voornemen van het kabinet het overheidsstekort te dichten met een extra opbrengst van het aardgas. Maar hij toonde ook begrip. „In een jaar van spanning en onzekerheid in de wereld kunnen er redenen zijn voor incidenteel beleid”.

Maar het deugt niet. De overheidsuitgaven moeten terug van Brinkman, ook als dat de burger geld kost. „We moeten de bereidheid tonen minder afhankelijk te zijn van subsidies en prijscompensatie. We moeten bereid zijn nadere afwegingen te maken in onze particuliere bestedingen, bijvoorbeeld ten gunste van het milieu. Zulk soort beperkingen die mensen meer op eigen benen doet staan — en waarom zou dat ook niet kunnen voor sommige huursubsidie en studiefinanciering — concretiseert ons streven naar gespreide verantwoordelijkheid.”

Aandacht voor het gezin? Brinkman, zo kan dat niet!

VK 1-9
Als ik, zoals Brinkman wil (de Volkskrant van 31 augustus), meer aangesproken zou worden op het serieus nemen van mijn verantwoordelijkheid, zou ik het wel weten.

Als alleenstaande ouder van drie kinderen zou ik mijn baan onmiddellijk aan de wilgen hangen. Van die baan is het maatschappelijk nut mij nooit helemaal duidelijk geworden, maar ik moet wel blijven werken omdat ik van de bijstand niet vier personen verantwoord kan voeden (als diëtist meen ik dat te kunnen beweren).

Ik zou gaan doen wat mijn verantwoordelijkheidsgevoel mij ingeeft, maar waarvoor ik in de huidige situatie geen kans krijg. Ik zou thuis kunnen zijn in de vijftien weken dat mijn twee ruziende pubers vakantie hebben, zodat ik kan ingrijpen als zij onverantwoord dingen dreigen te gaan doen. (Zowel de bijstandswet als de belastingwet vindt dat mijn rol als ouder voor deze kinderen van twaalf en veertien jaar is uitgepeeld.)

Ik zou er en passant voor kunnen zorgen dat ze in deze belangrijke periode van hun leven gezond eten, op tijd sporten en hen in allerlei situaties verantwoord gedrag kunnen aanleren. Ik zou ze kunnen verzorgen als ze ziek zijn. Ik zou op de scholen en in de wijk wegbezuinigde klussen kunnen aanpakken op gebieden waar mijn capaciteiten liggen.

Ik zou mijn huis en spullen beter kunnen onderhouden, zodat ze langer meegaan, mijn afval gescheiden kunnen bewaren en wegbrengen en elke dag boodschappen kunnen doen zodat conserverende verpakkingen achterwege kunnen blijven. Ik zou mijn kleren zelf kunnen maken, zodat er voor mij geen kinderen en vrouwen in de Derde Wereld onder slavenomstandigheden te hoeven worden ingezet. (Zij zouden dan ook ruimte krijgen voor verantwoordelijk gedrag.)

Ik zou mijn democratische verantwoordelijkheden serieus kunnen nemen en mij als volksvertegenwoordiger kunnen inzetten.

En tot slot: ik zou met mijn eigen gezondheid verantwoordelijk omgaan. Ik zou in het spitsuur het verkeer mijden, zodat ik niet vergiftigd of met fiets en al overreden kan worden. Ik zou voorkomen dat ik roofbouw pleeg op mezelf en niet wachten met uitrusten tot ik flink ziek ben. Ik en mijn kinderen zouden de samenleving minder snel tot last worden en wij zouden de samenleving grotere diensten kunnen bewijzen dan nu.

Maar mijnheer Brinkman, wilt u er dan voor zorgen dat mijn uitkering niet wordt afgepakt maar hersteld, of, liever nog, dat ik voor mijn maatschappelijk nuttige werk gewoon betaald word?

DEN HAAG M. van de Pol
Vrouw

VK 3-9

„Homo's zijn mietjes en kunnen niet sporten”, is één van de vooroordelen waarmee John Avis wil afrekenen. Avis is voorzitter van de Amsterdamse homo-volleybalvereniging Netzo (woordgrapje) en wil de Gay Games naar Nederland halen. In 1998 moet in Amsterdam het podium staan waarop homo's en hetero's zij aan zij (top)sport bedrijven.

Dat de Gay Games ook openstaan voor niet-homo's is nog nauwelijks doorgedrongen tot de wereld van de hetero's. In Vancouver, waar onlangs de vijfde homo-spelen werden gehouden, was slechts een fractie van de zeventuizend deelnemers hetero. Over vier jaar worden in New York vijftienduizend deelnemers meer verwacht. De organisatie in the big apple hoopt ook meer hetero's te verwelkomen dan de diehonderd die tijdens de Canadese Spelen actief waren. Nederland was in Vancouver vertegenwoordigd door 35 sporters, van wie er dertig lid zijn van Netzo. Het handjevol niet-volleyballers sleepte zeven gouden plakken uit de strijd. Haarlemmer Eric Rollenberg sprong er uit met goud op de tienkamp, bij het hoog- en het hinkstapspringen.

JOHN AVIS
wil Gay Games naar Amsterdam halen

John Avis kwam in Vancouver op het idee om Amsterdam kandidaat te stellen voor de Games van 1998. Of het tamelijk tolerante Nederland warm loopt voor de alternatieve Spelen is zeer de vraag. Ooit strandde een Haags initiatief op een golf van lauwe reacties. Avis: „Het is zaak om ons enthousiasme over te brengen op de homo-wereld. Nederland heeft eigenlijk geen cultuur op het gebied van homo-sport. Netzo is de enige club waarin homo's georganiseerd aan sport doen. In een land als de VS ligt dat heel anders. Daar is het fenomeen homo-sport flink ontwikkeld, noodgedwongen als gevolg van de ghettovorming.

In Nederland bestaat die noodzaak niet en op zich is dat natuurlijk best verheugend.”

— Is het dan niet overbodig om Gay Games te organiseren in een land waarin de homoseksuele sporter zich kennelijk vrij kan bewegen in de bestaande sportverenigingen?

Avis: „Nee, want de Gay Games zijn geen geïsoleerd evenement, maar juist geïntegreerd in de totale samenleving. De Gay Games hebben een sterk sociaal en recreatief aspect en dat was in Vancouver goed te merken. Overal in de stad was iets te beleven dat met de Gay Games had te maken. De Gay Games benaderen eerder de oorsprong van de Olympische gedachte dan de moderne Spelen zelf”. Volgens Avis zijn de Gay Games voor burgemeester Van Thijn een perfect middel tegen zijn Olympische kater. Avis: „Vancouver heeft zo'n drie miljoen gulden geïnvesteerd en een veelvoud van dat bedrag terugverdiend. Homo's zijn namelijk gezellige mensen die nogal verteren. In elk geval genoeg om de organisatie er uit te laten springen. Dat is een zekerheid.”

Alleenstaande vrouw mag kind adopteren

TR 21
ARNHEM (ANP) — Een 33-jarige vrouw uit Doetinchem mag de tweejarige Jeffrey uit Zuid-Korea adopteren. Dat heeft het gerechtshof in Arnhem, naar nu pas bekend is geworden, vorige maand bepaald. De Doetinchemse vrouw is op grond van deze uitspraak de eerste alleenstaande vrouw in Nederland die een kind mag adopteren.

Het hof vernietigde een uitspraak van de Arnhemse rechtbank uit maart van dit jaar. De rechtbank

oordeelde toen dat de Doetinchemse vrouw het kind niet mocht adopteren, omdat zij gescheiden was. Volgens een bepaling in het Burgerlijk wetboek mogen alleen echtparen die minstens vijf jaar getrouwd zijn een kind adopteren. Het hof week van die bepaling af, omdat de vrouw haar Zuidkoreaanse zoon al vrijwel vanaf zijn geboorte verzorgt. De biologische ouders van het kind zijn bovendien onbekend, zodat terugkeer naar het vaderland niet mogelijk is, aldus het hof.

Verbod op abortus blijft gelden in West-Duitsland

BONN (AP) — Activisten voor de vrouwenrechten en de liberale FDP hebben de slag om abortus verloren. De regering-Kohl heeft gisteren besloten dat vrouwen uit het huidige West-Duitsland ook na de Duitse eenwording hun zwangerschap niet mogen laten afbreken in de deelstaten die nu nog vallen onder de wetgeving van de DDR. De regering koos ervoor de verschillende abortuswetten in beide Duitse gebieden na de eenwording ten minste twee jaar te handhaven. Wat betreft abortus staat de Muur dus voorlopig nog overeind; Westduitse vrouwen die zich in de voorheen Oostduitse staten laten aborteren, zijn strafbaar.

SR 2210
In de Bondsrepubliek is het wettelijk alleen toegestaan abortus te laten plegen als het leven van de moeder in gevaar is, als de zwangerschap het gevolg is van verkrachting of incest, of als de geboorte buitengewone maatschappelijke en economische gevolgen zou hebben. Oostduitse vrouwen bezitten een fundamenteel recht op abortus, als dit maar gebeurt in de eerste twaalf weken van de zwangerschap. In West-Duitsland was er door verschillende groepen voor gepleit na de eenwording vrouwen uit het Westduitse gebied in staat te stellen een abortuskliniek te laten bezoeken in de voorheen Oostduitse deelstaten.

AC 3010

Korthals Altes stapt op uit Tweede Kamer

(Van onze parlementaire redactie)

DEN HAAG — Oud-VVD-minister Korthals Altes (59) gaat de Tweede Kamer verlaten. Medio volgend jaar wil de liberaal overstappen naar de VVD-fractie in de Eerste Kamer. In mei of juni 1991, de exacte datum staat nog niet vast, wordt een nieuwe Senaat benoemd. Korthals Altes zal dit najaar zijn kandidatuur stellen voor een plaats op de lijst voor de Senaat.

Korthals Altes was in de eerste twee kabinetten-Lubbers minister van justitie. Tussen 1975 en 1981 was hij voorzitter van de VVD. Vanaf medio 1981 tot eind 1982 maakte hij al deel uit van de Eerste Kamer.

Eerste opvolger voor Korthals Altes is het Limburgse oud-kamerlid Van Rey (45). Van Rey zat tussen eind 1982 en medio 1989 in de Tweede Kamer. Een omstreden interview, waarin hij openlijk toegaf met zijn auto regelmatig de maximumsnelheid te overtreden en een relatie legde tussen het kamerwerk, drank en vrouwen, deed hem voor de kamerverkiezingen van 1989 op een onverkiesbare plaats terechtkomen.

Van Rey wordt binnen de VVD ook beschouwd als de man die enkele maanden geleden de drijvende kracht was achter een poging partijvoorzitter Ginjaar weg te krijgen na de val van VVD-fractieleider Voorhoeve.

Ontvoeringen aangepakt

Justitie stroomlijnt terughalen kinderen

Van een onzer verslaggeefsters DEN HAAG — Kinderen die door hun vader of moeder naar het buitenland zijn ontvoerd, kunnen voortaan makkelijker worden opgespoord. Vanaf volgende week gaat op het ministerie van justitie een zogenoemde centrale autoriteit zich bezig houden met internationale kinderontvoering.

Uit Nederland worden jaarlijks gemiddeld dertig kinderen naar het

buitenland ontvoerd, meestal door een vader of moeder die na echtscheiding de ouderlijke macht is kwijtgeraakt. Om dergelijke kinderontvoeringen tegen te gaan, treden zaterdag twee internationale verdragen in werking. Elk land dat deze verdragen ondertekende, heeft zich verplicht een 'centrale autoriteit' in het leven te roepen. Hierdoor wordt opsporing van ontvoerde kinderen een stuk makkelijker. Als een kind vermoedelijk naar Spanje is ontvoerd, kan de Neder-

landse centrale autoriteit direct contact opnemen met de Spaanse instantie. Die zoekt de ontvoerder en kan hem of haar via gerechtelijke stappen dwingen het kind te laten gaan.

„Maar in het verdrag staat duidelijk dat in het belang van het kind moet worden gehandeld. Dus niet per se in het belang van de zoekende ouder of voogd”, aldus een woordvoerder van justitie. „Daarom zullen de centrale autoriteiten in elk land nauw samenwerken met instellingen voor maatschappelijk werk.” De verdragen zijn gesloten tussen 25 landen binnen en buiten Europa. De meeste Nederlandse kinderen worden naar België en Duitsland ontvoerd, landen die ook getekend

hebben. Maar voor kinderen die worden ontvoerd naar Marokko, Turkije en Egypte, kan de centrale autoriteit weinig doen omdat deze landen de verdragen niet hebben ondertekend. In die gevallen zal het opsporen van de kinderen nog, net als voorheen, worden overgelaten aan het ministerie van buitenlandse zaken.

Het ministerie van justitie heeft voor voogdij-instellingen en raden voor kindbescherming een brochure over de nieuwe werkwijze om ontvoerde kinderen op te sporen. Ouders, voogden en raden voor de kindbescherming kunnen zich voortaan rechtstreeks wenden tot de centrale autoriteit op het ministerie van justitie.

Huldeblijk aan Truffaut

Tedere observaties van een opgroeiend kind in bestorven kleuren

'LA PETITE VOLEUSE'

Twintig jaar lang liep François Truffaut met het idee rond een film te maken over een heel jong meisje dat achteloos haar leven verknoeit, een soort tegenstuk van 'Les quatre cents coups'.

Hij had er een scenario voor geschreven dat heette 'La petite Voleuse'. De dood belette hem het plan uit te voeren.

Claude Miller heeft zijn taak overgenomen als hommage aan de man die met zoveel liefde en speelsheid de turbulentie van de puberteit wist uit te beelden.

Hij situeert het gegeven in de jaren

vijftig. Hij gebruikt bestorven kleuren, die het zwart-wit zo dicht mogelijk benaderen. Hij brengt niet alleen hulde aan Truffaut, maar ook aan zijn prille hoofdrolspeelster, Charlotte Gainsbourg, dochter van Serge Gainsbourg en Jane Birkin. Hij is kennelijk verzot op het kind, hij heeft aandacht voor elke gezichtsuitdrukking en vooral voor elke lichaamsbeweging.

Ondanks de pre-occupatie met haar uiterlijk of misschien juist daardoor houdt de film zich op een afstand van het onderwerp. Wat in het begin een spelletjes is, het gapen van mooi ondergoed, wordt op het laatst bittere ernst. Maar het duurt wel erg lang voor de regisseur je

laat realiseren dat hier een kind haar ondergang tegemoet gaat, dat een hard lot haar wacht, dat ze van al haar gesteel haar alleen maar nog armer maakt.

Nog zou alles gered kunnen worden, een verlate schok komt vaak des te harder aan, maar Miller heeft gekozen voor een 'hoera-voor-het-leven'-einde dat helaas niet past in de context van haar bestaan. Ik kon de gedachte niet kwijtraken dat Truffaut deze film met meer tederheid, warmte en betrokkenheid zou hebben gemaakt.

W. Wielek-Berg

Amsterdam-Cinecenter. 16 jr.

Trouw DINSDAG 28 AUGUSTUS 1990

'Een van elke zeven priesters in Engelse staatskerk is homo'

Van onze kerkredactie AMSTERDAM, LONDEN — Van de priesters in de Engelse staatskerk is ongeveer 15 procent homo. Deze 1 400 geestelijken hebben meer te lijden van stress en neerslachtigheid dan hun heteroseksuele collega's.

Twee conclusies — of misschien beter: indrukken — die de Britse psycholoog dr. Ben Fletcher heeft gebaseerd op een enquête onder bijna 400 anglicaanse priesters, allemaal afkomstig uit de cliëntenkring van steungroepen voor homo-geestelijken.

In het verslag van zijn onderzoek (*Clergy Under Stress*, uitg. Mowbray) wekt de in stress gespecialiseerde psycholoog de anglicaanse kerk op, haar houding jegens deze priesters te veranderen. Ze zou vooral onderscheid moeten maken tussen homo-geestelijken met een vaste relatie en hen die nogal eens van partner wisselen. Ook met een speciale psychologische adviesdienst, opgezet door de kerk maar verder autonoom, zou de homominderheid onder de anglicaanse priesters zeer geholpen zijn.

Plattelanders

Behalve de homo's zijn ook de plattelandspriesters van de Engelse staatskerk recentelijk voorwerp geweest van wetenschappelijk onderzoek, in dit geval uitgevoerd door door sociologen van een *Royal Agricultural College* en theologen van

de universiteit van Nottingham. Twee van hun bevindingen: er is geen crisis in het plattelandspastoraat en de traditionele *country clergyman* is nog lang niet uitgestorven. Hun rapport portretteert deze figuur als iemand die wars is van leerstellige uitersten, voor de liturgie het eeuwenoude *Prayer Book* verkiest boven het nieuwerwetse *Alternative Service Book*, vrij veel tijd besteedt aan pastoraat en preekvoorbereiding, leunt op een actieve echtgenote en krap bedeed is met aardse goederen.

Werkweek

Volgens het onderzoek werkt een anglicaanse plattelandspriester gemiddeld 56,6 uur per week. Maar de onderlinge verschillen variëren tussen uitersten van 18,5 en 116,5 uur. Ook over wat 'werk' is, lopen de opvattingen uiteen. Eén vicar rekende er ook het uur toe dat hij per dag nodig had om een krant te kopen; de wandeling in kwestie beschouwde hij als een belangrijk onderdeel van zijn ambtsbediening. Relatief de meeste tijd besteedt de *country clergy* aan het afleggen van bezoeken.

Het homo- en het plattelandsonderzoek liepen in geografisch opzicht nogal uiteen. Van de anglicaanse homo-priesters die Fletcher onder de loep nam, werkte maar 14 procent in een landelijke omgeving; ruim een derde kwam uit de bisdommen Londen en Southwark. De grote meerderheid van hen etiket-

De meeste anglicaanse priesters op het echte platteland fietsen zonder veel aardse bagage op de kerkelijke middenweg, leert een recent onderzoek. FOTO ABC PRESS

teerde zichzelf als anglo-katholiek en niet bij uitstek orthodox. Onder de plattelandspriesters van het andere onderzoek zijn de wandelaars-op-de-kerkelijke-middenweg in de meerderheid, op korte afstand gevolgd door de anglo-katholieken. Maar één op de vijf is evangelicaal.

Fletcher's schatting van 15 procent homo-priesters is volgens *the Revd Richard Kirker*, secretaris van de *Lesbian and Gay Christian Movement*, aan de lage kant. Fletcher had, behalve hen die zich (al dan niet 'praktiserend') homofiel noemden, onder anderen ook biseksuelen met

voorkeur voor een homo-partner moeten meetellen, zei Kirker tegen de *Church Times*. Bovendien had hij zijn onderzoek ook moeten uitstrekken tot homo-groepen en -kerken.

De gemiddelde leeftijd van de door Fletcher ondervraagden was 45 (een derde was ouder dan 50). Zeven procent was getrouwd. Een kwart had een stabiele relatie met een homo-partner. Dat kwart was minder gestressed dan de rest. Fletcher: „Ze vertoonden een lager niveau van seksuele frustratie, voelden zich minder geïsoleerd en ervoeren de traditionele instelling van

hun parochianen als minder drukkend dan degenen die niet met een partner van hetzelfde geslacht leven.”

Geschrokken was Fletcher van de commentaren op de rest van de kerk die homo-priesters aan hun antwoorden op zijn vragenlijst hadden toegevoegd. Eén van hen schreef: „Ik vind het moeilijk anderen, en speciaal heteroseksuele mannen, te vertrouwen. Het bisdom behandelt je als een melaatse, een potentiële veroorzaker van schandaal of een nog niet ont-

Kerk

Contactadvertenties

Een advertentie kost f 8,- per regel. Een regel 38 lettertekens, incl. spaties en leestekens. Plaatsing volgt zo spoedig mogelijk na betaling met de acceptgiro, die u wordt toegezonden. Advertenties die racistische, seksistische of anderszins discriminerende aanduidingen bevatten worden geweigerd. Evenmin worden commerciële advertenties geplaatst. Advertenties en reacties aan: NVSH-Contacten, Postbus 64, 2501 CB Den Haag. Vermeld, als u reageert, het nummer van de betreffende advertentie(s) op de envelop.

BERSTANT AUG.
Jongeman zoekt knuffelvriendje/vriendinnetje. leeft. tot pim. 16 jaar. Liefst omgeving Haarlem/Amsterdam. Br. m. of z. foto o.e.r.
Brieven onder nummer 90-D-01.

Jongeman zoekt vriend. pim. 17-22 jr. Bij voorkeur omg. Haarlem, Kennemerland/IJmond. Br. m. of z. foto o.e.r.
Brieven onder nummer 90-D-02.

Heb jij als vrouw (af en toe op een woensdagavond) zin in 'n erotisch knuffelgesprek met man van 42 jr. (alleen telefonisch en anoniem?)
Brieven onder nummer 90-D-03

Vrijgezel 54 jr. gehandicapt. i.b.v. huis en auto. zoekt leuke lieve vrouw van 40 tot 55 jr. voor vriendschap en seks. Br. met foto o.e.r. Wie o wie.
Brieven onder nummer 90-D-04.

In de omg. Almere/mid Ned. zoekt een 43 jr. moll. baard man. R.W.W.-er klein hartje. veel liefde. een vrouw/moeder. Lt. 18/35. ras/geloof onb. die net als ik (homo) pedo is. of dit aanv. en rel./huw. wil. Jij moeder ik dus vader zijn/worden, samen plezier hebben. ik ben reeds 12 jr. geh. geweest! Discr. verz. e.v.t. foto(s) stuur ik terug.
Brieven onder nummer 90-D-05.

Psycholoog, zachtvaardig, lang en sportief, veertiger, gescheiden, zoekt vriendin tot 35 jaar. Brieven m. of z. foto'tje (o.e.r.) onder nummer 90-D-06

Man (25), aantrekkelijk, maar onervaren z.k.m. dame tot 45 jaar voor wijze seks- en liefdeslessen.
Brieven onder nummer 90-D-07.

Man 30. Enschede. zoekt jongen 12-17 die behalve vriendschap en knuffeltjes ook soms wat intiemers wil.
Brieven onder nummer 90-D-08.

Wij (m. en vr.) verschillen een generatie. doen creatief werk. houden van kinderen en van buiten zijn, en hebben het samen erg fijn. Maar soms heeft de jongere man (32) behoefte aan een jeugdige vriendin. Wie wil ongecond. blijven en zou toch nu en dan ons leven willen delen.
Brieven onder nummer 90-D-09.

Stel 44 en 59 jr., zoeken echte vriendin die in alles een vaste plaats inneemt.
Brieven onder nummer 90-D-10.

Zachtaardige, licht-bruine, slanke en 190 cm. lange aantr. 31 jr. gitarist, wil samen met vrouw gezelligheid en erotiek beleven. Omg. Randstad. Brieven liefst m. foto onder nummer 90-D-11.

Man (63) seksueel actief. zoekt gelijkgestemde vriendin om gezellig uit te gaan ect.
Brieven onder nummer 90-D-16.

Aardige aantr. donkere jongen 30 zkt m.sje. vrouw. echte. vrouwenv. 15-65 jr. voor vriendschap, seks. NVSH-avonden of toekijken. Liefst Oost Ned., maar afstand geen bezwaar.
Brieven onder nummer 90-D-13.

Sommigen noemen het een knuffel-vriendje. Voor mij is zo'n o.f-relatie veel meer. Verantw. zijn stukje opvoed., plezier, vader/zoon gevoel, gemak/vrije tijd moeder. Moeiers met zoon 9-13 jr. Drenthe/Overijssel, scrijft
Brieven onder nummer 90-D-14.

De wensdroom v.e. sport. naturalist. j.man. HBO. hetero. geen wisselaar. is regelmatig safe-seks m. een zwangere j.vrw. of zogende moeder m. teveel melk. Ben zeer potent. Drink grg. moedermelk. Kan altijd ontvangen. Br. m. tel.nr. vr. snel contact.
Brieven onder nummer 90-D-15.

2 Indiase jongens (25) Roermond zoeken knuffelvriendjes (8-17 jr.). Gehandicapte jongens van die leeftijd zijn ook welkom.
Brieven onder nummer 90-D-12.

OUDERS VAN NU

Mijn zoon is zo zachtaardig

Mijn zoon is zo zachtaardig. 't Is een schat van een ventje. Maar hij is, dat wordt me steeds duidelijker, niet zoals andere jongens van zijn leeftijd. "Hij is rustiger en zachtaardiger", hield ik mezelf voor. Toen ik echter laatst met hem bij de bakker was geweest, hoorde ik in het voorbijgaan een klant tegen de verkoopster zeggen: "Dat wordt vast een mietje." Ik schrok erg toen ik dat hoorde. Toch heb ik er met niemand over durven praten. Zelfs niet met mijn man. Maar het houdt me wel dag en nacht bezig.
Ella G. te B.

Wat jammer dat u zich zo'n zorgen maakt over het zachtaardige, vriendelijke karakter van uw zoon. Ten eerste zijn zachtaardige, lieve jongens en mannen even vaak heterosexueel als homoseksueel. Er spreekt een enorm vooroordeel in door als iemand over een zachtaardig kind zegt dat dat natuurlijk een mietje in spe is. Zachtaardigheid heeft echt helemaal niets met homosexualiteit te maken. En ten tweede: maakt het u echt iets uit of uw kind hetero of homo is? Is het niet het allerbelangrijkste dat uw kind gelukkig is en dat hij geaccepteerd wordt zoals hij is? Maar ten eerste als dat zachtaardige kind. Laat nog maar even open wat hij later worden zal.

Kinderen met gloeiendhete satehpennen mishandeld

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG, maandag

Een groepje 18-jarige Hage-naars is door de Haagse politie aangehouden nadat zij bizarre spelletjes hadden gespeeld met verhitte sleutels en satehpennen.

De jongens drukten in een vuurtje kokendhete gemaakte satehpennen tegen de bovenbenen van een 11- en 13-jarig scholierdje.

Een jongetje van vijf jaar kreeg een gloeiende sleutel-

naanger in de hand gedrukt. Het laatste slachtofferje moest zich in het ziekenhuis voor tweedegraads brandwonden laten behandelen. De daders zijn aangehouden wegens mishandeling. De achtergrond van hun daad is onduidelijk.

Pin Up Club stopt; Veronica doet het met de kleren aan

De frisse Veronica-omroepsters waren altijd nog het leukst. Het aan- en afkondigen van de Pin Up Club viel ze zwaar. Het liefst zwegen ze na afloop, terwijl het misprijzen van hun gezicht droop „gaan we nu snel kijken naar ons volgende programma...". Nooit: „we hopen dat u genoten heeft." Zeker één keer kon een omroepster haar afkeuring over de tiet-en-kont vertoning ook verbaal niet onderdrukken en floepte er iets uit in de trant van dat hebben we ook weer gehad.

De omroepsters zijn na 26 september van deze last verlost. Dan wordt de laatste van Jef Rademakers Pin Ups uitgezonden. Veronica stopt ermee. „Het is mooi geweest. Het contract met Dutch Dream is afgelopen en wordt niet verlengd. Nee, geen conflict. We willen na vier jaar gewoon iets anders", laat Veronica weten. Bij „iets anders" denkt Veronica niet aan een erotisch programma: „Binnenkort doet Veronica het weer met de kleren aan", laat men weten. En het is niet waar dat er druk vanuit de verenigingsraad op de programmaleiding is geweest. Het is ook niet waar dat men uiteindelijk is gewicht onder een overstelpende hoeveelheid kwaai post. Er kwamen nauwelijks nog boze brieven.

De kijkcijfers waren de laatste tijd ietsjepietsje minder, maar ook dat was voor Veronica geen reden om te stoppen: „Wij zijn niet zo gevoelig voor kijkcijfers." Een van de redenen waarom Veronique indertijd sneuvelde, was dat het programma weliswaar goed werd bekeken, maar geen adverteerder het aandurfde in de buurt van het programma

Foto Guus Dubbeiman

zendtijd te kopen. Naar Pin Up Club keken de laatste tijd tussen de zeventhonderdduizend en 1,1 miljoen mensen. Dat is voor het tijdstip van de avond (na elf uur) een gezond aantal. De STER heeft nooit gemerkt dat hun klanten per se niet in de buurt van het programma wilden adverteren. Ook niet per se wel, overigens. Het waarderingscijfer dat de kijkers

aan het programma gaven is altijd laag geweest: gemiddeld 6,1. „Dat komt doordat het een controversieel programma is", zegt een Veronica-medewerker. Dan geven sommige mensen uitzonderlijke lage waardering, al hebben ze dan wel eerst gekeken. Een keer was de waardering zelfs 5,2. Zo laag had een Veronica-programma nog zelden gescoord.

PATER DON GEARRESTEERD

LELYSTAD - Pater Don, de voorvechter voor jongeren in de homo-prostitutie, is gearresteerd. Op verzoek van justitie in de Bondsrepubliek wordt hij een dezer dagen uitgeleverd aan West-Duitsland. Hij wordt verdacht van oplichting en sociale verzekeringsfraude in zijn geboorteland. Pater Don (46) ijvert sinds twee jaar voor het oprichten van een tehuis voor straatkinderen. Hij kwam destijds naar Nederland om zijn geloof te verbreiden. Pater Don werd door de katholieke kerk in 1970 tot priester gewijd, maar keerde later de kerk de rug toe. Hij had er moeite mee celibatair te leven en ging na zijn uittrading homoseksuele contacten aan. In Lelystad staan pater Don bekend als een zeer gelovig mens. In zijn eigen kapel hield hij voordrachten en bijeenkomsten. Om zijn plannen voor het kindertehuis te ondersteunen, richtte hij de Stichting Pater Don op. Via bedelbrieven probeerde hij voldoende geld binnen te krijgen. De oprichting van het tehuis is tot dusverre niet gelukt, omdat de gemeente Lelystad er niet aan heeft willen of kunnen meewerken.

Jongeren met geloof zijn minder crimineel

(Van een verslaggever) DEN HAAG - Religieuze Marokkaanse en Nederlandse jongeren vertonen minder snel een neiging tot crimineel gedrag dan leeftijdgenoten die niet gelovig zijn. Dat blijkt uit onderzoek van Justitie.

Het onderzoek vond plaats onder jongeren van Marokkaanse, Turkse, Nederlandse en Surinaamse - Hindoe-staanse, Creoolse en Javaanse - afkomst. Hun antwoorden op vragen over bij voorbeeld kerkbezoek en gebed werden vergeleken met de mate waarin ze zich schuldig hebben gemaakt aan criminaliteit.

Op basis van literatuur werd verondersteld dat religie alleen een preventieve invloed heeft in groepen waarin religie nog een vooraanstaande rol speelt. Verwacht werd dat vooral Marokkaanse en Turkse jongeren minder crimineel zouden zijn, dan niet-religieuze jongeren. Het onder-

zoek van justitie kan die veronderstelling niet onderschrijven.

De Turkse en Marokkaanse jongens zijn de meest godsdienstige groepen en komen relatief vaak in aanraking met de politie. Nederlanders en Hindoestanen hebben de laagste misdaadcijfers maar verschillen onderling in religiositeit. De Creoolse jongens zijn even godsdienstig als Hindoestanen, maar komen bijna tweemaal vaker met de politie in aanraking.

Bij Marokkaanse en Nederlandse jongeren blijkt wel een relatie te bestaan tussen religie en criminaliteit. Hoe vaker jongens met de politie in aanraking komen, des te minder gelovig ze over het algemeen zijn. De mate van religiositeit 'op individueel niveau' blijkt derhalve wel degelijk relevant te zijn voor de geneigdheid tot crimineel gedrag, aldus de onderzoekers.

Amsterdamse instelling bestaat vijf jaar Steeds meer kinderen bezoeken rechtswinkel

(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM — De Kinderrechtswinkel van Amsterdam viert dit jaar het eerste lustrum. In de afgelopen jaren heeft deze vraagbaak voor minderjarigen z'n bestaansrecht bewezen. Steeds meer kinderen en jongeren weten de weg naar de instelling te vinden. Het voortbestaan van de Kinderrechtswinkel wordt evenwel bedreigd door gebrek aan steun van de overheid.

De Amsterdamse rechtswinkel voor minderjarigen werd in mei 1985 opgericht. Belangrijkste uit-

gangspunten zijn het geven van advies aan kinderen bij problemen op juridisch gebied en het verlenen van daadwerkelijke rechtshulp. Momenteel zijn in zeven gemeenten (waaronder Alkmaar) rechtswinkels voor kinderen actief.

De hulpvragers worden net als bij de rechtswinkels voor volwassenen cliënten genoemd. Vorig jaar kwamen meer dan 200 kinderen naar de winkel aan de Brouwersgracht 44. Dat betekende een toename met 50 personen vergeleken bij het jaar daarvoor. Het bestuur van de Kinderrechtswinkel is blij dat deze stijgende lijn zich ook dit jaar voortzet.

Echtscheiding

De problemen waar minderjarigen mee komen, weerspiegelen de

problematiek van vandaag de dag. Veel hulpverzoeken houden verband met de gevolgen van echtscheidingen, mishandeling en incest. Maar ook minder ingrijpende kwesties als het wegsturen van kinderen die aan een vakantiebaan begonnen zijn en de zeggenschap over een spaarbankboekje komen aan de orde.

Een team van twintig medewerkers die studeren of afgestudeerd zijn in rechten, pedagogiek of psychologie vangen de minderjaren op en helpen ze verder op weg. De meeste cliënten zijn een jaar of 16, 17 en de meerderheid is van het vrouwelijk geslacht. Het grootste deel van de bezoekers komt uit Amsterdam. Ongeveer 17 procent van de cliënten was vorig jaar uit de rest van Noord-Holland afkomstig.

De voorzitter van de stichting Kinderrechtswinkel, M. de Langen, is verheugd over de resultaten die de afgelopen vijf jaar bereikt zijn. In binnen- en buitenland bestaat waardering voor de activiteiten die de stichting ontwikkelt voor kinderen die in nood verkeren.

Juist omdat minderjarigen vaak afhankelijk zijn van oudere mensen is het goed dat er een onafhankelijke instelling is waar zij terecht kunnen met voor hen zwaarwegende problemen. De financiële toestand baart evenwel zorgen. M. de Langen: „Het blijft betreurenswaardig dat de algemene erkenning van het instituut niet gepaard gaat met een financiële ondersteuning van de overheid. Het voortbestaan van onze winkel blijft onzeker.”

Politie legt gesprekken in 'gezellige' kamer vast op video

N 1/1 N 30-8-90

Verhoor kinderen in speciale studio

Van onze verslaggever Frits Poelman

LEEWARDEN — De politie in de drie noordelijke provincies beschikt sinds gisteren over een speciale kamer voor het verhoren van jonge kinderen. In de kamer, in de kelder van het kantoor van de Stichting Jeugd en Gezin Friesland in Leeuwarden, is het zo gezellig mogelijk gemaakt. Geen metalen kasten en strenge bureaus zoals in een kil politiebureau, maar een grote zwarte tafel, gele vloerbedekking en een fleurige tekening aan de muur. Er ligt zelfs lego, voor als de aandacht even verslapt.

De verhoorkamer is bedoeld voor kinderen van 4 tot 10 jaar, die slachtoffer zijn van seksueel en lichamelijk geweld of getuige zijn geweest van een misdrijf. De rechercheur hoeft geen verslag te maken en kan dus alle aandacht op het kind richten. Een andere politieman neemt het gesprek vanuit een naastgelegen ruimte op met vier onbemande camera's.

Hij kan het gesprek ook volgen via een spiegelwand, die de tweede politieman en de regiekamer verbergt. Maar het kind weet wel wat er gebeurt. Voordat het verhoor begint, krijgt het een rondleiding. "Anders ontdekken ze halverwege het gesprek opeens de videocamera's, en voelen ze zich bedrogen."

De videoband, die zelf niet als bewijsmateriaal mag dienen, kan op verzoek worden vertoond aan een officier van Justitie of een rechter-commissaris. Volgens de politie kan een rechter door het zien van de band beter concluderen of er sprake is van een geloofwaardige verklaring, dan door het lezen van een schriftelijk proces verbaal. Voor het afstaan van de band is een juridische procedure ontwikkeld die volgens de politie de belangen van kind, ouders, onderzoekers en advocaten waarborgt.

Niet vlekkeloos

De praktijk heeft geleerd dat het verhoren van jonge kinderen lang niet altijd vlekkeloos verliep. Diverse onderzoeken zijn de mist in gegaan door het ontbreken van kennis. Een specifieke opleiding moet de politie deskundigheid bijbrengen, de verhoorstudio moet het kind een vertrouwelijk gevoel geven. "Ik hoop dat het helpt om kinderen een volwassen plaats in het strafproces te geven. Dat verdienen ze," aldus districtscommandant B. Schmidt van de rijks-politie in Friesland.

De politie ging bij zichzelf te rade naar aanleiding van de kritiek op de manier waarop in een aantal geruchtmakende zaken (Oude Pekela, de Bolderkar) met kinderen werd omgesprongen. Het trainingsprogramma werd ontwikkeld door de rijkspolitie in Amsterdam, met steun van specialisten. De cursus en de speciale videokamer werden zo'n succes dat politiekorpsen uit het hele land in de rij staan om er gebruik van te maken. Rechercheurs van de jeugd- en zedenpolitie in alle

arrondissementen van Justitie krijgen nu zo'n opleiding. Er komen ook videokamers in Zwolle, Eindhoven en Leiderdorp.

Volgens Schmidt is een kind als getuige net zo betrouwbaar als een volwassene. "Als ze maar op de juiste manier worden gesteund. Elke politieman weet dat volwassen getuigen de plank ook

wel eens flink misslaan. Bij kinderen wordt te vaak ten onrechte verwezen naar een zogenaamde fantasiewereld. Verklaringen over seksueel misbruik worden vaak niet serieus genomen omdat men niet wil geloven dat zo iets gebeurt." De rijkspolitie in Friesland kreeg vorig jaar zes- tot zevenmaal zo vaak te maken met kinderen onder de 12 jaar dan tien jaar geleden. Het aantal meldingen van incest steeg in die periode van 3 tot 50.

Buck verliest functies na blunder over Aids

Van onze verslaggever **VK 31**
AMSTERDAM — De Technische Universiteit Eindhoven zet de organisch-chemicus prof. dr H. Buck op een zijspoor. De hoogleraar verliest zijn functies als voorzitter van de vakgroep Organische Chemie en dekaan van de faculteit Scheikundige Technologie. Reden voor de maatregelen is dat Buck „als leider van een onderzoeksteam heeft gefaald“.

Buck trad kort voor Pasen prominent in het nieuws met de bewering dat dank zij een door hem ontwikkelde stof — chemisch veranderd DNA — de ziekte Aids binnen enkele jaren tot het verleden kan behoren. Maar achteraf bleek dat de stof waarmee in Amsterdam met succes laboratoriumtests op het Aids-virus zijn uitgevoerd, geen veranderd DNA bevat, althans niet in meetbare hoeveelheden.

Buck is door leden van zijn vakgroep al in een vroeg stadium geweest op de mogelijkheid dat „zijn“ stof niet zuiver was. Maar hij heeft daar niet naar geluisterd.

Het bestuur van de faculteit en het universiteitsbestuur concluderen dat Buck „onvoldoende heeft opengestaan voor serieuze kritiek“. Daardoor is een situatie ontstaan die „buitengewoon betreurenswaardig en pijnlijk is voor Aids-patiënten, onderzoekers en anderen bij wie mogelijk onterechte verwachtingen zijn gewekt“, aldus beide besturen in een verklaring die donderdag is uitgegeven.

De samenwerking tussen de vakgroep van Buck en het Laboratorium voor Humane Retrovirologie van prof. J. Goudsmit in Amsterdam is inmiddels beëindigd. Aan het Amerikaanse wetenschappelijke tijdschrift Science, dat op 13 april een artikel van Buck en Goudsmit over het onderzoek met gemodificeerd DNA publiceerde, is een correctie aangeboden, terwijl een vervolgartikel voor een ander tijdschrift is ingetrokken.

Goudsmit sprak donderdag op een

persconferentie in Amsterdam van een „droevige situatie“. Wie er de schuld van heeft, is volgens hem voor een belangrijk deel moeilijk te achterhalen. Het gevolg is evenwel „dat we nu weer terug bij af zijn. We hebben anderhalf jaar tijd verloren“, aldus Goudsmit.

Voor de TU Eindhoven heeft de affaire tot gevolg gehad dat de vakgroep Organische Chemie zes medewerkers is kwijtgeraakt. De week na Pasen nam prof. dr C. van Boeckel, deeltijdhoogleraar bij de vakgroep van Buck, ontslag, later gevolgd door dr ir L. Koole, een naaste medewerker van Buck. Verder hebben vier promovendi besloten naar elders te vertrekken.

Waargenomen

Het faculteitsbestuur gaat op zoek naar een nieuwe hoogleraar, die het voorzitterschap van de vakgroep van Buck overneemt. Tot diens aanstelling zal het voorzitterschap tijdelijk worden waargenomen. Met deze maatregelen hoopt het bestuur „het vertrek van waardevolle medewerkers tot staan te hebben gebracht“.

Over de positie die Buck de komende vier jaar tot zijn emeritaat in de vakgroep zal innemen, zal op korte termijn met hem worden gesproken. Het faculteitsbestuur streeft er daarbij naar „de wetenschappelijke expertise van Buck als organisch-chemicus voor de faculteit te behouden“.

De TU Eindhoven zal ten slotte met de stichting Aids Fonds nagaan wat er moet gebeuren met de DNA-synthesizer die het fonds naar aanleiding van het werk van Buck aan de vakgroep heeft geschonken. Het apparaat werd in april symbolisch overhandigd, maar tot betaling was het nog niet gekomen.

Prof. Buck was donderdag niet voor commentaar bereikbaar. Volgens een woordvoerder van de universiteit is hij met ziekteverlof gegaan.

Vermeend wondermiddel tegen Aids geïmporteerd

Van onze verslaggever **VK 11**
AMSTERDAM — Aids-patiënten in Amsterdam en omstreken kunnen binnenkort bij de Amsterdamse huisarts dr H. Laane terecht voor de verstrekking van Kemron. Dit is een nieuw „wondermiddel“, waarmee in Kenia opzienbarende resultaten zouden zijn geboekt.

Laane en enkele particulieren zijn erin geslaagd een flinke hoeveelheid Kemron te importeren uit de Verenigde Staten, genoeg voor de behandeling van zo'n honderd Aids-patiënten. Dat meldt de tweewekelijkse GAY Krant in het nummer dat begin volgende week verschijnt.

Volgens het blad hebben de betrokkenen bij de import van Kemron niet willen wachten op proeven met het middel in het Academisch Medisch Centrum (AMC) en het Prinsengracht Ziekenhuis in Amsterdam.

Kauwtablet

Kemron is de naam van een kauwtablet met een kleine dosis *interferon-alfa*, een geneesmiddel dat in Nederland is geregistreerd voor zeldzame ziekten als larynxpapilloom (wratten op de stembanden) en haarcelleukemie, een bepaalde vorm van bloedkanker. Het wordt gefabriceerd door Hayashi-

bara Biochemical Laboratories in Okayama (Japan).

De Keniase arts Davy Koech, verbonden aan het Nationaal Medisch Onderzoekscentrum in Nairobi, meldde de afgelopen maanden opmerkelijke resultaten van Kemron bij een groep van honderd Keniase Aids-patiënten.

Alle patiënten knapten er zienderogen van op. Bij 10 procent van de behandelde patiënten zouden na een behandeling van twee tot zes weken zelfs de antistoffen tegen HIV, het virus dat Aids veroorzaakt, uit het bloed zijn verdwenen, aldus Koech.

De „claims“ van Koech inzake de heilzame werking van Kemron waren voor de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aanleiding om het middel nader te onderzoeken. Ruim honderd Aids-patiënten uit Kameroen, Congo, Ivoorkust, Kenia en Zimbabwe kregen Kemron toegediend in een zogenoemde „open“ studie. Daarbij weten arts en patiënt dat ze een (vermoedelijk) werkzaam middel krijgen en geen placebo (nep-pil).

Verbetering

Bij ongeveer 60 procent van de patiënten werd een verbetering van hun gezondheidstoestand waargenomen. Maar bij geen van hen verdwenen de antistoffen tegen HIV. In een kleiner, zogenoemd „gecontroleerd“ onderzoek met Kemron onder dertig Aids-patiënten in Zimbabwe, waarvan de helft Kemron kreeg en de andere helft een placebo, werden echter maar kleine verschillen in de gezondheidstoestand tussen beide groepen vastgesteld.

Dr Jose Esparza, hoofd van de afdeling biomedisch onderzoek van de WHO in Genève, die de onderzoeken met Kemron begeleidde, concludeerde dat de waargenomen verbetering in de gezondheidstoestand van de Aids-patiënten waarschijnlijk moet worden toegeschreven aan het feit dat ze een betere medische verzorging genoten.

Esparza zei dat hij liever de resultaten afwacht van andere wetenschappelijke onderzoeken met interferon alfa, waaronder een studie in het Mount Sinai Ziekenhuis in New York. Ook Nederlandse Aids-deskundigen hebben zich tot dusver sceptisch betoond over de eventuele werkzaamheid van Kemron.

Affaire Buck aanleiding voor verzoek organisatie Aids-lijders en seropositieven HIV-vereniging wil gedragscode voor medici

Van onze verslaggever **VK 14**
AMSTERDAM — De HIV Vereniging Nederland, de belangenorganisatie van personen met Aids en seropositieven, gaat het ministerie van WVC vragen het initiatief te nemen voor een gedragscode voor artsen en medische onderzoekers. Aanleiding voor het verzoek is de affaire-Buck.

De HIV Vereniging wil bereiken dat medici en onderzoekers terughoudendheid betrachten bij het doen van uitspraken over levensbedreigende ziekten als Aids of kanker. Ook zouden de deskundigen zich rekenschap moeten geven van de effecten van hun mededelingen op degenen die het betreft.

Hoe zo'n gedragscode er precies zou moeten uitzien, weet de vereniging nog niet. „Het zal niet eenvoudig zijn zo'n code op te stellen“, aldus waarnemend voorzitter P. Zuidervliet van de vereniging. „We zullen contact zoeken met de juriste prof. dr H. Roscam Abbing, die het ministerie van WVC adviseert over ethisch-juridische kwesties en die zich

destijds al boos heeft gemaakt over de publiciteit rond de „vinding“ van Buck.“

De Stichting Bio-wetenschappen en Maatschappij in Leiden heeft eveneens plannen voor een gedragscode inzake de publiciteit over medische onderwerpen, niet alleen voor onderzoekers maar ook voor journalisten. Volgens stichtingsvoorzitter prof. dr D. van Bekkum zou de code voor onderzoekers niet zozeer moeten gaan over de vraag hoe zich te gedragen, maar vooral over de vraag wanneer met een vinding naar buiten wordt getreden en wanneer juist niet.

Een journalistieke code zou kunnen bepalen dat berichtgeving over medische onderwerpen niet uitsluitend in handen komt „van mensen die op snel nieuws uit zijn“, maar dat gekwalificeerde wetenschapsjournalisten worden ingeschakeld die in staat zijn „de werkelijke waarde van berichten in te schatten“.

Na de eerste publiciteitsgolf rond Buck dit voorjaar heeft de stichting contact gezocht met de Vereniging van Wetenschapsjournalisten in Nederland, de Vereniging van Journalisten en de Federatie van Medisch-Wetenschappelijke Verenigingen in Nederland.

Volgens drs J. Birfelder van de stichting hebben de aangeschreven organisaties zich bereid getoond tot een gedachtenwisseling over een gedragscode. Ze zegt dat de stichting bewust streeft naar twee verschillende codes, omdat onderzoekers en journalisten verschillende verantwoordelijkheden hebben.

Persvrijheid

De HIV Vereniging denkt nadrukkelijk niet aan een code voor journalisten. „Wij willen journalisten niet in hun persvrijheid beknotten. Zij moeten wel gewoon kunnen blijven weergeven wat onderzoekers en artsen zeggen“, aldus Zuidervliet.

De gedachte aan een gedragscode inzake publiciteit over medisch-wetenschappelijke onderwerpen is niet nieuw. In 1984 opperde de psycholoog dr F. van Dam, werkzaam in het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis in Amsterdam dat artsen alleen mededelingen zullen doen over wetenschappelijk onderzoek dat door onafhankelijke vakgenoten is getoetst.

Dat zou kunnen blijken uit een publicatie in een vakblad, bijvoorbeeld het

Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Vroegtijdige uitlatingen over nog lopend onderzoek zouden volgens Van Dam „gestraft“ moeten worden met een weigering door vakbladen om nog een wetenschappelijk artikel over het onderzoek op te nemen. Van Dams voorstel was ingegeven door de publiciteit over nieuwe kankertherapiën.

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) stuurde een jaar later een brief aan alle instanties in Nederland die medisch-biologisch onderzoek doen of daar subsidie voor geven. Voorzitter prof. dr D. de Wied vroeg daarin aandacht voor de opvattingen van een KNAW-„initiatiefgroep“ van onderzoekers, beleidsorganen, voorlichters en journalisten over medische publiciteit.

Volgens die groep zou iedere publicatie, in welke vorm dan ook, eerst moeten worden voorgelegd aan de medisch-ethische commissie die toestemming verleende voor het patiënten-onderzoek waarover wordt bericht. In de subsidievoorwaarden zou een „clause“ moeten komen waarin de onderzoeker wordt gewezen op het gevaar van „voortijdige“ publicatie.